



Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Τμήμα Ναυπηγών Μηχανικών

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Προηγμένες Τεχνολογίες στη Ναυπηγική και Ναυτική Μηχανολογία»

Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ (ESG) ΣΤΗΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE (ESG) IN THE SHIPPING INDUSTRY



Συγγραφέας:

Φαρμάκη Ευσταθία

A.M.: 2010

Επιβλέπων : Ευάγγελος Τσιούμας

Αιγάλεω, 2023

0

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 1/147

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 2/147

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 3/147



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΑΥΠΗΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Προηγμένες Τεχνολογίες στη Ναυπηγική και Ναυτική Μηχανολογία»

Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ (ESG) ΣΤΗΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ**

Συγγραφέας

Φαρμάκη Ευσταθία (Α.Μ.: 2010)

Επιβλέπων

Όνοματεπώνυμο,

Ευάγγελος Τσιούμας, Διδάσκων ΠΑ.Δ.Α.

Ημερομηνία εξέτασης

05/06/2023

Εξεταστική Επιτροπή

Όνοματεπώνυμο,

Ευάγγελος Τσιούμας

Διδάσκων ΠΑ.Δ.Α.

Όνοματεπώνυμο,

Σωτηρία Δημητρέλλου

Αναπληρώτρια

Καθηγήτρια ΠΑ.Δ.Α.

Όνοματεπώνυμο,

Αλέξανδρος Θεοδοουλίδης

Επίκουρος Καθηγητής

ΠΑ.Δ.Α.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 4/147

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 5/147

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ευσταθία Φαρμάκη του Κωνσταντίνου, με αριθμό μητρώου 2010 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Προηγμένες Τεχνολογίες στη Ναυπηγική και Ναυτική Μηχανολογία» του Τμήματος Ναυπηγών Μηχανικών της Σχολής Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι την ανάρτησή της στο Πολυλόγιο και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα

Ευσταθία Φαρμάκη

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 6/147

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 7/147

Ευχαριστίες

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού προγράμματος «Προηγμένες Τεχνολογίες στη Ναυπηγική και Ναυτική Μηχανολογία» του τμήματος Μηχανολόγων – Ναυπηγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Με αφορμή την εκπόνηση της, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής εργασίας, Καθηγητή Ευάγγελο Τσιούμα για την καθοδήγηση του, την υποστήριξη του και το χρόνο καθώς και όλους τους καθηγητές οι οποίοι κατά την διάρκεια του μεταπτυχιακού, μου προσέφεραν σημαντικές γνώσεις για την περαιτέρω εξέλιξη και μου και την επιτυχή σταδιοδρομία μου.

Παράλληλα, θέλω να ευχαριστήσω τους γονείς μου Κωνσταντίνο και Αλεξάνδρα, καθώς και τα αδέρφια μου Αναστάσιο και Βαρβάρα, που με εμψυχώνουν και μου συμπαραστέκονται ώστε να μην σταματήσω ποτέ να προσπαθώ και να εκπληρώνω του στόχους μου.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 8/147

Περίληψη

Η ανάγκη για βιώσιμη ανάπτυξη με περιβαλλοντολογική, κοινωνική και κυβερνητική προσέγγιση (ESG) έχει γίνει όλο και πιο σημαντική στη σημερινή εποχή με τις εταιρείες να οφείλουν να προσαρμοστούν σε αυτή την ανάγκη. Παρόλο που η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελούσε προτεραιότητα στον σχεδιασμό πολιτικής τις τελευταίες δεκαετίες, η ενσωμάτωση της σε συγκεκριμένες πρακτικές ήταν ελλιπής, καθώς δεν υπήρχαν συγκεκριμένες απαιτήσεις, δείκτες και πλαίσιο ανάπτυξης. Έτσι, δημιουργήθηκε το πλαίσιο ESG το οποίο μετράει την απόδοση μίας εταιρείας στις επιμέρους πτυχές. Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να παρουσιάσει την αξία και την αναγκαιότητα υιοθέτησης ESG κριτηρίων μέσα από την εξέταση των παρακάτω ερωτημάτων.

1. Ποια είναι η μεθοδολογία υιοθέτησης ESG κριτηρίων στην βιώσιμη πολιτική;
2. Ποιοι είναι οι δείκτες μέτρησης και τα πρότυπα και ποιο πρότυπο είναι το αποδοτικότερο;
3. Ποιες είναι οι ευκαιρίες από την υιοθέτηση ESG κριτηρίων και ποια η πιθανή συμβολή του στην επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος;
4. Ποιες οι προκλήσεις κατά την εφαρμογή ESG κριτηρίων;

Πιο συγκεκριμένα, θα διατυπωθεί η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και του ESG και θα γίνει μία σύντομη αναφορά στους παράγοντες και στις τάσεις της βιομηχανίας που συνέβαλαν στην ανάπτυξη της βιωσιμότητας και μετέπειτα του ESG.

Στη συνέχεια, θα αναλυθεί η μεθοδολογία ανάπτυξης μίας ESG πολιτικής και ποιες είναι οι σημαντικότερες στρατηγικές που υιοθετούνται από τις ναυτιλιακές εταιρείες και πως μετράται η απόδοση αυτών. Σε επόμενο κεφάλαιο, θα εξεταστεί η αξία των προτύπων αναφοράς με σημαντικότερα τα πρότυπα SASB και το GRI και θα γίνει μία συγκριτική αξιολόγηση αυτών με στόχο να αναδειχθεί ο αποδοτικότερος τρόπος σύνταξης μίας αναφοράς. Τέλος, θα γίνει μία αναφορά στα οφέλη από την υιοθέτηση του ESG και στις πιθανές προκλήσεις από την εφαρμογή του στην ναυτιλία και θα εξεταστεί εάν και πως το ESG συνδέεται με την επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

Η συγγραφή της παρούσας εργασίας βασίστηκε στην βιβλιογραφική ανασκόπηση, στην τεχνική ανάλυση των SASB και GRI προτύπων και στη διεξαγωγή συνεντεύξεων με τρία στελέχη ναυτιλιακών εταιρειών.

Λέξεις κλειδιά:

ESG πλαίσιο, βιωσιμότητα, εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (GHG) και διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), κίνητρα, στρατηγική, ESG λήψη αποφάσεων, ναυτιλία, μέτρα απανθρακοποίησης, SEEMP, κοινωνικά μέτρα, μέτρα διακυβέρνησης, Ευρωπαϊκή Ταξινόμια, ESG ευκαιρίες και ρίσκα, ναυτιλιακή πολιτική

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου



Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate

Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 9/147

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 10/147

Abstract

The need for sustainable development with an environmental, social and governance (ESG) approach has become increasingly important with companies having to adapt to it. Although sustainable development has been a priority in policy planning in recent decades, its integration into concrete practices has been lacking, as there have been no specific requirements and indicators and a framework for development. As a result, ESG framework was created in order to measure a company's performance in individual aspects. The purpose of this paper is to examine the value and necessity of adopting ESG policies and indicators as well as the methodology of its application in the shipping industry. The purpose of this paper is to present the value and necessity of adopting ESG criteria through the examination of the following questions.

1. What is the methodology for adopting ESG criteria in company's sustainability policy
2. What are the metrics and standards and which standard is the most efficient
3. Which are the opportunities from the adoption of ESG criteria and what is its possible contribution to achieving a competitive advantage
4. Which are the challenges related to ESG criteria implementation.

More specifically, the concept of sustainable development and ESG will be defined and a brief reference will be made to the factors and industry trends that contribute to the development of sustainability and subsequently ESG. Afterwards, the methodology for developing an ESG policy will be analyzed and reference will be made to the most important strategies adopted by shipping companies and how their performance is measured. In the next chapter, the value of the reporting standards will be examined and mainly the SASB and GRI standards, and a comparative evaluation will be made among them with the aim of highlighting the most efficient way of writing an ESG report. Finally, a reference will be made to the benefits from the application of ESG and possible challenges from its application and it will be examined whether and how ESG is linked to the achievement of competitive advantage.

The writing of this paper was based on the literature review, the technical analysis of SASB & GRI standards and conducting interviews with three executives of shipping companies.

Key words:

ESG concept, sustainability, greenhouse (GHG) and carbon (CO₂) emissions, and measures, incentives, schemes, strategy, ESG Decision-making, shipping, decarbonisation measures, SEEMP, Social measures, governance measures EU Taxonomy, ESG Opportunities and Risks, Maritime policy,



Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 12/147

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο ΟΙ ΚΙΝΗΤΗΡΙΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΟΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	20
1.1. Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.....	20
1.2. ΟΙ 17 ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΥΤΞΗΣ ΤΟΥ ΟΗΕ (17 UN SDGS).....	21
1.3. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΠΑΝΘΡΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ (IMO & EU).....	22
1.3.1 IMO.....	22
1.3.2 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ (THE EU GREEN DEAL).....	23
1.3.3 FIT FOR 55.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο ESG ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	26
2.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ESG ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ.....	29
2.2 EU TAXONOMY.....	32
2.3 POSEIDON PRINCIPLES.....	36
2.4 ESG STANDARDS & RATINGS.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ESG ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ	39
3.1 Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΜΙΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	39
3.2 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ESG ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ.....	46
3.2.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ.....	50
3.2.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ.....	67
3.2.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ.....	75
3.3 RISK MANAGEMENT.....	87
3.4 ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ.....	92
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	95
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ	96
5.1 ΠΡΟΤΥΠΟ SASB.....	101
5.2 ΠΡΟΤΥΠΟ GRI.....	108
5.3 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ SASB ΚΑΙ GRI.....	110

12

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 13/147

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο ΕΥΚΑΡΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ESG ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ.....	124
6.1 ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ.....	131
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	134
8. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ.....	138
9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	139
10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	144



ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1: Οι έξι περιβαλλοντολογικοί στόχοι που έχουν τεθεί από την Ευρωπαϊκή Ταξινόμια.....	33
Σχήμα 2: Μέθοδος διεξαγωγής αξιολόγησης ουσιαστικότητας (materiality assessment).....	44
Σχήμα 3: Μοντέλο εισόδου - εξόδου του πλαισίου ESG.....	47
Σχήμα 4: KPIs που μπορούν να αξιοποιηθούν ως δείκτες αξιολόγησης ESG.....	119

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Οι 17 βιώσιμοι στόχοι του ΟΗΕ.....	21
Εικόνα 2: Η στρατηγική του IMO για την μείωση των GHG εκπομπών.....	22
Εικόνα 3: Συνολική απόδοση των δεικτών ESG (%)......	28
Εικόνα 4: Οι φάσεις EEDI και οι περίοδοι εφαρμογής.....	53
Εικόνα 5 : Η εξίσωση EEDI.....	54
Εικόνα 6: Τα μέσα συμμόρφωσης με τον δείκτη EEXI.....	58
Εικόνα 7 : Η εξίσωση EEXI.....	59
Εικόνα 8: Η αναλυτική εξίσωση EEXI.....	59
Εικόνα 9: Δομή διακυβέρνησης Maersk.....	83

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Ομάδες και κατηγορίες των εμπλεκόμενων φορέων στην ναυτιλιακή βιομηχανία.....	40
Πίνακας 2: Κατηγοριοποίηση εσωτερικών και εξωτερικών εμπλεκόμενων φορέων.....	41
Πίνακας 3: Θεωρητικό παράδειγμα μήτρας ουσιαστικότητας.....	42
Πίνακας 4: Παράδειγμα μήτρας ουσιαστικότητας της εταιρείας Star bulk.....	43
Πίνακας 5: Τα ουσιαστικά ζητήματα που μπορούν να προκύψουν από την κοινωνικό-περιβαλλοντολογική αξιολόγηση.....	45
Πίνακας 6: Τα ουσιαστικά ζητήματα που μπορούν να προκύψουν από την χρηματοοικονομική αξιολόγηση.....	46
Πίνακας 7: Τα σημαντικότερα ESG ουσιαστικά ζητήματα (ESG material issues).....	49
Πίνακας 8: Τεχνικά μέτρα βελτίωσης της περιβαλλοντικής απόδοσης των πλοίων.....	51
Πίνακας 9: Λειτουργικά μέτρα βελτίωσης της περιβαλλοντικής απόδοσης των πλοίων.....	51
Πίνακας 10: Τα τεχνικά και λειτουργικά μέτρα κατά την αναθεώρηση του SEEMP.....	57
Πίνακας 11: Κατηγορίες στρατηγικών κοινωνικής διακυβέρνησης.....	67



Πίνακας 12 : Κατηγορίες στρατηγικών εταιρικής διακυβέρνησης.....	76
Πίνακας 13: Ρίσκα σχετιζόμενα με την κλιματική αλλαγή και οι πιθανές χρηματοοικονομικές επιδράσεις.....	90
Πίνακας 14: Ευκαιρίες σχετιζόμενες με την κλιματική αλλαγή και οι πιθανές χρηματοοικονομικές επιδράσεις.....	91
Πίνακας 15: Το κλαδικό πρότυπο της SASB για τις θαλάσσιες μεταφορές.....	102
Πίνακας 16: Τα γενικά (universal) και κλαδικά (top – specific) GRI πρότυπα.....	109
Πίνακας 17 : Οι μετρήσεις και οι δείκτες GRI ανά πτυχή ESG.....	109
Πίνακας 18: Παράμετροι αξιολόγησης εφαρμογής και αποδοτικότητας προτύπων SASB και GRI – Συγκριτική αξιολόγηση.....	111
Πίνακας 19: Οι δείκτες του προτύπου GRI που σχετίζονται με τις θαλάσσιες μεταφορές.....	115
Πίνακας 20: Διεθνή πρότυπα και εσωτερική διακυβέρνηση ανά ESG πτυχή με βάση το πρότυπο SASB.....	117



ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η έννοια της βιώσιμης ή αειφόρου ανάπτυξης περιεγράφηκε στο Brundtland Report του 1987 (γνωστό και ως “Our Common Future”) ως «την ανάπτυξη η οποία ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σήμερα, χωρίς να διακινδυνεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να είναι σε θέση να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες». Η βιωσιμότητα είναι η ικανότητα της εταιρείας να προστατεύει και να δημιουργεί αξία προβλέποντας και διαχειρίζοντας τις τρέχουσες και μελλοντικές οικονομικές, περιβαλλοντολογικές και κοινωνικές ευκαιρίες και ρίσκα και πρέπει να στηρίζεται στην δικαιοσύνη και στην ανεκτικότητα. Αξίζει να επισημανθεί ότι οι όροι βιώσιμη ανάπτυξη και βιωσιμότητα είναι διαφορετικοί καθώς η βιωσιμότητα θεωρείται μακροπρόθεσμος στόχος (δηλαδή ένας πιο βιώσιμος κόσμος), ενώ η βιώσιμη ανάπτυξη αναφέρεται στις πολλές διαδικασίες και δρόμους για την επίτευξή της.

Η βιώσιμη ανάπτυξη στην ναυτιλιακή βιομηχανία βασίζεται στην προσέγγιση Triple Bottom Line καθώς ο γενικός στόχος μιας βιώσιμης επιχειρηματικής στρατηγικής είναι να επηρεάσει θετικά το περιβάλλον, την κοινωνία ή και τα δύο, ωφελώντας παράλληλα τους μετόχους. Οι ηγέτες των επιχειρήσεων συνειδητοποιούν ολοένα και περισσότερο τη δύναμη των βιώσιμων επιχειρηματικών στρατηγικών όχι μόνο στην αντιμετώπιση των πιεστικών προκλήσεων που ταλαιπωρούν τον κόσμο, αλλά και για την αξιοποίηση ευκαιριών και την επίτευξη επιτυχίας για τις εταιρείες τους. Η triple bottom line είναι μια επιχειρηματική ιδέα που υποθέτει ότι οι εταιρείες πρέπει να δεσμευτούν στη μέτρηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων τους και όχι μόνο στις οικονομικές τους επιδόσεις, επικεντρώνοντας αποκλειστικά στη δημιουργία κέρδους. Μπορεί να αναλυθεί σε «τρία Ps», το κέρδος, τους ανθρώπους και το πλανήτη.

Όσον αφορά στο κέρδος (Profit), σε μια καπιταλιστική οικονομία, η επιτυχία μιας επιχείρησης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την οικονομική της απόδοση ή το κέρδος που δημιουργεί για τους μετόχους. Οι πρωτοβουλίες στρατηγικού σχεδιασμού και οι βασικές επιχειρηματικές αποφάσεις σχεδιάζονται προσεκτικά για τη μεγιστοποίηση των κερδών με παράλληλη μείωση του κόστους και τον μετριασμό του κινδύνου. Στο παρελθόν, οι στόχοι πολλών εταιρειών τελειώναν εκεί. Σήμερα, πολλοί ηγέτες έχουν τη δύναμη να χρησιμοποιούν τις επιχειρήσεις τους για να επιφέρουν θετικές αλλαγές στον κόσμο χωρίς να παρεμποδίζουν την οικονομική απόδοση.

Όσον αφορά στους ανθρώπους (People), η προσέγγιση triple bottom line επικεντρώνεται στον κοινωνικό αντίκτυπο μιας επιχείρησης ή τη δέσμευσή της στους ανθρώπους της. Είναι



σημαντικό να γίνεται η διάκριση μεταξύ των μετόχων (shareholders) και των ενδιαφερομένων φορέων (stakeholders) μιας επιχείρησης. Οι εταιρείες χρησιμοποιούν την αξία των μετόχων ως δείκτη επιτυχίας. Καθώς οι εταιρείες ασπάζονται όλο και περισσότερο τη βιωσιμότητα, έχουν μετατοπίσει το ενδιαφέρον τους στη δημιουργία αξίας για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς συμπεριλαμβανομένων των πελατών, των εργαζομένων και των μελών της κοινότητας το οποίο μπορεί να επιτευχθεί με τη διασφάλιση δίκαιων πρακτικών προσλήψεων, την ενθάρρυνση του εθελοντισμού στο χώρο εργασίας, επικοινωνία με εξωτερικούς φορείς για να επιφέρουν αλλαγές σε μεγαλύτερη κλίμακα κ.α.. Για παράδειγμα, πολλοί οργανισμοί έχουν δημιουργήσει επιτυχημένες στρατηγικές συνεργασίας με μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς που μοιράζονται έναν κοινό στόχο.

Όσον αφορά στον πλανήτη (planet), αυτή η πτυχή της triple bottom line σχετίζεται με τη θετική επίδραση στον πλανήτη. Από τη γέννηση της Βιομηχανικής Επανάστασης, οι μεγάλες εταιρείες έχουν συνεισφέρει σε ένα μεγάλο ποσοστό ρύπανσης του περιβάλλοντος, το οποίο υπήρξε βασικός παράγοντας που προκάλεσε την κλιματική αλλαγή. Καθώς οι επιχειρήσεις ήταν ιστορικά οι μεγαλύτεροι συντελεστές στην κλιματική αλλαγή, έχουν επίσης την δυνατότητα για την ώθηση της θετικής αλλαγής και αυτό αναγνωρίζεται από πολλούς ηγέτες επιχειρήσεων. Αυτή η προσπάθεια δεν αφορά μόνο τις μεγαλύτερες εταιρείες του κόσμου αλλά όλες τις επιχειρήσεις που έχουν ευκαιρίες να κάνουν αλλαγές που μειώνουν το αποτύπωμα άνθρακα. Προσαρμογές όπως η χρήση υλικών ηθικής προέλευσης, η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και ο εξορθολογισμός των πρακτικών αποστολής είναι βήματα προς αυτή τη κατεύθυνση. Η βιωσιμότητα, λοιπόν είναι ουσιαστικά η ικανότητα της εταιρείας να προστατεύει και να δημιουργεί αξία με την πρόβλεψη και την διαχείριση των τρεχουσών και μελλοντικών οικονομικών περιβαλλοντολογικών και κοινωνικών ευκαιριών και ρίσκων (Alhaddi, H.,2015).

Στην έκθεση του ΟΗΕ με τίτλο «Who Cares Wins - Connecting Financial Market to a Changing World» το 2004 (The Global Compact, 2004), αρκετά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κλήθηκαν να αναπτύξουν κατευθυντήριες γραμμές με στόχο την αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση ζητημάτων περιβαλλοντικής, κοινωνικής και εταιρικής διακυβέρνησης στη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, στις υπηρεσίες χρηματοπιστηριακών τίτλων και στις σχετικές δραστηριότητες. Αυτή η έκθεση του ΟΗΕ υποστήριζε ότι η ενσωμάτωση των πτυχών της βιωσιμότητας στις κεφαλαιαγορές θα μπορούσε να οδηγήσει σε καλύτερα κοινωνικά αποτελέσματα. Η τελική έκθεση εγκρίθηκε από 20 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα,



συμπεριλαμβανομένων μεγάλων τραπεζών, ιδιοκτητών και διαχειριστών περιουσιακών στοιχείων και άλλων εμπλεκόμενων φορέων. Ο όρος ESG εμφανίστηκε επίσημα το 2004 στην έκθεση με τίτλο «The materiality of Social, Environmental and Corporate Governance issues to Equity pricing» (UNEP FI, 2004) που διεξήχθη από αναλυτές των βασικών χρηματιστηριακών οίκων συμπεριλαμβανομένων των Goldman Sachs, Global Energy Research, HSBC, Asset management και Deutsche Bank Global Equity Research η οποία υποστήριξε ότι οι μακροπρόθεσμες οικονομικές αποδόσεις εξαρτώνται από την «αυστηρή ενσωμάτωση περιβαλλοντικών, κοινωνικών και εταιρικής διακυβέρνησης θεμάτων» στην επενδυτική διαδικασία. Παράλληλα, η «Έκθεση Freshfield» των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα (UNEP-FI), που δημοσιεύθηκε το 2005, δημοσίευσε τα πρώτα δεδομένα για τη χρηματοοικονομική συνάφεια των θεμάτων ESG και κατέθεσε την πρόταση αξιοποίησης ESG δεδομένων στις επενδυτικές αποφάσεις.

Το 2005, ο ΟΗΕ ανακοίνωσε το PRI ως το πρότυπο για ένα παγκόσμιο βιώσιμο χρηματοπιστωτικό σύστημα το οποίο έδωσε έμφαση στις ανησυχίες του ESG και στην ικανότητα του ως συστήματος αξιολόγησης για την επιβράβευση μακροπρόθεσμων υπεύθυνων επενδύσεων προς όφελος των εταιρειών, του περιβάλλοντος και της κοινωνίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2006, ο αριθμός των υπογραφόντων του PRI αυξήθηκε από 63 με περιουσιακά στοιχεία αξίας 6.5 τρις USD σε πάνω από 3800 υπογράφοντες με 121 τρις USD (Sustainalytics, 2022). Με τη σειρά της, η αύξηση των υπογραφόντων του PRI σηματοδότησε την αύξηση της ευαισθητοποίησης για θέματα ESG μεταξύ των επενδυτών και της ένταξής του σε επενδυτικές αποφάσεις. Κατά συνέπεια, ο αριθμός των εταιρειών που αναφέρουν πληροφορίες ESG αυξήθηκε από 20 στις αρχές της δεκαετίας του 1990 σε 8500 έως το 2014 (Forbes, 2018).

Επί της ουσίας, το ESG αποτελεί μια αξιολόγηση της συνολικής ευσυνειδησίας της επιχείρησης αναφορικά με παράγοντες που σχετίζονται με την κοινωνία και το περιβάλλον. Αυτή η αξιολόγηση λειτουργεί σαν εργαλείο από τους επενδυτές για τον έλεγχο πιθανών επενδύσεων. Τα περιβαλλοντικά κριτήρια εστιάζουν στη συμπεριφορά της επιχείρησης ως προς το περιβάλλον ενώ τα κοινωνικά κριτήρια στη συμπεριφορά της απέναντι στους υπαλλήλους, στους προμηθευτές, στους πελάτες καθώς και στις κοινότητες όπου δραστηριοποιείται. Η εταιρική διακυβέρνηση εστιάζει στην ηγεσία της εταιρείας, στις αμοιβές των στελεχών, στους εσωτερικούς ελέγχους και στα δικαιώματα των μετόχων (Corporate Governance, 2023).

Η ιδέα του ESG είναι μία από τις καινούριες μεθόδους αξιολόγησης των πτυχών



βιωσιμότητας μίας εταιρείας μέσω των ESG κριτηρίων και των δεικτών απόδοσης. Το ESG μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν συστατικό στην διαμόρφωση πολιτικής προκειμένου να επιτευχθούν περιβαλλοντολογικοί στόχοι, να αυξηθούν οι κοινωνικές αξίες και να συντηρηθεί υψηλής ποιότητας διακυβέρνηση. Η ιδέα είναι βαθιά ριζωμένη στον χρηματοπιστωτικό και τραπεζικό τομέα όπου οι εταιρείες σε αυτούς τους τομείς ενθαρρύνονται να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις και να σχεδιάζουν την στρατηγική τους ενσωματώνοντας ESG κριτήρια (Kosmas Papadopoulos and Rodolfo Araujo, 2020).

Το ενδιαφέρον προς την υιοθέτηση ESG πολιτικών έχει αυξηθεί διότι όλο και περισσότεροι επενδυτές και διαχειριστές κεφαλαίων συνυπολογίζουν την επίδοση των εταιρειών σε ζητήματα ESG ώστε να αποφασίσουν αν θα επενδύσουν σε αυτές ή όχι, ενώ την ίδια στιγμή αυξάνονται συνεχώς και οι σχετικές απαιτήσεις που επιβάλλονται από το ρυθμιστικό περιβάλλον. Έτσι, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, έχει παρατηρηθεί αυξημένη ζήτηση για μη χρηματοοικονομικά δεδομένα σε πολλούς κλάδους της οικονομίας. Στο παρελθόν, η κεφαλαιαγορά στηριζόταν στην πεποίθηση ότι κάθε μορφή επένδυσης είχε ευθύνη μόνο ως προς τους μετόχους της. Στο παρόν όμως, το επενδυτικό κοινό εστιάζει περισσότερο από ποτέ σε κριτήρια περιβαλλοντολογικά, κοινωνικά και κριτήρια διακυβέρνησης (ESG) και τους αλληλένδετους κινδύνους, προσανατολίζοντας το ενδιαφέρον των επενδυτών σε δεδομένα ESG διότι προκύπτουν ολοένα και περισσότερα στοιχεία που συνδέουν την ESG πολιτική και την οικονομική απόδοση. Η πολιτική ESG συντίθεται από το συνδυασμό τριών σημαντικών μη χρηματοοικονομικών δεδομένων και απαιτείται να υπάρχουν ενιαία πρότυπα με αποδεκτό ορισμό των μετρήσεων του ESG με τα οποία θα κάνει την αναφορά της η κάθε εταιρεία ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται ώστε να μην υπάρχουν αποκλίσεις στην ερμηνεία και τη χρήση δεδομένων ESG. Έτσι, θα αποφεύγεται η κάθε εταιρεία να συντάσσει τη δική της μεθοδολογία για τη μέτρηση του ESG (Robert G. Eccles, Linda-Eling Lee, and Judith C. Strohle, 2019).



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΟΙ ΚΙΝΗΤΗΡΙΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΟΙ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Οι οδηγοί και οι απαιτήσεις για την βιωσιμότητα έχουν προκύψει από την Σύμβαση των Παρισίων καθώς και από τον ΟΗΕ με την υιοθέτηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΙΜΟ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουν θέσει φιλόδοξους στόχους απανθρακοποίησης με στόχο την αυστηρή συμμόρφωση. Σημαντική είναι και η συνεισφορά των ΜΚΟ, των ναυλωτών, του δημοσίου τομέα και των διαφόρων κινήτρων οι οποίοι έχουν εντείνει την προτίμηση και συνεπώς τη ζήτηση για πράσινες υπηρεσίες. Έπειτα, σημαντικός είναι και ο ρόλος των οικονομικών και χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων (OECD, The World bank, Poseidon Principles, IFC) στα οποία έχει ασκηθεί πίεση ώστε να επενδύουν σε βιώσιμα projects. Τέλος, η αυξανόμενη ζήτηση από την πλευρά των επενδυτών για δείκτες κατατάξεις ESG είναι ένας ακόμη παράγοντας που ενισχύει την ανάγκη για βιώσιμες πολιτικές.

1.1. Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Η Συμφωνία του Παρισιού (Paris Climate Agreement) η οποία διαδέχτηκε το Πρωτόκολλο του Κιότο αποτελεί μια νομικά δεσμευτική διεθνή συνθήκη για την κλιματική αλλαγή η οποία έχει εγκριθεί από 196 Μέρη στο COP 21 (Conference of the Parties των Ηνωμένων Εθνών) στο Παρίσι, στις 12 Δεκεμβρίου 2015 και εφαρμόστηκε στις 4 Νοεμβρίου 2016. Ο στόχος της είναι η διατήρηση της παγκόσμιας αύξησης της θερμοκρασίας αρκετά κάτω από 2 °C, πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα και τη συνέχιση των καταβαλλόμενων προσπαθειών ώστε να μην υπερβεί η αύξηση τους 1,5°C, προκειμένου να αποφευχθούν οι καταστροφικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Αυτή η συμφωνία αποτελεί ορόσημο στην πολυμερή διαδικασία αλλαγής του κλίματος διότι, για πρώτη φορά, μια δεσμευτική συμφωνία συντονίζει όλες τις χώρες σε έναν κοινό σκοπό ο οποίος είναι να προχωρήσουν σε φιλόδοξες δράσεις για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή στις επιπτώσεις της (Χούντα, 2022).



1.2. ΟΙ 17 ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΟΗΕ (17 UN SDGS)

Το 2015, Ο ΟΗΕ υιοθέτησε 17 στόχους ανάπτυξης βιωσιμότητας (UN SDGs - Sustainable Development Goals) οι οποίοι είναι γνωστοί και ως Παγκόσμιοι στόχοι και οι οποίοι στοχεύουν στο να σταματήσει η φτώχεια, να προστατεύσουν το πλανήτη και να διασφαλίσουν ότι μέχρι το 2030 θα υπάρχει διαφάνεια και ειρήνη παγκοσμίως. Τα SDGs είναι ισχυρά συσχετιζόμενα και ο συνολικός τους στόχος είναι να αντιμετωπίσουν τις παγκόσμιες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πλανήτης. Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης υποστηρίζουν ότι η δράση σε ένα κλάσο θα επηρεάσει και θα καθοδηγήσει τα αποτελέσματα σε άλλους κλάδους και ότι η ανάπτυξη πρέπει να εξισορροπεί και να προωθεί την κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Οι χώρες έχουν δεσμευτεί να δώσουν προτεραιότητα στην πρόοδο σε όσους μειονεκτούν και έτσι να τερματιστεί η φτώχεια, η πείνα, το AIDS, οι διακρίσεις σε βάρος γυναικών – κοριτσιών κ.λ.π. Η δημιουργικότητα, η τεχνογνωσία, η τεχνολογία και οι οικονομικοί πόροι από όλη την κοινωνία είναι απαραίτητοι παράμετροι για την επίτευξη των UN SDGs σε κάθε πλαίσιο (Χούντα, 2022).. Το πλαίσιο των SDGs παρέχει ένα προσχέδιο το οποίο οι εταιρείες μπορούν να εφαρμόσουν προκειμένου να βελτιώσουν τις αποδόσεις τους στην βιώσιμη ανάπτυξη και να επιτύχουν ένα καλύτερο μέλλον για όλους . Οι 17 Στόχοι απεικονίζονται στην παρακάτω εικόνα.



Εικόνα 1: Οι 17 βιώσιμοι στόχοι του ΟΗΕ

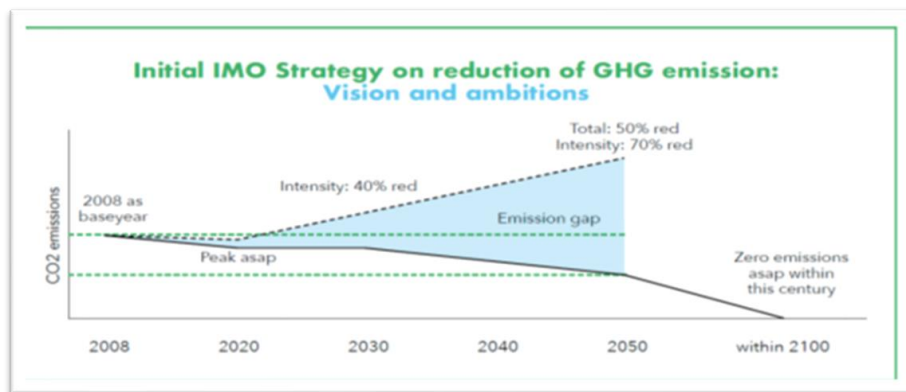
Πηγή: <https://www.politica.gr/kriti/hmerida-gia-tin-biosimi-anaptuxi/>



1.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΠΑΝΘΡΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ (IMO & EU)

1.3.1 IMO

Ο IMO που είναι ο παγκόσμιος οργανισμός ρύθμισης για τη διεθνή ναυτιλία, ενσωμάτωσε τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ (UN SDGs) και τον Απρίλιο του 2018, υιοθέτησε μία φιλόδοξη στρατηγική μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου με το όραμα να απανθρακοποιήσει την διεθνή ναυτιλία μέσα στην επόμενη δεκαετία. Αυτή η στρατηγική αποσκοπεί στην μείωση των συνολικών ετήσιων εκπομπών GHG έως τουλάχιστον 50% μέχρι το 2050 σε σύγκριση με τα δεδομένα του 2008 που είναι το έτος αναφοράς καθώς και στην μείωση των εκπομπών CO² ανά τόνο - μίλι μεταφορικού έργου έως τουλάχιστον 40% μέχρι το 2030 συνεχίζοντας τις προσπάθειες για την επίτευξη του 70% έως το 2050. Οι κανονισμοί του IMO για την θαλάσσια μεταφορά εστιάζουν σε καινοτομίες που μπορούν να αναπτύξουν πρωτοποριακές τεχνικές λύσεις. Με αυτό τον τρόπο, οι ναυτιλιακές εταιρείες κλήθηκαν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση των εννοιών βιωσιμότητας του ΟΗΕ.



Εικόνα 2: Η στρατηγική του IMO για την μείωση των GHG εκπομπών

Όσον αφορά στις εκπομπές διοξειδίου του θείου, ο IMO έχει επιβάλλει όρια για τα ναυτιλιακά καύσιμα σύμφωνα με τα οποία τα καύσιμα θα πρέπει να έχουν περιεκτικότητα σε θείο 0,5%. Πέρα από τα οξείδια του θείου, υπάρχουν και τα οξείδια του αζώτου, τα οποία επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα και τα όρια εκπομπών εξαρτώνται από την ταχύτητα λειτουργίας του κινητήρα diesel του πλοίου και καθορίζονται από τις συνθήκες Tier I και II (SEA-LNG,2020).



1.3.2 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ - THE EU GREEN DEAL

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με στόχο να ανταποκριθεί στη Συμφωνία του Παρισιού, έθεσε τον φιλόδοξο στόχο να ηγηθεί της προσπάθειας και να γίνει η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος και οικονομία έως το 2050 (Parandreu, A., Koundouri, P., & Papadaki, L., 2021). Απόρροια του παραπάνω ήταν η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία η οποία ουσιαστικά αποτελούσε μία νέα στρατηγική ανάπτυξης με τέσσερις βασικούς πυλώνες οι οποίοι αφορούν την τιμολόγηση του άνθρακα, τις βιώσιμες επενδύσεις, τη βιομηχανική πολιτική και τη δίκαιη μετάβαση (Claeys, G., Tagliapietra, S., & Zachmann, G., 2019). Αναλυτικότερα, οι στόχοι αυτής της συμφωνίας είναι η επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για το 2030 και το 2050 και οι οποίοι αναλύθηκαν νωρίτερα, η παροχή καθαρής, προσιτής και ασφαλούς ενέργειας, η κινητοποίηση της βιομηχανίας προς μία καθαρή και κυκλική οικονομία, η δημιουργία ενός αποδοτικού τρόπου παροχής ενέργειας, η κινητοποίηση της έρευνας και προώθηση της καινοτομίας, η διατήρηση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, η επιτάχυνση της στροφής προς τη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα, η επιδίωξη δίκαιου, υγιούς και περιβαλλοντολογικά φιλικού κύκλου ζωής των προϊόντων και των υπηρεσιών, η επιβολή φόρου για να αποφευχθεί η μεταφορά της παραγωγικής δραστηριότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων σε χώρες με χαμηλότερα όρια εκπομπών ρύπων καθώς και ένα εκτεταμένο σύστημα εμπορίας ρύπων (EUROPA, 2019-2024). Ο βασικός στόχος της Πράσινης συμφωνίας δεν είναι απλά να τονώσει την ανάπτυξη αλλά να προωθήσει και να διευκολύνει την ανακατανομή των κεφάλαιων και τις επενδύσεις σε περιβαλλοντικούς τομείς που έχουν στόχο να απανθρακώσουν (Claeys, 2019).

1.3.3 FIT FOR 55

Η πρόταση Fit for 55 αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την απανθρακοποιημένη Ευρώπη του 2050. Στις 14 Ιουλίου 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη δέσμη «Fit for 55» η οποία αποτελείται από ένα σύνολο αλληλένδετων προτάσεων που θα ικανοποιήσουν από κοινού τη φιλοδοξία της ΕΕ για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990 και με μακροπρόθεσμο στόχο να γίνει η ΕΕ κλιματικά ουδέτερη ήπειρος έως το 2050. Για να επιτευχθεί η κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, απαιτείται μείωση κατά 90% των συνολικών εκπομπών από τις μεταφορές. Το πακέτο «Fit



for 55» περιλαμβάνει δέκα προτάσεις, τέσσερις από τις οποίες σχετίζονται άμεσα με τη ναυτιλία. Δύο βασικές προτάσεις είναι η αναθεώρηση του συστήματος εμπορίας εκπομπών (EU's Emission Trading System - ETS) της ΕΕ, το οποίο η Επιτροπή προτείνει να επεκταθεί σταδιακά στον ναυτιλιακό τομέα κατά την περίοδο 2023 έως 2025 καθώς και η Fuel EU Maritime η οποία στοχεύει στην τόνωση της παραγωγής και χρήσης βιώσιμων καυσίμων με χαμηλές και μηδενικές εκπομπές άνθρακα (Köhl, M., Linser, S., Prins, K., & Talarczyk, A, 2021).

Αναλυτικότερα, το αναθεωρημένο ETS επικεντρώνεται σε πλοία 5.000 κοχ και άνω, ανεξαρτήτως σημαίας, που εκτελούν ταξίδια με σκοπό τη μεταφορά επιβατών ή φορτίου για εμπορικούς σκοπούς εντός ή σε ολόκληρη την ΕΕ. Σύμφωνα με αυτή την πρόταση, το ETS θα ισχύει για τις πλήρεις εκπομπές από ταξίδια εντός της ΕΕ και τις εκπομπές που πραγματοποιούνται σε ελλιμενισμό σε λιμένες της ΕΕ, και μόνο για τις μισές εκπομπές από ταξίδια εκτός ΕΕ, δηλαδή εξερχόμενα ταξίδια από την ΕΕ και εισερχόμενα πλοία που φτάνουν από αλλού. Αυτή είναι μια μεγάλη αλλαγή σε σύγκριση με την προηγούμενη πρόταση ETS. Οι ναυτιλιακές εταιρείες, δηλαδή οι πλοιοκτήτες, οι διαχειριστές, οι ναυλωτές κλπ θα πρέπει να αγοράσουν και να παραδώσουν δικαιώματα εκπομπής ETS για κάθε τόνο αναφερόμενων εκπομπών CO₂. Για να διασφαλιστεί μια ομαλή μετάβαση, οι ναυτιλιακές εταιρείες θα πρέπει να πληρώσουν για το 20% των εκπομπών ενός πλοίου το 2023 και το ποσοστό αυτό θα αυξηθεί σε 100% έως το 2026. Η αγορά του δικαιώματος εκπομπής ETS θα υπόκειται σε διαδικασία δημοπρασίας και θα μπορεί να διαπραγματεύεται μεταξύ οντοτήτων που το κατέχουν (UKP&1,2021).

Από την άλλη, η ναυτιλιακή πρόταση Fuel EU φέρνει σε ένα μακροπρόθεσμο πλαίσιο τη μείωση των εκπομπών αυξάνοντας τη χρήση βιώσιμων εναλλακτικών καυσίμων στη ναυτιλία και στα ευρωπαϊκά λιμάνια και επιβάλλει στους διαχειριστές των πλοίων την απαίτηση συμμόρφωσης με τα μέγιστα όρια των εκπομπών GHG που μπορούν να εκπέμπονται από το πλοίο. Οι στόχοι προσδιορίζονται με βάση μια τιμή αναφοράς που αντικατοπτρίζει τη μέση ένταση GHG του στόλου για το 2020 και θα μειώνεται κατά 2% έως το 2025, κατά 6% έως το 2030, κατά 13% έως το 2035, κατά 26% έως το 2040, κατά 59% έως το 2045 και κατά 75% έως το 2050.

Οι εταιρείες που δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες έως την 1η Μαΐου του επόμενου έτους θα πρέπει να πληρώσουν πρόστιμο που θα πηγαίνει σε ένα ταμείο πράσινων καυσίμων. Οι ιδιοκτήτες διαφορετικών πλοίων μπορούν να ομαδοποιήσουν πλοία για να βοηθήσουν ο ένας τον άλλο στη συμμόρφωση, υπό την προϋπόθεση ότι τα πλοία θα επικυρώνονται / επαληθεύονται από τον ίδιο φορέα. Ως εκ τούτου, μια εταιρεία μπορεί να πουλήσει τις πλεονάζουσες πιστώσεις της



σε άλλη εταιρεία που χρειάζεται πρόσθετα δικαιώματα για τα πλοία της. Επιπλέον, τα επιβατηγά πλοία και τα πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων υποχρεούνται να χρησιμοποιούν χερσαία τροφοδοσία ρεύματος εκτός εάν μπορούν να αποδείξουν τη χρήση μιας εναλλακτικής τεχνολογίας μηδενικών εκπομπών.

Στη συνέχεια, όσον αφορά το φόρο στα καύσιμα, οι κανόνες φορολόγησης ης ενέργειας στην ΕΕ θα υποστηρίξει τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, προτείνοντας ελάχιστους συντελεστές φορολογίας για τα σχετικά καύσιμα που χρησιμοποιούνται για οχηματαγωγά, αλιευτικά και εμπορευματικά πλοία εντός της ΕΕ. Η ΕΕ θα εισάγει φόρους στα καύσιμα για μια μεταβατική περίοδο 10 ετών από το 2023. Η αναθεώρηση της Οδηγίας για τη Φορολογία Ενέργειας 2003/96/EK (ETD) προτείνει έναν ελάχιστο φόρο 0,90 ευρώ ανά gigajoule στα καύσιμα που χρησιμοποιούνται για Ενδοευρωπαϊκά θαλάσσια ταξίδια από την 1η Ιανουαρίου 2023. Ο φορολογικός συντελεστής για το LNG ως bunker ορίζεται σε 0,60 € ανά gigajoule ενώ η αμμωνία και τα προηγμένα βιοκαύσιμα που χρησιμοποιούνται στη ναυτιλία θα εξαιρούνται για να ενθαρρύνουν τη χρήση βιώσιμων εναλλακτικών καυσίμων. Ωστόσο, αυτή η φορολογική οδηγία απαιτεί ομόφωνη έγκριση από όλες τις χώρες. Συμπερασματικά, η επέκταση του ETS και το FuelEU Maritime αναγνωρίζουν αμφότερα την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ESG ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Σαν άμεση συνέπεια της ανάγκης για επίτευξη βιωσιμότητας και της ανάγκης για αξιολόγηση της απόδοσης των εταιρειών σε αυτήν, δημιουργήθηκε και αύξηση του ενδιαφέροντος προς την Περιβαλλοντική, Κοινωνική και Εταιρική Διακυβέρνηση ESG ως επενδυτικού εργαλείου για τον έλεγχο πιθανών επενδύσεων. Οι τάσεις που επικρατούν στην ναυτιλία και οι οποίες αναμένεται ότι θα ισχυροποιήσουν την ανάγκη για δημοσιεύσεις περιεχομένου ESG είναι η αύξηση της πίεσης στα διοικητικά συμβούλια και στους κυβερνητικούς ηγέτες ώστε να ενισχύσουν τις δεξιότητές τους σε θέματα ESG καθώς και η θέσπιση νέων κανονισμών και προτύπων αναφοράς τα οποία θα απαιτούν ολοένα και περισσότερο αξιόπιστες εταιρικές γνωστοποιήσεις. Επίσης, μία ακόμη τάση είναι η ανάγκη για επίτευξη καθαρών μηδενικών εκπομπών με άμεσες δράσεις σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο και η δημοσίευση της επίδοσης από τις κυβερνήσεις και τις εταιρείες. Παράλληλα, η ανάγκη για ενσωμάτωση κοινωνικών πτυχών στις εταιρικές στρατηγικές και η εστίαση της προσοχής στην βελτιστοποίηση των εφοδιαστικών αλυσίδων θα εντείνει την ανάγκη για ESG. Επιπλέον, αναμένεται να ισχυροποιηθεί το Climate stress testing στη βιομηχανία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και να αυξηθεί η σημαντικότητα της αξιολόγησης των κινδύνων που σχετίζονται με το φυσικό κεφάλαιο και την βιοποικιλότητα (Europra 2022).

Λόγω του αυξανόμενου επενδυτικού ενδιαφέροντος για κριτήρια ESG απαιτείται υψηλότερη δέσμευση με αυτό καθώς οι διαχειριστές των χαρτοφυλακίων απαιτούν από τους Managers να δημοσιεύουν ESG αναφορές και να λαμβάνονται οι κατάλληλες διορθωτικές δράσεις που απαιτούνται. Με αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνεται περισσότερη διαφάνεια και ορθή ανάληψη ευθυνών. Μία ακόμη τάση είναι ότι προβλέπονται περισσότερες εκποιήσεις θυγατρικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε μη κοινωνικά υπεύθυνες βιομηχανίες όπως αυτή των πυρηνικών όπλων, του καπνού και του γαιάνθρακα. Επομένως, για να αποφευχθεί μία εκποίηση, είναι φρόνιμο η εταιρεία να στραφεί σε βιώσιμες πρακτικές και η απόδοση να μπορεί να μετρηθεί και να δημοσιευθεί (Helena Athoussaki, 2022)..

Όσον αφορά στην υιοθέτηση του ESG παγκοσμίως και στην τάση που επικρατεί στην Ευρώπη, το Global Sustainable Investment Alliance (GSIA) είναι μία παγκόσμια ένωση οργανισμών που ασχολείται με τις υπεύθυνες επενδύσεις (SRI). Η GSIA οραματίζεται οι βιώσιμες επενδύσεις να ενσωματωθούν στα χρηματοπιστωτικά συστήματα και την επενδυτική πολιτική σε



παγκόσμιο επίπεδο. Η GSIA έχει αναγνωρίσει 7 κύριες κατηγορίες υπεύθυνων επενδυτικών στρατηγικών που ενσωματώνουν κριτήρια ESG .

-Η στρατηγική που αποκλείει κάποιες βιομηχανίες και επιχειρήσεις από τα funds ή τα επενδυτικά χαρτοφυλάκια, όπως καπνοβιομηχανίες, εταιρείες τυχερών παιχνιδιών, παραγωγών αλκοολούχων ποτών και ορυκτών καυσίμων (Negative - Exclusionary Screening strategy).

-Η στρατηγική η οποία εστιάζει σε εταιρείες που έχουν ενσωματώσει κριτήρια ESG και παρουσιάζουν θετικά αποτελέσματα, όπως οι εταιρείες ηλεκτροκίνησης και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (Positive – Best in class screening strategy)

-Η στρατηγική η οποία ελέγχει επενδύσεις σύμφωνα με τα πρότυπα ESG, όπως το GRI report, UN SDGs, CDP-climate change (Norms based screening strategy)

-Η στρατηγική η οποία προβλέπει τη συστηματική συμπερίληψη των πτυχών ESG και των χρηματοοικονομικών παραμέτρων στην επενδυτική στρατηγική και πρόκειται για την πιο αναβαθμισμένη στρατηγική ESG (ESG Integration strategy).

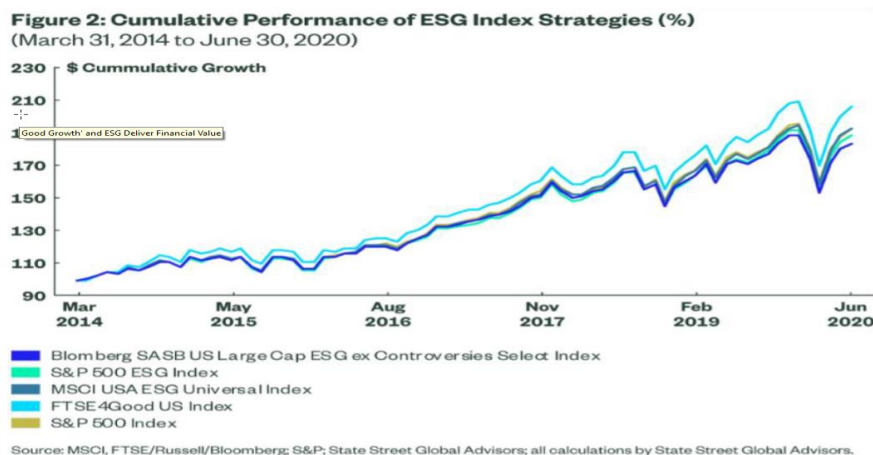
-Η στρατηγική η οποία στοχεύει σε συγκεκριμένους κλάδους που ασχολούνται με τη βιωσιμότητα όπως ο κλάδος της καθαρής ενέργειας, της πράσινης τεχνολογίας, της βιώσιμης γεωργίας κλπ (Sustainability themed Investing)

-Η στρατηγική η οποία επικεντρώνεται σε ιδιωτικές εταιρείες που αποβλέπουν στην βελτίωση κάποιου κοινωνικού ή περιβαλλοντικού ζητήματος μέσω της υιοθέτησης ενός σαφούς κοινωνικού σκοπού (Impact investing)

-Η δράση που αξιοποιεί τη δύναμη των μετόχων για να επηρεάσουν με τη σειρά τους τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων, όπως μέσω της επιβολής υιοθέτησης και αναφοράς των παραγόντων ESG (Corporate Engagement and Shareholder Action).

Στη συνέχεια, όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα, με την πάροδο του χρόνου η χρηματοοικονομική απόδοση και το ESG αλληλεξαρτώνται και αποκτούν όλο και μεγαλύτερη συσχέτιση καθώς στο παρακάτω σχεδιάγραμμα, παρουσιάζεται η συνολική απόδοση των σημαντικότερων δεικτών ESG οι οποίοι μετρούν την απόδοση ESG στρατηγικών από το 2014 έως το 2020 και η οποία φαίνεται ότι παρουσιάζει σημαντική άνοδο.





Εικόνα 3: Συνολική απόδοση των δεικτών ESG (%)

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό παράδειγμα, που επιβεβαιώνει τις παραπάνω τάσεις αποτελεί η πολυεθνική επενδυτική εταιρεία BlackRock, Inc. με έδρα τη Νέα Υόρκη η οποία ιδρύθηκε το 1988 και είναι ο μεγαλύτερος διαχειριστής περιουσιακών στοιχείων στον κόσμο. Η Black Rock η οποία λειτουργεί παγκοσμίως με 70 γραφεία σε 30 χώρες και πελάτες σε 100 χώρες, προσπάθησε να τοποθετηθεί ως ηγέτης του κλάδου στην περιβαλλοντική, κοινωνική και εταιρική διακυβέρνηση (ESG). Έτσι, το 2017, επέκτεινε την παρουσία της στις βιώσιμες επενδύσεις και στην περιβαλλοντική, κοινωνική και εταιρική διακυβέρνηση (ESG) με νέο προσωπικό και προϊόντα τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Ευρώπη με στόχο να ηγηθεί της εξέλιξης του χρηματοπιστωτικού τομέα στον κλάδο του ESG. Άρχισε να χρησιμοποιεί το μέγεθος της στην αγορά για να επιστήσει την προσοχή σε θέματα ESG μέσω επίσημων επιστολών προς τους διευθύνοντες συμβούλους, μετόχους κλπ όπου η πρωτοβουλία αυτή κατέληξε στην επιτυχημένη υιοθέτηση ενός ψηφίσματος από τους μετόχους της ExxonMobil το οποίο προέβλεπε δράσεις για την κλιματική αλλαγή. Το 2018, ζήτησε από τις εταιρείες Russell να βελτιώσουν την φυλετική ανισότητα στο διοικητικό τους συμβούλιο, εάν είχαν λιγότερες από δύο γυναίκες και γενικότερα, έλαβε αρκετές τέτοιες πρωτοβουλίες (Times, N. Y., 2020)

Συνοψίζοντας, οι προτεραιότητες της BlackRock για το 2022 αναφορικά με το ESG και οι οποίες θα επηρεάζουν όλο τον χρηματοπιστωτικό τομέα και πολλές βιομηχανίες είναι η επίτευξη ποιοτικού, αποτελεσματικού και αποδοτικού διοικητικού συμβουλίου το οποίο επιτυγχάνεται με ποιοτική ηγεσία, σωστή σύνθεση, διαφορετικότητα, αποτελεσματικότητα και υπευθυνότητα του



Διοικητικού Συμβουλίου. Μία άλλη προτεραιότητα είναι η υιοθέτηση μίας μακροπρόθεσμης στρατηγικής που αποβλέπει στην επίτευξη σκοπού και υποστηρίζεται από χρηστή διαχείριση κεφαλαίου και η οποία μπορεί να εξασφαλίσει οικονομική ανθεκτικότητα. Επίσης, τα εταιρικά κίνητρα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με την δημιουργία μακροπρόθεσμης αξίας και τα επιχειρηματικά σχέδια και οι στόχοι να στοχεύουν στην μετάβαση σε μία πράσινη οικονομία μέσω βιώσιμων πρακτικών. Τέλος, προτεραιότητα της Black Rock είναι η δημιουργία αξίας για τους ενδιαφερόμενους φορείς, πελάτες, υπαλλήλους, προμηθευτές και κοινότητες μέσω βιώσιμων πρακτικών. Όλες οι προαναφερθείσες προτεραιότητες της BlackRock μετρικούνται με KPIs (Helena Athoussaki, 2022).

Παράλληλα, απαιτήσεις για συλλογή και δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τις πολιτικές ESG έχουν αρχίσει να προέρχονται και από μεγάλους ναυλωτές και εταιρείες ενέργειας. Ένα παράδειγμα είναι η χρήση της έννοιας του Score emissions που επεκτείνει την ευθύνη για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου πέρα από τα πλαίσια της μεμονωμένης εταιρείας.

2.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ESG ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Το επενδυτικό ενδιαφέρον εστιάζει πλέον σε βιώσιμες επενδύσεις οι οποίες ορίζονται ως οι οικονομικές δραστηριότητες που συνεισφέρουν σε ένα περιβαλλοντολογικό στόχο πχ στην αποδοτική χρήση της ενέργειας, στην χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στην αντιμετώπιση των ΑΦΘ, στην ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας ή σε μία οικονομική δραστηριότητα η οποία συνεισφέρει σε κοινωνικούς στόχους όπως πχ στην διαχείριση των ανισοτήτων ή προάγει την κοινωνική συνοχή και τις καλές εργασιακές πρακτικές κλπ και με την προϋπόθεση ότι η εταιρεία που λαμβάνει την επένδυση ακολουθεί καλές πρακτικές διακυβέρνησης που συνεπάγεται ισχυρή οργανωτική δομή, εργασιακές σχέσεις, αμοιβές υπαλλήλων και φορολογική συμμόρφωση. Ως άμεση συνέπεια, η βιώσιμη χρηματοδότηση αναφέρεται στη διαδικασία η οποία λαμβάνει υπόψη ESG πτυχές κατά την λήψη επενδυτικών αποφάσεων και ευθυγραμμίζεται με τους στόχους της Ευρώπης καθώς και με διεθνείς δεσμεύσεις για την επίτευξη απανθρακοποίησης. Η ναυτιλία είναι βιομηχανία εντάσεως κεφαλαίου και η χρηματοδότηση είναι βασικός παράγοντας για την βιωσιμότητα των ναυτιλιακών εταιρειών. Έτσι, η επένδυση με ESG κριτήρια καθίσταται όλο και πιο σημαντική στην ναυτιλιακή χρηματοδότηση. Οι νέοι κανονισμοί και κανόνες που αφορούν



στην κλιματική αλλαγή στοχεύουν στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ώστε αυτά να υποστηρίξουν την ενεργειακή μετάβαση και την βιώσιμη ανάπτυξη μέσω υπεύθυνων και βιώσιμων επενδύσεων.

Ο ναυτιλιακός τομέας έχει παρουσιάσει συνεχή ανάπτυξη τις τελευταίες δύο δεκαετίες και από το 2000 είναι ένας από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους κλάδους ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης καθώς επωφελείται από την ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας και του παγκόσμιου εμπορίου και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να έχει προσελκύσει την προσοχή των επενδυτών. Τα Ηνωμένα Έθνη προέβλεψαν ότι το παγκόσμιο θαλάσσιο εμπόριο θα αυξηθεί κατά 3,5% ετησίως από το 2019 έως το 2024, μεταφέροντας συνολικά 11 δισεκατομμύρια τόνους εμπορευμάτων. Επίσης, έχει αποδειχθεί σε διάφορες μελέτες ότι η προσθήκη μιας ναυτιλιακής μετοχής σε ένα παραδοσιακό χαρτοφυλάκιο μετοχών και ομολόγων δίνει τη δυνατότητα στους επενδυτές να επιτύχουν υψηλότερο λόγο απόδοσης / κινδύνου. Αυτό συμβαίνει γιατί οι ναυτιλιακές εταιρείες παρουσιάζουν συστηματικό ρίσκο για τον κλάδο στον δείκτη Standard and Poor's (S&P's) 500 (Grelck, M.B.; Prigge, S.; Tegtmeier, L.; Topalov, 2009). Κατά συνέπεια, οι επενδυτές μπορεί να ωφεληθούν από τη διαφοροποίηση των επενδυτικών χαρτοφυλακίων τους επενδύοντας σε ναυτιλιακές μετοχές. Ωστόσο, στα πλαίσια της βιωσιμότητας, οι ερευνητές μέχρι τώρα έχουν θεωρήσει ότι η βιωσιμότητα είναι ένα σημείο αδυναμίας για την ναυτιλιακή βιομηχανία διότι οι ναυτιλιακές εταιρείες πρέπει να αντιμετωπίσουν τις ανησυχίες που εγείρονται αναφορικά με τις οικονομικές αστάθειες, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, την κοινωνική ευθύνη και τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση π.χ οι τιμές των μετοχών της ναυτιλίας κατά την πανδημία COVID-19 2020–2021 ήταν εξαιρετικά ασταθείς (Arthur J. Lin, Hai-Yen Chang, and Brian Hung, 2019). Στο παρελθόν, προηγούμενες μελέτες βασιζόντουσαν κατά κύριο λόγο μόνο στη χρηματοοικονομική απόδοση για να δείξουν την απτή αξία της διεθνούς ναυτιλιακής βιομηχανίας, αλλά πλέον απαιτείται οι εισηγμένες εταιρείες να εκπληρώσουν τις ευθύνες τους όσον αφορά στο περιβάλλον και στην κοινωνία.

Με βάση τη βιβλιογραφία, η βιωσιμότητα των παγκόσμιων ναυτιλιακών εταιρειών επηρεάζεται από τέσσερις διαστάσεις. Η πρώτη διάσταση είναι οι αποτί χρηματοοικονομικοί δείκτες με πιο κοινούς την απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE – Return on Equity) και τα κέρδη ανά μετοχή (EPS – Earnings per share) και πρόκειται για μετρήσεις που επηρεάζουν την βιωσιμότητα και απασχολούν κυρίως τους επενδυτές. Ωστόσο, η βιωσιμότητα και οι δυνατότητες ανάπτυξης των ναυτιλιακών εταιρειών δεν βασίζονται μόνο στους κοινούς οικονομικούς δείκτες αλλά και



στις ικανότητες αυτών των εταιρειών να συντηρούνται με εξωτερικά κεφάλαια σε δύσκολες περιόδους (π.χ. COVID-19).

Η δεύτερη διάσταση είναι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία τείνουν να μειώνουν τα δάνεια για ναυτιλιακές εταιρείες κατά τη διάρκεια διαφόρων κρίσεων με πιο πρόσφατη τη κρίση COVID-19. Ως εκ τούτου, η ικανότητα των παγκόσμιων ναυτιλιακών εταιρειών να αντλούν κεφάλαια από τις κεφαλαιαγορές εξαρτάται από το πόσο ικανή είναι η εταιρεία στη διαχείριση κρίσεων και έκτακτων περιστατικών και κατά συνέπεια, αυτό καθορίζει την κλίμακα της μελλοντικής επέκτασης του στόλου της εταιρείας.

Η τρίτη διάσταση είναι οι κυβερνήσεις παγκόσμια οι οποίες επέβαλλαν στις εισηγμένες εταιρείες να συμμορφωθούν με τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και διακυβέρνησης κανονισμούς (ESG), γεγονός που συνεπαγόταν πρόσθετο κόστος για αυτές τις εταιρείες. Από περιβαλλοντικής άποψης, οι ναυτιλιακές εταιρείες μπορούν να αντικαταστήσουν παλαιότερα πλοία τα οποία καίνε βαρύ θειούχο καύσιμο με νέα που λειτουργούν με από-θειωμένο καύσιμο. Από κοινωνική άποψη, μπορούν να ενισχύσουν τα μέτρα ασφαλείας για την προστασία των μελών του πληρώματος τους ενώ από την άποψη της διακυβέρνησης, οι εταιρείες μπορούν να εκλέξουν ανεξάρτητους διευθυντές ώστε να αντικαταστήσουν μέλη της οικογένειας με στόχο τη βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης. Στο πλαίσιο αυτό, οι πρακτικές ESG έχουν γίνει όλο και πιο σημαντικές ενώ ταυτόχρονα μεγάλα διεθνή λιμάνια σχεδιάζουν να περιορίσουν τις ναυτιλιακές εταιρείες με ελλιπή συμμόρφωση και αδύναμες υλοποιήσεις ESG.

Η τέταρτη διάσταση αφορά δυσμενή γεγονότα σε ξηρά και θάλασσα που καλούνται οι εταιρείες να αντιμετωπίσουν όπως η πανδημία COVID-19 που εμπόδισε την μεταφορά εμπορευμάτων εντός του χρονοδιαγράμματος, αύξησε τα λειτουργικά έξοδα και μείωσε τα εταιρικά κέρδη. Κατά συνέπεια, είναι προφανές ότι εάν μια διεθνής εταιρεία διαχείρισης πλοίων έχει πιο αποτελεσματικά σχέδια αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης (emergency response plan) π.χ. για τη διαχείριση της συμφόρησης στα λιμάνια, για τη διαχείριση πανδημιών κλπ είναι λογικό ότι θα είναι πιο ανταγωνιστική και επομένως, θα κερδίζει περισσότερα έσοδα, τα οποία βελτιώνουν τις ταμειακές ροές και τις οικονομικές επιδόσεις και επιτρέπουν στην εταιρεία να γίνει πιο ελκυστικός στόχος για επενδύσεις. Η σύγχρονη θεωρία του χαρτοφυλακίου αξιολογεί όχι μόνο την απόδοση αλλά και τον κίνδυνο / ρίσκο μιας επένδυσης και αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση της αναμενόμενης απόδοσης ενός χαρτοφυλακίου σε δεδομένο επίπεδο κινδύνου ή στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου για ένα δεδομένο επίπεδο αναμενόμενης απόδοσης. Η θεωρία του



χαρτοφυλακίου συνιστά την διαφοροποίηση των περιουσιακών στοιχείων με στόχο την αντιστάθμιση του κινδύνου αγοράς ή των εκάστοτε κινδύνων που είναι μοναδικοί για κάθε συγκεκριμένη εταιρεία ή κλάδο.

Τέλος, η διάσταση ESG επηρεάζει τη χρηματοδότηση πράσινων ομολόγων τα οποία σχετίζονται με πράσινα έργα που χρειάζονται χρηματοδότηση και συντελούν στην προσπάθεια προς την πράσινη μετάβαση, υποδεικνύοντας ότι οι ναυτιλιακές εταιρείες με πρωτοβουλίες ESG μπορούν να προσελκύσουν περισσότερους επενδυτές πράσινων ομολόγων.

Αν και ένας αυξανόμενος αριθμός επενδυτών προτιμάει τις ναυτιλιακές μετοχές, η υψηλή κυκλικότητα και η αστάθεια των ναύλων ως απάντηση στη μεταβαλλόμενη ζήτηση από το παγκόσμιο εμπόριο θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντική επενδυτική απώλεια. Οι ναυτιλιακές εταιρείες είναι γενικά εκτεθειμένες σε τέσσερις κατηγορίες κινδύνων και πιο συγκεκριμένα στον χρηματοοικονομικό κίνδυνο (κακή οικονομική απόδοση), στον κίνδυνο αθέτησης υποχρεώσεων (αδυναμία πληρωμής τόκων ομολόγων και κεφαλαίου), στον επιχειρηματικό κίνδυνο (αδυναμία συμμόρφωσης με κανονισμούς) και τον κίνδυνο αγοράς (μείωση της αξίας μιας επιχείρησης που προκύπτει από μια προβληματική αγορά, όπως αυτή κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19). Αυτοί οι κίνδυνοι όμως θα μπορούσαν να περιοριστούν μέσω της υιοθέτησης μίας ισχυρής και αποτελεσματικής ESG πολιτικής.

2.2 EU TAXONOMY

Πέρα από την νομοθεσία που εστιάζει άμεσα στη ναυτιλία, οι έμμεσες κοινωνικές και ρυθμιστικές απαιτήσεις αυξάνουν με τη σειρά τους την ανάγκη για αναφορές περιεχομένου ESG όπως οι μεγάλες παγκόσμιες ναυτιλιακές τράπεζες που ανταποκρίνονται στη χρηματοπιστωτική νομοθεσία σύμφωνα με τον Κανονισμό Ταξινόμησης της ΕΕ και απαιτούν πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές ESG των ιδιοκτητών. Αναλυτικότερα, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων στην αναθεωρημένη στρατηγική χρηματοδότησης προέβλεψε τη σταδιακή μείωση της χρηματοδότησης ενεργειακών έργων που σχετίζονται με ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένων και των έργων φυσικού αερίου από το τέλος του 2021 και έπειτα (European Investment Bank, 2019). Παρόλα αυτά, υπήρξε ανάγκη να διευκρινιστεί ποιες επενδύσεις θεωρούνται «βιώσιμες ή «πράσινες»» διότι η διοχέτευση των κεφαλαίων στην βιωσιμότητα απαιτεί πρωτίστως την ύπαρξη και τη χρήση ενιαίων και ομοιόμορφων κριτηρίων για τον χαρακτηρισμό μιας



χρηματοοικονομικής δραστηριότητας ως βιώσιμη. Την ανάγκη αυτή κάλυψε ο Κανονισμός Ταξινόμιας της ΕΕ 2020/852 που ψηφίστηκε τον Ιούνιο του 2020 και εφαρμόστηκε έναν μήνα αργότερα και έθεσε σαφή κριτήρια καθώς και έξι συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς στόχους οι οποίοι θα πρέπει να εφαρμόζονται για να χαρακτηριστεί μία χρηματοοικονομική δραστηριότητα ως περιβαλλοντικά βιώσιμη και να μπορεί να χρηματοδοτηθεί. Ειδικότερα, οι στόχοι αυτοί σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, την προστασία των υδάτινων πόρων, την κυκλική οικονομία, την πρόληψη της ρύπανσης και την προστασία της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων και εκτός από την προώθηση κάποιου από αυτούς τους στόχους, θα πρέπει να εξακριβώνεται ότι η εκάστοτε δραστηριότητα δεν βλάπτει ή δεν υπονομεύει κάποιον από τους άλλους στόχους.

Επιπλέον, με την ταξινόμηση θεσμοθετείται η διαφάνεια των περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων καθώς επιβάλλει όχι μόνο τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών αλλά και τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τον βαθμό προώθησης των περιβαλλοντικών στόχων. Οι έξι στόχοι που ορίζονται σε αυτόν τον Κανονισμό είναι οι εξής και η μέτρηση τους μπορεί να επιτευχθεί με την χρήση KPIs.



Σχήμα 1: Οι έξι περιβαλλοντολογικοί στόχοι που έχουν τεθεί από την Ευρωπαϊκή Ταξινόμια

Στον ναυτιλιακό κλάδο, απαιτούνται πολυάριθμα μέτρα για να μειωθούν οι εκπομπές στον απαραίτητο βαθμό και η Ευρωπαϊκή επιτροπή προσεγγίζει αυτή την πρόκληση με μία πληθώρα μέτρων, μεταξύ αυτών και η Ευρωπαϊκή Ταξινόμια. Επιβάλλοντας ομοιογενή κριτήρια τα οποία θα καθορίζουν εάν μία οικονομική δραστηριότητα είναι περιβαλλοντολογικά βιώσιμη, θα καταστήσει τον κλάδο πιο πράσινο. Σύμφωνα με την Ταξινόμηση, μια οικονομική δραστηριότητα πρέπει να πληροί τρεις βασικούς κανόνες για να χαρακτηριστεί ως περιβαλλοντικά



βιώσιμη. Πρώτον, πρέπει να συμβάλλει ουσιαστικά σε τουλάχιστον έναν από τους 6 περιβαλλοντικούς στόχους όπως ορίζεται στον παρόν κανονισμό. Δεύτερον, να μην βλάπτει σημαντικά κανέναν από τους άλλους περιβαλλοντικούς στόχους όπως ορίζεται στον παρόν κανονισμό και τρίτον να πληροί τις απαιτήσεις συμμόρφωσης με ορισμένες ελάχιστες κοινωνικές διασφαλίσεις. Δεν είναι απαίτηση για τις επιχειρήσεις να είναι ευθυγραμμισμένες με αυτή την ταξινόμηση και οι επενδυτές θα συνεχίσουν να είναι ελεύθεροι να επιλέγουν τις εταιρείες στις οποίες επενδύουν. Ωστόσο, οι επενδυτές και οι δανειστές βασίζονται όλο και περισσότερο στην Ταξινόμηση της ΕΕ όταν αξιολογούν εάν μια επένδυση είναι στην πραγματικότητα περιβαλλοντικά βιώσιμη. Ο κύριος στόχος της Ταξινόμησης της ΕΕ είναι να ανακατευθύνει τα κεφάλαια προς βιώσιμες δραστηριότητες και κατά συνέπεια, οι εταιρείες που δεν πληρούν τις απαιτήσεις Ταξινόμησης ενδέχεται να αντιμετωπίζουν αυξανόμενες δυσκολίες πρόσβασης σε νέα κεφάλαια και χρηματοδότηση. Επομένως, το να είναι μία επιχείρηση ευθυγραμμισμένη με αυτή την ταξινόμηση αναμένεται να είναι όλο και πιο σημαντικό κατά την προσέλκυση νέων κεφαλαίων ή την εξασφάλιση χρηματοδότησης. Η ναυτιλιακή βιομηχανία είναι εντάσεως κεφαλαίου και η πρόσβαση σε ανταγωνιστική πράσινη χρηματοδότηση και κεφάλαια είναι το κλειδί για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και λύσεων που είναι απαραίτητες για τη μετάβαση του κλάδου στην κλιματική ουδετερότητα.

Όσον αφορά στις απαιτήσεις για τη ναυτιλιακή βιομηχανία, τον Απρίλιο του 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθόρισε τεχνικά κριτήρια ελέγχου που ισχύουν, μεταξύ άλλων, στον κλάδο των θαλάσσιων μεταφορών. Η Επιτροπή της ΕΕ έχει παράσχει έναν κατάλογο περιβαλλοντικά βιώσιμων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη ναυτιλιακή βιομηχανία αναφορικά με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου της. Η Ταξινόμηση της ΕΕ διακρίνει τις οικονομικές δραστηριότητες μεταξύ αυτών όπου οι εκπομπές CO₂ είναι πολύ χαμηλές και οι οποίες είναι «δραστηριότητες χαμηλών εκπομπών άνθρακα» και «δραστηριότητες μετάβασης», στις οποίες οι εκπομπές είναι σημαντικά χαμηλότερες από αυτές του μέσου όρου του κλάδου. Η τελευταία είναι αυτή που εφαρμόζεται στην πλειονότητα των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων καθώς υπάρχουν λίγες λύσεις χαμηλών εκπομπών άνθρακα που να βρίσκουν εφαρμογή στη ναυτιλιακή βιομηχανία. Για τη ναυτιλία γενικά, οι μηδενικές άμεσες εκπομπές CO₂ αποτελούν απαίτηση στα τεχνικά κριτήρια για ουσιαστική συμβολή στον μετριασμό του κλίματος. Θα ισχύσει μια περίοδος προσαρμογής έως το 2025 για να δοθεί περιθώριο συμμόρφωσης σε ένα ορισμένο ποσό άμεσων εκπομπών, ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιείται το πλοίο. Σε γενικές γραμμές, τα πλοία θα πληρούν τα



κριτήρια εάν αντλούν τουλάχιστον το 25 % της ενέργειάς τους από καύσιμα μηδενικών άμεσων εκπομπών. Ωστόσο, υπάρχουν πολύ λίγα τέτοια καύσιμα διαθέσιμα.

Όσον αφορά στη διευρυμένη Περιβαλλοντική Ταξινομία, μια άλλη πρόκληση είναι ότι η Ταξινομία της ΕΕ δεν ορίζει πώς θα πρέπει να αντιμετωπίζονται οι δραστηριότητες που δεν πληρούν τα κριτήρια και το τρέχον σύστημα στην «πράσινη» ταξινόμηση δεν κάνει διάκριση μεταξύ δραστηριοτήτων που βλάπτουν το περιβάλλον και δραστηριοτήτων που απλώς αποτυγχάνουν ελάχιστα στο τεστ βιωσιμότητας. Για να το καλύψει αυτό, στις 29 Μαρτίου 2022, η ευρωπαϊκή ομάδα εμπειρογνομόνων δημοσίευσε την έκθεσή της για μια μελλοντική «Εκτεταμένη Περιβαλλοντική Ταξινομία» η οποία θεωρεί ότι η συνολική δυαδική ("πράσινη"/"μη πράσινη") προσέγγιση της Ταξινόμησης της ΕΕ δεν διαφοροποιείται επαρκώς. Ως εκ τούτου, η έκθεση εξετάζει εάν και πώς θα επεκταθεί η Ταξινόμηση ώστε να καλύπτει επίσης δραστηριότητες που έχουν μικτό αντίκτυπο στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα («κεχριμπαρένιο») και δραστηριότητες που είναι στο αντίθετο άκρο και έχουν σημαντικές επιζήμιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις («κόκκινο»). Για να διευκολυνθεί η κατανόηση αυτής της νέας δομής, η Έκθεση συνιστά τη χρήση ενός συνδυασμού χρωμάτων όπου το κόκκινο εκφράζει σημαντική περιβαλλοντική βλάβη (πρέπει να παροπλιστεί) / Ουσιαστική περιβαλλοντική βλάβη (ενδέχεται μετάβαση), το κίτρινο εκφράζει την ενδιάμεση απόδοση, το πράσινο την ουσιαστική συμβολή στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και το λευκό εκφράζει τις δραστηριότητες χαμηλού περιβαλλοντικού αντίκτυπου.

Η Έκθεση αναφέρει συγκεκριμένα τη ναυτιλία ως τομέα που προορίζεται να χρηματοδοτηθεί για τη μετάβαση. Η επίτευξη του επιπέδου «πράσινης» ταξινόμησης θεωρείται ιδιαίτερα δύσκολη για τη ναυτιλιακή βιομηχανία, καθώς η πρόκληση της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές είναι εξαιρετικά περίπλοκη και εξαρτάται από την επιτυχή συνεργασία κυβερνήσεων, επενδυτών και τραπεζών. Επομένως, μια εκτεταμένη ταξινόμηση θα μπορούσε να αποδειχθεί πολύ επωφελής για τη ναυτιλιακή βιομηχανία (WR.no,2022).

Συμπερασματικά, η ταξινόμηση συμβάλλει στην τυποποίηση των βιώσιμων επενδύσεων και υποστηρίζει τη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία με πολλούς τρόπους. Για εταιρείες που ήδη δημοσιεύουν αναφορές βιωσιμότητας, η τυποποιημένη διαδικασία αναφοράς της ταξινόμησης μπορεί να μειώσει την γραφειοκρατική επιβάρυνση καθώς δεν θα χρειάζεται να αποστέλλονται διαφορετικές αναφορές στους διάφορους ενδιαφερόμενους και θα βοηθήσει σημαντικά τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να βελτιώσουν τη συγκρισιμότητα των επιχειρήσεων.



Επίσης, λόγω του ότι ενισχύει τη διαφάνεια μπορεί να βοηθήσει στην αποφυγή του "greenwashing". Κατά συνέπεια, η ταξινόμηση μπορεί να αποτελέσει πρότυπο βιωσιμότητας στην αγορά για τους ιδιώτες επενδυτές και να δημιουργήσει περισσότερη διαφάνεια και συγκρισιμότητα για τους τελικούς πελάτες.

Επίσης, λόγω των απαιτήσεων που πηγάζουν από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και την κλιματική αλλαγή, υπάρχει ανάγκη για σημαντική αύξηση των επενδύσεων με στόχο τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την ενίσχυση της βιωσιμότητας και στο πλαίσιο αυτό, η εφαρμογή της ταξινόμησης μπορεί να δώσει στις επιχειρήσεις, στους επενδυτές και στα δανειοδοτικά ιδρύματα καλύτερη και σαφέστερη εικόνα για τις κλιματικές επιπτώσεις των επενδύσεων και της χρηματοδότησής (Schütze, F., Stede, J., Blauert, M., & Erdmann, K., 2020).

2.3 POSEIDON PRINCIPLES

Η πρωτοβουλία Poseidon Principles, με υπογράφοντες μεγάλα παγκόσμια χρηματοδοτικά ιδρύματα ναυτιλίας, εγκρίνει πράσινες χρηματοδοτικές διευκολύνσεις στη ναυτιλία υπό τον όρο ότι αυτές διοχετεύονται σε φιλικές προς το περιβάλλον επενδύσεις. (Tsatsaronis, M., Syriopoulos, T., Gavalas, D., Boura, G., Trakadas, P., & Gkorila, M., 2022). Τα Poseidon principles βρίσκουν εφαρμογή σε δανειστές, σχετικούς εκμισθωτές και οικονομικούς εγγυητές και ισχύουν παγκοσμίως, για όλα τα πιστωτικά προϊόντα που διασφαλίζονται με υποθήκες πλοίων, χρηματοδοτικές μισθώσεις, τίτλους ιδιοκτησίας πλοίων ή μη ενυπόθηκα δάνεια ECA που συνδέονται με ένα πλοίο και όπου ένα πλοίο ή πλοία εμπίπτουν σε αρμοδιότητες του IMO. Τα Poseidon principles είναι συνεπή με τις πολιτικές και τις φιλοδοξίες του IMO και προορίζονται για να υποστηρίξουν και άλλες πρωτοβουλίες, όπως οι Αρχές για Υπεύθυνη Τραπεζική, το CDP, TCFD και πολλά άλλα πρότυπα. Επίσης, απαιτούν υπευθυνότητα η οποία βασίζεται σε οντότητες όπως οι νηογνώμονες και άλλοι οργανισμοί αναγνωρισμένοι από τον IMO οι οποίοι παρέχουν αμερόληπτες πληροφορίες στην βιομηχανία και βασίζεται και σε υποχρεωτικούς κανονισμούς που έχουν καθιερωθεί από τον IMO (όπως π.χ. για τη συλλογή δεδομένων και την αναφορά για την κατανάλωση καυσίμου από τα πλοία (π.χ. IMO DCS) και τα οποία ρητά προσδιορίζονται στις τεχνικές οδηγίες για την παροχή πληροφοριών και χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την ευθυγράμμιση του κλίματος. Επίσης, χαρακτηρίζονται από την αρχή της Επιβολής (Enforcement) η οποία



απαιτεί τη συνεχή συμμόρφωση με τα Poseidon Principles μέσω της σύναψης συμβάσεων οι οποίες θα περιέχουν νέες τυποποιημένες ρήτρες που θα ρυθμίζουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες καθώς και από την αρχή της διαφάνειας η οποία στηρίζεται στη δημόσια αναγνώριση και γνωστοποίηση ότι μία εταιρεία είναι υπογράφων των Poseidon Principles και θα δημοσιεύει τα αποτελέσματα της όσον αφορά στην επίδοση της σε δραστηριότητες που σχετίζονται με το κλίμα σε ετήσια βάση και σε ευθυγράμμιση με την τεχνική καθοδήγηση. Αξίζει να σημειωθεί ότι 27 ηγέτιδες τράπεζες οι οποίες από κοινού εκπροσωπούν περίπου 185 δις USD στην ναυτιλιακή χρηματοδότηση έχουν αποφασίσει να δεσμευτούν με τα Poseidon Principles όπως η ABN Amro, BNP Paribas, Bpifrance, Citi, CIC, Credit Agricole, Credit Suisse, Danish Ship Finance, Danske Bank, DBJ, DNB, Eksfin, Finnvera, ING και άλλες.

2.4. ESG STANDARDS & RATINGS

Άμεση απόρροια των παραπάνω τάσεων ήταν η ανάπτυξη ESG πρότυπων αναφοράς όπως το SASB και το GRI, το CDP DATA και TCFD κ.α. και τα οποία αποτελούνται από κάποια κριτήρια τα οποία επικεντρώνονται σε κάποια ζητήματα ESG τα οποία είναι πιθανότερο ότι θα επηρεάσουν ουσιαστικά την οικονομική κατάσταση ή τη λειτουργική απόδοση των εταιρειών. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Συμβουλευτική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (European Financial Reporting Advisory Group) να προτείνει πρότυπα αναφοράς για να ενισχύσει την Οδηγία περί μη χρηματοοικονομικών αναφορών, αναδεικνύοντας τη σημασία για σύνταξη ESG αναφορών. Τα Ευρωπαϊκά πρότυπα αναφοράς βιωσιμότητας επί του παρόντος εκπονούνται από την Ευρωπαϊκή Συμβουλευτική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (EFRAG) και πιθανότατα θα κυκλοφορήσουν για χρήση από μεγαλύτερες εταιρικές οντότητες το 2023. Η επόμενη μεγάλη πρόκληση θα είναι πιθανώς μία σταθμισμένη λογιστική η οποία θα αντανakλά τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις μιας εταιρείας. Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφερθεί ότι ορισμένες διαχειρίστριες ναυτιλιακές εταιρίες που δημοσιεύουν ESG αναφορές είναι η Latsco, Diana, Eurodry, Minerva, Aegean Shipping, Global Ship lease, Eagle Bulk Shipping, Wilhelmsen και άλλες πολλές.

Πέρα από την ανάπτυξη και τη χρήση των προτύπων ESG, υπάρχει επίσης μία αυξανόμενη λίστα οργανισμών αξιολόγησης ESG που έχουν καθιερώσει μέσα (ποσοτικά και ποιοτικά) αξιολόγησης εταιρειών αναφορικά με τα δεδομένα ESG που αποκαλύπτουν και τις



επιδόσεις τους σε αυτά, με βάσει δικούς τους δείκτες (Serafeim, G., & Trinh, K, 2020). Η κατάταξη ESG και οι πληροφορίες που χρησιμοποιούνται παρέχουν στους επενδυτές και στα στελέχη τα εργαλεία για να αξιολογήσουν την ESG απόδοση της εταιρείας και το επίπεδο του risk management. Ο κάθε πάροχος μπορεί να χρησιμοποιεί μία διαφορετική μέθοδο για να κατατάξει τις εταιρείες και επομένως, οι παράγοντες που συνθέτουν ένα καλό score μπορεί να ποικίλουν. Κάποιες εταιρείες αξιολόγησης είναι η Sustainalytics, η Bloomberg καθώς και η FTSE4Good, ISS ESG, MSCI, SAM (S&P Global), οι οποίες αναλαμβάνουν παρόμοιες αξιολογήσεις των ESG γνωστοποιήσεων μίας εταιρείας αλλά η κάθε μία με διαφορετική προσέγγιση για τη στάθμιση της σημασίας των πληροφοριών που αποκαλύπτονται. Για παράδειγμα, η Sustainalytics παράγει ένα ESG risk rating το οποίο επιδιώκει να δείξει πόσο εκτεθειμένη είναι μία εταιρεία σε ένα σύνολο ουσιαστικών ESG κινδύνων και πόσο καλά μπορεί να διαχειριστεί αυτούς τους κινδύνους. Μία χαμηλού ρίσκου κατάταξη δείχνει ότι η εταιρεία διαχειρίζεται τον κίνδυνο αποτελεσματικά ενώ μία υψηλού ρίσκου κατάταξη υποδηλώνει σημαντικά κενά στο ESG risk management (Sustainalytics, 2022). Από την άλλη, η Bloomberg, χρησιμοποιώντας μία κλίμακα / «βαθμολογία» του 1-100, μετράει την εταιρική διαφάνεια με βάση την ποσότητα των πληροφοριών ESG που μία εταιρεία δημοσιεύει στο κοινό. Αξίζει να επισημανθεί ότι η απουσία μίας Έκθεσης ESG δεν αποκλείει μία εταιρεία να αξιολογηθεί από έναν από τους παραπάνω φορείς αξιολόγησης αλλά συνήθως οδηγεί σε κακή ή χαμηλή βαθμολογία.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο : ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ESG

ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η ενσωμάτωση κριτηρίων ESG είναι μια διαδικασία και όχι ένα αποτέλεσμα και η κάθε εταιρεία θα πρέπει να ενσωματώνει το ESG στη στρατηγική της, εφαρμόζοντας και τελειοποιώντας ένα προσεκτικά κατασκευασμένο χαρτοφυλάκιο πρωτοβουλιών ESG που συνδέονται με τον πυρήνα της δραστηριότητας της και να έχει αναγνωρίσει τις ευκαιρίες και τους κινδύνους / προκλήσεις οι οποίες σχετίζονται με το ESG. Ωστόσο, δεν αποτελούν όλες οι πτυχές των «Ε», «S» και «G» προτεραιότητες για όλες τις εταιρείες καθώς οι εταιρείες δεν μπορούν να ηγηθούν σε κάθε πτυχή και παράλληλα πρέπει να κάνουν σημαντικές παραχωρήσεις για να βελτιωθούν όσον αφορά τις ESG διαστάσεις. Επίσης, για να αναπτυχθεί μία ESG στρατηγική πρέπει η εταιρεία να υπολογίσει τις απαιτήσεις των ενδιαφερόμενων φορέων και της κοινωνίας ευρύτερα διότι αυτές μεταβάλλονται συνεχώς και μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη δυναμική της εταιρείας στα πλαίσια του ανταγωνισμού.

3.1 Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΜΙΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Στα πλαίσια της θεωρίας των ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders theory), σε μία εταιρεία, εκτός από τους μετόχους (shareholders), υπάρχουν και τα ενδιαφερόμενα μέρη (Stakeholders) δηλαδή πελάτες, προμηθευτές, επενδυτές, κυβερνητικοί φορείς, οι πολιτικές ομάδες κλπ που επηρεάζουν ή επηρεάζονται από τις αποφάσεις της εταιρείας και καθένας από αυτούς έχει διαφορετικές αξιώσεις από την επιχείρηση. Οι ανταγωνιστές κάποιες φορές συμπεριλαμβάνονται στα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι stakeholders είναι οντότητες ή άτομα οι οποίοι θεωρείται ότι μπορούν να επηρεαστούν άμεσα από τις δράσεις, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της επιχείρησης αλλά και οι ίδιοι με τις δράσεις τους μπορούν να επηρεάσουν την ικανότητα της εταιρείας να εφαρμόσει τις στρατηγικές της και να επιτύχει τους στόχους της.

Κάθε μέρος που διαθέτει ισχύς, νομιμότητα και δυνατότητα άσκησης πίεσης δύναται να συγκαταλέγεται στους εμπλεκόμενους φορείς. Η ισχύς σχετίζεται με την ικανότητα των εταιρών να επιβάλλουν τη θέλησή τους στην εταιρεία με πρακτικά ή κανονιστικά μέτρα. Η νομιμότητα σχετίζεται με τις ενέργειες που υλοποιεί μία ομάδα και εάν αυτές είναι αποδεκτές στα πλαίσια του κοινωνικού συστήματος ενώ η άσκηση πίεσης σχετίζεται με το βαθμό που μπορεί μία ομάδα να ικανοποιήσει έγκαιρα τις απαιτήσεις της. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς χωρίζονται σε κύριους και



δευτερεύοντες. Κύριοι είναι αυτοί που κρίνονται απαραίτητοι για να λειτουργήσει η εταιρεία όπως οι μέτοχοι, οι επενδυτές, τα συνδικάτα των εργαζομένων, οι προμηθευτές, το κράτος ενώ δευτερεύοντες είναι αυτοί που επηρεάζονται από την εταιρεία και την επηρεάζουν, αλλά χωρίς αυτούς μπορεί να συνεχίσει η λειτουργία της (Χούντα Ε. 2022). Στην παρακάτω εικόνα φαίνονται ομαδοποιημένοι όλοι οι stakeholders της ναυτιλιακής βιομηχανίας.

ΟΜΑΔΕΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ (STAKEHOLDERS)			
Πελάτες	ιδιοκτήτες πλοίων	Αρχές	Κυβερνήσεις & IMO
	ναυλωτές		Κράτη - σημαίες
	ιδιοκτήτες φορτίων		λιμενικές αρχές
Πληρώματα και υπάλληλοι γραφείου	πληρώματα	Κοινότητα και κοινωνία	ακαδημαϊκά ιδρύματα
	υπάλληλοι γραφείου		τοπικές κοινότητες
	πράκτορες επάνδρωσης (manning agents)		NGOs & Μέσα μαζικής ενημέρωσης
Μετοχοί / Επενδυτές	φυσικά πρόσωπα	Οργανώσεις του κλάδου	νηογνώμονες
	θεσμικοί μέτοχοι funds (κεφάλαια) / private equities (ιδιωτικές μετοχές)		P&I Clubs & Ασφαλιστές
			Εταιρείες Vetting
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	Τράπεζες	Εμπόροι καυσίμων και φυσικοί προμηθευτές	brokers
	ασφαλιστές (underwriters)		general suppliers

Πίνακας 1: Ομάδες και κατηγορίες των εμπλεκόμενων φορέων στην ναυτιλιακή βιομηχανία

Κατά συνέπεια, το πρώτο βήμα για την εφαρμογή μίας βιώσιμης ESG πολιτικής είναι η διεξαγωγή μίας ανάλυσης ουσιαστικότητας (materiality analysis) η οποία έχει τη βάση της στον χρηματοπιστωτικό κλάδο και αποσκοπεί στον καθορισμό των ζητημάτων που θεωρούνται ουσιαστικά για τους εμπλεκόμενους φορείς της εταιρείας και για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της εταιρείας. Ο καθορισμός των ζητημάτων που είναι σημαντικό να γνωστοποιηθούν και η παροχή διαφάνειας είναι απαραίτητα στοιχεία για την αποφυγή παράλειψης αναφοράς σημαντικών και σχετικών πληροφοριών στους ενδιαφερόμενους φορείς. Πριν τη συγκέντρωση δεδομένων για συμπερίληψη σε μια αναφορά ESG, μια εταιρεία πρέπει να εξετάσει προσεκτικά ποιος είναι ο τελικός χρήστης της έκθεσης και κατά συνέπεια, ποιες πληροφορίες είναι χρήσιμο να συμπεριληφθούν. Αυτό διασφαλίζει ότι οι γνωστοποιούμενες πληροφορίες είναι σχετικές αλλά και ότι θα υπάρχουν όρια σε αυτά που γνωστοποιούνται. Κατά τη φάση της αξιολόγησης της ουσιαστικότητας, πέρα από τη γνώμη τρίτων ενδιαφερομένων, η εταιρεία πρέπει να καθορίσει ποια θέματα έχουν προτεραιότητα και σημασία και για την ίδια. Αυτό θα οδηγήσει



σε μία πολύ εξειδικευμένη αξιολόγηση επικεντρωμένη στην εταιρεία και όχι σε μία αξιολόγηση που απλώς ακολουθεί ένα σύνολο τυπικών κανόνων αναφοράς. Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, πρέπει να γίνει μία χαρτογράφηση η οποία αρχικά εντοπίζει τους σημαντικότερους ενδιαφερόμενους φορείς και την αξία τους για την εταιρεία. Ο προσδιορισμός των κύριων ενδιαφερόμενων για μια εταιρεία πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο με μια επανεξέταση της αλυσίδας αξίας της εταιρείας.

ΟΜΑΔΕΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ (STAKEHOLDERS)	
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ	Ναυλωτές / brokers
	Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα
	Προμηθευτές / επιχειρηματικοί εταίροι
	Κρατικές / ρυθμιστικές αρχές
	Διεθνείς / κλαδικές οργανώσεις
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ	Managers και διευθυντές
	Top Management
	Διοικητικό Συμβούλιο

Πίνακας 2: κατηγοριοποίηση εσωτερικών και εξωτερικών εμπλεκόμενων φορέων

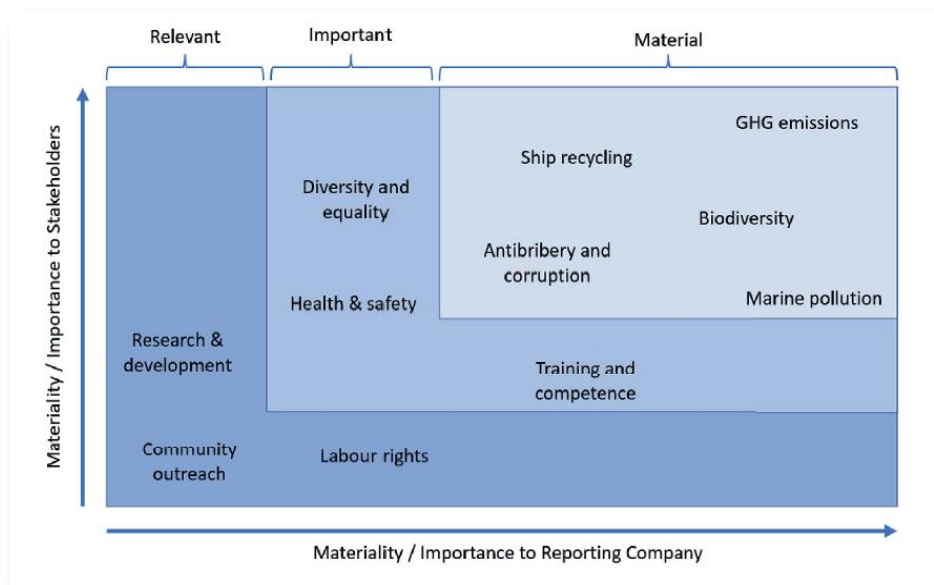
Οι ενδιαφερόμενοι φορείς διακρίνονται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς. Οι εργαζόμενοι της εταιρείας κατατάσσονται ψηλά στη λίστα των βασικών ενδιαφερόμενων φορέων καθώς και οι επενδυτές που έχουν διαθέσει το κεφάλαιο τους. Τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να ταξινομήσουν τους ESG τομείς με βάση το βαθμό σημαντικότητας του καθενός από αυτούς και στο πώς αυτοί επηρεάζουν την εταιρεία, τους στόχους και την στρατηγική της (Garst, J., Maas, K., & Suijs, J., 2022).

Τα ουσιαστικά ζητήματα μπορούν να ταξινομηθούν σε 3 κατηγορίες της μήτρας ουσιαστικότητας οι οποίες είναι τα Material topics που περιγράφουν τις περιοχές οι οποίες αναγνωρίζονται ως κρίσιμες αναφορικά με την απόδοση ESG και μπορούν να παρακολουθηθούν, να καταγραφούν και να ενσωματωθούν στην επιχειρηματική στρατηγική ώστε να επιτευχθεί μακροπρόθεσμη αξία για την εταιρεία και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Τα Important topics τα οποία αφορούν σε περιοχές που αναγνωρίζονται ως σημαντικές για την εταιρεία και τους εμπλεκόμενους φορείς και οι οποίες πρέπει να παρακολουθούνται, να διοικούνται και να καταγράφονται καθώς και τα Relevant topics τα οποία αφορούν σε περιοχές που αναγνωρίζονται ως σχετικές στην επιχείρηση και με τις οποίες θα επιδιωχθεί δέσμευση στο μέλλον.

Κατά συνέπεια, η μήτρα ουσιαστικότητας είναι ουσιαστικά μία μήτρα η οποία παρουσιάζει ζητήματα βιωσιμότητας αντιπαραβάλλοντας τα σε δύο διαστάσεις με βάση τον κανόνα του



πρότυπου GRI για την ουσιαστικότητα. Η μία διάσταση είναι η σημαντικότητα του κάθε ζητήματος για την εταιρεία και αντανακλά τις επιδράσεις που δημιουργούνται από την ευρύτερη οικονομία, κοινωνία και περιβάλλον ενώ η άλλη διάσταση είναι η σημαντικότητα του κάθε ζητήματος για τους ενδιαφερόμενους φορείς και αναφέρεται στην επίδραση που έχουν αυτά τα ζητήματα στα ενδιαφερόμενα μέρη της εταιρείας και στις αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν σχετικά με αυτά. Τα αποτελέσματα της έρευνας τοποθετούνται σε γράφημα με βάση τη συνάρεια που ορίζεται από την ίδια την εταιρεία (εσωτερική ανάλυση) και από τους εξωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς (εξωτερική ανάλυση), ένα παράδειγμα του οποίου παρέχεται παρακάτω. Στον πίνακα 3, απεικονίζεται ένα θεωρητικό παράδειγμα ενός materiality matrix ενώ στον πίνακα 4 ένα αληθινό materiality matrix της εταιρείας Starbulk (Helena Athoussaki, 2022)..

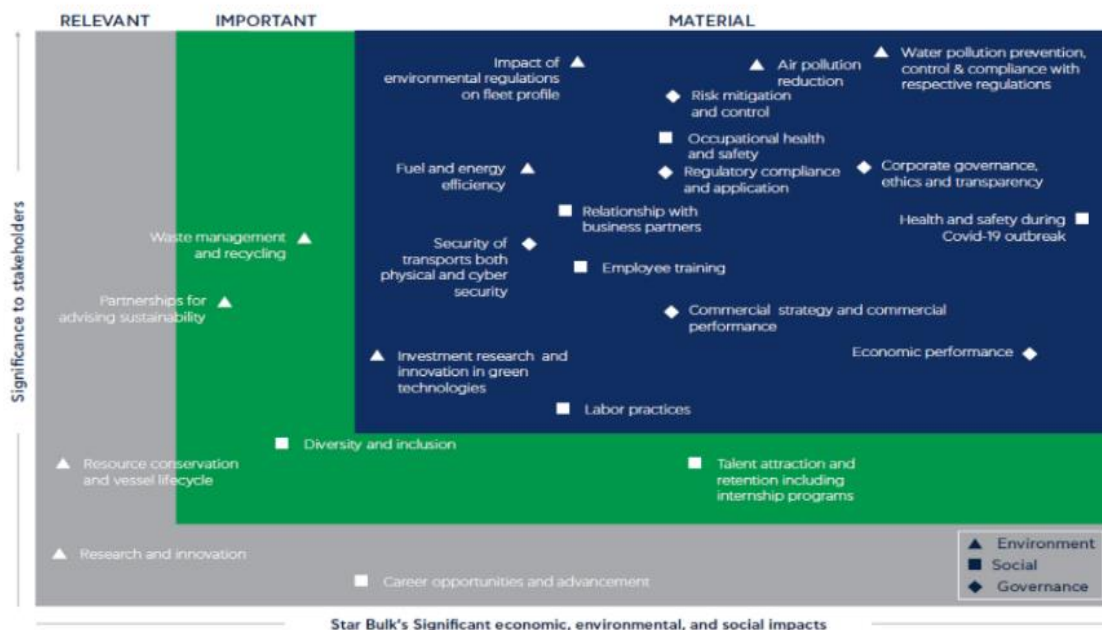


Example materiality assessment chart / diagram

Πίνακας 3: θεωρητικό παράδειγμα μήτρας ουσιαστικότητας

Πηγή : ESG in shipping, Helena Athoussaki, 11/04/22, Hellenic Management Centre, Institute of Chartered Shipbrokers





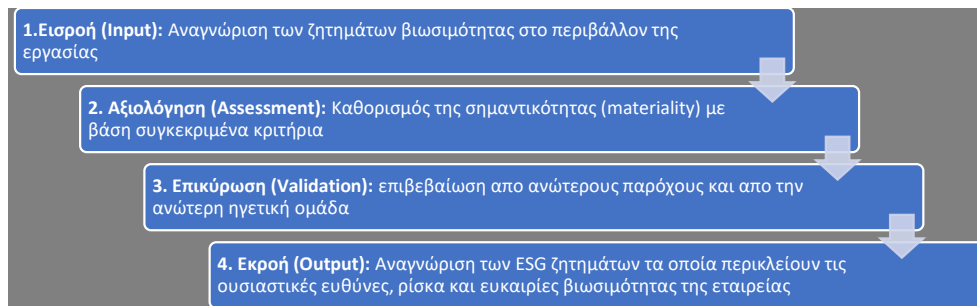
Πίνακας 4: Παράδειγμα μήτρας ουσιαστικότητας της εταιρείας Star bulk

Πηγή: https://www.starbulk.com/media/uploads_file/2022/11/07/p1gh8vdvir18t4gfk1f6b1qrut424.pdf

Υπάρχουν δύο μέθοδοι προκειμένου να διεξαχθεί μία αξιολόγηση ουσιαστικότητας. Η πρώτη μέθοδος προβλέπει ότι θα πρέπει να εντοπιστούν τα στρατηγικά ζητήματα και η στρατηγική φιλοδοξία της εταιρείας και να εξεταστεί κατά πόσον αυτά ευθυγραμμίζονται με τα SDGs τα οποία θέτουν παγκοσμίως τους βιώσιμους στόχους. Έτσι, θα προκύψουν κάποια ουσιαστικά ζητήματα τα οποία πρέπει να ορίζεται τι καλύπτουν και γιατί είναι σημαντικά και τέλος θα πρέπει να τεθούν οι στόχοι αυτών. Για παράδειγμα, έστω ότι η φιλοδοξία είναι να επιτευχθεί απανθρακοποίηση δηλαδή μετάβαση προς τις καθαρές μηδενικές εκπομπές. Αυτός ο στρατηγικός στόχος ευθυγραμμίζεται με τα SDGs 7 & 13. Ο στόχος 7 αφορά στην επίτευξη προσιτής και καθαρής ενέργειας διότι μέχρι το 2030, πρέπει να αυξηθεί το ποσοστό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο παγκόσμιο ενεργειακό μείγμα (στόχος 7.2) και έτσι, έως το 2030 θα έχει διπλασιαστεί ο παγκόσμιος ρυθμός βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης (στόχος 7.3). Ο στόχος 13 σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή και δράση και προβλέπει μία στρατηγική ενίσχυσης της ανθεκτικότητας και της ικανότητας της εταιρείας να προσαρμόζεται σε κλιματικούς κινδύνους και να ενσωματώνει



μέτρα αναφορικά με την κλιματική αλλαγή την πολιτική, τη στρατηγική και τον σχεδιασμό της. Το ουσιαστικό ζήτημα γύρω από το στόχο της απανθρακοποίησης είναι οι εκπομπές GHG οι οποίες αφορούν στις εκπομπές από τις λειτουργικές δραστηριότητες της εταιρείας και είναι ουσιαστικές γιατί αφορούν στην κλιματική αλλαγή και τους αλληλένδετους φυσικούς κινδύνους και κινδύνους μετάβασης οι οποίοι απαιτούν λειτουργίες, προϊόντα και λύσεις με χαμηλές ή μηδενικές εκπομπές GHG. Αυτό το ζήτημα αφορά τις ναυτιλιακές εταιρείες, τις εταιρείες παροχής καυσίμων και χημικών κλπ., τους ναυλωτές κ.α. Η δεύτερη μέθοδος διεξαγωγής ενός materiality assessment ακολουθεί τα παρακάτω στάδια,



Σχήμα 2: Μέθοδος διεξαγωγής materiality assessment

Σαν εισροή, η εταιρεία πρέπει να αναγνωρίσει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και πως αλληλεπιδρά μαζί τους πχ δέσμευση πελατών, αλληλεπιδράσεις με επενδυτές, αξιολόγηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανατροφοδότηση από τους υπαλλήλους, δέσμευση προμηθευτών κλπ ώστε να αναγνωριστούν τα ζητήματα βιωσιμότητας. Στη φάση της αξιολόγησης, η καταγραφή και η δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών γίνεται με δύο προσεγγίσεις οι οποίες προσδιορίζουν τα ουσιαστικά θέματα με τα οποία οι επιχειρήσεις μπορούν να αξιολογήσουν την ανάπτυξη, την επίδοση, τη θέση τους και τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους πέραν των ορίων τους. Η πρώτη προσέγγιση είναι η περιβαλλοντική και κοινωνική αξιολόγηση η οποία εστιάζει στη σημαντική μείωση του σημαντικού αρνητικού αντίκτυπου και στην αύξηση του θετικού αντίκτυπου στους ανθρώπους, στην κοινωνία και στο περιβάλλον. Τα κριτήρια σε αυτή την αξιολόγηση είναι νομικά, εθελοντικές δεσμεύσεις, οι προσδοκίες των εμπλεκόμενων φορέων, οι αξίες, οι πολιτικές, στρατηγικές καθώς και η δύναμη μίας εταιρείας να επηρεάζει άλλες. Για την κατανόηση του αντίκτυπου μίας επιχειρήσεις πέραν των ορίων της, ελέγχονται οι περιβαλλοντολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Η αναγνώριση των σημαντικών ζητημάτων με



περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια απευθύνεται αρχικά στους πολίτες, τους καταναλωτές, τους εργαζόμενους, τις κοινότητες και την κοινωνία των πολιτών διότι αναδεικνύει τον αντίκτυπο που έχουν οι εταιρικές δραστηριότητες στα ενδιαφερόμενα μέρη, την κοινωνία και το περιβάλλον (Helena Athoussaki, 2022)..

Η δεύτερη προσέγγιση είναι η Χρηματοοικονομική αξιολόγηση όπου περιβαλλοντολογικά, κοινωνικά και διακυβερνητικά ζητήματα σηματοδοτούν βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα χρηματοοικονομικά ή στρατηγικά ρίσκα ή ευκαιρίες. Τα κριτήρια εδώ είναι η λήψη στρατηγικών αποφάσεων από την εταιρεία και τους εμπλεκόμενους φορείς, το μέγεθος και η πιθανότητα μελλοντικού χρηματοοικονομικού αντίκτυπου. Για την κατανόηση της ανάπτυξης, της επίδοσης και της θέσης μίας εταιρείας, αξιολογείται η χρηματοοικονομική επίπτωση (ουσιαστικότητα) των θεμάτων. Η αναγνώριση των σημαντικών ζητημάτων με χρηματοοικονομικά κριτήρια χρησιμοποιείται κατά βάση από επενδυτές κατά την εκτίμηση των επιπτώσεων ενός ουσιαστικού ζητήματος στην εταιρεία.

Στο τρίτο στάδιο είναι η επικύρωση και στο τελικό στάδιο είναι η εκροή, δηλαδή τα ουσιαστικά ζητήματα που προκύπτουν. Τα ουσιαστικά ζητήματα που μπορούν να προκύψουν από την **κοινωνικό-περιβαλλοντολογική αξιολόγηση** είναι σε γενικές γραμμές τα παρακάτω:

Περιβάλλον

1. Απανθρακοποίηση των λειτουργιών της εταιρείας προκειμένου να υποστηριχθεί η μετάβαση που θα οδηγήσει στην Κλιματική αλλαγή
2. Προστασία Οικοσυστημάτων και βιοποικιλότητας,
3. Μείωση του αντίκτυπου των λειτουργιών της εταιρείας στις εκπομπές αέριων ρύπων, στα απόβλητα και στην μόλυνση
4. Ασφαλής και υπεύθυνη ανακύκλωση παγκοσμίως

Κοινωνία

1. Safety and Security και φροντίδα των υπαλλήλων της εταιρείας
2. Diversity, ισότητα και συμπερίληψη – δημιουργία ενός συμπεριληπτικού περιβάλλοντος εργασίας με ποικιλομορφία σκέψης
3. Σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλη την αλυσίδα αξίας της εταιρείας
4. Εργασιακά δικαιώματα – διασφάλιση ευπρεπών εργασιακών συνθηκών
5. Συνεισφορά σε ένα βιώσιμο συμπεριληπτικό εμπόριο

Διακυβέρνηση

1. Βιώσιμη μέθοδος αποστολής των προμηθειών μέσω της υιοθέτησης βιώσιμων πρακτικών σε όλη την αλυσίδα αξίας
2. Υπεύθυνη και διαφανής πληρωμή των φόρων
3. Κοινωνική συνεισφορά και συμμετοχή στις κοινωνίες και στις πολιτείες που η εταιρεία λειτουργεί

Πίνακας 5: Τα ουσιαστικά ζητήματα που μπορούν να προκύψουν από την κοινωνικό-περιβαλλοντολογική αξιολόγηση



Από την άλλη, τα ουσιαστικά ζητήματα που είναι δυνατόν να προκύψουν από την χρηματοοικονομική αξιολόγηση είναι τα εξής:

Περιβάλλον

1. Όσον αφορά στην κλιματική αλλαγή σχετίζεται με την φυσική επίδραση και την μετάβαση των ρίσκων και των ευκαιριών συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης για απανθρακοποίηση της εφοδιαστικής αλυσίδας στο σωστό χρόνο

Κοινωνία

1. Διαχείριση των κρίσιμων ρίσκων που σχετίζονται με το safety και security σε όλες τις λειτουργίες της εταιρείας

2. Διασφάλιση πρόσβασης σε ταλέντα όσον αφορά στο ανθρώπινο δυναμικό

Διακυβέρνηση

1. Επιχειρηματικά ήθη τα οποία περιλαμβάνουν διαχείριση των ρίσκων συμμόρφωσης κατά μήκος των λειτουργιών της εταιρείας

2. Βιώσιμη μέθοδος αποστολής προμηθειών μέσω της βελτίωσης της στρατηγικής logistics

3. Διευκόλυνση της ανάπτυξης μέσω της ενσωμάτωσης της ψηφιοποίησης

4. Σύνδεση της απόδοσης του ESG με τις αμοιβές στελεχών

Πίνακας 6: Τα ουσιαστικά ζητήματα που μπορούν να προκύψουν από την χρηματοοικονομική αξιολόγηση

Η θεωρία των εμπλεκόμενων φορέων έχει αναγνωριστεί στα πλαίσια της επιχειρηματικής ηθικής και αξιοποιείται και ως ένα από τα πλαίσια στις μεθόδους εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, όπως το ISO 2600058 και το GRI που περιλαμβάνουν ανάλυση ενδιαφερομένων μερών (Χούντα, 2022).

3.2 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ESG ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Η κάθε εταιρεία οφείλει να ορίσει την εταιρική στρατηγική δομή της και τους στόχους και έπειτα να θέσει τις ESG πολιτικές και διαδικασίες της. Σε θεωρητικό πλαίσιο, για τη διαδικασία χάραξης πολιτικής σε οποιοδήποτε τομέα το πρώτο βήμα είναι ο καθορισμός των προβλημάτων / στόχων και η πρόταση πιθανών λύσεων/στρατηγικών. Όλες οι εναλλακτικές λύσεις/στρατηγικές που μπορούν να λύσουν προβλήματα και να επιτύχουν στόχους θα πρέπει να συνυπολογίζονται κατά τον καθορισμό στρατηγικών. Όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς του ναυτιλιακού τομέα πρέπει να συμμετέχουν στον καθορισμό των υφιστάμενων προβλημάτων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων των φορέων που δραστηριοποιούνται σε άλλους τομείς αλλά των οποίων οι δραστηριότητες σχετίζονται με τη ναυτιλία (π.χ. χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές εταιρείες κ.λπ.). Τα



προβλήματα πρέπει να διακριθούν σε αυτά που μπορούν και που δεν μπορούν να λυθούν μέσω της λήψης συγκεκριμένων δράσεων. Για την επίλυση προβλημάτων που δεν είναι γνωστό πως μπορούν να αντιμετωπιστούν, σημαντική είναι η συμμετοχή ιδρυμάτων έρευνας και ανάπτυξης για τη διασύνδεση δια-τομεακών (cross-sectoral) προβλημάτων (Nommela, K., & Kõrbe Kaare, K., 2022)..

Στο επόμενο βήμα πρέπει να τεθούν οι στόχοι ESG οι οποίοι μπορεί να περιλαμβάνουν τη διατήρηση της καλής απόδοσης, τη βελτίωση των αδύναμων περιοχών και τη βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας ή της συνολικής απόδοσης. Οι στόχοι πρέπει να συνυπολογίζουν τη διεπιστημονικότητα του τομέα και τον αντίκτυπό του σε μη οικονομικές πτυχές του κλάδου, όπως στο επίπεδο διαβίωσης στο παράκτιο περιβάλλον, στην πολιτιστική κληρονομιά, στις ιστορικά ναυτιλιακές παραδόσεις κ.λπ. καθώς και στη διεθνή διάσταση. Οι στόχοι είναι επίσης καλό να ευθυγραμμίζονται με τους ΣΒΑ του ΟΗΕ. Αφού έχουν σχεδιαστεί οι στόχοι, ακολουθεί η διαμόρφωση πολιτικής, όπου οι επιλογές αναλύονται από διαφορετικές οπτικές γωνίες και επιλέγονται οι πιθανές στρατηγικές. Οι στρατηγικές θα πρέπει να επικεντρώνονται στις πιθανές άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις τους στους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς τομείς και επίσης να ακολουθούν τα κριτήρια ESG καθώς αυτό βοηθά στην παρακολούθηση του πιθανού αντίκτυπου αυτών των στρατηγικών στις περιοχές ESG.

Κατά συνέπεια, λοιπόν, τα σημαντικότερα material issues που εντοπίζονται κατά την έρευνα της ανάλυσης ουσιαστικότητας αποτελούν τα ESG κριτήρια και τους δείκτες σχεδιασμού δηλαδή την εισροή στο πλαίσιο ESG. Έπειτα εφαρμόζεται η πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης που εστιάζει σε αυτά τα ουσιαστικά ζητήματα, τίθενται οι στόχοι και τέλος καθορίζονται οι δείκτες αξιολόγησης με τους οποίους μετριέται η απόδοση και τα οποία αποτελούν την εκροή. Οι δείκτες σχεδιασμού που αποτελούν την εισροή, μετατρέπονται σε δείκτες αξιολόγησης και χρησιμοποιούνται ως αποτέλεσμα – εκροή για την μέτρηση της απόδοσης και την διαπίστωση της συμμόρφωσης της σχεδιασμένης πολιτικής με τα κριτήρια ESG (Nommela K. et al, 2022).



Σχήμα 3 : Μοντέλο εισόδου - εξόδου του πλαισίου ESG (The input–output model of the framework)



Οι μεγάλες εταιρείες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε τρία επίπεδα βάσει του βαθμού φιλοδοξίας των ESG πρακτικών/στρατηγικών που υιοθετούν. Το πρώτο επίπεδο είναι το Minimum practice όπου η εταιρεία υιοθετεί πρακτικές μείωσης ρίσκου και επιδιώκει οι στρατηγικές της να μην βλάπτουν το περιβάλλον και την κοινωνία. Σε αυτό το επίπεδο, η εταιρεία ανταποκρίνεται στις τάσεις που επηρεάζουν την βιομηχανία στην οποία δραστηριοποιείται και οι οποίες κατ' επέκταση επηρεάζουν και την ίδια την εταιρεία. Αναγνωρίζει τις εξωτερικές αδυναμίες της και προσφέρει εταιρικούς πόρους είτε οικονομικούς είτε εθελοντικούς. Τέλος, ανταποκρίνεται στα πρότυπα της βιομηχανίας σε ένα βασικό επίπεδο και υπόσχεται ελάχιστα επίπεδα δέσμευσης (Lucy Perez, Vivian Hunt, Hamid Samandari, Robin Nuttall and Donatela Bellone, 2022).

Το δεύτερο επίπεδο είναι το Common practice όπου η εταιρεία εφαρμόζει ουσιαστικές προσπάθειες οι οποίες είναι κατά κύριο λόγο εκτός της βασικής της δραστηριότητας. Παρακολουθεί τις μεγαλύτερες τάσεις οι οποίες επηρεάζουν την επιχείρηση και έχει έτοιμα σχέδια έκτακτης ανάγκης (contingency plans). Αξιοποιεί τα δυνατά της σημεία ώστε να προσδώσει προστιθέμενη αξία σε συγκεκριμένους ESG στόχους και δείκτες και συμμορφώνεται με τα εθελοντικά πρότυπα του κλάδου, επιτυγχάνοντας μία απόδοση πάνω από το μέσο όρο του κλάδου. Επίσης, έχει δημιουργήσει μία κατανοητή πολιτική βιωσιμότητας και έχει εφαρμόσει πρακτικές HR χωρίς αποκλεισμούς. Παράλληλα, διεξάγει στρατηγικά και υψηλού αντίκτυπου φιλανθρωπικά προγράμματα και δεσμεύεται με τους διάφορους εμπλεκόμενους φορείς ώστε να κατανοήσει τι είναι σημαντικό για αυτούς.

Το τρίτο επίπεδο είναι το Next level practice όπου σε αυτό το επίπεδο, απαιτείται πλήρης ενσωμάτωση του ESG στη στρατηγική και στις λειτουργίες της εταιρείας. Η εταιρεία αξιοποιεί τις υπερδυνάμεις της ώστε να κινητοποιήσει και να εμπνεύσει τα πρότυπα του κλάδου. Αυξάνει τον κοινωνικό της αντίκτυπο μέσω της καινοτομίας, της αγοράς και των επιλογών των πελατών. Αντιμετωπίζει το ESG ως ένα μέσο διαφοροποίησης και επίτευξης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και κατά συνέπεια το ESG αποτελεί τον πυρήνα της συνολικής της στρατηγικής. Συνδέει ξεκάθαρα τους τομείς ηγεσίας με το σκοπό και ενσωματώνει το ESG στην κατανομή κεφαλαίων και πόρων. Επίσης, συνδέει άρρηκτα το ESG με τα κίνητρα και τις αξιολογήσεις των υπαλλήλων και βελτιώνει τα αποτελέσματα αναφορικά με την βιωσιμότητα τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά της εταιρείας. Τέλος, διασφαλίζει ότι οι γνωστοποιήσεις που κάνει αναφορικά με το ESG καλύπτουν όλες τις δραστηριότητες της.



Οι εταιρείες πρέπει να κάνουν συμβιβασμούς όταν προσεγγίζουν ESG πολιτικές διότι τα επιχειρηματικά τους μοντέλα, εστιάζουν στα οφέλη που αποκομίζουν και στο κόστος που δαπανούν συμπεριλαμβανομένου του κόστους της αδράνειας. Ένα παράδειγμα είναι η προσέγγιση στην αμοιβή των εργαζομένων. Μία αμοιβή πάνω από τα δεδομένα της αγοράς θα μπορούσε να φαίνεται, αρχικά, ότι είναι κατά των συμφερόντων των μετόχων της εταιρείας καθώς μειώνει τις αποδόσεις τους, ιδιαίτερα βραχυπρόθεσμα, αλλά από την άλλη, η ικανοποίηση των εργαζομένων μπορεί να οδηγήσει σε καλύτερη οικονομική απόδοση της εταιρείας. Πολλές εταιρείες πιστεύουν ότι με την καλύτερη μεταχείριση των εργαζομένων τους, συμπεριλαμβανομένης της καλής αμοιβής τους δεν αυξάνεται μόνο η παραγωγικότητα τους, αλλά και ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της δέσμευσης τους. Έρευνες έχουν δείξει ότι αυτό μπορεί να αποτελέσει πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για αυτές τις εταιρείες. Ωστόσο, το κεφάλαιο και ο χρόνος είναι πεπερασμένοι. Μπορεί μία εταιρεία να αυξήσει τους μισθούς των εργαζομένων της και παράλληλα να αυξήσει τις τιμές στους τελικούς καταναλωτές. Αύξηση του χρόνου διαχείρισης για μία πρωτοβουλία ESG (για παράδειγμα μείωση των απορριμμάτων) θα μπορούσε να μειώσει τον χρόνο που μπορεί να δαπανηθεί σε άλλες πρωτοβουλίες (πχ εκπαίδευση προσωπικού). Συνεπώς, δεν υπάρχει κανένας, ξεκάθαρος δρόμος που να μπορεί να ακολουθήσει μία επιχείρηση (Lucy Perez et al.,2022). Τέλος, όταν το ESG ταιριάζει στο πλαίσιο της στρατηγικής, είναι πιθανό να έχει ισχυρή υποστήριξη από τα ενδιαφερόμενα μέρη εντός και εκτός της οργάνωσης. Οι βασικές στρατηγικές που υιοθετούνται από τις ναυτιλιακές εταιρείες για την επίτευξη των βασικών στόχων ESG σχετίζονται με τα βασικά ουσιαστικά ζητήματα ESG που απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα και πάνω σε αυτά στηρίζονται οι πολιτικές που υιοθετεί η κάθε εταιρεία και τα κριτήρια μέτρησης της απόδοσης των πρακτικών της εταιρείας.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
Ενεργειακή Απόδοση	Προνόμια υπαλλήλων	Ανεξαρτησία του διοικητικού συμβουλίου
Εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα	Ανθρώπινα δικαιώματα	Αποζημίωση διευθυντή
Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (GHG)	Εργασιακή κυκλικότητα (employee turnover)	Ψηφοφορία μετόχων
Μόλυνση του αέρα	Υγεία και ασφάλεια υπαλλήλων	Δικαστικοί κίνδυνοι
Κατανάλωση νερού	Πρακτικές και στόχοι ασφάλειας	Διαφθορά / Δωροδοκία / Καταγγελία
Βιοπικαιότητα	Εκπαίδευση	Κωδικας δεοντολογίας
Πρακτικές ανακύκλωσης	Ίσες ευκαιρίες, διαφορετικότητα και συμπερίληψη	Ασφάλεια δεδομένων (data security)
Διαχείριση απορριμμάτων	Υποστήριξη της τοπικής κοινωνίας	Κωδικας δεοντολογίας προμηθευτών

Πίνακας 7: Τα σημαντικότερα ESG material issues



3.2.1 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Τα περιβαλλοντολογικά ζητήματα συνδέονται με την περιβαλλοντική πολιτική η οποία διαμορφώνεται στα πλαίσια της βιωσιμότητας ως υποχρέωση όλων των εμπλεκόμενων μερών στον πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό κλάδο. Τα περιβαλλοντικά αγαθά είναι δημόσια αγαθά και ωφέλιμα και κατά συνέπεια έχουν αξία. Ωστόσο, επειδή δεν είναι ανταγωνιστικά αγαθά πρέπει να αναπτυχθεί μία διαχειριστική προσέγγιση που να τα προστατεύει από δημόσια και ιδιωτικά συμφέροντα. Οι βασικές αρχές της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης εμπερικλείουν ότι όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων και δράσης πρέπει να λαμβάνουν υπόψιν τους την έννοια της προστασίας του περιβάλλοντος, ότι η οικονομική και πολιτική ζωή πρέπει να αποτελεί υποσύνολο του περιβάλλοντος, ότι η ανθρώπινη ύπαρξη πρέπει να συνδέεται με το υπόλοιπο φυσικό οικοσύστημα.

Η πτυχή του περιβάλλοντος είναι συνδεδεμένη με του στόχους βιώσιμης ανάπτυξης 9 (βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές), 12 (υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή), 13 (κλιματική αλλαγή) και 14 (υδρόβια ζωή) του ΟΗΕ. Η κλιματική αλλαγή σχετίζεται με την ηλιακή ακτινοβολία, την αλλαγή στις συγκεντρώσεις των αερίων του θερμοκηπίου (GHGs) και του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), την άνοδο στη θερμοκρασία του εδάφους και της θάλασσας, στους ατμοσφαιρικούς υδρατμούς, στην εμφάνιση ή στην ισχύς ακραίων καιρικών φαινομένων, στην ταχεία απώλεια πάγου στη θάλασσα και στη στάθμη της θάλασσας. Οι επενδυτικές πολιτικές έχουν επικεντρωθεί στην ανάγκη να συμπεριληφθούν σε όλες τις δημοσιονομικές μετρήσεις, ζητήματα αναφορικά με την αλλαγή του κλίματος και με τα υπόλοιπα περιβαλλοντικά ζητήματα και βασίζονται στην πεποίθηση ότι τα οφέλη που θα εξασφαλιστούν από την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής θα υπερτερήσουν του κόστους της.

Για την επίτευξη αυτών των περιβαλλοντολογικών στόχων απαιτείται συνεχής βελτίωση της απόδοσης του μεταφερόμενου έργου, μείωση της απελευθέρωσης ρύπων στο περιβάλλον καθώς και εξάλειψη της κατανάλωσης χαρτιού και ενέργειας στα κεντρικά γραφεία κ.α. Εκτός από τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, άλλοι παράγοντες οι οποίοι μπορούν να επηρεάζουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα και την απόδοση, είναι η διαχείριση απορριμμάτων, η επεξεργασία υδάτινου έρματος, η ενεργειακή απόδοση και οι πράσινες επενδύσεις. Ο στόχος είναι η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, τόσο με ενέργειες που έχουν να κάνουν με όλη την εταιρεία και τη λειτουργία της όσο και με την αλυσίδα αξίας γύρω από αυτήν (Χούντα 2022). Γενικά, οι στρατηγικές που μπορούν να υιοθετηθούν από μία ναυτιλιακή εταιρεία όσον αφορά τους



περιβαλλοντολογικούς στόχους είναι η συμμετοχή σε εξελίξεις νέων τεχνολογιών σχετικά με τη βελτίωση της γάστρας και της κατασκευής καθώς και σχετικά με σχέδια πλοίων, συστήματα πρόωσης και συστήματα καυσίμου καθώς και με διάφορα λειτουργικά μέτρα όπως απεικονίζονται στους παρακάτω πίνακες (IRENA, 2021),

Βελτίωση γάστρας και της κατασκευής του πλοίου, των σχεδίων των πλοίων, των συστημάτων πρόωσης και των συστημάτων καυσίμου

- 1. Μέγεθος του πλοίου:** τα πλοία με μεγαλύτερη μεταφορική ικανότητα τείνουν να είναι πιο ενεργειακά αποδοτικά λόγω της ικανότητάς τους να μεταφέρουν περισσότερο φορτίο με την ίδια ταχύτητα ξοδεύοντας λιγότερη ενέργεια.
- 2. Κύριες διαστάσεις των πλοίων (principal dimensions):** η αναλογία μήκους πλάτους θα πρέπει να βελτιστοποιηθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να αυξηθεί το μήκος και να μειωθεί το πλάτος ενώ παράλληλα το πλοίο να διατηρεί το βύθισμα του.
- 3. Βάρος του πλοίου:** το βάρος της κατασκευής του επηρεάζει την ενεργειακή απόδοση και την κατανάλωση καυσίμου. Τα οφέλη μίας ελαφρύτερης κατασκευής είναι αναλογικά με το μέγεθος του πλοίου. Επίσης, μπορούν να γίνουν βελτιστοποιήσεις και μετασκευές στη πλώρη, στη πρύμνη και στην προπέλα του πλοίου ή εγκατάσταση air lubricating συστήματος κ.α.
- 4. Σχεδιασμός των βοηθητικών συστημάτων (auxiliary equipment):** περιλαμβάνουν fuel cells, μπαταρίες κλπ που μπορούν να βελτιώσουν την ενεργειακή απόδοση του πλοίου. □
- 5. Βελτίωση των συστημάτων ισχύος** μέσω της χρήσης οργάνων μέτρησης της απόδοσης της κύριας μηχανής όπως shaft power meters, fuel flow meters κ.α. : Με αυτό το τρόπο, μπορεί να επιτευχθεί ένα σημαντικό μέσο εντοπισμού και καταγραφής της κατανάλωσης καυσίμου και των ενεργειακών απαιτήσεων. Η κατανάλωση καυσίμου συνδέεται άμεσα με τις ενεργειακές ανάγκες του πλοίου. Επομένως, όλα τα πλοία έχουν συστήματα μέτρησης και αναφοράς της κατανάλωσης καυσίμου. Βελτιώσεις σε αυτά τα συστήματα παρακολούθησης μπορούν να επιφέρουν μειωμένη κατανάλωση (IRENA, 2021). □

Πίνακας 8 : Τεχνικά μέτρα βελτίωσης της περιβαλλοντικής απόδοσης τω πλοίων

Λειτουργικά μέτρα

Voyage performance management: αφορά σε λογισμικό βελτιστοποίησης (Optimization Software) το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει , συλλογή και ανάλυση δεδομένων κατανάλωσης καυσίμου

Trim – draft -ballast optimization: το βύθισμα, το έρμα και η κλίση του πλοίου έχουν σημαντική επίδραση στην κατανάλωση καυσίμου και ενέργειας. Η κλίση του πλοίου καθορίζει την ικανότητα του να διατηρεί μία μέγιστη ταχύτητα ενώ παράλληλα διατηρεί την ισχύς του άξονα σταθερή και έτσι μειώνει την χρήση ενέργειας και καυσίμου

Weather Routing & Route optimization

Υιοθέτηση της μεθόδου Just in time arrival : αναφέρεται στην μέθοδο κατά την οποία το πλοίο διατηρεί μία ταχύτητα ώστε να φτάσει στο λιμάνι ή στον πιλοτικό σταθμό την στιγμή που θα υπάρχει διαθέσιμη προβλήτα για να εξυπηρετηθεί αποφεύγοντας τους χρόνους αναμονής

Βελτιώσεις στον αυτόματο πιλότο (autopilot) κ.α ή μέσω κάποιων μέσων ψηφιοποίησης πχ ψηφιοποίηση για τη μείωση του χρόνου αναμονής των πλοίων (turn around time Reduction) ή αξιοποίηση της ηλεκτρονικής πλοήγησης (e-navigation) και ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων με τα λιμάνια & Ενοποίηση με το λιμενικό σύστημα (Integration with port community system).

Πίνακας 9: Λειτουργικά μέτρα βελτίωσης της περιβαλλοντικής απόδοσης τω πλοίων



Στη συνέχεια, σημαντική είναι η προστασία της γάστρας μέσω επιστρωμάτων, anti-fouling μπογιών και συχνού καθαρισμού ώστε να βελτιωθεί η λειτουργική και τεχνική απόδοση όλου του στόλου (IRENA,2021). Η τραχύτητα της πρόπελας και της γάστρας προκαλείται από τη διάβρωση και την μόλυνση από μικρό – οργανισμούς και καθορίζει την αντίσταση ανάμεσα στο πλοίο και στο νερό. Έτσι, τυχόν αύξηση της αντίστασης συνεπάγεται αύξηση της ενεργειακής κατανάλωσης και κατανάλωσης καυσίμου, αυξάνοντας ταυτόχρονα το κόστος των καυσίμων καθώς και τις εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων και αερίων θερμοκηπίου (Han, C. H.,2010).

Παράλληλα, η μέτρηση των εκπομπών και η εύρεση τρόπων μείωσης τους διευκολύνεται μέσω της παρακολούθησης της κατανάλωσης των καυσίμων. Το IMO DCS το οποίο έγινε υποχρεωτικό από το 2018 και το EU MRV το οποίο έγινε υποχρεωτικό από το 2017 αποτελούν πρωταρχικά βήματα του IMO και της Ευρώπης στον δρόμο προς την απανθρακοποίηση μέσω της μέτρησης της κατανάλωσης. Το IMO Data Collection System εφαρμόζεται σε πλοία με χωρητικότητας πάνω από 5000 κοχ που συναλλάσσονται παγκόσμια. Η αναφορά εστιάζει στην απόσταση που διανύθηκε, στην συνολική ποσότητα του κάθε τύπου καυσίμου που καταναλώθηκε και στις ώρες που το πλοίο ταξίδευε με δική του πρόωση. Ο τρόπος για να κατατεθεί αυτή η αναφορά είναι με την επιβεβαίωση της ποσότητας καυσίμου που καταναλώθηκε είτε από την σημαία είτε από τον νηογνώμονα που λειτουργεί ως εκπρόσωπος της σημαίας. Αυτό γίνεται είτε σε ετήσια βάση είτε όταν υπάρχει αλλαγή σημαίας ή ιδιοκτήτη. Η εταιρεία έως 31 Μαρτίου οφείλει να καταθέσει την επικυρωμένη αναφορά εκπομπών για κάθε πλοίο της στον verifier (κλάση ή σημαία) και μέχρι 31 Μαΐου θα πρέπει το έγγραφο συμμόρφωσης να έχει εκδοθεί από τον verifier. Το EU MRV (Monitoring, Reporting and Verification) έχει εφαρμογή σε πλοία άνω των 5000 κοχ τα οποία καλούν σε οποιαδήποτε Ευρωπαϊκά λιμάνια. Η αναφορά εστιάζει στην απόσταση που διανύθηκε στη θάλασσα για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, στην ποσότητα κάθε είδους καυσίμου που καταναλώθηκε και στο μεταφερόμενο φορτίο. Ο τρόπος για να κατατεθεί αυτή η αναφορά είναι μέσω της ετήσιας αναφοράς εκπομπών η οποία επαληθεύεται και επικυρώνεται από ένα πιστοποιημένο φορέα όπως είναι οι νηογνώμονες μέσω της βάσης δεδομένων που διατηρούν. Η εταιρεία έως 30 Απριλίου οφείλει να καταθέσει την επικυρωμένη αναφορά εκπομπών για κάθε πλοίο της στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και μέχρι 30 Ιουνίου το εγκεκριμένο έγγραφο συμμόρφωσης πρέπει να βρίσκεται πάνω στο πλοίο.

Κάθε εταιρεία μπορεί να κάνει επενδύσεις στην έρευνα πράσινων τεχνολογιών και καινοτομιών συμπεριλαμβανομένων μετασκευών και αναβαθμίσεων του στόλου και



εναλλακτικών καυσίμων όπως LNG, υδρογόνο, αμμωνία, βιο-καύσιμα κ.α. Αυτό μπορεί να προωθηθεί μέσω συνεργασιών και συνεργειών με άλλα ιδρύματα, οργανισμούς και ενδιαφερόμενους φορείς που αποβλέπουν στην επίτευξη βιωσιμότητας καθώς και μέσω της δημιουργίας ενός τμήματος εντός της εταιρείας το οποίο θα ασχολείται με την Έρευνα και την καινοτομία. Κάποιες πράσινες τεχνολογίες που ήδη εφαρμόζονται από 1^η Ιανουαρίου του 2020 είναι τα συστήματα καθαρισμού καυσαερίων (ESGS) ή «scrubbers». Ταυτόχρονα, η αξιοποίηση της αιολικής ή ηλιακής ενέργειας αποτελεί ένα ακόμη πιθανό μέτρο καθώς η αιολική ενέργεια είναι μία από τις πολλά υποσχόμενες εναλλακτικές πηγές ενέργειας για τα ποντοπόρα πλοία και γι' αυτό μια ποικιλία μεθόδων και τεχνολογιών έχει εφευρεθεί ώστε να ενισχύσει την δύναμη της αιολικής ενέργειας μέσω ιστίων τα οποία αυτομάτως περιστρέφονται για να εκμεταλλευτούν την ισχύ του επικρατούντος ανέμου και καθώς αλλάζουν οι ταχύτητες και οι γωνίες του ανέμου, το σύστημα αναπτύσσει περισσότερη ισχύ επιτρέποντας τη μείωση της ισχύος του κινητήρα. Έτσι, επτυγχάνεται η ίδια ταχύτητα ενώ εξοικονομείται καύσιμο.

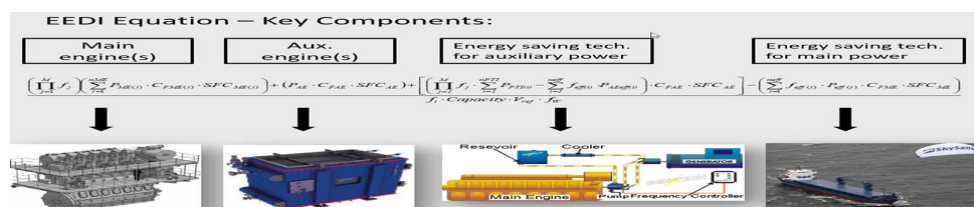
Επίσης, η υιοθέτηση και εφαρμογή διαφόρων πολιτικών και σχεδίων με ένα από τα σημαντικότερα το SEEMP αποτελεί ένα ακόμη περιβαλλοντολογικό μέτρο. Στην 62η συνεδρίαση της Επιτροπής Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος (MEPC) του IMO τον Ιούλιο του 2011, είχαν εγκριθεί δύο μέτρα σχετικά με τη μείωση των εκπομπών CO₂ από τα πλοία, ο Δείκτης Σχεδιασμού Ενεργειακής Απόδοσης - Energy Efficiency Design Index- EEDI ο οποίος ισχύει μόνο για νέα πλοία και το Σχέδιο Διαχείρισης Ενεργειακής Απόδοσης Πλοίων (SEEMP) (Resolution mepc.203(62),2011) το οποίο αποσκοπούσε στο να παρέχει μια δομημένη προσέγγιση για την παρακολούθηση και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των πλοίων και του στόλου σταδιακά (Papandreou, A. et Al., 2021). Ο EEDI ο οποίος από κοινού με τον EEOI και AER ανά πλοίο μπορεί να συμπεριλαμβάνονται ως δείκτες σε αρκετά ESG πρότυπα αξιολογεί την ενεργειακή απόδοση του πλοίου κατά το σχεδιασμό του και έχει καταστεί υποχρεωτικός για τα νέα πλοία στο MEPC 62 (Ιούλιος 2011) με την έγκριση και υιοθέτηση τροποποιήσεων στο Παράρτημα VI της MARPOL lin(Latsco, 2020). Ο δείκτης αυτός στοχεύει στην προώθηση της χρήσης πιο ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού και κινητήρων επί των πλοίων.



Εικόνα 4: Οι φάσεις EEDI και οι περίοδοι εφαρμογής



Ο δείκτης αυτός ο οποίος επιβάλλει τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για τα νέα πλοία που κατασκευάζονται μετά το 2013 (σε όρους εκπεμπόμενου CO₂ ανά τόνο μίλι) χαρακτηρίζεται από μια γραμμή βάσης η οποία έχει υπολογιστεί από τη μέση απόδοση των πλοίων που ναυπηγήθηκαν το διάστημα 1999-2009 και επιβάλλει την ανώτατη επιτρεπόμενη ποσότητα εκπεμπόμενου CO₂ ανά τύπο και μέγεθος πλοίου προκειμένου να εκτελεστεί μια μονάδα μεταφορικού έργου (π.χ. Gco₂ / τόνο-μίλι). Με στόχο την επίτευξη μεγαλύτερης αποδοτικότητας στο σχεδιασμό των νέων πλοίων, ο κανονισμός του IMO επιβάλλει 3 στόχους ή άλλως φάσεις, που απαιτούν σταδιακά να καταναλώνεται λιγότερη ενέργεια (και συνεπώς CO₂) για την εκτέλεση του ίδιου μεταφορικού έργου. Οι φάσεις, λοιπόν, του EEDI για τα νέα πλοία είναι ότι αυτά που κατασκευάστηκαν μεταξύ 2013-2015 θα πρέπει να έχουν σχεδιαστική απόδοση τουλάχιστον ίση με τη γραμμή βάσης που αναφέρθηκε παραπάνω. Κατά τη διάρκεια της φάσης 1 – τα πλοία που ναυπηγήθηκαν το διάστημα 2015-2020 πρέπει να έχουν σχεδιαστική απόδοση τουλάχιστον, 10% κάτω από τη γραμμή βάσης. Στη φάση 2 τα πλοία που κατασκευάστηκαν μεταξύ 2021-2025 πρέπει να έχουν σχεδιαστική απόδοση, τουλάχιστον 20% κάτω από τη γραμμή βάσης και τέλος στη φάση 3, τα πλοία που κατασκευάστηκαν μετά το 2025 πρέπει να έχουν σχεδιαστική απόδοση, τουλάχιστον, 30% κάτω από την γραμμή βάσης. Ο δείκτης αυτός απαιτεί κλιμακούμενες βελτιώσεις στην απόδοση από 10% έως 30% μεταξύ 2013 και 2025 και είναι το πρώτο παγκόσμιο δεσμευτικό μέτρο και επιβάλλει παραμέτρους ενεργειακής απόδοσης στον σχεδιασμό των νέων πλοίων. Οι ταχύτητες, η δοκός (το πλάτος ενός πλοίου) και ο αριθμός Froude (λόγος ταχύτητας-μήκους) των πλοίων που κατασκευάστηκαν τις τελευταίες δεκαετίες έχουν αυξηθεί με αποτέλεσμα οι μοναδικές βελτιώσεις στην αποδοτικότητα των πλοίων να οφείλονται στις οικονομίες κλίμακας, δηλαδή επιτυγχάνεται μέση μακροχρόνια μείωση εκπομπών καθώς αυξάνεται η ικανότητα για μεγαλύτερη μεταφερόμενη ποσότητα από τα πλοία. Παρακάτω φαίνεται πως υπολογίζεται ο δείκτης EEDI καθώς και οι συντελεστές διόρθωσης για τα ice-class πλοία ανά τύπο πλοίου.



Εικόνα 5: Η εξίσωση EEDI



Ωστόσο, παρατηρήθηκε ότι το EEDI μπορεί να μην συμβάλλει στην εφαρμογή των υπαρχουσών τεχνολογιών οι οποίες μπορούν να επιτύχουν το στόχο του 2025 διότι ο δείκτης δεν απαιτεί την υποχρεωτική υιοθέτησή τους αφήνοντας τις πιθανές βελτιώσεις ανεκμετάλλευτες. Επίσης, ο δείκτης EEDI ισχύει μόνο για νέα πλοία και ενώ κατά την διάρκεια της 63ης συνόδου της MEPC 63 είχαν συζητηθεί τα πλεονεκτήματα της εφαρμογής των απαιτήσεων του EEDI στα υπάρχοντα πλοία ως μία μέθοδος για τον καθορισμό ενός μέτρου αναφοράς για την αποτελεσματικότητα του στόλου, ορισμένα μέρη είχαν λάβει ισχυρή θέση κατά της εφαρμογής του στα υπάρχοντα πλοία με αποτέλεσμα να μην εφαρμοστεί τότε σε αυτά. Τελικά, η πρόταση για εφαρμογή στα υπάρχοντα πλοία αποκλείστηκε, αλλά αναγνωρίστηκε ότι απαιτείται δράση για την μείωση των εκπομπών από όλα τα πλοία.

Ο Επιχειρησιακός δείκτης ενεργειακής απόδοσης - Energy Efficiency Operational Indicator (EEOI) είναι ένα ουσιαστικό εργαλείο για τη διαχείριση και την παρακολούθηση της απόδοσης των πλοίων και του στόλου σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα καθώς αξιολογεί την απόδοση ενός πλοίου αναφορικά με το CO₂ που εκπέμπει. Αυτός ο δείκτης αποτελεί βασική πτυχή της διαδικασίας παρακολούθησης SEEMP και επινοήθηκε μαζί με τον EEDI και το SEEMP το 2011 και εισήχθη στην βιομηχανία το 2013. Το EEOI επιτρέπει στους διαχειριστές πλοίων να μετρούν την κατανάλωση καυσίμου του πλοίου και να παρακολουθούν τον αντίκτυπο που έχουν διαφορετικά μέτρα στην ενεργειακή απόδοση. Τέτοια μέτρα περιλαμβάνουν όπως ήδη αναφέρθηκε βελτιωμένο σχεδιασμό ταξιδιού, μείωση της ταχύτητας (slow steaming), συχνότερο καθαρισμό της έλικας ή προσθήκη τεχνικών μέτρων όπως η εγκατάσταση νέας προπέλας ή συστήματος ανάκτησης θερμότητας (heat recovery system) και άλλα. Το EEOI εκφράζεται σε μονάδα παρόμοια με την τιμή που εκφράζεται το EEDI, και αυτή είναι οι εκπομπές CO₂ ανά τόνο-μίλι. Σε αντίθεση με την επιβολή του EEDI στα πλοία, ο EEOI είναι ένα εθελοντικό μέτρο που χρησιμοποιούν οι πλοιοκτήτες και οι διαχειρίστριες εταιρείες για την αξιολόγηση της απόδοσης. Καθώς τα πλοία διαφέρουν σημαντικά ως προς τη χωρητικότητα και τα μέτρα της ενεργειακής απόδοσης, κάθε EEOI συνδέεται με το κάθε μεμονωμένο πλοίο. Ακόμη και αν πρόκειται για αδελφά πλοία και πλοία με παρόμοιες τεχνικές ιδιότητες, κάθε EEOI είναι διαφορετικό. Ο υπολογισμός του βασίζεται στην κατανάλωση καυσίμου ενός μεμονωμένου πλοίου και στα δεδομένα σχετικά με τις πραγματοποιηθείσες μεταφορές (π.χ. φορτίο, αριθμός μεταφερόμενων επιβατών κ.λπ.) που θα έχει ως αποτέλεσμα την εκπομπή CO₂ ανά τόνο ναυτικού μιλίου. Η



πλήρης εξίσωση EEOI περιλαμβάνεται στην εγκύκλιο MEPC.1/Circ.684 και είναι δυνατόν να συνοψισθεί όπως φαίνεται παρακάτω.

$$\text{EEOI} = \frac{\text{περιβαλλοντολογικό κόστος (μετριέται σε γραμμ. CO2)}}{\text{όφελος προς την κοινωνία (τόνοι x ναυτικά μίλια)}}$$

Σε αντίθεση με τον δείκτη EEDI, ο EEOI μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την μέτρηση της «πραγματικής» απόδοσης ενός υπάρχοντος πλοίου και για την μέτρηση των επιπτώσεων που θα επιφέρουν οποιεσδήποτε λειτουργικές και τεχνικές βελτιώσεις. Επίσης, είναι δυνατόν να βελτιωθεί αυξάνοντας την ποσότητα του μεταφερόμενου φορτίου ή εφαρμόζοντας οποιοδήποτε μέτρο που αποσκοπεί στην μείωση της κατανάλωσης καυσίμων. Ο υπολογισμός του EEOI καθώς εξαρτάται από τις δραστηριότητες των πλοίων, ποικίλει ουσιαστικά, με την πάροδο του χρόνου και μεταξύ των ταξιδιών και γι' αυτό δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καθιέρωση ενός σταθερού αριθμού ο οποίος να αντικατοπτρίζει την συνεχή απόδοση ενός πλοίου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο λόγος ετήσιας απόδοσης - Annual Efficiency Ratio (AER) ο οποίος χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της ενεργειακής απόδοσης των πλοίων, παρόμοια με τον EEOI, είναι ένας ανεξάρτητος δείκτης που είναι συνάρτηση της κατανάλωσης καυσίμου στη θάλασσα, της απόστασης που διανύθηκε και του DWT του πλοίου. Η αύξηση ή η μείωση του δείκτη υποδηλώνει την αντίστοιχη αύξηση ή μείωση της κατανάλωσης για συγκεκριμένη απόσταση που διανύθηκε. Επίσης, είναι σημαντικό η εταιρεία να κρατάει και να μπορεί να παρουσιάσει δεδομένα αναφορικά με την κατανάλωση εκπομπών, καυσίμου και ενέργειας.

Αναγνωρίζοντας ότι οι εκπομπές θα συνέχιζαν να αυξάνονται παρά την υιοθέτηση του EEDI και του αρχικού SEEMP, ο IMO προχώρησε σε μία αναθεωρημένη έκδοση SEEMP για να γίνει πιο αποτελεσματική η εφαρμογή του. Πιο συγκεκριμένα, έχει προτείνει τεχνικά και λειτουργικά βραχυπρόθεσμα μέτρα ώστε να μειώσει την ένταση του ανθρακικού αποτυπώματος από την διεθνή ναυτιλία, τα οποία θα τεθούν σε εφαρμογή από το 2023 (Bazari, z. and Longva, t., 2011.). Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τον Δείκτη Ενεργειακής απόδοσης υπαρχόντων πλοίων - Energy Efficiency Existing Ship Index (EEXI), το Enhanced Ship Energy Efficiency Management Plan (SEEMP) και το CII σύστημα αξιολόγησης.



	Μέτρα	απαιτήσεις	Εφαρμογή
Τεχνικά (Technical)	EEXI : EEDI για τα υπάρχοντα πλοία - ψηφίστηκε μέσω του νέου κανονισμού 20Α και 21Α του παραρτήματος VI της MARPOL	Εφαρμόζεται σε υπάρχοντα πλοία και τύπους από 400 κοχ και άνω (όπως και ο EEDI)	στο πρώτο annual, intermediate ή Renewal IAPP survey ή στο Initial International energy efficiency (IEE) survey μετά την 1η Ιανουαρίου του 2023 κατά τη διάρκεια των οποίων θα εκδοθεί και το νέο IEEC πιστοποιητικό
		attained EEXI μικρότερο ή ίσο του required EEXI = EEDI φάση 2/3 προσαρμοσμένες απαιτήσεις	
Operational (Λειτουργικά)	αναθεωρημένο SEEMP με υποχρεωτικούς στόχους μείωσης των λειτουργικών εκπομπών Carbon Intensity Indicator - CII (υιοθετήθηκε μέσω του κανονισμού 22B της MARPOL παράρτημα VI	Όλα τα πλοία πάνω από 400 κοχ - μέχρι την 1η Ιανουαρίου του 2023 πρέπει να έχουν αναπτύξει ένα αναθεωρημένο και εγκεκριμένο SEEMP όπου να φαίνεται η στρατηγική τους για την ενεργειακή βελτίωση και την απανθρακοποίηση	Το SEEMP θα υπόκειται σε verification και company audits εάν η κατάταξη είναι D για 3 συνεχόμενα χρόνια ή E, τότε το πλοίο πρέπει να αναπτύξει και να εφαρμόσει διορθωτικά μέτρα για να επιτύχει κατάταξη C ή καλύτερη
		Το CII εφαρμόζεται από φορτηγά πλοία και κρουαζιερόπλοια πάνω από 5000κοχ. Κάθε χρόνο και έπειτα από το 2023, τα πλοία απαιτείται να έχουν ένα δείκτη για annual carbon intensity με ταξινόμηση από το Α στο Ε. Κάθε πλοίο πρέπει να επιτυγχάνει κατάταξη από C και πάνω.	

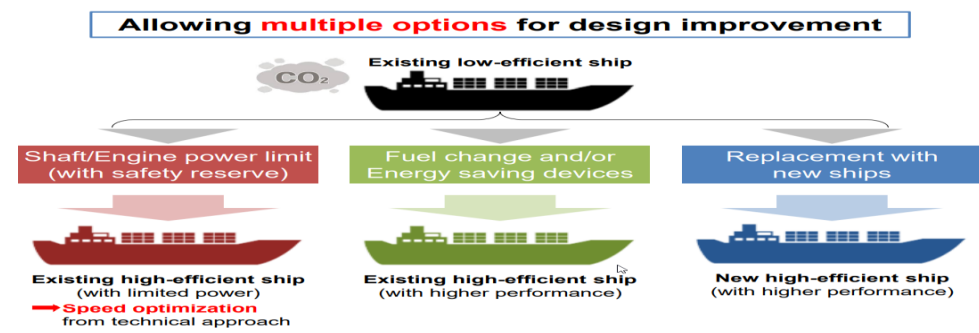
Πίνακας 10 : Τα τεχνικά και λειτουργικά μέτρα κατά την αναθεώρηση του SEEMP

Όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, το SEEMP θα περιλαμβάνει τεχνικά και λειτουργικά μέτρα, τόσο στο πλοίο όσο και στο γραφείο μαζί με εκπαίδευση και με μια διαδικασία συνεχούς βελτίωσης επικεντρωμένη στην επίτευξη του στόχου. Ο αναθεωρημένος κανονισμός SEEMP που εγκρίθηκε από τον IMO το 2021, καταδεικνύει γιατί είναι σκόπιμο να αναπτυχθεί και να διατηρηθεί μια στρατηγική GHG σε επίπεδο εταιρείας. Θα πρέπει να δηλωθούν συγκεκριμένες στρατηγικές αναφορικά με κάθε μεμονωμένο πλοίο, συμπεριλαμβανομένων αξιολογήσεων της απόδοσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου καθώς και μίας συγκριτικής αξιολόγησης (benchmarking) των υπάρχοντων πλοίων (π.χ. EEXI, CII) έναντι καθορισμένων στόχων. Επίσης, μέσω του SEEMP, η εταιρεία προσδιορίζει συγκεκριμένους χρονικά, μετρήσιμους και επιτεύξιμους στόχους οι οποίοι βασίζονται στην παρακολούθηση της υπάρχουσας απόδοσης και των λειτουργικών διαδικασιών για ακόμη καλύτερα αποτελέσματα, στην παρακολούθηση περιβαλλοντολογικών και ενεργειακά αποδοτικών δεικτών απόδοσης (EPIs/EnPIs) και στην ανάπτυξη μίας προληπτικής προσέγγισης η οποία πρέπει να συμμορφώνεται με τα επερχόμενα Market Based Measures (MBMs) τα οποία προβλέπεται να θεσπιστούν στο μέλλον από τον IMO.

Οι πλοιοκτήτες θα έχουν τέσσερα βασικά μέσα συμμόρφωσης με τον EEXI. Τα νέα πλοία που συμμορφώνονται και που θα μπορούν να πιστοποιηθούν σύμφωνα με τους μελλοντικούς στόχους EEDI αναμένεται ότι θα πληρούν τις απαιτήσεις EEXI χωρίς περαιτέρω τροποποιήσεις ενώ τα πλοία του υπάρχοντος στόλου που δεν αναμένεται να πληρούν τα μελλοντικά πρότυπα EEDI θα μπορούν να συμμορφωθούν μέσω μετασκευών ενεργειακής απόδοσης, μέσω



περιορισμού της κύριας ισχύος κινητήρα (EPL) ή Shaft power limitation (SHaPoLi) καθώς και με την πρόωρη απόσυρση τους.

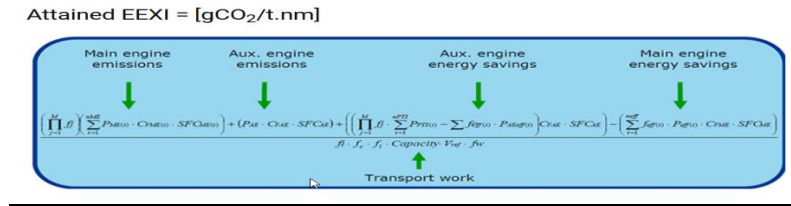


Εικόνα 6: Τα μέσα συμμόρφωσης με τον δείκτη EEXI

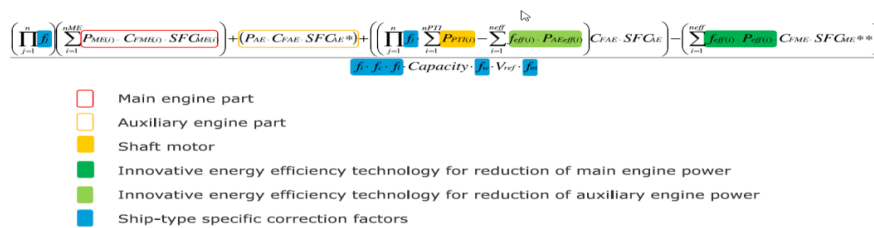
Ο δείκτης EEXI είναι μια τεχνική για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στα πλοία και σύμφωνα με αυτό, τα πλοία υποχρεούνται να πληρούν μια συγκεκριμένη τιμή ενεργειακής απόδοσης η οποία βασίζεται σε μία απαιτούμενη τιμή μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης. Το EEXI εφαρμόζεται στα υπάρχοντα πλοία και σχετίζεται με τον EEDI και ισχύει για όλα τα πλοία βάρους άνω των 400 κοχ. σύμφωνα με το Παράρτημα VI της MARPOL (dan Rutherford, Xiaoli Mao, Liudmila Osipova, and Bryan Comer, 2020). Οι βασικές τροποποιήσεις του αναθεωρημένου κανονισμού SEEMP λοιπόν, περιλαμβάνουν δύο νέα μέτρα που ελήφθησαν και τα οποία αφορούν στην τεχνική απαίτηση για τη μείωση της έντασης του άνθρακα μέσω του δείκτη ενεργειακής απόδοσης υφιστάμενων πλοίων (EEXI) και στις λειτουργικές απαιτήσεις μείωσης της έντασης του άνθρακα, με βάση έναν νέο δείκτη λειτουργικής έντασης άνθρακα (CII). Η διπλή προσέγγιση αποσκοπεί στην αντιμετώπιση τόσο των τεχνικών (πώς το πλοίο κατασκευάζεται, μετασκευάζεται και εξοπλίζεται) όσο και των επιχειρησιακών μέτρων (πώς λειτουργεί το πλοίο). Ο νέος δείκτης EEXI θα υπολογιστεί για κάθε πλοίο και θα δείχνει την ενεργειακή απόδοση του πλοίου σε σύγκριση με μια γραμμή βάσης. Τα πλοία υποχρεούνται να πληρούν έναν EEXI ο οποίος θα εκφράζεται ως ποσοστό του υφιστάμενου δείκτη ενεργειακής απόδοσης EEDI. Το σχέδιο της συμφωνίας προβλέπει ακόμη ότι ο IMO θα επανεξετάσει την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των απαιτήσεων CII και EEXI, το αργότερο έως το 2026, και, εάν είναι απαραίτητο, θα αναπτύξει και θα εγκρίνει περαιτέρω τροποποιήσεις. Ο τύπος του EEXI είναι ανάλογος με τον τύπο EEDI αλλά για νέα πλοία, δηλαδή λαμβάνει υπόψιν τις εκπομπές που παράγονται από την κύρια μηχανή, τις βοηθητικές μηχανές και από τον άξονα του κινητήρα αφαιρώντας την εξοικονόμηση που



επιτυγχάνεται χάρις στην χρήση συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας τόσο στις βοηθητικές μηχανές όσο και στην κύρια μηχανή. Ο αριθμητής διαιρείται με το μεταφορικό έργο το οποίο υπολογίζεται από το γινόμενο της μεταφορικής ικανότητας του πλοίου, της ταχύτητας αναφοράς και τους συντελεστές διόρθωσης.



Εικόνα 7: Η εξίσωση EEXI



Εικόνα 8: Η αναλυτική εξίσωση EEXI

Ο ετήσιος δείκτης έντασης άνθρακα – CII και η κατάταξη CII που αποφασίστηκαν κατά τη διάρκεια της MEPC 76 του IMO, που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2021 προβλέπει ότι τα πλοία ολικής χωρητικότητας 5.000 κοχ και άνω θα πρέπει να καθορίσουν τον απαιτούμενο ετήσιο λειτουργικό δείκτη έντασης άνθρακα. Το CII καθορίζει τον ετήσιο συντελεστή μείωσης που απαιτείται για τη διασφάλιση της συνεχούς βελτίωσης των λειτουργικών δραστηριοτήτων του πλοίου μέσω ενός συγκεκριμένου επιπέδου διαβάθμισης το οποίο διακρίνεται σε πέντε κλίμακες A, B, C, D ή E. Ένα πλοίο με διαβάθμιση D ή E επί τρία συναπτά έτη θα πρέπει να υποβάλει σχέδιο διορθωτικών μέτρων (action plan) το οποίο να εγκριθεί ως μέρος του SEEMP, προκειμένου να αποδειχθεί πώς θα επιτευχθεί ο απαιτούμενος δείκτης (C ή μεγαλύτερος). Το CII μετριέται με την ίδια μονάδα μέτρησης η οποία είναι το εκπεμπόμενο γραμμάριο CO₂ ανά τόνο-μίλι μεταφορικού έργου. Τελικά, τα πλοία θα βαθμολογούνται από A έως E σε ετήσια βάση. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η συνεχής βελτίωση, τα όρια αξιολόγησης θα γίνονται ολόένα και πιο αυστηρά έως το 2030. Όσον αφορά στους στόχους, με το 2019 ως έτος βάσης, το CII πρέπει



να μειώνεται κατά 1% ετησίως μεταξύ 2020 και 2022 και στη συνέχεια να πέφτει κατά 2% ετησίως μεταξύ 2023 και 2026. Παρόμοια με άλλες εντολές της ενεργειακής απόδοσης, το CΠ και οι στόχοι του για την περίοδο 2027-2030 θα αναθεωρηθούν και θα αποφασιστούν περαιτέρω το 2023.

Κάποιοι επιπλέον περιβαλλοντικοί δείκτες μπορεί να αφορούν στην κατανάλωση ενέργειας εντός της εταιρείας και των πλοίων, στην κατανάλωση νερού και στο ποσοστό ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης νερού, στον αριθμό επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που έχουν επίδραση στην βιοποικιλότητα καθώς και στην αξιολόγηση προμηθευτών ως προς τις περιβαλλοντολογικές τους πρακτικές κ.α.

Επίσης, η υιοθέτηση και εφαρμογή Περιβαλλοντικής Εταιρικής Πολιτικής & Προτύπων (Company Policy & Standards) αποτελεί μία ακόμη στρατηγική. Η ενσωμάτωση των αρχών του ISO 14001:2015, του ISO 50001:2018 και μιας Περιβαλλοντικής Πολιτικής στο Σύστημα Διαχείρισης της εταιρείας, πρέπει να αποτελεί ένα αναπόσπαστο μέρος των δραστηριοτήτων της τόσο στην ξηρά όσο και στη θάλασσα. Στα πλαίσια των προτύπων αυτών, πρέπει να γίνονται συνεχείς προσπάθειες για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των πλοίων, μείωση της κατανάλωσης καυσίμου και ελαχιστοποίησης της κατανάλωσης ενέργειας. Μέσω της Ενεργειακής Πολιτικής, η εταιρεία δεσμεύεται για την αποτελεσματική εξοικονόμηση ενέργειας τόσο στο πλοίο όσο και στην ξηρά.

Αναλυτικότερα, όσον αφορά στο ISO 14000 – σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, το πρότυπο αυτό αναφέρεται στην ανάπτυξη και πιστοποίηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης. Το πρότυπο αυτό καθιερώθηκε το 1996 από κοινού με τη σειρά ISO 9000 και η δομή του είναι παρόμοια με του ISO 9001. Η δομή του ISO 14001 αρχίζει με τις περιβαλλοντολογικές υποχρεώσεις των εταιρειών και την εταιρική περιβαλλοντολογική πολιτική, η οποία πρέπει να καθορίζει σε τι επίπεδο επιθυμεί να θέσει τους στόχους της η εταιρεία. Το επόμενο βήμα είναι ο σχεδιασμός της εφαρμογής των εταιρικών περιβαλλοντολογικών στόχων. Στο τρίτο βήμα, αυτή η εφαρμογή πρέπει να μετρηθεί και να αξιολογηθεί. Με αυτό το τρόπο, το σύστημα αξιολογείται και συνεπώς βελτιώνεται όταν αυτό είναι εφικτό ή όταν απαιτείται. Αυτό το σύστημα αναγκάζει την εταιρεία να βρίσκεται σε συνεχή βελτίωση. Μεγαλύτερη εφαρμογή γνωρίζει το ISO 9001 αλλά εξαιτίας της αυξημένης περιβαλλοντολογικής ανησυχίας, το ISO 14001 συναντά όλο και μεγαλύτερη εφαρμογή. Η βιωσιμότητα είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που πρέπει να διαχειριστούν οι ναυτιλιακές εταιρείες προκειμένου να επιβιώσουν σε μια αναπτυσσόμενη και ανταγωνιστική αγορά και οι εταιρείες καθιστώντας τα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης



(Environmental Management Systems - EMS) ένα αναπόσπαστο μέρος των λειτουργιών τους μπορούν να αντιμετωπίσουν τις νέες προσδοκίες των πελατών τους και να ανταποκριθούν σε άλλες πιέσεις, όπως νομικές υποχρεώσεις, νέοι κανονισμοί κλπ. Το ISO 14001 απαιτεί συμμόρφωση με τους νόμους και τους κανονισμούς για την προστασία του περιβάλλοντος στη ναυτιλιακή βιομηχανία όπως αυτοί προβλέπονται από τη MARPOL και τον κώδικα ISM και οι οποίοι μπορούν να εφαρμοστούν πιο αποδοτικά μέσω της αξιοποίησης των προτύπων ISO.

Το πρότυπο ISO 14001 απαιτεί η ανώτατη διευθυντική ομάδα να «καθορίζει την περιβαλλοντική πολιτική της επιχείρησης» και εντός αυτής θα πρέπει να υπάρχει «δέσμευση συμμόρφωσης» με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις και άλλες απαιτήσεις που ο οργανισμός προσυπογράφει και που σχετίζονται με τις περιβαλλοντικές του πτυχές. Δεδομένου του διεθνούς πεδίου εφαρμογής του προτύπου ISO 14001, χρειάζεται δουλειά για τον μέσο εκπρόσωπο του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης (EMS) προκειμένου να καθορίσει τις κανονιστικές απαιτήσεις που αφορούν την εκάστοτε επιχείρηση. Έτσι λοιπόν, το πρώτο βήμα είναι η απόκτηση γνώσης των τοπικών κανονιστικών απαιτήσεων. Για την ευθυγράμμιση των εταιρειών με το πρότυπο αυτό απαιτούνται υιοθέτηση περιβαλλοντικής πολιτικής, εντοπισμός των δράσεων, των προϊόντων και των υπηρεσιών που σχετίζονται με το περιβάλλον δραστηριοποίησης της εταιρείας, καθορισμός των νομικών και ρυθμιστικών απαιτήσεων, καθορισμός των προτεραιοτήτων, των στόχων και των σκοπών για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, προσαρμογή των εταιρικών διαδικασιών για την επίτευξη αυτών των στόχων καθώς και έλεγχος και διόρθωση του συστήματος EMS (Environmental Management System). Τα πλεονεκτήματα από την υιοθέτηση του ISO 14001 είναι η βελτίωση του υφιστάμενου συστήματος EMS, η βελτίωση της περιβαλλοντικής απόδοσης, των συνθηκών εργασίας και της εταιρικής εικόνας, η δυνατότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των πελατών, η αύξηση της πελατειακής ικανοποίησης, η βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών, ο περιορισμός των κινδύνων, η αύξηση του βαθμού ευαισθητοποίησης των εργαζομένων αναφορικά με περιβαλλοντικά ζητήματα, η βελτίωση της υγιεινής και ασφάλειας στο εργασιακό περιβάλλον.

Υπάρχουν καθορισμένα οφέλη από τη θέσπιση των περιβαλλοντικών κανονιστικών απαιτήσεων για ένα οργανισμό όπως ότι του επιτρέπει να εκπαιδεύσει το προσωπικό όσον αφορά την ισχύουσα νομοθεσία. Η συμμόρφωση και η πιστοποίηση με το ISO 14001 σημαίνει ότι η εταιρεία είναι υπεύθυνη για όλες τις πτυχές του προϊόντος και των υπηρεσιών της. Συνολικά, η θέσπιση των απαιτήσεων νομοθετικής συμμόρφωσης της εταιρείας οδηγεί στην παροχή μίας



υπηρεσίας στους πελάτες με ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Το ISO 14001 βοηθά τις επιχειρήσεις όλων των μεγεθών να κάνουν τις καθημερινές τους δραστηριότητες πιο βιώσιμες. Η βιωσιμότητα μπορεί τελικά να εξοικονομήσει χρήματα, να βελτιώσει τη φήμη της εταιρείας, να προσελκύσει υπαλλήλους και να δημιουργήσει σταθερότητα (resilience) έναντι της αβεβαιότητας, καθώς και να ενισχύσει την ικανότητα ταχείας προσαρμογής στις αλλαγές. Το ISO 14001 είναι ένα διεθνώς συμφωνημένο πρότυπο που καθορίζει τις απαιτήσεις για ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης και βοηθά τους οργανισμούς να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις μέσω της αποτελεσματικότερης χρήσης των πόρων και της μείωσης της άσκοπης κατανάλωσης του. Ειδικότερα, στο χώρο της ναυτιλίας, η πιστοποίηση μέσω ISO 14001 αποτελεί ένα εξαιρετικά σημαντικό βήμα για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος διασφάλισης ολικής ποιότητας, καθώς η περιβαλλοντική διαχείριση είναι μία κρίσιμη παράμετρος της αποτελεσματικής και νόμιμης λειτουργίας των ναυτιλιακών επιχειρήσεων. Έχει αποδειχθεί ότι πλέον, οι Ναυτιλιακές Εταιρείες, οι διαχειριστές, οι Ναυλωτές κλπ ανησυχούν ολοένα και περισσότερο για την επίτευξη και την επίδειξη καλής απόδοσης σε θέματα Υγείας και Ασφάλειας, Περιβάλλοντος, Ποιότητας, Ενέργειας καθώς και σε θέματα Κοινωνικής Ευθύνης που σχετίζονται και με το ESG και στη επίτευξη των παραπάνω συμβάλλει σημαντικά η υιοθέτηση προτύπων ISO.

Όσον αφορά στο ISO 50001 – ανάπτυξη συστήματος διαχείρισης ενέργειας, αυτό είναι ένα εθελοντικό διεθνές πρότυπο που αναπτύχθηκε από τον ISO, τον Διεθνή Οργανισμό προτυποποίησης, και περιέχει απαιτήσεις για συστήματα διαχείρισης ενέργειας (EnMS). Το ISO 50001 είναι ένα διεθνώς αποδεκτό πρότυπο που περιγράφει ένα πλαίσιο για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και ισχύει για κάθε οργανισμό, ανεξάρτητα από το μέγεθος και τον κλάδο της κάθε βιομηχανίας. Το πρότυπο εκδόθηκε στις 15 Ιουνίου 2011 και βασίζεται σε ένα μοντέλο διαχείρισης που εφαρμόζεται από οργανισμούς σε όλο τον κόσμο. Ο σκοπός του ISO 50001 είναι να επιτρέψει στους οργανισμούς να καθιερώσουν συστήματα και διαδικασίες που είναι απαραίτητες για τη συνεχή βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης. Το ISO 50001 προορίζεται να ενθαρρύνει τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων σχετικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων μέσω μίας συστηματικής διαχείρισης της ενέργειας. Όπως σε όλα τα πρότυπα συστημάτων διαχείρισης, η επιτυχής εφαρμογή εξαρτάται από τη δέσμευση όλων των επιπέδων και των λειτουργιών του οργανισμού, και ιδιαίτερα από την ανώτατη διοίκηση.

Το ISO 50001 περιέχει κοινά στοιχεία του ISO όπως ο κύκλος συνεχούς βελτίωσης Plan-



Do-Check-Act, εξασφαλίζοντας συμβατότητα και εύκολη ενσωμάτωση με τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης ISO 14001 και άλλα πρότυπα ISO αλλά και του SEEMP και συμβάλλει στη συλλογή διαφανών και μετρήσιμων δεδομένων όπως απαιτείται από το ESG. Βασικό μέρος του προτύπου ISO 50001 είναι ο σχεδιασμός της στρατηγικής σχετικά με την ενέργεια, συμπεριλαμβανομένων των δεικτών ενεργειακής απόδοσης (EnPI), ο προσδιορισμός των δυνατοτήτων εξοικονόμησης ενέργειας, η επιλογή των μέτρων παρακολούθησης της απόδοσης και ο καθορισμός στόχων. Το ISO 50001 προωθεί τη διαφάνεια και επιτρέπει στους οργανισμούς να χτίσουν τη φήμη τους επιδεικνύοντας τη δέσμευσή τους για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στους ενδιαφερόμενους - εμπλεκόμενους φορείς. Η πιστοποίηση ISO 50001 δείχνει στους πελάτες, τους υπαλλήλους και τους ενδιαφερόμενους φορείς ότι η ενεργειακή απόδοση είναι σημαντική για την επιχείρησή τους και επιδεικνύει ότι η διαχείρισή της γίνεται συστηματικά. Μια ισχυρή δέσμευση για την ενεργειακή απόδοση θα ωφελήσει τόσο το περιβάλλον όσο και την τελική εικόνα της εταιρείας. Η εφαρμογή ενός σχεδίου ενεργειακής διαχείρισης βοηθά την εταιρεία να μειώσει τις εκπομπές χωρίς αρνητικές επιπτώσεις στις λειτουργίες της, να συνεχίσει τη βελτίωση της αναλογίας χρήσης ενέργειας προς τη παραγωγή προϊόντος με την πάροδο του χρόνου, να αναπτύξει μια βασική πολιτική για τη χρήση της ενέργειας και να τεκμηριώσει την επίτευξη εξοικονόμησης ενέργειας, να διαχειριστεί ενεργά τη κατανάλωση και το κόστος ενέργειας, να βελτιώσει τη φήμη μεταξύ των πελατών, των αρχών και των συνεργατών καθώς και να ενισχύσει το ηθικό προσωπικό. Ο σκοπός του συστήματος ISO 50001 είναι να βοηθήσει τις εταιρείες να δημιουργήσουν συστήματα ενεργειακής απόδοσης, βάσει των οποίων ένας οργανισμός μπορεί να αναπτύξει και να εφαρμόσει μια ενεργειακή πολιτική και να καθορίσει στόχους και σχέδια δράσης που λαμβάνουν υπόψη νομικές απαιτήσεις και πληροφορίες που σχετίζονται με σημαντική χρήση ενέργειας (Johnson, H., Johansson, M., Andersson, K., & Södahl, B, 2013).

Στα πλαίσια της δέσμευσής της εταιρείας για ζητήματα Υγιεινής, Ασφάλειας, Ποιότητας και Περιβάλλοντος, πρέπει να παρακολουθείται και η ποσότητα των απορριμμάτων που παράγεται από το πλοίο και η οποία εντάσσεται σε συγκεκριμένες διαδικασίες που περιλαμβάνονται στο “Ship’s Garbage Management Plan και Garbage Record Book” - «Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων πλοίου και Βιβλίο Καταγραφής Σκουπιδιών», οι οποίες αποτελούν ουσιαστικό μέρος του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης και συμμορφώνονται με το αναθεωρημένο Παράρτημα V της Σύμβασης MARPOL (MEPC 62). Πρωταρχικός στόχος, επίσης,



μπορεί να είναι ο εντοπισμός πλαστικών μιας χρήσης επί του πλοίου και η μείωση τους σε τακτά χρονικά διαστήματα πχ ανά τρίμηνο. Με στόχο την εξάλειψη των πλαστικών μπουκαλιών, οι εταιρείες θα μπορούσαν να εγκαταστήσουν σύστημα φιλτραρίσματος στα πλοία τους, ώστε να παρέχουν απεριόριστο, και καλής ποιότητας πόσιμο νερό στους ναυτικούς τους.

Όσον αφορά στην υιοθέτηση υπεύθυνων πρακτικών ανακύκλωσης, η εταιρεία θα πρέπει να διασφαλίσει ότι διαθέτει και εφαρμόζει διαδικασίες για τη μείωση, την ορθή διαχείριση και αξιοποίηση των υγρών και στερεών αποβλήτων που σχετίζονται με τη δραστηριότητά της τόσο στο πλοίο όσο και στο γραφείο. Όσον αφορά στη διαχείριση, θα πρέπει να επιλέγει την κατάλληλη μέθοδο διάθεσης ώστε να επιτυγχάνεται ισορροπία με τις ανομοιογενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενώ στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας, η ελαχιστοποίηση των αποβλήτων ενισχύεται δίνοντας έμφαση στις μεθόδους της επαναχρησιμοποίησης, ανάκτησης και ανακύκλωσης αυτών. Επίσης, σημαντική είναι και η εκπαίδευση των εργαζόμενων στα γραφεία για την ενθάρρυνση της ανακύκλωσης αναλώσιμων όπως χαρτιού, τόνερ εκτυπωτών, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, λαμπτήρων κ.λ.π, και η τοποθέτηση πρόσθετων κάδων ανακύκλωσης.

Όσον αφορά στην ανακύκλωση των πλοίων, οι εταιρείες πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με τον κανονισμό της ΕΕ (1257/2013) για την Ανακύκλωση πλοίων και τη Σύμβαση του Χονγκ Κονγκ για την ασφαλή και περιβαλλοντικά ορθή ανακύκλωση των πλοίων η οποία πρέπει πάντα να πραγματοποιείται σύμφωνα με τα αυστηρά πρότυπα ασφάλειας, υγείας και περιβάλλοντος. Η Διεθνής Σύμβαση του Χονγκ Κονγκ για την ασφαλή και περιβαλλοντικά ορθή ανακύκλωση των πλοίων εγκρίθηκε σε διπλωματική διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Χονγκ Κονγκ της Κίνας, από τις 11 έως τις 15 Μαΐου 2009 στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι από 63 χώρες και αποσκοπούσε στο να διασφαλίσει ότι τα πλοία, κατά τη διαδικασία της ανακύκλωσης τους, μετά το τέλος της επιχειρησιακής τους ζωής, δεν θέτουν περιττούς κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία, την ασφάλεια και το περιβάλλον. Η Σύμβαση αυτή στοχεύει στη διαχείριση όλων των ζητημάτων αναφορικά με την ανακύκλωση πλοίων, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα πλοία που πωλούνται για διάλυση (scrap) πιθανώς να περιέχουν περιβαλλοντικά επικίνδυνες ουσίες όπως αμίαντο (asbestos), βαρέα μέταλλα, υδρογονάνθρακες, ουσίες που καταστρέφουν το όζον και άλλα. Η σύμβαση αυτή αντιμετωπίζει επίσης τις ανησυχίες που εγείρονται σχετικά με τις συνθήκες εργασίας και τις περιβαλλοντικές συνθήκες σε πολλές από τις χώρες ανακύκλωσης πλοίων στον κόσμο. Οι κανονισμοί της Σύμβασης καλύπτουν τον σχεδιασμό, την κατασκευή, τη λειτουργία και την προετοιμασία πλοίων έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ασφαλής και



περιβαλλοντικά ορθή ανακύκλωση χωρίς να διακυβεύεται η ασφάλεια και η λειτουργική αποτελεσματικότητα των πλοίων. Σημαντική πιστοποίηση είναι και το Inventory of Hazardous Materials (IHM) που εκδίδεται από τον εκάστοτε νηογνώμονα.. Η εταιρεία θα πρέπει να φροντίζει τα πλοία που αποστέλλονται για ανακύκλωση να φέρουν αυτόν τον κατάλογο επικίνδυνων υλικών (IHM) το οποίο θα είναι συγκεκριμένο για κάθε πλοίο. Τα ναυπηγεία ανακύκλωσης πλοίων θα πρέπει να παρέχουν ένα «Σχέδιο Ανακύκλωσης Πλοίων» - "Ship Recycling Plan", το οποίο θα προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα ανακυκλώνεται κάθε πλοίο, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του και το απόθεμά (IHM) του.

Όσον αφορά στην διατήρηση της βιοποικιλότητας, αυτή αποτελεί το σύνολο των γονιδίων, των βιολογικών ειδών και των οικοσυστημάτων μιας περιοχής, και στις μέρες μας, έχει μειωθεί σημαντικά λόγω της ρύπανσης του περιβάλλοντος, της καταστροφής των δασών, της ερημοποίησης των εδαφών, της υδάτινης ρύπανσης και της αυξημένης θήρευσης. Η μείωση της βιοποικιλότητας μειώνει τη σταθερότητα των οικοσυστημάτων και στερεί ουσίες που είναι πολύτιμες για την προστασία της ανθρώπινης υγείας διότι οι ουσίες αυτές συντελούν στην σύνθεση φαρμάκων για την αντιμετώπιση σπάνιων ασθενειών κ.λ.π. Η εξάπλωση των χωροκατακτητικών ειδών που προκαλείται από τη διαχείριση του έρματος έχει αναγνωριστεί ως μία από τις μεγαλύτερες απειλές για την οικολογική και οικονομική ευημερία του πλανήτη διότι αυτά τα είδη προκαλούν τεράστια ζημιά στη βιοποικιλότητα. Ο IMO πρωτοστατεί της διεθνούς προσπάθειας αναλαμβάνοντας ηγετικό ρόλο στην αντιμετώπιση της μεταφοράς χωροκατακτητικών υδρόβιων ειδών (IAS - Invasive Aquatic Species) με την υιοθέτηση του Water Ballast Management Plan το οποίο αφορά στη σωστή διαχείριση του έρματος. Η Σύμβαση BWM του IMO, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 8 Σεπτεμβρίου 2017, απαιτεί από όλα τα πλοία σε διεθνή κυκλοφορία να παρακολουθούν και να διαχειρίζονται στενά το έρμα τους, να εφαρμόζουν ένα σχέδιο διαχείρισης υδάτων έρματος, να φέρουν βιβλίο καταγραφής υδάτων έρματος (ballast water record book) και να εκτελούν διαδικασίες διαχείρισης υδάτων έρματος σύμφωνα με ένα δεδομένο πρότυπο. Τα συστήματα επεξεργασίας νερού έρματος (BWTS) καταστρέφουν μη γηγενείς και ανενεργούς βιολογικούς οργανισμούς (ζωοπλαγκτόν, φύκια και βακτήρια) που μπορεί να υπάρχουν στο νερό έρματος και θα μπορούσαν ενδεχομένως να βλάψουν το θαλάσσιο περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό, η κάθε ναυτιλιακή εταιρεία, θα πρέπει να έχει κάνει τους κατάλληλους προγραμματισμούς ώστε να εξασφαλίσει ότι όλα τα πλοία της θα φέρουν σύστημα διαχείρισης έρματος μέχρι την καταληκτική ημερομηνία.



Η μείωση της μεταφοράς χωροκατακτητικών υδρόβιων ειδών από πλοία επιτυγχάνεται και μέσω της υιοθέτησης του Biofouling Management που αφορά στη βιορρύπανση. Ειδικότερα, η Διεθνής Σύμβαση για τον Έλεγχο των Επιβλαβών Συστημάτων Αντιρρύπανσης (AFS) ασχολείται με τα συστήματα αντιρρύπανσης στα πλοία και η εστίασή της είναι στην πρόληψη δυσμενών επιπτώσεων από τη χρήση αντιρρυπαντικών συστημάτων και των βιοκτόνων που αυτά μπορεί να περιέχουν. Όλα τα πλοία έχουν σε κάποιο βαθμό βιορρύπανση, ακόμη και εκείνα που έχουν καθαριστεί πρόσφατα ή είχαν εφαρμόσει κάποιο καινούριο σύστημα anti-fouling. Μελέτες έχουν δείξει ότι η διαδικασία της βιορρύπανσης ξεκινάει τις πρώτες ώρες έπειτα από την βύθιση του πλοίου στο νερό. Η βιορρύπανση που μπορεί να συσσωρευθεί πάνω σε ένα πλοίο επηρεάζεται από ένα πλήθος παραγόντων όπως ο σχεδιασμός και η κατασκευή και κυρίως ο αριθμός, η τοποθεσία και ο σχεδιασμός των εξειδικευμένων περιοχών (π.χ sea chests) καθώς και από συγκεκριμένους παράμετρος λειτουργίας του πλοίου όπως οι ταχύτητες λειτουργίας, η αναλογία του χρόνου που το πλοίο βρίσκεται εν πλω σε σύγκριση με το χρόνο που είναι δίπλα στην προβλήτα ή αγκυροβολημένο κ.λ.π. Καθοριστικής σημασίας επίσης είναι τα λιμάνια που έχει καλέσει και οι εμπορικές διαδρομές (π.χ. θερμοκρασία και αλατότητα του νερού, αφθονία των ρυπαντικών οργανισμών κ.λπ.) και το ιστορικό συντήρησης δηλαδή ο τύπος, η ηλικία και η κατάσταση οποιασδήποτε αντιρρυπαντικής επίστρωσης (anti-fouling coating), εγκατάστασης και λειτουργίας αντιρρυπαντικών συστημάτων και πρακτικών dry-docking και καθαρισμού γάστρας. Ως εκ τούτου, το biofouling management μπορεί να είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση των αέριων εκπομπών από τα πλοία καθώς και τη μείωση του κινδύνου μεταφοράς χωροκατακτητικών υδρόβιων ειδών. Αυτό έχει αναγνωριστεί από τον IMO και αντικατοπτρίζεται στις Κατευθυντήριες γραμμές του 2016 για την ανάπτυξη Σχεδίου SEEMP (resolution MEPC.282(70)).

Έπειτα, η Πρόληψη διαρροών καυσίμου στο θαλάσσιο περιβάλλον επιτυγχάνεται μέσω της εφαρμογής αυστηρών προτύπων ασφαλείας και αυστηρών διαδικασιών λειτουργίας και παρακολούθησης μέσω του συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης ISO 14001 και της υιοθέτησης διαδικασιών κώδικα ISM (Johnson H. Et Al, 2013). Η εταιρεία θα πρέπει συστηματικά να φροντίζει για την πρόληψη και την αποφυγή οποιασδήποτε μορφής διαρροών επικίνδυνων υλικών και ουσιών που συνδέονται με την δραστηριότητά της καθώς και να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει με αποτελεσματικό τρόπο τέτοια περιστατικά, εφόσον αυτά συμβούν και να αναλάβει το κόστος της αποκατάστασης της βλάβης.



Η εταιρεία θα πρέπει να στοχεύει στη μείωση και στη συστηματική βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των φυσικών πόρων (π.χ. νερό, πηγές ενέργειας, πρώτες ύλες) και τυχόν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στο κλίμα να ελαχιστοποιούνται ή να εξαλείφονται στην πηγή της προέλευσής τους (Mytilineos, 2021).

3.2.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Οι στρατηγικές κοινωνικής διακυβέρνησης επικεντρώνονται στις σχέσεις της εταιρείας με τα ενδιαφερόμενα μέρη, το κοινωνικό και το ανθρώπινο κεφάλαιο. Είναι η πτυχή που εξετάζει εάν η εταιρεία διατηρεί τις ίδιες αξίες με τους προμηθευτές της, αν δωρίζει ένα ποσοστό των κερδών της στην τοπική κοινωνία ή αν ενθαρρύνει τους εργαζόμενους να γίνουν εθελοντές και άλλα. Επιπλέον, εστιάζει στις συνθήκες εργασίας εντός της εταιρείας καθώς και εάν η εταιρεία ενδιαφέρεται για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Για να επιτευχθεί η δέσμευση στην ESG στρατηγική της εταιρείας, απαιτείται εκπαίδευση, δέσμευση, παρακολούθηση, ανθρώπινο και χρηματοοικονομικό κεφάλαιο, αποδοτικά δεδομένα, υποστήριξη από το μάντζμεντ, διαφάνεια, δέσμευση των εμπλεκόμενων φορέων καθώς και αλλαγή του μάντζμεντ. Η διάσταση των στρατηγικών κοινωνικής διακυβέρνησης επιμερίζεται στις τρεις παρακάτω βασικές κατηγορίες, κάθε μία από τις οποίες επιμερίζεται σε άλλες υποκατηγορίες όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Κοινωνικό κεφάλαιο (social capital)	Ενδιαφερόμενοι φορείς	Ανθρώπινο κεφάλαιο (human capital)
Ανθρώπινα δικαιώματα (human rights) Κοινωνικές σχέσεις (Community relations)	Προσδοκίες των ενδιαφερόμενων φορέων	Δίκαιες εργασιακές πρακτικές Προσέλκυση και διατήρηση ταλέντων
Η ευημερία των πελατών (Customer welfare) Δίκαιη γνωστοποίηση (Fair disclosure) Υποστήριξη τοπικών κοινωνιών	Επικοινωνία και δέσμευση των ενδιαφερόμενων φορέων	Αμοιβή εργαζομένων Παροχές σε εργαζομένους Εναλλαγή προσωπικού (staff turnover)
Δίκαιο μάρκετινγκ και διαφήμιση (Fair marketing and advertising)		Προαγωγή και ανάπτυξη της καριέρας των υπαλλήλων Εκπαίδευση, επάρκεια, ανάπτυξη και συνεχής μετεκπαίδευση των εργαζομένων Υγεία, safety και security των εργαζομένων Διαφορετικότητα και Συμπερίληψη

Πίνακας 11 : Κατηγορίες στρατηγικών κοινωνικής διακυβέρνησης

Αναλυτικότερα, όσον αφορά στο κοινωνικό κεφάλαιο, τα ανθρώπινα δικαιώματα όπως η υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων αποτελούν πυλώνα για την ευημερία της επιχείρησης. Η εταιρεία πρέπει να υιοθετεί και να εφαρμόζει μία πολιτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων η οποία περιγράφει τις πρακτικές και τη δέσμευση της εταιρείας να σέβεται τα διεθνώς αναγνωρισμένα



πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σύμφωνα με την πολιτική της, η εταιρεία δημοσιοποιεί τα διεθνή ή εγχώρια πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων τα οποία αναγνωρίζει και στα οποία δεσμεύεται, τις προσδοκίες της από τους υπαλλήλους και τους εταίρους της καθώς και τις βασικές αρχές που ρυθμίζουν την πολιτική της και που σχετίζονται με τη λειτουργία και τις πρακτικές της. Η προτεραιότητα των επιχειρηματικών συμφερόντων έναντι των συμφερόντων των κοινοτήτων και των εργαζομένων είναι μία από τις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις (Griffin, J., 2009).

Έπειτα, η προστασία και η ευημερία του καταναλωτή / πελάτη πρέπει να αποτελεί βασικό στόχο των επιχειρήσεων, καθώς αν δεν συμμορφώνεται με τους κρατικούς κανονισμούς και τους νόμους, οι πιθανοί κίνδυνοι μπορεί να είναι μεγάλοι τόσο για την επιχείρηση όσο και για τους φορείς που εξετάζουν μία πιθανή επένδυση σε αυτήν. Παράλληλα, η επιχείρηση μπορεί να συνεισφέρει στις τοπικές κοινότητες στις οποίες λειτουργεί, συνεισφέροντας στη βιωσιμότητα αυτών, βοηθώντας τις στο βαθμό που της αντιστοιχεί στην προώθηση της τοπικής, κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης και ενισχύοντας τους τοπικούς προμηθευτές της στο πλαίσιο της λειτουργίας της.

Όσον αφορά στο ανθρώπινο κεφάλαιο, η εταιρεία πρέπει να παρέχει ένα υψηλής ποιότητας εργασιακό περιβάλλον για τους υπαλλήλους της το οποίο να είναι πλήρως εναρμονισμένο με τα διεθνή και τοπικά εργασιακά και ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και με όλους τους κανονισμούς υγείας και ασφάλειας. Η υγεία και η ασφάλεια των ανθρώπων της τόσο στο πλοίο όσο και στην ξηρά πρέπει να τίθεται σε πρώτη προτεραιότητα και συνεχώς να εφαρμόζονται πολιτικές και μέτρα που ενισχύουν την ευημερία και αποτρέπουν τυχόν δυσάρεστα περιστατικά, τραυματισμούς ή απώλειες ζωής. Στόχος είναι η επίτευξη μηδενικών περιβαλλοντολογικών περιστατικών και μηδενικών διαρροών και εκλύσεων στο περιβάλλον και ως εκ τούτου, η εταιρεία πρέπει να βελτιώνεται συνεχώς, να τηρεί τους διεθνείς και τοπικούς κανονισμούς και πρότυπα και να ενισχύει το αίσθημα της προσωπικής ευθύνης των εργαζομένων της.

Στο πλαίσιο του ανθρώπινου κεφαλαίου, οι στρατηγικές που μπορεί να υιοθετήσει μία εταιρεία σχετίζονται με την παροχή ευκαιριών καριέρας, εξέλιξης και προαγωγής. Η εταιρεία σύμφωνα, με το ΣΒΑ Νο3 και Νο8 του ΟΗΕ, που αναφέρονται στο κομμάτι της καλής υγείας και της Ευημερίας των ανθρώπων και της Αξιοπρεπούς Εργασίας και Οικονομικής ανάπτυξης, αντίστοιχα, πρέπει να καταρτίσει ενέργειες, ώστε να ενισχύσει τη δέσμευση των εργαζομένων της και να προσφέρει ένα ευχάριστο περιβάλλον εργασίας. Οι ικανότητες, ο επαγγελματισμός και η



αξιοπιστία των υπαλλήλων είναι οι οδηγοί προκειμένου να αποκτήσει μία εταιρεία ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Πρέπει να προσφέρονται ίσες ευκαιρίες σε όλους τους υπαλλήλους και ένα εργασιακό περιβάλλον στο οποίο όλοι να αξιολογούνται για τα προσόντα και την συνεισφορά τους. Πρέπει να υποστηρίζεται και να προάγεται ενεργά η διαφορετικότητα σε όλα τα επίπεδα της εταιρείας και να συμπεριλαμβάνεται μια ευρεία ποικιλία ακαδημαϊκού και επαγγελματικού υποβάθρου, αντιλήψεων και εμπειρογνομosύνης, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη άλλους σημαντικούς παράγοντες, όπως η ποικιλομορφία των φύλων και η εθνικότητα. Ξεχωριστή αναφορά πρέπει να γίνει στα πληρώματα τα οποία αποτελούν ένα αναπόσπαστο κομμάτι της δέσμευσης της εταιρείας στην τελειότητα και στην επιτυχία. Η προστιθέμενη αξία που απορρέει από τα πληρώματα είναι σημαντική και πρέπει να υποστηρίζεται η προσπάθεια και η αφοσίωση των ναυτικών ειδικά κάτω από απρόβλεπτες συνθήκες όπως η πανδημία. Η εταιρεία πρέπει να προσφέρει ένα κατάλληλο περιβάλλον μέσα στο οποίο τα πληρώματα θα μπορούν να δεσμεύονται στην εταιρεία και να τους παρέχεται η δυνατότητα για πρόοδο και ανάπτυξη. Η Εταιρεία οφείλει να συμμορφώνεται με την MLC που ισχύει υποχρεωτικά για τη ναυτιλιακή βιομηχανία και η οποία καλύπτει τα δικαιώματα των ναυτικών. Πρέπει να παρέχεται μεγάλη έμφαση στην παροχή ίσων ευκαιριών στην πρόσληψη, στις προαγωγές, στα οφέλη - προνόμια και στους μισθούς. Στο πλαίσιο αυτό, η εταιρεία μπορεί να παρέχει προγράμματα βελτίωσης των soft skills των υπαλλήλων στο γραφείο και των πληρωμάτων. Επίσης, μπορεί να προβεί σε ενέργειες επιβράβευσης των εργαζομένων (χρηματικό όφελος ή δώρο-επιταγές κ.λ.π) και αναγνώρισης των επιδόσεών τους και της προσπάθειας να υλοποιήσουν το όραμα της εταιρείας. Επίσης, σημαντική είναι η βελτίωση της επικοινωνίας, της δέσμευσης και της εργασιακής εμπειρίας π.χ. μέσω της δημιουργίας κουλτούρας για ανοιχτή επικοινωνία από και προς όλες τις βαθμίδες των εργαζομένων, με τη διατήρηση, για παράδειγμα, της πολιτικής των «Ανοιχτών Θυρών» (Open Doors Policy). Ταυτόχρονα, με την επίτευξη μίας κουλτούρας σαν την παραπάνω, η εταιρεία θα μπορέσει να προσελκύσει ταλέντα το οποίο για να επιτευχθεί απαιτείται η υιοθέτηση μίας αμερόληπτης διαδικασίας για την επιλογή των υπαλλήλων, η δημοσίευση των ανοιχτών θέσεων εργασίας, η συνεργασία με πανεπιστήμια, ιδρύματα και η εφαρμογή ψυχομετρικών τεστ και τεστ ικανοτήτων (Nair, N., & Vohra, N.,2015).

Μία άλλη στρατηγική συνδέεται με την εξασφάλιση της συνεχούς εκπαίδευσης και συνέπειας των υπαλλήλων όπου η εταιρεία μπορεί να παρέχει και να χρηματοδοτεί προγράμματα εκπαίδευσης των εργαζομένων και δια βίου μάθησης μέσα από τη συνεργασία της με



Πανεπιστήμια και Εκπαιδευτικούς φορείς που μπορούν να προάγουν τις γνώσεις και να βελτιώσουν το επίπεδο των εργαζομένων. Η συνεχής ανάπτυξη των εργαζομένων πρέπει να είναι βαθιά ριζωμένη στην κουλτούρα της εταιρείας και ως εκ τούτου να υπάρχουν ολοκληρωμένα προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία μπορεί να πραγματοποιούνται τόσο από εξωτερικούς συνεργάτες όσο και εντός της εταιρείας. Επίσης, τα εκπαιδευτικά προγράμματα της εταιρείας προς τους ναυτικούς της πρέπει να είναι σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Διεθνούς Σύμβασης STCW. Επιπλέον, η εταιρεία θα πρέπει να διαθέτει στις διαδικασίες της εργαλεία αξιολόγησης της απόδοσης των ναυτικών της εταιρείας και του προσωπικού γραφείου τα οποία να είναι company-specific. Αυτό θα περιλαμβάνει επίσης την περιγραφή των κριτηρίων προαγωγής για τους ναυτικούς (Ergaut, M., 2010).

Στη συνέχεια, η εταιρεία αποβλέποντας στην παροχή της υψηλότερης ποιότητας υπηρεσιών στους πελάτες της και την υιοθέτηση πρότυπων Υγείας & Ασφάλειας, μπορεί να αναπτύξει ένα σχέδιο Διαχείρισης Υγείας & Ασφάλειας το οποίο να εφαρμόζεται αποτελεσματικά σε όλες τις δραστηριότητές της και να παρακολουθείται συνεχώς η αυστηρή εφαρμογή του μέσω ενός αυστηρού προγράμματος επιθεωρήσεων και εσωτερικών ελέγχων πάνω στο πλοίο αλλά και μέσω εσωτερικών ελέγχων στο γραφείο (onboard inspections και internal audits). Η εταιρεία θα πρέπει να διασφαλίζει την ασφάλεια και την υγεία των υπαλλήλων της σε όλες τις πτυχές της εργασίας που εκτείνεται η δραστηριότητά της. Επίσης, θα πρέπει είναι σε θέση να θεσπίζει μέσα και μέτρα προστασίας που αφορούν στην πρόληψη, στην ενημέρωση και στην εκπαίδευση των εργαζομένων με στόχο την αποφυγή ή τον έλεγχο και την διαχείριση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν. Η εταιρεία μπορεί να εφαρμόζει διαδικασίες και συστήματα για την ορθή καταγραφή και διαχείριση των επαγγελματικών ατυχημάτων που θα της επιτρέψουν την εφαρμογή διορθωτικών ενεργειών και την εξάλειψη των αιτίων αυτών, προς αποφυγή συνθηκών επανάληψης (Mytilineos, 2021). Τέλος θα πρέπει να εναντιώνεται σε οποιαδήποτε μορφή πειθαρχικών κυρώσεων προς τους εργαζομένους της λόγω έκφρασης ανησυχιών των τελευταίων για την ασφάλεια και τις συνθήκες υγιεινής στους χώρους εργασίας και να ενθαρρύνει τη δυνατότητα τους για stop work authority όταν κρίνεται αναγκαίο.

Όσον αφορά στη διαδικασία διορθωτικών ενεργειών (root cause analysis), η εταιρεία θα πρέπει να διαθέτει μια διαδικασία ανάληψης διορθωτικών ενεργειών (corrective actions) για την έγκαιρη κάλυψη τυχόν ελλείψεων που μπορεί να προκύψουν από τη διεκπεραίωση εσωτερικών ή εξωτερικών ελέγχων, αξιολογήσεων, ερευνών, επιθεωρήσεων ή αναθεωρήσεων σχετικά με την



Περιβαλλοντική και Κοινωνική της επίδοση, όπως και με τις αρχές που διέπουν τη διαχείριση της επιχείρησής καθώς και διαδικασία προληπτικών ενεργειών (preventive actions).

Παράλληλα, η εταιρεία θα πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόζει σχέδια έκτακτης ανάγκης (emergency response plan) και γυμνάσια (drills), που αποσκοπούν στην πρόβλεψη, την αναγνώριση και την εκτίμηση επειγουσών καταστάσεων και περιστατικών, ελαχιστοποιώντας τις επιπτώσεις αυτών των καταστάσεων στο ανθρώπινο δυναμικό της σε περίπτωση που συμβούν πραγματικά. Επίσης, θα πρέπει να εφαρμόζει διαδικασίες αντιμετώπισης επικίνδυνων καταστάσεων π.χ. μέσα από εκθέσεις αναφοράς έκτακτων περιστατικών, διαδικασίες εκκένωσης χώρων και εκπαίδευσης των εργαζομένων, διάθεση πρώτων βοηθειών και κατάλληλων συστημάτων πυρανίχνευσης με τον απαραίτητο εξοπλισμό κ.λπ (Mytilineos, 2021)..

Επιπλέον, μία από τις βασικές αξίες της εταιρείας πρέπει να είναι να αγκαλιάσει και να ενισχύσει τη σωματική και ψυχική ευεξία των εργαζομένων της. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με προγράμματα ασφάλισης των εργαζομένων, προγράμματα υγείας και εκπαίδευσης για την ασφάλεια και την ευεξία των εργαζομένων κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, την παροχή ιατρικής κάλυψης και πρωτοβουλιών όπως η διαθεσιμότητα γιατρού στην εταιρεία, δωρεάν εξέταση υγείας & ετήσιου εμβολιασμού κατά της γρίπης καθώς και με την διοργάνωση αθλητικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων σε αθλητικούς αγώνες της εταιρείας για ομαδική ανάπτυξη, καθώς και τη τήρηση του ωραρίου εργασίας ώστε να εξασφαλιστεί η ισορροπία μεταξύ προσωπικής και επαγγελματικής ζωής.

Η εταιρεία οφείλει να παρέχει χωρίς κόστος στα πληρώματα της τον κατάλληλο εξοπλισμό ατομικής προστασίας καθώς και όποιο άλλο προστατευτικό υλικό απαιτείται όταν αυτοί εκτελούν επικίνδυνα για την υγεία τους καθήκοντα και θα πρέπει να παρέχεται και εκπαίδευση στους εργαζόμενους για τη σωστή χρήση των μέσων ατομικής προστασίας.

Στην πτυχή της υγιεινής και ασφάλειας, σημαντική είναι η πίεση που έχει ασκηθεί στην ναυτιλία από τον ISM και τα πρότυπα TMSA & DBMS τα οποία έχουν βελτιώσει πολύ τις συνθήκες και προωθούν μία κουλτούρα συνεχούς βελτίωσης. Θα πρέπει λοιπόν, σε πρώτη φάση να τηρούνται όλες οι πτυχές του ISM κώδικα και σε δεύτερη φάση να επιδιώκεται η συμμόρφωση και με άλλα πρότυπα όπως DBMS, TMSA, ISO κ.λ.π. Το DBMS και το TMSA βγήκαν διότι κάθε πλοίο αξιολογούνταν σαν μία οντότητα η οποία εκτίθεται σε πολλούς κινδύνους, ατυχήματα (incidents), επιθεωρήσεις κλπ και αγνοούνταν η συνολική απόδοση και η ολιστική εικόνα της ναυτιλιακής εταιρείας. Στα πλαίσια της ιδέας του ESG, η συμβολή του Συστήματος Διαχείρισης



Ασφάλειας (SMS) του πλοίου όπως ορίζεται από τον Κώδικα ISM ο οποίος προβλέπει την πρόληψη ανθρώπινων τραυματισμών και απωλειών ζωής και την αποφυγή ζημιών στο περιβάλλον, ιδίως στο θαλάσσιο περιβάλλον και στην ιδιοκτησία και την προώθηση μίας κουλτούρας ασφάλειας, αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι μίας βιώσιμης πολιτικής. Στην πραγματικότητα, υπάρχει μια διάκριση μεταξύ των operators που πληρούν απλώς τις ελάχιστες απαιτήσεις του Κώδικα ISM και αυτών που ενσωματώνουν την συνολική ιδεολογία - κουλτούρα του κώδικα αυτού στην εταιρική τους συμπεριφορά. Αυτός είναι ο βασικός λόγος για την εισαγωγή του TMSA και μετέπειτα του DBMS στην ναυτιλία. Κατά συνέπεια, η TMSA και DBMS πιστοποίηση μίας εταιρείας είναι ένα κριτήριο που μπορεί να επηρεάσει θετικά την ESG απόδοση καθώς πρόκειται για ένα επίπεδο συμμόρφωσης πέρα από το υποχρεωτικό που ορίζει ο ISM (Bhattacharya, S.,2012).

Οποιαδήποτε εταιρεία διαχείρισης πλοίων πρέπει να δομήσει ένα SMS, το οποίο να πληροί τις απαιτήσεις του Κώδικα ISM και θα πρέπει αυτό να μπορεί να τεκμηριωθεί, να εφαρμοστεί και να συντηρηθεί. Στη συνέχεια, η εταιρεία θα πρέπει να λάβει ένα έγγραφο συμμόρφωσης το οποίο ονομάζεται document of compliance (DOC) και αφορά το γραφείο και ένα πιστοποιητικό διαχείρισης ασφάλειας το οποίο ονομάζεται safety management certificate -SMC(s) και αφορά τα πλοία της. Αυτά εκδίδονται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των επιθεωρήσεων (Audits) οι οποίες διενεργούνται είτε από τη σημαία είτε από τους εκπροσώπους της σημαίας. Διαφορετικά, η εταιρεία δεν είναι νομικά σε θέση να συμμετέχει σε οποιαδήποτε διεθνή ναυτιλιακή επιχείρηση. Έτσι λοιπόν, η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ISM Code επαληθεύεται μέσω του ISM Audit και μέσω αυτής της επαλήθευσης, οι εταιρείες υποστηρίζονται και ενθαρρύνονται στην επίτευξη στόχων που σχετίζονται με το safety management και οι οποίοι είναι οι εξής:

- Παροχή ασφαλών πρακτικών στην λειτουργία του πλοίου και ασφαλούς περιβάλλοντος εργασίας,
- Θέσπιση μέτρων πρόληψης ενάντια σε όλους τους πιθανούς κινδύνους που έχουν εντοπιστεί κατά την αξιολόγηση,
- Συνεχής βελτίωση των safety-management skills του προσωπικού στο γραφείο αλλά και του πληρώματος στο πλοίο. (ClassNK, 2019)

Προβλήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή ενός SMS σε ορισμένες εταιρείες διαχείρισης πλοίων είναι η αντίσταση στην αλλαγή, η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, η έλλειψη



δια-τμηματικής επικοινωνίας (ιδιαίτερα μεταξύ του operations και των τεχνικών τμημάτων), το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης του πληρώματος, η συχνή εναλλαγή του πληρώματος και η πίεση χρόνου. Ένα σύνολο απαιτήσεων για να διασφαλιστεί ένα καλό σύστημα διαχείρισης περιλαμβάνει ένα safety management culture, συμμετοχή και δέσμευση της διοίκησης, συμμετοχή των εργαζομένων, σαφώς τεκμηριωμένες διαδικασίες, παρεχόμενη εκπαίδευση, σαφή πολιτική και βέλτιστη πρακτική που προσδιορίζει μετρήσιμα, ελεγχόμενα και διαχειρίσιμα αποτελέσματα και στόχους. Μία βασική παρατήρηση όσον αφορά τον ISM Code είναι ότι τα πληρώματα και οι διαχειριστές στο γραφείο είχαν «θεμελιώδως διαφορετική κατανόηση του σκοπού του Κώδικα» διότι μπορεί η υλοποίηση και εφαρμογή του συστήματος να ήταν επιτυχής υπό την έννοια ότι συμπληρώνονταν όλα τα checklists και logbooks, αυτό όμως δεν συνεπαγόταν ότι το πλήρωμα συμμετείχε ουσιαστικά στη διασφάλιση της ασφάλειας του πλοίου.

Πολύ σημαντική είναι η έννοια της διαφορετικότητας και της συμπερίληψης η οποία αφορά στην ίση μεταχείριση χωρίς διακρίσεις των εργαζομένων και των υποψήφιων εργαζομένων από την πλευρά της Διοίκησης αλλά και μεταξύ των ανθρώπων ενός οργανισμού. Μία εταιρεία η οποία σέβεται τη διαφορετικότητα και αποφεύγει τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα είναι σε θέση να προασπίσει τα θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα των υπαλλήλων της και παράλληλα να δημιουργήσει ευοίωνα κλίμα εντός της επιχείρησης. Τα βασικά κριτήρια που σχετίζονται με την διαφορετικότητα είναι: το φύλλο, η ηλικία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, το χρώμα και η φυλή, η εθνική καταγωγή και η αναπηρία. Η αποφυγή των διακρίσεων και η υιοθέτηση της συμπερίληψης οδηγεί τελικά στην επιλογή υπαλλήλων μέσα από ένα μεγαλύτερο εύρος ταλέντων με αποτέλεσμα η εταιρεία να επιτυγχάνει ευκολότερα θετικά αποτελέσματα και στόχους. Η εταιρεία οφείλει να απαγορεύει τις διακρίσεις, να προσφέρει ίσες ευκαιρίες και αντικειμενικότητα (π.χ. δίκαιη αμοιβή και μεταχείριση μεταξύ των θέσεων εργασίας ή πρόγραμμα ίσης αμοιβής ανδρών και γυναικών) το οποίο μπορεί να επιτευχθεί μέσω της καθιέρωσης πολιτικής για τη διαφορετικότητα και πολιτικής ανθρώπινων δικαιωμάτων. Κατά συνέπεια, η εταιρεία πρέπει να στοχεύει στην οικοδόμηση μίας κουλτούρας συμπερίληψης και αποδοχής της διαφορετικότητας (Nair, N., & Vohra, N.,2015).

Όσον αφορά στους μισθούς και στα επιδόματα, η εταιρεία θα πρέπει συμμορφώνεται με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία ή τα πρότυπα του κλάδου, που δραστηριοποιείται και να καταβάλει τον ανάλογο μισθό και επιδόματα σε όλους τους εργαζομένους της.

Η εταιρεία θα πρέπει να διασφαλίζει τη δίκαιη μεταχείριση των εργαζομένων της και να



μεριμνάει για τη συνεχή βελτίωση, την παροχή και διατήρηση ενός εργασιακού περιβάλλοντος, το οποίο θα επιτρέπει στους εργαζόμενους της να ασκούν τα καθήκοντα τους απαλλαγμένοι από κάθε είδους ηθική πίεση ή παρενόχληση. Η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού θα πρέπει να διέπεται από σεβασμό και αξιοπρέπεια, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ενώ κάθε μορφή σκληρής ή απάνθρωπης μεταχείρισης, όπως περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης, σωματικής ή ψυχολογικής κακοποίησης, εξαναγκασμού, λεκτικής κακοποίησης και κάθε είδους παράλογου περιορισμού. Τέλος, η εταιρεία πρέπει να απαγορεύει την παιδική εργασία και να δείχνει μηδενική ανοχή στην εκμετάλλευση της παιδικής ηλικίας και να δεσμεύεται για την πρόληψη και την εξάλειψη οποιασδήποτε συνθήκης που μπορεί να ενθαρρύνει το φαινόμενο της παιδικής εργασίας στη σφαίρα επιρροής της.

Όσον αφορά στους ενδιαφερόμενους φορείς και τις σχέσεις με επιχειρηματικούς εταίρους της (προμηθευτές, συνεργάτες κ.α.), η συμμετοχή τους είναι σημαντική και πρόκειται για την διαδικασία επικοινωνίας, διαβούλευσης και αλληλεπίδρασης με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η εταιρεία πρέπει να κάνει τις παρακάτω ενέργειες οι οποίες ουσιαστικά πραγματοποιούνται κατά τη διεξαγωγή του materiality analysis καθώς και του risk management:

- Εντοπισμό των βασικών ενδιαφερόμενων φορέων,
- Εντοπισμό των βασικών θεμάτων και ανησυχιών που προκύπτουν ανά ομάδα ενδιαφερόμενων μερών,
- Ανάδειξη της ανταπόκρισης της εταιρείας και των ενεργειών της όσον αφορά στις απαιτήσεις των ενδιαφερόμενων μερών,
- Περιγραφή της διαδικασίας διαχείρισης των κινδύνων και ευκαιριών που σχετίζονται με τα δικαιώματα και τα συμφέροντα της κοινωνίας,
- Δημιουργία συνεργιών με τους πελάτες της εταιρείας, τους δανειστές και άλλους εμπλεκόμενους φορείς, στοχεύοντας στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας σε όλη την αλυσίδα αξίας.



3.2.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Η εταιρική διακυβέρνηση όπως έχει οριστεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) αποτελεί ένα σύστημα με το οποίο διοικούνται, λειτουργούν και ελέγχονται οι επιχειρήσεις και είναι ένα σύνολο κανόνων που εφαρμόζονται στις ανώνυμες εταιρείες και ρυθμίζουν τη λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου. Είναι δηλαδή η σχέση με τους μετόχους της εταιρείας, τον Διευθύνων Σύμβουλο (CEO-Chief Executive Officer) και το διοικητικό συμβούλιο. Η εταιρική διακυβέρνηση περιλαμβάνει όλες εκείνες τις πρακτικές που υιοθετούνται από μία επιχείρηση, προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποδοτική της λειτουργία, η προστασία των συμφερόντων των εξωτερικών επενδυτών (μέτοχοι – πιστωτές) αλλά και όλων εκείνων που έχουν νόμιμα συμφέροντα στην εταιρεία και η αποτροπή τυχόν ατασθαλιών από τα εσωτερικά στελέχη (διοίκηση – μάντζερς – υπάλληλοι). Οι εταιρείες χρειάζονται ισχυρά συστήματα εταιρικής διακυβέρνησης προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος κλιμάκωσης οικονομικών κρίσεων (Eustace C., 2000). Δεν υπάρχει μία ενιαία συγκεκριμένη προσέγγιση που να καθορίζει την κατανομή ESG αρμοδιοτήτων μεταξύ του συμβουλίου και των επιτροπών του. Αυτό κάθε φορά μπορεί να εξαρτάται από:

- την επιχείρηση και τον κλάδο της,
- την σύνθεση, τον πολιτισμό και τη δομή του διοικητικού συμβουλίου,
- το εύρος ευθύνης της επιτροπής του διοικητικού συμβουλίου και τον φόρτο εργασίας,
- τις υφιστάμενες εταιρικές διαδικασίες και πρακτικές που σχετίζονται με την εποπτεία της επιχείρησης στη διαχείριση κινδύνου, την τεχνογνωσία και στελέχωση σε επίπεδο διοίκησης,
- τις λειτουργικές περιοχές που σχετίζονται με ESG,
- τη σημασία συγκεκριμένων θεμάτων ESG για την εταιρεία.

Ο κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης αναφέρει τη στρατηγική και τους στόχους της επιχείρησης καθώς και τα μέσα που αξιοποιεί για να τους επιτύχει και απαιτεί από τις εισηγμένες εταιρείες που επιλέγουν να τον εφαρμόζουν να δημοσιοποιούν το σύνολο των ειδικών πρακτικών του Κώδικα με τις οποίες συμμορφώνονται και σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους να εξηγούν τους λόγους. Η κάθε εταιρεία πρέπει να εφαρμόζει τις Αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης, εναρμονισμένης με την ελληνική νομοθεσία και υιοθετώντας διεθνώς αναγνωρισμένες πρακτικές, με στόχο τη διαφάνεια και την υπεύθυνη λειτουργία της Εταιρείας σε όλους τους τομείς



δραστηριότητάς της. Σε αυτό το πλαίσιο, μπορεί να υιοθετεί τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της επιλογής της όπως π.χ. του Ηνωμένου Βασιλείου (UK Corporate Governance Code – 2018) ή της Ελλάδας και ο κώδικας αυτός πρέπει να αντανακλά τη στρατηγική της καθώς και τα πρότυπα επιχειρηματικότητας και τις βέλτιστες πρακτικές στις οποίες η εταιρεία βασίζεται (Mytilineos, 2021). Μία εταιρεία μπορεί να είναι βιώσιμη και υπεύθυνη όσον αφορά το οικονομικό-κυβερνητικό της οικοσύστημα μέσω της υγιούς χρηματοοικονομικής απόδοσης, μίας σταθερής ηγεσίας και διακυβέρνησης, καθώς και ενός ανθεκτικού επιχειρηματικού μοντέλου και καινοτομίας όπως απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Επιχειρηματικό μοντέλο και καινοτομία	Ηγεσία και διακυβέρνηση	Χρηματοοικονομική απόδοση
Η επίδραση του κύκλου ζωής των προϊόντων και των υπηρεσιών	Σταθερή διακυβέρνηση	Αξία ενδιαφερόμενων μερών
Διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας	Διαχείριση ρίσκου	Διάλογος μεταξύ επενδυτών
Ποιότητα και ασφάλεια προϊόντος / υπηρεσίας	Επιχειρηματική ηθική	Οικονομική ανάπτυξη
Αποδοτικότητα της επιχειρηματικής διαδικασίας	Διαφάνεια και πολιτικές υπέρ αυτής	
Marketing και επικοινωνία	Πολιτική κατά της διαφθοράς και της δωροδοκίας	
	Ανταγωνιστική συμπεριφορά	
	Συμμόρφωση με κανονισμούς	
	Reporting – Αναφορά	
	Κώδικας δεοντολογίας (Code of conduct)	
	Ανεξαρτησία του Διοικητικού	
	Συμβουλίου (ΔΣ)	
	Αμοιβή Διευθυντή	
	Ψήφος μετόχων	
	Δικαστικός κίνδυνος	

Πίνακας 12 : Κατηγορίες στρατηγικών εταιρικής διακυβέρνησης

Όσον αφορά στην ηγεσία, η εταιρική διακυβέρνηση αφορά στα δικαιώματα αλλά και στις ευθύνες που έχει η διοίκηση μιας εταιρείας και το διοικητικό συμβούλιο αυτής, οι μέτοχοι και οι διάφοροι εμπλεκόμενοι φορείς. Η έννοια της διακυβέρνησης αφορά στις συνθήκες διαφάνειας υπό τις οποίες λειτουργεί μία επιχείρηση, αλλά και στην «ηθική» της ως προς στους θεσμούς της κοινωνίας. Μέσα από αυτή τη διάσταση, οι επενδυτές έχουν τη δυνατότητα να αξιολογούν εάν η επιχείρηση λειτουργεί με διαφάνεια, εάν χρησιμοποιεί σαφείς και διαφανείς λογιστικές μεθόδους και εάν οι μέτοχοι έχουν δικαίωμα ψήφου. Στα πλαίσια αυτής της διαφάνειας, συμπεριλαμβάνεται εάν η εταιρεία επιδιώκει την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων κατά την επιλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου, την αποφυγή δωροδοκιών και τη δημιουργία αθέμιτου ανταγωνισμού καθώς και την εμπλοκή της σε παράνομες πρακτικές.

Στα πλαίσια της Εταιρικής Διακυβέρνησης, οι εργασιακές σχέσεις οι οποίες αφορούν στις σχέσεις μεταξύ των εργοδοτών και των εργαζομένων και είναι απόλυτα συνδεδεμένες με τα



ανθρώπινα δικαιώματα εξετάζονται ως προς τη συμμόρφωση τους με τους Νόμους και τους κανονισμούς μίας πολιτείας, διέπονται από τις διατάξεις του Εργατικού Δικαίου και προσδιορίζονται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Στην Ελλάδα, τη σωστή τήρηση των εργατικών διατάξεων και των συμβάσεων εργασίας, αλλά και των όρων υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας ασκεί το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας. Σε κάθε εταιρεία, όμως, πρέπει να τηρούνται ορθά οι νόμοι διότι έτσι χτίζονται σωστές σχέσεις ανάμεσα στον εργοδότη-εργαζόμενο αλλά και μεταξύ των εργαζόμενων συλλογικά.

Η εταιρική διακυβέρνηση είναι ένας νομικός και θεσμικός μηχανισμός που εφαρμόζεται με στόχο να γίνει διαχωρισμός ιδιοκτησίας και να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της εκπροσώπησης που σχετίζεται με τη σύγκρουση μεταξύ μετόχων και διευθυντών, επιτρέποντας στους διευθυντές να ευθυγραμμίσουν τα συμφέροντα τους με τους μετόχους. Από βιβλιογραφική σκοπιά, η διακυβέρνηση μιας επιχείρησης έχει αναλυθεί από τις δύο μεγάλες κατηγορίες της ιδιοκτησίας και της σύνθεσης του διοικητικού συμβουλίου και έχει υποστηριχθεί (Alexandridis, G.; Kavussanos, M.G.; Kim, C.Y.; Tsouknidis, D.A.; Visvikis, I.D., 2018) ότι είναι ζωτικής σημασίας για τις εισηγμένες ναυτιλιακές εταιρείες διότι αυτές αυξάνουν το ποσό κεφαλαίων από δημόσιους επενδυτές με τη μορφή ομολόγων και μετοχών. Ωστόσο, η βιβλιογραφία δεν έχει μελετήσει επαρκώς την επίδραση της εταιρικής διακυβέρνησης, ιδιαίτερα των δομών ιδιοκτησίας και των χαρακτηριστικών του διοικητικού συμβουλίου στη ναυτιλιακή βιομηχανία. Παρατηρείται συχνά ότι τα μέλη της οικογένειας που ίδρυσαν αρκετές παραδοσιακές ναυτιλιακές εταιρείες, διαδραμάτιζαν συχνά το διπλό ρόλο του προέδρου και του διευθύνοντος συμβούλου (CEO) για την εκπροσώπηση των συμφερόντων της οικογένειας (.Lin Arthur J., Hai-Yen Chang and Brian Hung,2022).

Η ισχυρή και αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση βοηθά στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας ακεραιότητας και ομαδικής εργασίας, διαφάνειας και εμπιστοσύνης που οδηγεί σε μακροπρόθεσμη και βιώσιμη δημιουργία αξίας και σχετίζεται με τους ΣΒΑ Νο 8 (Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη), Νο 9 (βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές) και Νο 16 (ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί). Η εταιρική διακυβέρνηση αφορά τόσο τις εταιρείες όσο και τις κυβερνήσεις όσον αφορά στο αν έχουν θεσπίσει και εφαρμόσει συγκεκριμένους επενδυτικούς, φορολογικούς νόμους, αν διεξάγουν με διαφάνεια τους δημόσιους μειοδοτικούς διαγωνισμούς και αν οι συγχωνεύσεις εννοούν την κοινωνική ευημερία και όχι το μονοπώλιο.

Κατά την αξιολόγηση της ηγεσίας και διακυβέρνησης, σημαντική είναι η ύπαρξη, το



μέγεθος και η ανεξαρτησία του διοικητικού Συμβουλίου. Η δομή της εταιρείας αποτελείται από το Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο χαράσσει τη στρατηγική της εταιρείας και διασφαλίζει τη βιωσιμότητά της σε μακροχρόνιο επίπεδο, μεταφέροντας τις αξίες της σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι το ανώτατο διοικητικό και το κατ' εξοχήν αποφασιστικό όργανο της Εταιρείας και είναι αρμόδιο να αποφασίζει, να εποπτεύει συνεχώς τα στελέχη της στα έχουν ανατεθεί εκτελεστικές αρμοδιότητες και να ασκεί έλεγχο σε κάθε θέμα που αφορά στην οργάνωση, στη διοίκηση, στη λειτουργία και στη διαχείριση της περιουσίας της εταιρείας και γενικά στη δραστηριότητα και στην επιδίωξη των σκοπών της. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να υποστηρίζεται ανάλογα με το αν η εταιρεία είναι εισηγμένη ή όχι στο χρηματιστήριο από τέσσερις επιτροπές και την Executive Committee που στόχο έχουν να επιβλέπουν την υλοποίηση της στρατηγικής της εταιρείας. Αυτές οι τέσσερις επιτροπές είναι η επιτροπή ελέγχου, η επιτροπή γνωστοποίησης, η επιτροπή αμοιβών και η επιτροπή Αειφόρου Ανάπτυξης.

Η Επιτροπή ελέγχου (Audit Committee) που επιβλέπει τις οικονομικές αναφορές και διατηρεί τις σχέσεις με τους εξωτερικούς ελεγκτές είναι μια ανεξάρτητη επιτροπή με σκοπό να υποβοηθήσει το ΔΣ στην παρακολούθηση και αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου με βάση τις παρατηρήσεις των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών καθώς και των ελέγχων των εποπτικών αρχών (ffgroup). Απαρτίζεται από τρία τουλάχιστον ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη σύμφωνα με το ν.4706/2020. Βασικές αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου είναι η παρακολούθηση του υποχρεωτικού ελέγχου των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Εταιρείας, της διαδικασίας χρηματοοικονομικής πληροφόρησης καθώς και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου ((Mytilineos, 2021).

Η Επιτροπή γνωστοποίησης (Disclosure Committee) επιβλέπει τις διαδικασίες και ελέγχει ευαίσθητες πληροφορίες σχετικά με τις τιμές και βοηθάει τα ανώτερα στελέχη να διασφαλίσουν ότι οι έλεγχοι και οι διαδικασίες γνωστοποίησης μιας εταιρείας εφαρμόζονται και λειτουργούν όπως έχουν σχεδιαστεί. Συνήθως σχετίζεται τόσο με τις τυπικές γνωστοποιήσεις λογιστικής και αναφοράς όσο και με εκείνες που προκύπτουν από σημαντικές επιχειρηματικές και οικονομικές εξελίξεις, καθώς και από τυχόν ζητήματα που ενδέχεται να προκύψουν στη διαδικασία υποπίστοποίησης. Δεν υπάρχει καμία κανονιστική απαίτηση για μια δημόσια εταιρεία να έχει επιτροπή γνωστοποιήσεων. Ωστόσο, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς συνιστά τη δημιουργία μιας επιτροπής που θα είναι υπεύθυνη για την εξέταση της σημαντικότητας και τον καθορισμό των



πληροφοριών που πρέπει να γνωστοποιηθούν σε έγκαιρη βάση (PWC,2022).

Η Επιτροπή αμοιβών και υποψηφιοτήτων είναι η επιτροπή του Δ.Σ. η οποία αναφέρεται σε μια ομάδα μελών που είναι υπεύθυνα για την εταιρική διακυβέρνηση ενός οργανισμού και που επιβλέπει τη σύνθεση του Δ.Σ. και τη διατήρηση της διαφορετικότητας μέσα σε αυτό και μεριμνάει για τις αποδοχές των μελών του Δ.Σ. και των ανώτατων και λοιπών διευθυντικών στελεχών και την καταλληλότητα των υφιστάμενων και υποψηφίων μελών. Η Επιτροπή αποτελείται από τρία τουλάχιστον ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη τα οποία εργάζονται για να αξιολογήσουν τα χαρακτηριστικά και τις επιδόσεις των μελών του Δ.Σ. και τα οποία είναι υπεύθυνα για την επιλογή των καλύτερων υποψηφίων για κάθε θέση στο Δ.Σ. Η επιτροπή αποδοχών θα πρέπει να έχει κατάλληλη πολιτική επιβράβευσης για να προσελκύει στελέχη και μη που θα επιτύχουν τα συμφέροντα των μετόχων (Corporate Finance Institute, 2022).

Η Επιτροπή Αειφόρου Ανάπτυξης υποστηρίζει το Δ.Σ. της Εταιρείας για την ενσωμάτωση των πολιτικών και διαδικασιών της Βιώσιμης Ανάπτυξης στις βασικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων και δραστηριότητες της. Η Επιτροπή αυτή υποστηρίζει το Δ.Σ. στην ενίσχυση της μακροπρόθεσμης δέσμευσης της Εταιρείας στη δημιουργία αξίας και στους τρεις πυλώνες της Βιώσιμης Ανάπτυξης και στην εποπτεία της εφαρμογής της υπεύθυνης και ηθικής επιχειρηματικής συμπεριφοράς που αξιολογείται τακτικά βάσει των αποτελεσμάτων και των επιδόσεων της σε θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και διακυβέρνησης (ESG). Η εταιρεία πρέπει να δημιουργήσει μία συγκεκριμένη γραμμή επικοινωνίας για τα θέματα του ESG για κάθε ένα από τα εμπλεκόμενα μέρη και να έχει συστηματική προσέγγιση στη διαχείριση των κινδύνων του ESG. Οι κίνδυνοι παρακολουθούνται και καταγράφονται με βάση την ένταση τους δηλαδή αν αυξήθηκαν μειώθηκαν ή παρέμειναν σταθεροί, και θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στην Ετήσια Αναφορά Βιωσιμότητας.

Την Executive Committee αποτελούν οι Διευθυντές, που αποτελούν μέλη της Ανώτερης Διοίκησης και είναι υπεύθυνοι να διοικήσουν τις ομάδες τους ώστε να υλοποιηθεί η στρατηγική που έχει χαράξει το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι αρμοδιότητες και οι ρόλοι του Διοικητικού Συμβουλίου, του Προέδρου του Δ.Σ., των Εκτελεστικών Μελών και μη Εκτελεστικών Μελών, των Ανώτερων Στελεχών και του Γενικού Γραμματέα είναι καταγεγραμμένοι και αποσαφηνίζονται σε επίσημα έγγραφα της εταιρείας, ενώ βρίσκονται αναρτημένοι και στην ιστοσελίδα της.

Όσον αφορά στις αμοιβές των υψηλόβαθμων στελεχών & στη δίκαιη αμοιβή



εργαζομένων, οι μέτοχοι και οι επενδυτές πρέπει να έχουν πρόσβαση και να μπορούν να ελέγχουν δεδομένα που αφορούν στα ποσοστιαία επίπεδα πληρωμών, μόνους και αμοιβών των υψηλόβαθμων στελεχών για να διασφαλίζεται η διαφάνεια και η αποφυγή διαφθοράς. Το ίδιο ισχύει και για τη δίκαιη αμοιβή των υπόλοιπων εργαζομένων μίας επιχείρησης και για την επίτευξη ίσων αμοιβών για υπαλλήλους όλων των φύλων. Η εταιρεία, επίσης, μπορεί να μετράει την οικονομική της απόδοση, την κανονιστική συμμόρφωση της καθώς και τη μείωση και τον έλεγχο των ρίσκων. Σημαντική είναι και η εφαρμογή του risk management για την επιλογή της καταλληλότερης στρατηγικής και την αξιολόγηση του αντίκτυπου κάθε project στις πτυχές ESG.

Για την επίτευξη του ήθους και διαφάνειας εντός της εταιρείας, σημαντική είναι η υιοθέτηση Κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας, ο οποίος αποτελεί επίσημο έγγραφο της εταιρείας το οποίο αναφέρει τις πρακτικές και τις βασικές αρχές επιχειρηματικής δεοντολογίας με στόχο την καταπολέμηση της διαφθοράς και της δωροδοκίας και τις οποίες μία εταιρεία πρέπει να υιοθετεί ώστε η επιχειρηματική της δραστηριοποίηση να κρίνεται ηθική και έντιμη. Δεν αρκεί μία απλή συμμόρφωση με τις νομικές απαιτήσεις αλλά απαιτείται η δημιουργία μιας κουλτούρας ακεραιότητας και δέσμευσης στις αξίες και τις ηθικές αρχές της εταιρείας. Πρέπει να επικρατούν οι κατάλληλες συνθήκες ώστε οι υπάλληλοι να νιώθουν πάντα ασφαλείς και άνετα ώστε να παρεμβαίνουν όταν παρατηρείται ανάρμοστη συμπεριφορά ή παραβιάσεις. Ο Κώδικας Δεοντολογίας και ηθικής πρέπει να ενισχύει την κουλτούρα των εργαζομένων και να υποστηρίζει τη δέσμευσή ώστε η διαχείριση της εταιρείας να επιτυγχάνεται με ακεραιότητα. Όλοι οι εργαζόμενοι, πλήρους, μερικής απασχόλησης και ασκούμενοι, καθώς και στελέχη και διευθυντές οφείλουν να συμμορφώνονται με τις πολιτικές που ορίζονται στον Κώδικα όπως η πολιτική συμμόρφωσης με την ισχύουσα νομοθεσία, κανόνες και κανονισμούς, η πολιτική αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων, η πολιτική δώρων, η πολιτική κατά της δωροδοκίας, της προστασίας και σωστής χρήσης των πόρων κλπ.

Η τήρηση του Κώδικα είναι μείζονος σημασίας διότι συμβάλλει στην επίτευξη του βασικού στρατηγικού στόχου της εταιρείας που είναι η Συνεχής και Υπεύθυνη Ανάπτυξη και διασφαλίζει ότι όλες οι δραστηριότητες της Εταιρείας λαμβάνουν χώρα με ακεραιότητα, προστατεύοντας έτσι τη φήμη της η οποία είναι το πιο πολύτιμο άυλο περιουσιακό της στοιχείο. Με στόχο τη διαχρονική δέσμευση της εταιρείας για διαρκή βελτίωση και αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση, ο Κώδικας ισχύει και δεσμεύει όλους ανεξαιρέτως τους εργαζομένους και αποτελεί οδηγό συμπεριφοράς τόσο προς τους συναδέλφους, όσο και προς τους εξωτερικούς



συνεργάτες. Ο κώδικας αυτός ενδεικτικά περιλαμβάνει το όραμα, την αποστολή, τις αξίες, τη δέσμευση της Διοίκησης απέναντι στους εργαζόμενους για ασφαλές εργασιακό περιβάλλον που προάγει την αμοιβαία εμπιστοσύνη, τη συνεργασία και την αναγνώριση, για προώθηση ίσων ευκαιριών απασχόλησης, για παροχή χώρων εργασίας που ενθαρρύνουν τη διαφορετικότητα και την ομαδικότητα κ.λ.π. (Nair, N., & Vohra, N., 2015). Επίσης, περιλαμβάνει τη συμμόρφωση με τους εκάστοτε ισχύοντες νόμους που αφορούν στην πνευματική ιδιοκτησία, την προστασία των προσωπικών δεδομένων των εργαζομένων, τον ρόλο της Ανώτερης & Ανώτατης Διοίκησης, τις αρχές επαγγελματικής συμπεριφοράς όπως επιχειρηματική ηθική, συμμόρφωση με τη νομοθεσία, σύγκρουση συμφερόντων, ακεραιότητα χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών στοιχείων και εκθέσεων, διαχείριση ιστορικού, προστασία περιουσιακών στοιχείων, προστασία εμπιστευτικών πληροφοριών, ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων, υγιή ανταγωνισμός, σχέσεις με την εφοδιαστική αλυσίδα, με τους πελάτες, με μετόχους & επενδυτές, αντιμετώπιση της Διαφθοράς και της Δωροδοκίας κ.α

Μέσω του Κώδικα Δεοντολογίας και ηθικής πρέπει να οικοδομείται ένα περιβάλλον εργασίας χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλές και με μηδενική ανοχή απέναντι σε κάθε διάκριση, παρενόχληση και ανάρμοστη, εχθρική ή προσβλητική συμπεριφορά. Μερικές ενδεικτικές πολιτικές που μπορούν να αναπτύσσονται στα πλαίσια του ESG και της εταιρικής διακυβέρνησης είναι η πολιτική Διαχείρισης κινδύνου, η Πολιτική Κώδικα Δεοντολογίας (Code of Conduct policy), η Πολιτική Περιβάλλοντος, Υγείας & Ασφάλειας, η Πολιτική εργασιακών πρακτικών (Employees practice policy), η Πολιτική κατά της δωροδοκίας / διαφθοράς και των καταγγελιών (Antibribery / anticorruption and whistleblowing policy), η Πολιτική κοινοτικής συνεισφοράς κ.α.

Η πολιτική εκτίμησης και διαχείρισης κινδύνων είναι απαραίτητη στα πλαίσια του ESG και η εταιρεία πρέπει να εφαρμόζει διαδικασίες και μηχανισμούς για την εκτίμηση, τον προσδιορισμό, την καταγραφή και τη διαχείριση κινδύνων σε όλους τους τομείς της επιχειρηματικής της δραστηριότητας. Σχετικά με τη συνεχή πρόοδο, η εταιρεία και οι συνεργάτες πρέπει να βελτιώνουν συνεχώς την επίδοσή τους μέσω της εφαρμογής κατάλληλων μέτρων, που προκύπτουν από τις διαδικασίες αυτό - αξιολόγησης, εκτίμησης και διαχείρισης κινδύνων.

Σημαντική είναι η ύπαρξη Whistleblowing πολιτικής σύμφωνα με την οποία η εταιρεία αναμένει από τους εργαζόμενους της να αναφέρουν σοβαρές παραβιάσεις του Κώδικα Δεοντολογίας όταν τις αντιλαμβάνονται. Η εταιρεία πρέπει να ενθαρρύνει τους υπαλλήλους της να γνωστοποιούν εάν υπέπεσε στην αντίληψή τους κάποιο συμβάν που αποκλίνει από τις αρχές



του Κώδικα συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην αποφυγή ή στον μετριασμό πιθανού αρνητικού αντίκτυπου στην εταιρεία ενώ ταυτόχρονα οικοδομείται η κουλτούρα της διαφάνειας, της υπευθυνότητας και της ακεραιότητας.

Στη συνέχεια, η εταιρεία μπορεί να υιοθετεί πολιτική ασφάλειας δεδομένων και προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας η οποία αποτελεί επίσημο έγγραφο το οποίο αναφέρει τις πρακτικές της αναφορικά με τη διασφάλιση της ακεραιότητας και της ασφάλειας των δεδομένων των υπαλλήλων και των πελατών της. Σε περίπτωση που η εταιρεία διατηρεί πολιτική ασφάλειας δεδομένων, θα πρέπει να δημοσιεύει τα διεθνή ή εγχώρια πρότυπα προστασίας δεδομένων με τα οποία δεσμεύεται.

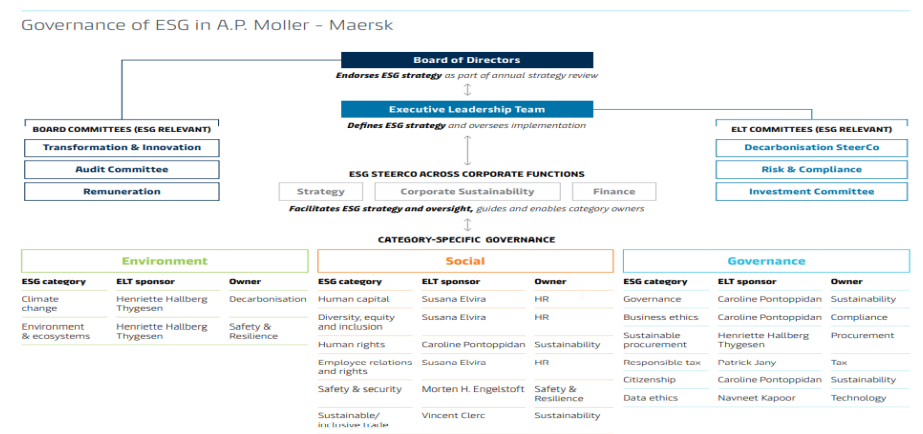
Όσον αφορά στο security, αυτό διακρίνεται σε physical και cyber. Το physical security αφορά στην τήρηση ISPS code, στη διατήρηση security inventory, στην πρόσληψη ενόπλων φρουρών όταν απαιτείται καθώς και στον έλεγχο περιοχών υψηλής επικινδυνότητας (High Risk Areas). Από την άλλη, η κυβερνοασφάλεια και προστασία των πληροφοριών έχει αναδειχθεί σε υψίστης σημασίας τα τελευταία χρόνια όπου η εταιρεία καλείται να εφαρμόζει πολιτικές και διαδικασίες Κυβερνοασφάλειας, προκειμένου να αποτρέψει περιστατικά στον κυβερνοχώρο. Υπάρχει το πρότυπο πιστοποίησης ISO 27001:2013 το οποίο αναφέρεται στις πολιτικές ασφάλειας πληροφοριών που μπορούν να εφαρμοστούν σε έναν οργανισμό. Οι κίνδυνοι στον κυβερνοχώρο αποτελούν απειλή για τους ανθρώπους της εταιρείας, τα πλοία, την ίδια την εταιρεία και το περιβάλλον και πρέπει να παρακολουθούνται προσεκτικά. Η κάθε εταιρεία πρέπει να διασφαλίζει ότι υπάρχουν επαρκείς πόροι και όλες οι κατάλληλες διαδικασίες για τον μετριασμό τυχόν κινδύνων σε όλες τις επιχειρησιακές δραστηριότητες της στην ξηρά και στο πλοίο και για να επιτευχθεί αυτό, είναι σημαντική η παροχή της απαραίτητης υποστήριξης και πόρων στον Διευθυντή Κυβερνοασφάλειας (Cyber Security Manager), στον καπετάνιο, στον CSO και DPA για την ολοκλήρωση των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων τους, Επίσης, η διαχείριση κινδύνων στον κυβερνοχώρο έχει πτυχές safety και security που πρέπει να αξιολογηθούν και να αντιμετωπιστούν κατάλληλα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι υπάρχουν τα κατάλληλα τεχνικά και διαδικαστικά μέτρα προστασίας και ελέγχου των Κυβερνο-κινδύνων. Απαιτείται διενέργεια τακτικών αξιολογήσεων κυβερνο-κινδύνων στα συστήματα Λειτουργικής Τεχνολογίας (OT - Operational Technology) και Πληροφορικής (IT - Information Technology) που χρησιμοποιούνται εντός της εταιρείας και επί του πλοίου, προκειμένου να εντοπιστούν τυχόν απειλές και να εφαρμοστούν σχετικά μέτρα μετριασμού για τη διασφάλιση ασφαλών και



αξιόπιστων λειτουργιών της εταιρείας. Επιπλέον, απαιτείται βελτίωση των δεξιοτήτων και της ενημέρωσης των υπαλλήλων σχετικά με την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, ενεργής υποστήριξη μιας κουλτούρας ευαισθητοποίησης, καθορισμός διασφαλίσεων για τη μείωση των κινδύνων στον κυβερνοχώρο καθώς και προετοιμασία σχεδίων έκτακτης ανάγκης για επείγουσες καταστάσεις που σχετίζονται με την κυβερνο-ασφάλεια.

Επιπροσθέτως, σημαντική είναι η τήρηση σωστών λογιστικών πράξεων καθώς και ο έλεγχος τυχόν κυρώσεων. Η κάθε εταιρεία πρέπει να λαμβάνει μέτρα προκειμένου να εξαιρεθεί ο κίνδυνος επιβολής κυρώσεων. Οι εταιρείες μπορούν να πραγματοποιήσουν ελέγχους κυρώσεων, μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας «Sanction Search» και να εξασφαλίζουν έτσι ότι δεν έχουν προβεί σε κάποια συναλλαγή / μίσθωση η οποία να βρέθηκε υπό κυρώσεις.

Όσον αφορά στη Δομή του Management είναι σημαντικό να υπάρχει ισορροπία δυνάμεων μεταξύ του Διευθύνοντος Συμβούλου και του Διοικητικού Συμβουλίου και να γίνεται σωστή αποτίμηση των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης. Δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο οργανόγραμμα με βάση το οποίο να πρέπει να ορίζεται η δομή της διακυβέρνησης. Το διοικητικό συμβούλιο επιμερίζεται συνήθως στην επιτροπή ελέγχου, στην επιτροπή αειφόρου ανάπτυξης καθώς και στην επιτροπή αμοιβών και υποψηφιοτήτων. Στην παρακάτω εικόνα απεικονίζεται ενδεικτικά η δομή διακυβέρνησης της Maersk (Helena Athoussaki, 2022)..



Εικόνα 9: Δομή διακυβέρνησης Maersk

Πηγή: [maersk-sustainability-report_2021.pdf](https://www.maersk.com/sustainability-report-2021)

Έπειτα, η εταιρεία πρέπει να τηρεί τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα ακεραιότητας σε όλες τις επιχειρηματικές της συναλλαγές στα πλαίσια της πολιτικής για καταπολέμηση συνθηκών



διαφθοράς και δωροδοκίας. Για να επιτευχθεί αυτό, πρέπει να διαθέτει και να εφαρμόζει διαδικασίες πρόληψης συνθηκών ή περιστατικών που σχετίζονται με δωροδοκία, διαφθορά, εκβιασμό και κατάχρηση στο πλαίσιο της δραστηριότητάς της και της αλυσίδας εφοδιασμού της, υιοθετώντας πολιτική «μηδενικής ανοχής» σε αυτά τα φαινόμενα. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να εφαρμόζει δίκαιες επιχειρηματικές πρακτικές ανταγωνισμού. Η εταιρεία θα πρέπει να διασφαλίζει ότι συμμορφώνεται με τους εθνικούς κανονισμούς, νόμους και τις διεθνείς συμβάσεις κατά της διαφθοράς. Όσον αφορά στην αποφυγή δωροδοκίας, κάθε εταιρεία μπορεί να δημοσιοποιεί τους διεθνείς ή εγχώριους νόμους επιχειρηματικής δεοντολογίας, με τους οποίους δεσμεύεται όπως το International Anti-Bribery and Fair Competition Act (IABFCA 1998) και τις βασικές αρχές της πολιτικής της.

Στα πλαίσια της νομοθετικής και κανονιστικής συμμόρφωσης, η εταιρεία θα πρέπει να συμμορφώνεται με όλες τις διεθνείς, εθνικές και τοπικές νομοθετικές και ρυθμιστικές απαιτήσεις και κανονισμούς, βάσει των οποίων οφείλει να λειτουργεί. Επιπλέον, οφείλει να συμμορφώνεται με όλους τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς εμπορικών ελέγχων που σχετίζονται με ελέγχους εξαγωγών-εισαγωγών και τελωνειακούς ελέγχους οι οποίοι αφορούν στις εξαγωγές ή στις εισαγωγές ή στις μεταφορές προϊόντων, υπηρεσιών, συστημάτων, λογισμικού κ.λπ. Αυτοί οι έλεγχοι είναι πολύ κρίσιμοι σε περιπτώσεις συμβαλλομένων οι οποίοι τελούν υπό περιορισμούς οι οποίοι μπορεί να επιβάλλονται σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, χώρες, κλάδους της οικονομίας ή επί συγκεκριμένων προϊόντων για λόγους δημόσιας ασφάλειας, παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή συμμετοχής σε εγκληματικές ή τρομοκρατικές οργανώσεις και η παραβίαση αυτών μπορεί να οδηγήσει σε κυρώσεις για την επιχείρηση (Mytilineos, 2021).

Όσον αφορά στο επιχειρηματικό μοντέλο και στην καινοτομία, η εταιρεία πρέπει να έχει μία εμπορική στρατηγική και το Δ.Σ. οφείλει να επιβλέπει την εμπορική απόδοση των στρατηγικών βιώσιμης ανάπτυξης της εταιρείας. Σημαντική, επίσης, είναι η μαζική αποστολή ανταλλακτικών και η αξιοποίηση λιμανιών με υψηλή επισκεψιμότητα, το οποίο συντελεί σε καλύτερη παρακολούθηση αλλά και μείωση του αποτυπώματος άνθρακα, αυξάνοντας παράλληλα την απόδοση. Η διαδικασία της προμήθειας στα πλοία μπορεί να γίνει περαιτέρω εξορθολογισμένη, όσον αφορά την ποιότητα, το κόστος και την αποτελεσματικότητα μέσω της χρήσης μία προηγμένης πλατφόρμας ηλεκτρονικών προμηθειών σε συνδυασμό με ένα υπερσύγχρονο ERP. Σημαντική είναι και η συμβολή της καινοτομίας και του ψηφιακού μετασχηματισμού δηλαδή η ενσωμάτωση τεχνολογικών καινοτομιών, αναλύσεων, πολιτικών



cyber security και έξυπνων συσκευών στις λειτουργικές και δραστηριότητες της εταιρείας.

Σχετικά με τους προμηθευτές, η εταιρεία, σύμφωνα, με το Νο8, το Νο12 και Νο17 των ΣΒΑ, που αναφέρονται στους στόχους της Αξιοπρεπούς Εργασίας και Οικονομικής ανάπτυξης, της Υπεύθυνης Κατανάλωσης και Παραγωγής, της Συνεργασίας για τους στόχους πρέπει να κινητοποιήσει τα μέλη του οικοσυστήματος της ώστε να εργάζονται στενά και να έχουν τους ίδιους στόχους βιωσιμότητας. Μπορεί να συνεργάζεται στενά με τους προμηθευτές των προϊόντων, ανταλλακτικών, αναλώσιμων κλπ, ώστε αυτά να είναι κατασκευασμένα σύμφωνα με τους ορθούς περιβαλλοντικούς όρους και να έχουν το λιγότερο δυνατό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι η Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Supply Chain Management) ακολουθεί τα υψηλότερα διεθνή πρότυπα και τις βέλτιστες πρακτικές αποστολής. Η βιωσιμότητα πρέπει να έχει εξέχουσα θέση στα ενδιαφερόμενα μέρη της εφοδιαστικής αλυσίδας και, ως εκ τούτου, πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι επιχειρηματικοί εταίροι και οι πρακτικές τους πληρούν τα ποιοτικά, περιβαλλοντικά, οικονομικά, ηθικά και κοινωνικά πρότυπα της εταιρείας. Στο πλαίσιο αυτό, οι εταιρείες μπορούν να δημιουργούν μία αποδεδειγμένη διαδικασία αξιολόγησης για τους προμηθευτές τους, η οποία θα περιλαμβάνει διάφορα κριτήρια που καλύπτουν την παροχή ποιοτικής υπηρεσίας, τη συμμόρφωση με τους περιβαλλοντικούς Κανονισμούς, τις βελτιώσεις αναφορικά με την ενεργειακή απόδοση καθώς και πιστοποιήσεις και πολιτικές.

Επιπλέον, η εταιρεία στην κατεύθυνση της βελτιστοποίησης της αλυσίδας εφοδιασμού της μπορεί να υιοθετήσει έναν κώδικα δεοντολογίας προμηθευτών / συνεργατών όπου οι βασικοί στόχοι θα είναι η ενσωμάτωση βιώσιμων απαιτήσεων στη διαδικασία επιλογής νέων προμηθευτών, η δέσμευση των υφιστάμενων προμηθευτών σε υπεύθυνες πρακτικές και η δημιουργία συμπράξεων για την καλύτερη κατανόηση των επιδράσεων και την αμοιβαία εναρμόνιση στόχων και προσδοκιών.

Όσον αφορά στην ποιότητα και ασφάλεια των παρεχόμενων υπηρεσιών, η εταιρεία δεσμεύεται να πληροί τις συμφωνημένες και τις γενικά αναγνωρισμένες, σύμφωνα με τη διεθνή και εθνική νομοθεσία, απαιτήσεις ποιότητας και ασφάλειας, τόσο στη διαδικασία εκτέλεσης του μεταφορικού έργου όσο και στη διαδικασία παροχής προϊόντων και των υπηρεσιών.

Όσον αφορά στην χρηματοοικονομική απόδοση, η εταιρεία οφείλει να επιδιώκει την οικονομική αποδοτικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη και να αποφεύγει οποιασδήποτε δράση αθέμιτου ανταγωνισμού και συμμετοχή σε ενέργειες οι οποίες ενδέχεται να καταλήξουν σε



αθέμιτες συμπράξεις που δημιουργούν εμπόδια για την είσοδο στον κλάδο άλλων εταιρειών, κατάχρηση της θέσης της στην αγορά, αντί-ανταγωνιστικές συγχωνεύσεις κλπ (Mytilineos, 2021).

Όσον αφορά στην προστασία ιδιωτικού απορρήτου, η επιχείρηση οφείλει να προστατεύει τα προσωπικά δεδομένα των υπαλλήλων, των προμηθευτών, των πελατών και των συνεργατών της με νόμιμο και θεμιτό τρόπο. Επίσης, η εταιρεία θα πρέπει να κοινοποιεί με ακρίβεια, συνέπεια και επάρκεια κάθε πληροφορία που απαιτείται σχετικά με τις επιχειρησιακές της δραστηριότητες, τη δομή καθώς και την οικονομική της κατάσταση και απόδοση με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς και τις επικρατούσες επιχειρηματικές πρακτικές. Οποιαδήποτε παραποίηση αρχείων, διαστρέβλωση ή ψευδής δήλωση στοιχείων και πρακτικών πρέπει να αποφεύγεται.

Ένας αυξανόμενος αριθμός ναυτιλιακών εταιρειών έχουν υποβάλει αίτηση για εισαγωγή στο χρηματιστήριο μετά το 2008 λόγω της ανάγκης για σημαντική χρηματοδότηση. Η δημόσια ιδιοκτησία των ναυτιλιακών εταιρειών διευρύνει το μέγεθος του διοικητικού συμβουλίου, επεκτείνοντας τις θέσεις διευθυντών σε άτομα διαφόρων προελεύσεων από διάφορους τομείς εξειδίκευσης. Σε διάφορες μελέτες που έχουν διεξαχθεί έχει ανακαλυφθεί ότι η εταιρική διακυβέρνηση που χαρακτηρίζεται από ανεξάρτητους διευθυντές και ένα διαφορετικό διοικητικό συμβούλιο μπορεί να ενισχύσει την αξία των ναυτιλιακών εταιρειών. Επίσης, σε άλλες μελέτες, έχει υποστηριχθεί ότι η οικογενειακή ιδιοκτησία μπορεί να προκαλέσει συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ οικογενειακών και μη μελών του διοικητικού συμβουλίου, μειώνοντας έτσι την εταιρική αξία (Lin Arthur J et al, 2022).

Γενικά, το πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης βασίζεται στην άποψη ότι η καλή διακυβέρνηση επιφέρει μακροπρόθεσμη οικονομική πειθαρχία στις αποφάσεις κατανομής κεφαλαίων έτσι ώστε το κεφάλαιο να διατηρείται και να αυξάνεται για μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, η οποία ωφελεί όλους τους ενδιαφερόμενους. Έτσι, το πλαίσιο ουσιαστικότητας ESG οφείλει να αναζητά την επενδυτική αξία στην απόδοση ESG εστιάζοντας σε θέματα ESG που είναι σημαντικά για τους μετόχους και τους άλλους ενδιαφερόμενους (Khan, M. ,2019).



3.3 RISK MANAGEMENT

Αφού οριστεί ο στρατηγικός στόχος και οι αντίστοιχές πολιτικές και διαδικασίες, θα πρέπει η εταιρεία να εφαρμόσει ένα risk management το οποίο σχετίζεται με τον εντοπισμό των δυνατών και αδύνατων σημείων της εταιρείας. Οι δυνάμεις της είναι οι μοναδικές δυνατότητες της να έχει διαφορετικό αντίκτυπο στην αγορά που δραστηριοποιείται. Τα τρωτά της σημεία είναι οι βασικές προσδοκίες / προκλήσεις που θα απαιτήσουν οι κρίσιμοι ενδιαφερόμενοι φορείς από την εταιρεία να αντιμετωπίσει. Οι εταιρείες πρέπει να αξιολογούν και να ενισχύουν τις ESG στρατηγικές τους μέσω της μέτρησης της ESG απόδοσης τους και να εξετάζουν προσεκτικά τις διαστάσεις στις οποίες έχουν ικανότητα υπεροχής η οποία μπορεί να τις ξεχωρίσει από άλλες εταιρείες του ίδιου κλάδου. Η διεξοδική ανάλυση του ESG ποσοτικοποιεί τόσο την αρνητική έκθεση όσο και τις ευκαιρίες ανόδου. Το πλαίσιο ESG πρέπει να εφαρμόζεται στη λήψη αποφάσεων, να λαμβάνεται υπόψη στον προϋπολογισμό, στην κατανομή κεφαλαίων και στην επιλογή προϊόντος. Σημαντική είναι και η τακτική εφαρμογή Benchmarking και οι αναλύσεις των δεδομένων της αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται η εταιρεία καθώς και η διεξαγωγή έρευνας (συμπεριλαμβανομένης της έρευνας από την ακαδημαϊκή κοινότητα) καθώς οι εταιρείες που υιοθετούν ESG στρατηγική, θέλουν να έχουν ισχυρή θέση στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους (Lucy Perez, Vivian Hunt, Hamid Samandari, Robin Nuttall and Donatela Bellone,2022).

Καθώς οι ναυτιλιακές εταιρείες δραστηριοποιούνται σε παγκόσμια κλίμακα, εκτίθενται σε μεγάλο πλήθος κινδύνων, είναι απαραίτητη η θέσπιση ενός ισχυρού πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης και η δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος διαχείρισης κινδύνων και ενός πλαισίου εσωτερικού ελέγχου ώστε η εταιρεία να αναγνωρίζει τους κινδύνους που μπορεί να επηρεάζουν την δική της δραστηριότητα. Οι διαδικασίες για τη Διαχείριση Κινδύνων παρέχουν μια εικόνα για τους βασικούς επιχειρηματικούς κινδύνους και οδηγούν σε καλύτερη και προληπτική λήψη αποφάσεων και υιοθέτηση στρατηγικών. Οι σημαντικότεροι κίνδυνοι στο παρόν αφορούν στα εξής:

1. Οποιαδήποτε διαταραχή στον κλάδο των χερσαίων μεταφορών και η ταχεία ηλεκτροδότηση μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τη ζήτηση για αργό πετρέλαιο και τα προϊόντα του.



2. Η επιταχυνόμενη κλιματική αλλαγή μπορεί να αναγκάσει τις ρυθμιστικές αρχές του κλάδου να εφαρμόσουν αυστηρότερους κανονισμούς όσον αφορά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου το οποίο έχει άμεσες συνέπειες στα πλοία.
3. Η αναστάτωση στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές και στις αγορές εμπορευμάτων και στις οικονομικές συνθήκες θα μπορούσε να έχει σημαντικό αντίκτυπο στα χρηματοοικονομικά αποτελέσματά μίας ναυτιλιακής εταιρείας.
4. Ο επιτοκιακός και συναλλαγματικός κίνδυνος (Interest rate and foreign exchange risk) καθώς οι ναυτιλιακές βασίζονται στον δανεισμό και επίσης συναλλάσσονται σε όλο τον κόσμο.
5. Οι λειτουργικοί κίνδυνοι μπορεί να οδηγήσουν σε υψηλά κόστη δεξαμενισμού, καθυστερήσεις και να επηρεάσουν τα κέρδη και τις ταμειακές ροές.
6. Οι ασταθείς τιμές ναύλωσης των πλοίων ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την κερδοφορία εάν παραμείνουν σε χαμηλά επίπεδα για παρατεταμένες περιόδους.
7. Διάφοροι απρόβλεπτοι εξωτερικοί παράγοντες όπως ο κίνδυνος πανδημίας Covid-19 ή ο πόλεμος της Ουκρανίας που μπορεί να επηρεάσουν την υγεία και την ασφάλεια των ανθρώπων της εταιρείας και να επηρεάσουν τις δραστηριότητές της.
8. Ο κίνδυνος για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο (Cyber-security risk) όπου η αποτυχία προστασίας των συστημάτων πληροφοριών από τις παραβιάσεις θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τις δραστηριότητές της εταιρείας (Latsco, 2020).

Από την κλιματική αλλαγή υπάρχουν και κίνδυνοι και ευκαιρίες, οι κίνδυνοι είναι πιθανά αρνητικά συμβάντα ή μεταβολές της αγοράς που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή και επηρεάζουν την χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Οι ευκαιρίες είναι πιθανά ευεργετικά γεγονότα που πιθανόν να προκύψουν από τις προσπάθειες μίας εταιρείας να προσαρμοστεί και να μετριάσει την κλιματική αλλαγή. Παράλληλα, υπάρχουν και οι κίνδυνοι μετάβασης, οι οποίοι σχετίζονται με την μετάβαση μίας εταιρείας σε μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και περιλαμβάνουν πολιτικούς και νομικούς κινδύνους που αφορούν σε πολιτικές δράσεις (πχ τιμολόγηση του άνθρακα) οι οποίες επιχειρούν να περιορίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, τεχνολογικούς κινδύνους που αφορούν σε τεχνολογικές εξελίξεις ή καινοτομίες που υποστηρίζουν τη μετάβαση σε ένα νέο οικονομικό σύστημα χαμηλών εκπομπών άνθρακα και υψηλών ενεργειακών αποδόσεων που ενδέχεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις εταιρείες καθώς και κινδύνους της αγοράς που σχετίζονται με



μεταβολές της προσφοράς και της ζήτησης και κινδύνους φήμης.

Εκτός από τους κινδύνους μετάβασης, υπάρχουν και οι φυσικοί κίνδυνοι, οι οποίοι σχετίζονται με την άμεση υλική ζημία των περιουσιακών στοιχείων μίας εταιρείας ή τη διατάραξη της εφοδιαστικής αλυσίδας της και περιλαμβάνουν υψηλούς κινδύνους οι οποίοι συνδέονται με την αυξημένη δριμύτητα ακραίων καιρικών φαινομένων και τους χρόνιους κινδύνους οι οποίοι αφορούν σε πιο μακροπρόθεσμες αλλαγές των κλιματικών συνθηκών όπως αύξηση της θερμοκρασίας. Στον παρακάτω πίνακα, απεικονίζονται τα βασικά ρίσκα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή σε πολιτικό, νομικό, τεχνολογικό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο αγοράς και φήμης και οι αντίστοιχες χρηματοοικονομικές επιδράσεις που μπορεί αυτά να έχουν ενώ στον πίνακα 7, απεικονίζονται οι σχετικές ευκαιρίες που μπορούν να εμφανιστούν με τα αντίστοιχα χρηματοοικονομικά οφέλη (Helena Athoussaki, 2022)..

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



ΤΥΠΟΣ ΡΙΣΚΟΥ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΡΙΣΚΟΥ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΡΙΣΚΩΝ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ	ΠΙΘΑΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ	
Μ Ε Τ Α Β Α Σ Η Σ	Πολιτικοί και Νομικοί	Αυξημένη τιμολόγηση των GHG εκπομπών	Αύξηση λειτουργικού κόστους (ή υψηλότερα κόστη συμμόρφωσης, αυξημένα premium ασφάλισης)	
		Αυξημένες υποχρεώσεις αναφοράς εκπομπών		
		αλλαγή των απαιτήσεων που αφορούν σε υπάρχοντα προϊόντα και υπηρεσίες	Μείωση της αξίας ή πρόωρη απόσυρση των περιουσιακών στοιχείων λόγω αλλαγών στις υπάρχουσες πολιτικές	
		έκθεση σε δικαστικές διαμάχες	αυξημένα κόστη και / ή μειωμένη ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες που απορρέουν από προστίματα και δικαστικές αποφάσεις	
	Τεχνολογικοί	Αντικατάσταση των υπάρχοντων προϊόντων και υπηρεσιών με επιλογές που θα έχουν ως αποτέλεσμα χαμηλότερες εκπομπές	πρόωρη απόσυρση των περιουσιακών στοιχείων	
		Ανεπιτυχής επένδυση σε νέες τεχνολογίες	μειωμένη ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης σε νέες και εναλλακτικές τεχνολογίες	
		Κόστη μετάβασης σε τεχνολογίες χαμηλότερων εκπομπών	Επένδυση κεφαλαίου στην ανάπτυξη τεχνολογίας κόστη υιοθέτησης και ανάπτυξης νέων πρακτικών και διαδικασιών	
	Αγοράς (market)	αλλαγή της καταναλωτικής συμπεριφοράς	μειωμένη ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες λόγω μετατόπισης στις προτιμήσεις των καταναλωτών	
		αβεβαιότητα αναφορικά με τις ενδείξεις της αγοράς		
		Αυξημένο κόστος των ακατέργαστων πρώτων υλών	αύξηση του παραγωγικού κόστους λόγω αλλαγών στις τιμές των εισροών (π.χ. ενέργεια, νερό) και των απαιτήσεων για εκροές	αύξηση του παραγωγικού κόστους λόγω αλλαγών στις τιμές των εισροών (π.χ. ενέργεια, νερό) και των απαιτήσεων για εκροές
			απότομες και μη αναμενόμενες μετατοπίσεις στο ενεργειακό κόστος	
			αλλαγές στους πόρους εισοδήματος καταλήγοντας σε μειωμένα έσοδα	
		εκ νέου τιμολόγηση των περιουσιακών στοιχείων (αποθέματα ορυκτών / καυσίμων, εκτιμήσεις γης, αποτιμήσεις τίτλων)		
	Φήμης	μετατόπιση των καταναλωτικών προτιμήσεων	μειωμένα έσοδα από μειωμένη ζήτηση για προϊόντα / υπηρεσίες	
		στιγματισμός του κλάδου	μειωμένα έσοδα από μειωμένη παραγωγική ικανότητα (καθυστέρηση της έγκρισης σχεδίων, διακοπές της εφοδιαστικής αλυσίδας)	
		αυξημένη ανησυχία ή αρνητικό feedback των εμπλεκόμενων φορέων	μειωμένα έσοδα από αρνητικές επιδράσεις στη διαχείριση και σχεδιασμό του εργατικού δυναμικού	
			Μείωση του διαθέσιμου κεφαλαίου	

Πίνακας 13: Ρίσκα σχετιζόμενα με την κλιματική αλλαγή και οι πιθανές χρηματοοικονομικές επιδράσεις

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό στο docs.gov.gr/validate



ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΥΚΑΡΙΑΣ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ	ΠΙΘΑΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ
Αποδοτικότητα των πόρων	Χρήση περισσότερο αποδοτικών τρόπων μεταφοράς	Μειωμένα λειτουργικά κόστη λόγω της αποδοτικότητας και της μείωσης κόστους
	Χρήση περισσότερο αποδοτικής παραγωγής και διαδικασιών διανομής	Αυξημένη παραγωγική ικανότητα οδηγεί σε αυξημένα έσοδα
	Χρήση της ανακύκλωσης	Αύξηση της αξίας του πάγιου ενεργητικού (κτίρια υψηλής ενεργειακής απόδοσης)
	Μετακίνηση σε πιο ενεργειακά αποδοτικά κτίρια	Οφέλη από την διαχείριση και το σχεδιασμό του εργατικού δυναμικού (Βελτιωμένη υγεία και ασφάλεια , ικανοποίηση πελατών) οδηγεί σε χαμηλότερα κόστη
	Μείωση της χρήσης και κατανάλωσης νερού	
Πηγές ενέργειας	Χρήση πηγών ενέργειας χαμηλών εκπομπών	Μειωμένα λειτουργικά κόστη
	Αξιοποίηση υποστηρικτικών πρωτοβουλιών πολιτικής	Μικρότερη έκθεση σε μελλοντικές αυξήσεις των τιμών των ορυκτών καυσίμων
	Χρήση νέων τεχνολογιών	Μικρότερη έκθεση σε GHG εκπομπές και συνεπώς μικρότερη ευαισθησία της εταιρείας σε αλλαγές της τιμής του άνθρακα
	Συμμετοχή στην αγορά άνθρακα	Απόδοση της επένδυσης σε τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών
	Μετατόπιση προς μία αποκεντρωμένη παραγωγή ενέργειας	Αύξηση διαθέσιμου κεφαλαίου (περισσότεροι επενδυτές ευνοούν παρόχους χαμηλών εκπομπών)
Προϊόντα και υπηρεσίες	ανάπτυξη ή/και επέκταση των αγαθών ή / και υπηρεσιών χαμηλών εκπομπών	Βελτίωση της φήμης της εταιρείας το οποίο καταλήγει σε αυξημένη ζήτηση για τις υπηρεσίες της
	ανάπτυξη της κλιματικής προσαρμογής και λύσεις κάλυψης των σχετικών ρίσκων μέσω ασφάλισης	αυξημένα έσοδα μέσω της ζήτησης για προϊόντα και αγαθά χαμηλών εκπομπών
	ανάπτυξη νέων προϊόντων ή υπηρεσιών μέσω R&D και καινοτομίας	αυξημένα έσοδα μέσω νέων λύσεων στις ανάγκες προσαρμογής (μεταφορά του ρίσκου ασφάλισης στα προϊόντα και υπηρεσίες
	δυνατότητα για ποικιλία επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	καλύτερη ανταγωνιστική θέση της εταιρείας που αντανακλάει τις μετατοπίσεις στις προτιμήσεις των πελατών καταλήγωντας σε αυξημένα έσοδα
	μετατόπιση στις προτιμήσεις των καταναλωτών	
Αγορές (markets)	Πρόσβαση σε νέες αγορές	Αυξημένα έσοδα μέσω της πρόσβασης σε νέες και αναδυόμενες αγορές (π.χ. συνεργασίες με κυβερνήσεις)
	Χρήση πρωτοβουλιών του δημοσίου τομέα	
	Πρόσβαση σε νέα περιουσιακά στοιχεία και τοποθεσίες που χρειάζονται ασφαλιστική κάλυψη	Αυξημένη διαφοροποίηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (π.χ πράσινα ομόλογα)
Resilience	Συμμετοχή σε προγράμματα ανανέωσης ενέργειας και προσαρμογή των μέτρων ενεργειακής αποδοτικότητας	Αύξηση της αποτίμησης της αγοράς μέσω του resilience planning (υποδομή, γη, κτίρια)
	Υποκατάστατα πόρων και διαφοροποίηση πόρων	Αύξηση της αξιοπιστίας της εφοδιαστικής αλυσίδας και ικανότητα να λειτουργεί κάτω από ποικίλες συνθήκες
		Αυξημένα έσοδα μέσω νέων προϊόντων και υπηρεσιών που σχετίζονται με τη διασφάλιση resiliency

Πίνακας 14: Ευκαιρίες σχετιζόμενες με την κλιματική αλλαγή και οι πιθανές χρηματοοικονομικές επιδράσεις



3.4. ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ

Σε τελικό στάδιο, τα ESG κριτήρια είναι ένα μέσο παρακολούθησης της περιβαλλοντολογικής και κοινωνικής ευαισθητοποίησης της εταιρείας και του πόσο ηθική είναι και εάν επιτυγχάνει τους στόχους που έχει θέσει. Η απόδοση της εταιρείας στους στόχους της μπορεί να μετρηθεί, να επαληθευθεί και να παρακολουθηθεί μέσω πολιτικών, διαδικασιών, αποτελεσμάτων, KPIs, στόχων καθώς και με τα κριτήρια ESG. Ένα βασικό στοιχείο για την ενίσχυση των στρατηγικών ESG δεν είναι η μέτρηση για χάρη της μέτρησης, αλλά η μέτρηση και αξιολόγηση των παραμέτρων που έχουν σημασία και πρέπει να εστιάζει σε βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα και άρα σε βραχυπρόθεσμες μετρήσεις οι οποίες όμως αποσκοπούν στην επίτευξη μακροπρόθεσμων στρατηγικών στόχων. Η εταιρεία πρέπει να θέτει ξεκάθαρους στόχους που συνδέονται άμεσα με το επιχειρηματικό της μοντέλο και να εξετάζει μόνο σημαντικούς δείκτες KPIs που συνδέονται με αυτούς τους στόχους. Η αξιολόγηση της προόδου είναι πιο αποτελεσματική όταν γίνεται συχνά και με αξιόπιστα δεδομένα τα οποία μπορούν να ενημερώνονται τακτικά και γρήγορα. Οι εταιρείες που έχουν μία συγκεκριμένη διαδικασία για τη μέτρηση της απόδοσης της ESG στρατηγικής τους είναι πιο βιώσιμες διότι είναι πιο ικανές στην ανταπόκριση τους σε περιόδους ραγδαίων αλλαγών και σημαντικών προκλήσεων και αυτό μπορούν να το αποδείξουν με μετρήσιμα στοιχεία.

Το πλαίσιο ESG προτείνει την αξιολόγηση όλων των στοιχείων με δείκτες αξιολόγησης για τη μέτρηση της συνολικής αποτελεσματικότητας. Η αξιολόγηση της απόδοσης περιλαμβάνει όχι μόνο την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων αλλά και τη λήψη αποφάσεων για τα απαραίτητα επόμενα βήματα (π.χ. εφαρμογή αλλαγών, ανάπτυξη νέας πολιτικής κ.λπ.) και κατά συνέπεια, οι δείκτες αξιολόγησης και απόδοσης θα πρέπει να καθορίζονται σύμφωνα με το επίπεδο των σχεδιασμένων στόχων. Δεν θα πρέπει ούτε να υπερβαίνουν ούτε να μειώνουν τους στόχους, διαφορετικά η μέτρηση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής δεν θα είναι αντιπροσωπευτική. Οι δείκτες θα πρέπει να είναι σε θέση να μετρούν με ακρίβεια την επίτευξη των στόχων κατά την περίοδο εφαρμογής της πολιτικής και για να καταστεί αυτό δυνατό απαιτείται να καθοριστούν μετρήσιμοι ποσοτικοί ή ποιοτικοί δείκτες απόδοσης.

Η αξιολόγηση θα πρέπει να αξιολογεί τα κύρια στοιχεία της σχεδιασμένης πολιτικής και να λαμβάνει υπόψη τουλάχιστον έξι διαστάσεις, οι οποίες είναι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής, ο αντίκτυπος και οι επιπτώσεις, το κόστος, το χρονικό πλαίσιο, η σκοπιμότητα και



αποδοχή και οι επιπτώσεις στο ναυτιλιακών cluster. Ο βαθμός αποτελεσματικότητας δείχνει πόσο καλά η πολιτική αντιμετωπίζει τα προβλήματα και επιτυγχάνει τους στόχους καθώς και ποια πρόοδος σημειώνεται σε σύγκριση με την αρχική κατάσταση και την επιδιωκόμενη κατάσταση. Αξίζει να επισημανθεί ότι, η αποτελεσματικότητα της πολιτικής εξαρτάται συχνά από την ακρίβεια με την οποία θα οριστεί το πρόβλημα. Η ανάλυση των επιπτώσεων διευκρινίζει ποιες είναι οι επιπτώσεις της πολιτικής σε διαφορετικούς τομείς των ενδιαφερομένων φορέων, συμπεριλαμβανομένων των διαφορετικών συμφερόντων τους και είναι σημαντικό να εξεταστούν τόσο οι σκόπιμες όσο και οι ακούσιες επιπτώσεις. Πρέπει, επίσης, να προσδιοριστεί το οικονομικό κόστος και η σχέση κόστους - αποτελεσματικότητας από την εφαρμογή της πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων και των κρυφών δαπανών (hidden costs). Επιπρόσθετα, είναι απαραίτητο να αξιολογηθεί εάν η πολιτική μπορεί να εφαρμοστεί εντός του καθορισμένου χρονικού πλαισίου και εάν είναι τεχνικά και λειτουργικά εφικτή και αποδεκτή για τα ενδιαφερόμενα μέρη. Τέλος, η σχεδιασμένη πολιτική θα πρέπει να αξιολογηθεί με βάση τον πιθανό αντίκτυπο της στο ναυτιλιακό cluster και στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής που δραστηριοποιείται. Μια επιτυχημένη στρατηγική ESG δεν συνεπάγεται ότι η εταιρεία τα κάνει όλα σωστά από την πρώτη φορά αλλά πρόκειται για συνεχή βελτίωση και αξιολόγηση νέων ευκαιριών. Η εφαρμογή του gap analysis στα κριτήρια ESG υπογραμμίζει πιθανά ζητήματα που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει ο οργανισμός κατά την εφαρμογή μιας στρατηγικής ESG και μπορεί να δείξει πόσο μακριά πρέπει να φτάσει η εταιρεία για να επιτύχει τους στόχους ενσωμάτωσης ESG και να ορίσει εύλογα χρονικά πλαίσια για να κάνει τυχόν αλλαγές εφόσον χρειάζονται (Nommela, K., & Kõrbe Kaare, K., 2022).

Αξίζει να σημειωθεί ότι όσον αφορά στους κοινωνικούς δείκτες ESG, αυτοί δεν είναι συγκεκριμένοι όπως οι περιβαλλοντικοί δείκτες, ειδικά σε επίπεδο σύγκρισης μεταξύ διαφορετικών χωρών και αυτό οφείλεται στην ποικιλία συμβάσεων εργασίας, στην διαφορετική κουλτούρα, στην διαφορετική εργατική νομοθεσία, στους διαφορετικούς τρόπους αντιμετώπισης των διαφόρων κοινωνικών προβλημάτων κλπ. Ο κοινωνικός πυλώνας του ESG σχετίζεται με δράσεις που αφορούν στην ασφάλεια των υπηρεσιών, στη δυνατότητα πρόσβασης σε παιδεία και μόρφωση, στη βιωσιμότητα στις λειτουργικές δραστηριότητες της εταιρείας, στην πρόσβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σε τροφή, νερό κλπ αλλά και σε πολιτικές που αφορούν την αγορά εργασίας πχ εργασιακές συνθήκες, συμμετοχή γυναικών κ.α. και έχουν θεσπιστεί συγκεκριμένοι δείκτες αξιολόγησης, βαθμολόγησης και κατάταξης των χωρών στην εφαρμογή τέτοιων



κοινωνικών δεικτών όπως οι δαπάνες κατάρτισης εργαζομένων και ο αριθμός των παρεχόμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και προγραμμάτων κατάρτισης που στοχεύουν στην αύξηση ή την ενίσχυση των τεχνικών δεξιοτήτων, των γνώσεων, της αποδοτικότητας και της αξίας των υπαλλήλων της εταιρείας καθώς και οι ώρες εκπαίδευσης, η παροχή γονικών άδειων, ο αριθμός προσλήψεων και η αναλογία ανδρών και γυναικών καθώς και η αξιολόγηση των προμηθευτών για τις εργασιακές πρακτικές που εφαρμόζουν.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην παρούσα εργασία, η έρευνα για την αξιολόγηση των προτύπων αναφοράς SASB και GRI καθώς και των ωφελειών από την χρήση τους αλλά και των προκλήσεων κατά την εφαρμογή τους στηρίχθηκε σε πρωτογενή έρευνα που περιλάμβανε τρεις (3) συνεντεύξεις καθώς και σε δευτερογενή που περιλάμβανε βιβλιογραφική ανασκόπηση. Όσον αφορά στις συνεντεύξεις, αυτές διεξήχθησαν μέσω διαδικτυακής συνάντησης με στελέχη δύο (2) εταιριών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο και κατά συνέπεια, είναι υποχρεωτικό να δημοσιεύουν ESG αναφορές καθώς και με στέλεχος (1) μίας εταιρείας που δεν είναι εισηγμένη. Η πρώτη συνέντευξη πραγματοποιήθηκε με την ESG manager γνωστής ναυτιλιακής εταιρείας εισηγμένης στο χρηματιστήριο του Nasdaq που διαχειρίζεται 26 φορτηγά πλοία με 10 χρόνια προ-υπηρεσίας στον ναυτιλιακό κλάδο ενώ η δεύτερη συνέντευξη διεξήχθη με στέλεχος ναυτιλιακή εταιρείας, Head of ESG & Sustainability με 17 χρόνια προ-υπηρεσία στο ναυτιλιακό χώρο και που εργάζεται σε εταιρεία διαχείρισης δεξαμενόπλοιων, εισηγμένης στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Τέλος, η τρίτη συνέντευξη πραγματοποιήθηκε με Technical Manager με προϋπηρεσία 30 χρόνων που εργάζεται σε εταιρεία διαχείρισης 22 πλοίων (φορτηγών και δεξαμενόπλοιων) η οποία δεν είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο. Ο σκοπός αυτών των συνεντεύξεων ήταν να απαντηθούν τα εξής ερωτήματα,

1. Ποια τα οφέλη από την υιοθέτηση ESG κριτηρίων ;
2. Ποιες οι πιθανές προκλήσεις κατά την εφαρμογή ESG κριτηρίων ;
3. Σε ποιο η ποια πρότυπα βασίζετε η αναφορά και γιατί ;

Η επιλογή δύο εταιριών εισηγμένων δεν ήταν τυχαία καθώς ο στόχος ήταν να αξιοποιηθεί η γνώση και η εμπειρία εταιριών που ήδη υποβάλλουν τέτοιες αναφορές και να εξεταστεί η εμπειρία τους. Από την άλλη, η επιλογή και μίας μη εισηγμένης ήταν σκόπιμη ώστε να εξεταστούν ποια είναι τα κίνητρα τους για συμμόρφωση και εάν αυτά είναι κοινά ή διαφορετικά σε σχέση με τις εισηγμένες και αν θεωρούν ότι θα αποκομίσουν τα ίδια οφέλη από την συμμόρφωση τους και ότι θα κληθούν να αντιμετωπίσουν τις ίδιες προκλήσεις με τις εισηγμένες εταιρείες.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5° : ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ

Τα πρότυπα σχεδιάστηκαν για να διασφαλίζουν ότι οι επενδυτές έχουν πρόσβαση σε συνεπείς, συγκρίσιμες και αξιόπιστες πληροφορίες όσον αφορά την μέτρηση της απόδοσης της εταιρείας σε βασικούς παράγοντες βιωσιμότητας. Υπάρχουν τρία οφέλη από τη δημιουργία μίας δομημένης και αναγνωρίσιμης μορφής για αναφορές ESG για έναν συγκεκριμένο κλάδο ή τομέα. Πρώτον, τα δεδομένα καθίστανται αξιόπιστα και συγκρίσιμα ανάμεσα στις επιχειρήσεις σε παγκόσμια κλίμακα και μπορεί να επικοινωνηθεί και να κατανοηθεί η απόδοση ESG εύκολα από τα ενδιαφερόμενα μέρη όταν οι πληροφορίες και η γλώσσα (όροι και ορισμοί) είναι εύκολα κατανοητές και χρησιμοποιούνται σε σταθερή βάση INTERTANKO, 2022).

Οι εταιρείες πρέπει να επικοινωνούν τις ESG στρατηγικές τους στους επενδυτές και στους εμπλεκόμενους φορείς, όχι μόνο για να τους ανακοινώσουν τις επιδόσεις τους αλλά και για να μάθουν και να βελτιωθούν ως οργανισμός. Οι εργαζόμενοι είναι πάντα μια σημαντική πηγή γνώσης όπως και η συμμετοχή της εταιρείας σε ομάδες και συμμαχίες (η επιλογή των οποίων είναι από μόνη της μια αυστηρή και επαναληπτική διαδικασία) καθώς έτσι βελτιώνονται συνεχώς, έχουν καλύτερη ενημέρωση, και ενισχύουν τον αντίκτυπο τους. Δεύτερον, είναι όφελος για όσους είναι επιφορτισμένοι με την ανάπτυξη της Έκθεσης ESG να υπάρχει ένα δομημένο και καλά εδραιωμένο πλαίσιο από το οποίο θα συγκεντρώνονται οι ESG πληροφορίες που απαιτούνται (Daniel C. Esty, Todd Cort, 2020) και έτσι θα μειωθεί η συχνότητα απαντήσεων από πλευράς των εταιρειών πολλαπλών ερωτηματολόγιων σχετικά με ESG πληροφορίες από διαφορετικά ενδιαφερόμενα μέρη. Έτσι, ενώ μπορεί να χρειαστεί χρόνος και πόροι για την ανάπτυξη της πρώτης αναφοράς ESG, η δομή που θα δημιουργηθεί και οι μετρήσεις που θα χρησιμοποιηθούν θα μπορούν να χρησιμοποιούνται αργότερα ως βάση για κάθε επόμενη αναφορά.

Είναι γνωστό ότι κάποιες βασικές πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με την εταιρεία μπορεί να είναι διαθέσιμα στις υποχρεωτικές ετήσιες εκθέσεις, αλλά άλλου είδους πληροφορίες είναι γενικά ευαίσθητες και εμπιστευτικές ενώ οι επίσημες στατιστικές πηγές, παρέχουν μόνο συγκεντρωτικές πληροφορίες σχετικά με τις περιφερειακές εξελίξεις στον ναυτιλιακό κλάδο και επομένως, πολύ λίγα είναι γνωστά για την κατάσταση των ναυτιλιακών εταιρειών, των φορέων εκμετάλλευσης λιμένων και άλλων ναυτιλιακών παραγόντων. Έτσι, η ενσωμάτωση ESG κριτηρίων που ωθεί τις ναυτιλιακές εταιρείες στη δημοσίευση ποιοτικών, λεπτομερών και αξιόπιστων στοιχείων και πληροφοριών θα ενισχύσει τη διαφάνεια των εταιρειών καθώς και τη



δημοσιοποίηση μετρήσιμων στοιχείων με οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς, και ιδιαίτερα οι επενδυτές και οι ρυθμιστικές αρχές, προσδοκούν όλο και περισσότερο λεπτομερείς αναφορές. Έτσι, οι εταιρείες που υιοθετούν σαφείς πρακτικές για τον προσδιορισμό, τη μέτρηση, τη διαχείριση και τη δημοσιοποίηση θα είναι ικανές να ανταποκριθούν άμεσα στις αυξανόμενες ανάγκες πληροφόρησης των επενδυτών (Kaidi Nõmmela and Kati Kõrbe Kaare, 2022). Γενικά, έχει αλλάξει το ενδιαφέρον των κατόχων κεφαλαίων καθώς αυτοί δεν ενδιαφέρονται πλέον μόνο για το άμεσο κέρδος αλλά και για τον τρόπο με τον οποίο αυτό εξασφαλίζεται. Παρόλο που οι κανονισμοί μπορεί να διαφέρουν μεταξύ χωρών και δικαιοδοσιών, η παγκόσμια τάση είναι προς πιο ισχυρή πληροφόρηση και εκτός από τα οφέλη του ESG σε επίπεδο εταιρειών, σημαντική είναι η συμβολή του στην τοπική κεφαλαιαγορά όπου η αυξημένη διαφάνεια και η καλή διαχείριση σε ζητήματα ESG είναι δυνατόν να μειώσουν την αβεβαιότητα και να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών, των πελατών και των υπαλλήλων (INTERTANKO, 2022).

Η θέσπιση προτύπων προήλθε από τον επενδυτικό (χρηματοπιστωτικό) τομέα όπου οι περιγραφικές αναφορές για τις μη οικονομικές γνωστοποιήσεις μιας εταιρείας, όπως πχ οι αναφορές βιωσιμότητας, έτειναν να είναι μακροσκελείς, πολύπλοκες και δύσκολο να συγκριθούν. Αυτό οδήγησε σε έλλειψη εμπιστοσύνης στην ποιότητα των πληροφοριών που δημοσιεύονταν και σε φαινόμενα greenwashing και δημιουργήθηκε η επιθυμία στους επενδυτές να θεσπίσουν πιο συγκρίσιμα και σταθερά πρότυπα αναφοράς. Η θέσπιση προτύπων θεωρήθηκε ως μέσο για να διασφαλιστεί ότι οι εταιρείες δημοσιεύουν παρόμοια θέματα χρησιμοποιώντας τους ίδιους δείκτες, γεγονός που μειώνει τον κίνδυνο της επιλεκτικής αποκάλυψης δεδομένων. Τα πρότυπα περιέχουν συγκεκριμένες, αναπαραγόμενες και λεπτομερείς απαιτήσεις για το τι πρέπει να καταγράφεται για κάθε θέμα ESG. Υπάρχουν πολλά διαφορετικά πρότυπα αναφοράς ESG, το καθένα με διαφορετικό εύρος, εστίαση και λεπτομέρεια και εστιάζουν κυρίως σε θέματα τα οποία οι επενδυτές μπορεί να επιθυμούν να ανασκοπήσουν. Η επιλογή και η χρήση τους εξαρτάται από τις αντίστοιχες πληροφορίες που μια εταιρεία επιθυμεί να αποκαλύψει.

Τέλος, εκτός από την ποιότητα των αλληλεπιδράσεων που έχει η εταιρεία με τους ενδιαφερόμενους φορείς και τις πληροφορίες που μοιράζεται μαζί τους, απαραίτητος είναι και ο ρυθμός της επικοινωνίας και η συνέπεια. Η καθυστέρηση της δημιουργίας αναφοράς ESG θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως ένδειξη χαλαρότερης δέσμευσης. Επομένως, η επίτευξη ενός σταθερού ρυθμού αναφοράς ESG είναι μια ικανότητα που μπορεί να αναπτύσσεται και να



βελτιώνεται όσο περισσότερο εφαρμόζεται. Όταν η στρατηγική ESG αποτελεί τον πυρήνα του επιχειρηματικού μοντέλου, οι ESG μετρήσεις πρέπει να αποτελούν μέρος των συνηθισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και έτσι οι εξωτερικοί δυσμενείς παράγοντες (π.χ. COVID - 19) είναι λιγότερο πιθανό να προκαλέσουν σοβαρό πρόβλημα στην απόδοση της εταιρείας. Όπως οι εταιρείες με καλό management έχουν λογιστικές πληροφορίες γρήγορα διαθέσιμες γιατί αυτό τις βοηθά να διακρίνουν την επιχειρηματική τους απόδοση, έτσι και οι εταιρείες με ESG στρατηγικές πρέπει να έχουν έτοιμα δεδομένα ESG πριν αλλά και κατά τη διάρκεια δύσκολων περιόδων. Κατά συνέπεια, οι εταιρείες διαπιστώνουν ότι οι μετρήσεις ESG τους αποκτούν όλο και μεγαλύτερη ισχύ όσο περισσότερο και με μεγαλύτερη συνέπεια τις χρησιμοποιούν και πρέπει να αξιολογούν προσεκτικά με ποιους εξωτερικούς παρόχους αξιολόγησης ESG θα συνεργάζονται. Δύο από τα κορυφαία πρότυπα αναφοράς ESG που αναπτύχθηκαν αρχικά για τον χρηματοπιστωτικό τομέα και που χρησιμοποιούνται πλέον ευρέως στον ναυτιλιακό κλάδο είναι τα πρότυπα SASB και GRI (Serafeim, G. et Al. 2020). Στο σημείο αυτό, αξίζει να γίνει μία αναφορά στην σχέση των κριτηρίων και προτύπων ESG και ISO. Από το 1987, το πρότυπο ISO - International Organization for Standardization σχετίζεται με την ανάπτυξη ενός συστήματος ποιοτικής διαχείρισης, το οποίο θα διασφαλίζει την συμμόρφωση με τις προκαθορισμένες και συμφωνημένες απαιτήσεις αναφορικά με ένα προϊόν ή μία υπηρεσία ώστε να επιτευχθεί μία διεθνή τυποποίηση κανονισμών. Κύριος στόχος του προτύπου ISO είναι η διασύνδεση των αρχών και των πρακτικών με αντίστοιχες εταιρικές διαδικασίες και δραστηριότητες της που αποσκοπούν στην απόκτηση οφέλους. Αυτά τα οφέλη μπορεί να είναι η προσφορά βελτιωμένων υπηρεσιών καθώς και η βελτίωση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας κατά την λειτουργία της επιχείρησης και αποτέλεσμα αυτών είναι η βελτίωση της εταιρικής εικόνας και φήμης της εταιρείας (INTERTANKO, 2022).

Πιο συγκεκριμένα, στη ναυτιλιακή βιομηχανία, η πιστοποίηση μέσω των προτύπων συστημάτων ποιότητας αυξάνει την αποτελεσματικότητα των ναυτιλιακών επιχειρήσεων και συντελεί στη συνολική αναβάθμιση του κλάδου. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω κατάλληλου σχεδιασμού των εσωτερικών διαδικασιών της επιχείρησης, της επίσημης πιστοποίησης του συστήματος της και έχει σαν αποτέλεσμα την βελτίωση της ασφάλειας και αξιοπιστίας των θαλάσσιων μεταφορών στηρίζοντας την επιχείρηση στην ανάγκη για συνεχή προσαρμογή στις απαιτήσεις του εξωτερικού και μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργεί. Συνοψίζοντας, η εφαρμογή των προτύπων ISO έχουν ως βασικά πλεονεκτήματα, τη βελτίωση των



εσωτερικών διαδικασιών και λειτουργιών, τη δημιουργία εταιρικής κουλτούρας ποιότητας, τη βελτίωση ποιότητας τελικού προϊόντος – υπηρεσίας, τη βελτίωση επικοινωνίας με πελάτες και προμηθευτές, τη βελτίωση ανταγωνιστικής τοποθέτησης στην αγορά, την ανάπτυξη ομαδικού πνεύματος, τη βελτίωση της ικανοποίησης των πελατών και των εργαζομένων καθώς και την ελαχιστοποίηση παραπόνων INTERTANKO, 2022).

Τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των πιστοποιήσεων ISO όπως αναφέρθηκαν παραπάνω αλλά και κατά την ανάλυση του ISO 14001 και του ISO 5001 τις καθιστά έμμεσα ένα από τα εργαλεία που μπορούν να διαθέτουν οι εταιρείες ώστε να αποδείξουν συμμόρφωση με τα ESG κριτήρια και τις απαιτήσεις, που αφορούν τους τομείς της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, της Διαχείρισης Κοινωνικών Θεμάτων και συνεισφοράς στην αποφυγή ή επίλυση σχετικών προβλημάτων και της Εταιρικής Διακυβέρνησης. Οι πιστοποιήσεις ISO δεν μπορούν να αντικαταστήσουν τα κριτήρια ESG παρά μόνο να τα ενισχύσουν και να τα επαληθεύσουν καθώς τα ESG κριτήρια αντικατοπτρίζουν την ισόρροπη αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής, της κοινωνικής και της εταιρικής / οικονομικής πτυχής των επιχειρήσεων και επίσης, τα ESG κριτήρια και η υιοθέτηση τους, είναι σε μεγάλο βαθμό συνδεδεμένα με την ικανότητα δανεισμού (“bankability”) των επιχειρήσεων για κοινωνικά υπεύθυνες και βιώσιμες επενδύσεις. Ενδεικτικό είναι ότι από το καλοκαίρι του 2021 η ελληνική αγορά απέκτησε τον Δείκτη Athex ESG, ο οποίος παρακολουθεί τη χρηματιστηριακή απόδοση των εισηγμένων που υιοθετούν και προβάλλουν πρακτικές σε θέματα ESG και μάλιστα, από την 1η Ιανουαρίου 2022, καθίσταται υποχρεωτική η γνωστοποίηση πληροφοριών ESG για τις μεγάλες εισηγμένες επιχειρήσεις, ενώ ταυτόχρονα ετοιμάζεται το θεσμικό πλαίσιο για τη μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση των υπόλοιπων εισηγμένων αλλά και των μεγαλύτερων μη εισηγμένων. Ο όρος ESG είναι πλέον απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία αξίας για τους μετόχους και κερδοφορίας για τις επιχειρήσεις και δεν νοείται πλέον να μην λαμβάνεται υπόψη η δημιουργία τυχόν δυσμενών επιπτώσεων για το περιβάλλον και την κοινωνία.

Συμπερασματικά, τα πρότυπα ISO εστιάζουν μέσω των επιμέρους ISO προτύπων στην ανάπτυξη ενός συστήματος ποιοτικής διαχείρισης, το οποίο θα διασφαλίζει την συμμόρφωση με τις προκαθορισμένες απαιτήσεις αναφορικά με μία υπηρεσία ώστε να επιτευχθεί μία διεθνή τυποποίηση κανονισμών ενώ τα πρότυπα ESG αντικατοπτρίζουν ένα σύστημα αξιολόγησης της συνολικής κοινωνικής και περιβαλλοντολογικής ευσυνειδησίας της επιχείρησης και συμβάλλουν στην επιβράβευση μακροπρόθεσμων υπεύθυνων επενδύσεων προς όφελος των εταιρειών, του



περιβάλλοντος και της κοινωνίας με αποτέλεσμα να λειτουργεί σαν εργαλείο από τους επενδυτές για τον έλεγχο πιθανών επενδύσεων. Η πολιτική ESG συντίθεται από το συνδυασμό τριών σημαντικών μη χρηματοοικονομικών δεδομένων και απαιτείται να υπάρχουν ενιαία πρότυπα με αποδεκτό ορισμό των μετρήσεων του ESG με τα οποία θα κάνει την αναφορά της η κάθε εταιρεία ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται ώστε να μην υπάρχουν αποκλίσεις στην ερμηνεία και τη χρήση δεδομένων ESG.

Όλα τα διεθνή πρότυπα ISO όπως το ISO 9001 που έχει να κάνει με την διασφάλιση της ποιότητας σε όλο το κύκλο ζωής του προϊόντος / υπηρεσίας από το σχεδιασμό μέχρι τη συντήρησή του, το ISO 14001 που αφορά στην περιβαλλοντική διαχείριση, EMAS, το ISO 14064 που αφορά στην διαχείριση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, το ISO 26000 στην κοινωνική ευθύνη (Social Responsibility), το ISO 50001 στην διαχείριση ενέργειας, το ISO 37001 που είναι το σύστημα κατά της δωροδοκίας, το ISO 22301 που αφορά στην επιχειρησιακή συνέχεια, το ISO 45001 που αφορά στην υγεία και ασφάλεια στην εργασία ενισχύουν και αποδεικνύουν την συμμόρφωση με τα ESG κριτήρια και ενισχύουν την διαφάνεια και την επαλήθευση. Για παράδειγμα, όσον αφορά στον δείκτη GRI 302-1 που αφορά στην ενέργεια, όσες εταιρείες συμμορφώνονται με το ISO 14001/SEC 6 που αφορά στη μέτρηση και παρακολούθηση της ενεργειακής απόδοσης, έχουν ήδη διαδικασίες και είναι ευθυγραμμισμένες με το GRI 302-1. Η συμμόρφωση με το δείκτη SASB TR-MT-110A.1 μπορεί να ενισχύεται και να επαληθεύεται από το ISO 14064-1. Στην ίδια λογική και στα πλαίσια των διεθνών και αναγνωρισμένων προτύπων υγείας και ασφάλειας που συνδέονται με τις αντίστοιχες πτυχές ESG, εκτός από το ISO 45001 σημαντική είναι και η πιστοποίηση OSHAS 18001. Ταυτόχρονα, τόσο το ISO 26000:2017 όπως και το GRI περιλαμβάνουν ανάλυση ενδιαφερομένων μερών η οποία προβλέπεται από την θεωρία των ενδιαφερομένων μερών και έχει γίνει αποδεκτή όχι μόνο στους τομείς της επιχειρηματικής ηθικής αλλά και ως ένα από τα πλαίσια στις μεθόδους εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η λογική των προτύπων ISO φαίνεται να συνάδει περισσότερο με το πρότυπο GRI.

Κατά συνέπεια, για τον περιορισμό της υποκειμενικότητας των πληροφοριών που συμπεριλαμβάνονται σε μία ESG αναφορά καθίσταται αναγκαία η ενσωμάτωση μονάδων μέτρησης για υποκειμενικά ζητήματα και η θέσπιση καθολικά αποδεκτών προτύπων για τη μέτρηση των κριτηρίων ESG όπως τα πρότυπα ISO (Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης) που είναι ευρέως αποδεκτά σε πολλούς κλάδους.



5.1 ΠΡΟΤΥΠΟ SASB

Το πρότυπο Sustainable Accounting Standards Board - SASB εστιάζει στη σύνδεση μεταξύ επιχειρήσεων και επενδυτών και δίνει οικονομική έμφαση που σημαίνει ότι επικεντρώνεται σε θέματα βιωσιμότητας που είναι πιθανό να έχουν σημαντική επίδραση στη χρηματοοικονομική απόδοση ή κατάσταση της εταιρείας. Όπως το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) και το Συμβούλιο Οικονομικών Λογιστικών Προτύπων (FASB) έχουν θεσπίσει τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και τις Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (GAAP) τα οποία χρησιμοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις, έτσι και η αποστολή του SASB είναι να θεσπίσει πρότυπα γνωστοποίησης τα οποία θα είναι ειδικά για τον κάθε κλάδο σε θέματα ESG και τα οποία θα έχουν ως στόχο να διευκολύνουν την επικοινωνία ανάμεσα στις εταιρείες και στους επενδυτές παρέχοντας σημαντικά οικονομικά δεδομένα που είναι πολύτιμα κατά την λήψη αποφάσεων. Το SASB έχει εντοπίσει τα συγκεκριμένα ζητήματα βιωσιμότητας που είναι σημαντικά για καθέναν από τους τομείς για τους οποίους έχει εκδώσει πρότυπα. Η οριοθέτηση της σημαντικότητας ανά τομέα βασίζεται σε μια κρίση σχετικά με τη σχετική σημαντικότητα αυτών των επιχειρηματικών διαδικασιών για τους επενδυτές και ο στόχος είναι να παράγουν πληροφορίες οι οποίες είναι χρήσιμες για τους επενδυτές κατά τη λήψη αποφάσεων. Για παράδειγμα, οι εκπομπές άνθρακα από την καύση καυσίμων είναι πιθανό να είναι πιο σημαντικό ζήτημα για τον τομέα των μεταφορών παρά για τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Κατά συνέπεια, τα πρότυπα SASB εστιάζουν στη γνωστοποίηση ουσιωδών χρηματοοικονομικών πληροφοριών βιωσιμότητας από τις εταιρείες προς τους επενδυτές τους και είναι διαθέσιμα για 77 βιομηχανίες και προσδιορίζουν το υποσύνολο εκείνων των ζητημάτων ESG που είναι πιο σχετικό στις οικονομικές επιδόσεις του κάθε κλάδου από αυτούς τους 77. Τέλος, τα πρότυπα SASB αναπτύσσονται χρησιμοποιώντας μια διαδικασία η οποία διαμορφώνεται κατά προσέγγιση σύμφωνα με τη διαδικασία που χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη των λογιστικών προτύπων, βασίζεται σε τεκμήρια και είναι ενημερωμένη με βάση τις τάσεις της αγοράς. Ένας λόγος που τα πρότυπα SASB έχουν χρησιμοποιηθεί εκτενώς από τις ναυτιλιακές εταιρείες είναι ότι έχουν αναπτύξει ένα υποσύνολο δεικτών ειδικών για τη ναυτιλία, το οποίο προσφέρει συγκεκριμένους δείκτες και μετρήσεις για τις ναυτιλιακές εταιρείες. Το πρότυπο αναφοράς που εφαρμόζεται στην ναυτιλία με τους αντίστοιχους δείκτες είναι το παρακάτω (SASB,2018).



SASB Topic	SASB Code	SASB Accounting Metric
Greenhouse Gas Emissions	TR-MT-110a.1	Gross global Scope 1 emissions
	TR-MT-110a.2	Discussion of long-term and short-term strategy or plan to manage Scope 1 emissions, emissions reduction targets, and an analysis of performance against those targets
	TR-MT-110.a3	(1) Total energy consumed
		(2) percentage heavy fuel oil
		(3) percentage renewables
TR-MT-110.a.4	Average Energy Efficiency Design Index (EEDI) for new ships	
Air quality	TR-MT-120a.1	Air emissions of the following pollutants: (1) NO _x (excluding N ₂ O), (2) SO _x , and (3) particulate matter (PM ₁₀)
Ecological Impacts	TR-MT-160a.1	Shipping duration in marine protected areas or areas of protected conservation status
	TR-MT-160a.2	Percentage of fleet implementing ballast water (1) exchange and (2) treatment
	TR-MT-160a.3	(1) Number and (2) aggregate volume of spills and releases to the environment
Employee Health & Safety	TR-MT-160a.3	Lost time incident rate (LTIR)
Business Ethics	TR-MT510a.1	Number of calls at ports in countries that have the 20 lowest rankings in Transparency International's Corruption Perception Index
	TR-MT-510.b	Total amount of monetary losses as a result of legal proceedings associated with bribery or corruption
Accidents & Safety Management	TR-MT-540a.1	Number of marine casualties percentage classified as very serious
	TR-MT-540a.2	Number of Conditions of Class or Recommendations
	TR-MT-540a.3	Number of Port State Control: (1) deficiencies Number of Port State Control: (2) detentions

Πίνακας 15: Το κλαδικό πρότυπο της SASB για τις θαλάσσιες μεταφορές

Υπάρχουν έξι topics καθένα από τα οποία χαρακτηρίζεται από κάποιες μετρήσεις.

Όσον αφορά στις GHG εκπομπές, ο δείκτης TR-MT-110a.1 αφορά στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου οι οποίες κατατάσσονται σε άμεσες (scope 1) και ορίζονται ως οι εκπομπές ΑΦΘ που προέρχονται από πηγές που ανήκουν ή ελέγχονται από την εταιρεία και περιλαμβάνουν την καύση καυσίμων από τα πλοία της εταιρείας και πρέπει η εταιρεία να δημοσιοποιεί τις άμεσες εκπομπές ΑΦΘ¹ σε τόνους ισοδύναμου CO₂. Όλες οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (συνολικά 7) που καλύπτονται από το πρωτόκολλο του Κιότο πρέπει να περιλαμβάνονται στις άμεσες εκπομπές και αυτές είναι οι εξής, διοξείδιο του άνθρακα (CO₂), μεθάνιο (CH₄), οξείδιο του αζώτου (N₂O), υδροφθοράνθρακες (HFCs), υπερφθοράνθρακες (PFCs), εξαφθοριούχο θείο

¹ Αερίων Φαινομένου του Θερμοκηπίου



(SF6) και τριφθοριούχο άζωτο (NF3). Η εταιρεία θα πρέπει να υπολογίζει τις μεικτές άμεσες εκπομπές ΑΦΘ με τη χρήση κατάλληλων προτύπων και μεθοδολογιών που να σε ευθυγράμμιση με το Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol,2004) και οι παραδοχές και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στους υπολογισμούς πρέπει να δημοσιοποιούνται. Οι εκπομπές όλων των αερίων του θερμοκηπίου ενοποιούνται και αναφέρονται σε μετρικούς τόνους ισοδύναμου διοξειδίου του άνθρακα (CO2-e) και υπολογίζονται σύμφωνα με τις δημοσιευμένες τιμές του δυναμικού υπερθέρμανσης του πλανήτη (GWP). Στο GRI, ο αντίστοιχος δείκτης είναι ο 305-1.

Ο δείκτης TR-MT-110a.2 είναι ποιοτικός δείκτης ο οποίος περιγράφει τη μακροπρόθεσμη και βραχυπρόθεσμη στρατηγική της εταιρείας αναφέροντας τον τρόπο διαχείρισης των άμεσων εκπομπών πεδίου 1, τους στόχους μείωσης των εκπομπών και μία ανάλυση της απόδοσης της αναφορικά με αυτούς τους στόχους. Επίσης, η εταιρεία πρέπει να αναφέρει την ποσοστιαία μείωση σε σχέση με το έτος βάσης το οποίο είναι το πρώτο έτος κατά το οποίο αξιολογήθηκαν οι εκπομπές, τον μηχανισμό για την επίτευξη του στόχου, τα χρονοδιαγράμματα, συμπεριλαμβανομένου του έτους έναρξης, το έτος στόχου και το έτος βάσης, τις πιθανές επενδύσεις για μετασκευές και βελτιστοποιήσεις κλπ (SASB,2018)..

Ο δείκτης TR-MT-110.a3(1) μετράει τη συνολική κατανάλωση ενέργειας εντός του οργανισμού και ορίζεται ως η κατανάλωση αγορασμένης ή παραγόμενης από την ίδια την εταιρεία ενέργειας από μη ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (πχ άνθρακας, πετρέλαιο, φυσικό αέριο, ηλεκτρική ενέργεια, θέρμανση κλπ). Αυτός ο δείκτης μετριέται και εκφράζεται συνολικά σε gigajoules (GJ). Ο δείκτης TR-MT-110.a3 (2) μετράει το ποσοστό του βαρύ μαζούτ που προμηθεύτηκε η εταιρεία για την κατανάλωση ενέργειας και εκφράζεται σε ποσοστό. Τα βαρέα μαζούτ ορίζονται από την Energy Information Administration των ΗΠΑ ως τα βαρύτερα κατάλοιπα που παραμένουν μετά την απόσταξη των αποσταγμένων μαζούτ και ελαφρύτερων υδρογονανθράκων κατά τη διάρκεια εργασιών διυλιστηρίου και τα οποία συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές ASTM D 396 και D 975 και την Ομοσπονδιακή Προδιαγραφή VV-F-815C. Ο δείκτης TR-MT-110.a3(3) μετράει το ποσοστό ενέργειας που καταναλώθηκε και προερχόταν από ανανεώσιμες πηγές (πχ αιολική, ηλιακή, υδροηλεκτρική, γεωθερμική, βιομάζα κλπ) και εκφράζεται σε ποσοστό. Ως ανανεώσιμη ενέργεια ορίζεται η ενέργεια από πηγές που αναπληρώνονται με ρυθμό μεγαλύτερο ή ίσο με το ρυθμό εξάντλησής / κατανάλωσής τους, όπως η γεωθερμία, η αιολική, η ηλιακή, η υδροηλεκτρική και η βιομάζα. Ο δείκτης TR-MT-110.a.4 που αφορά στον δείκτη EEDI για τα νέα πλοία αναλύθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο και εκφράζεται σε γραμ CO₂ ανά τόνο-μίλι (SASB,2018).



Στο TR-MT-110.a.4, εκτός από τον δείκτη EEDI, μπορεί να υπάγεται και ο δείκτης AER (Latsco, 2020).

Όσον αφορά στην ποιότητα του αέρα, αυτή μετριέται μέσω του TR-MT-120a.1 και ο δείκτης αυτός απαιτεί από την εταιρεία να δημοσιεύει την συνολική ποσότητα οξειδίων του αζώτου (NOx – εξαιρείται το N₂O), οξειδίων του θείου (SOx), πτητικών οργανικών ενώσεων και αιωρούμενων σωματιδίων PM₁₀ τα οποία όπως ορίζονται από το US 40 CFR Part 51.100 είναι τα στερεά σωματίδια και τα υγρά σταγονίδια που βρίσκονται στον αέρα με διάμετρο μικρότερη ή ίση των 10 μικρομέτρων που εκπέμπονται από τα πλοία της και τα γραφεία της εταιρείας σε μετρικούς τόνους. Οι εκπομπές οξειδίου του αζώτου NOx αφορούν σε αυτά τα οξείδια που απελευθερώνονται στην ατμόσφαιρα από την αντίδραση αζώτου και αερίων οξυγόνου κατά την καύση του καυσίμου σε υψηλές θερμοκρασίες και σχετίζονται άμεσα με την ποσότητα NOx που παράγεται από τις μηχανές του πλοίου. Είναι απαραίτητο η εταιρεία να υπολογίζει τις εκπομπές χρησιμοποιώντας κατάλληλα πρότυπα (πχ Greenhouse Gas Protocol Corporate and Accounting Standard GGPCAS) και να δημοσιεύει τις μεθοδολογίες, τις παραδοχές και τα εργαλεία που χρησιμοποιεί στους υπολογισμούς της. Στο GRI, η κατηγορία αυτή καλύπτεται από το 305-7.

Όσον αφορά στον οικολογικό αντίκτυπο, αυτός μετριέται μέσω των δεκτών TR-MT-160a.1, TR-MT-160a.2 και TR-MT-160a.3. Αναλυτικότερα, ο δείκτης TR-MT-160a.1 εκφράζεται σε μέρες ταξιδιού και αφορά στο σύνολο των ημερών όπου πλοία της εταιρείας έπλεαν σε προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές ή περιοχές που υπάγονται σε καθεστώς προστατευόμενης διατήρησης (areas of protected conservation status). Η διάρκεια ταξιδιού είναι το άθροισμα των ημερών ταξιδιού (24ωρες περίοδοι ή κλάσματα αυτών), συμπεριλαμβανομένου του χρόνου ελλιμενισμού (docked). Στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές περιλαμβάνονται επίσης αυτές που έχουν καθιερωθεί διεθνώς και ρυθμίζονται από τις συμβάσεις του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO) καθώς και περιοχές που έχουν θεσπιστεί σε εθνικό επίπεδο από κράτη μέλη ή περιοχές όπως καθορίζονται από τη σύμβαση του IMO για την ασφάλεια της ζωής στη θάλασσα (SOLAS), Κεφάλαιο V, κανονισμός 10 κ.α. Οι περιοχές που υπάγονται σε καθεστώς προστατευόμενης διατήρησης μπορεί να έχουν καταχωρηθεί στην Παγκόσμια Βάση Δεδομένων Προστατευόμενων Περιοχών (WDPA) και να έχουν χαρτογραφηθεί στον Προστατευμένο Πλανήτη (πχ διεθνή πάρκα, (IUCN) κ.α (SASB,2018).

Ο δείκτης TR-MT-160a.2 είναι ποσοτικός δείκτης και εκφράζει το ποσοστό του στόλου που εφαρμόζει ανταλλαγή έρματος ή επεξεργασία. Η ανταλλαγή νερού έρματος ορίζεται από τον



Κανονισμό D1 της Διεθνούς Σύμβασης για τον Έλεγχο και τη Διαχείριση του Νερού και Ιζημάτων έρματος πλοίων (BWM) και απαιτεί από τα πλοία που εκτελούν ανταλλαγή έρματος να επιτυγχάνουν μία απόδοση τουλάχιστον 95% της ογκομετρικής ανταλλαγής έρματος. Οι τρεις αποδεκτές μέθοδοι ανταλλαγής νερού έρματος είναι η διαδοχική μέθοδος, η μέθοδος ροής και η μέθοδος αραίωσης (sequential, flow-through, dilution method). Το ποσοστό υπολογίζεται ως ο αριθμός των πλοίων του στόλου της εταιρείας που έχουν εφαρμόσει ανταλλαγή νερού έρματος που πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού D1 διαιρεμένο με τον συνολικό αριθμό πλοίων του στόλου. Επίσης, η εταιρεία θα γνωστοποιεί το ποσοστό του στόλου της που έχει εφαρμόσει επεξεργασία νερού έρματος η οποία περιλαμβάνει την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος εξοπλισμού επεξεργασίας υδάτων έρματος που έχει εγκριθεί από την Ακτοφυλακή των ΗΠΑ (US Coast Guard) ή από άλλη κρατική διοίκηση και η οποία πληροί τα κριτήρια που απαιτεί ο Κανονισμός D2 της BWM. Το ποσοστό υπολογίζεται ως ο αριθμός των πλοίων του στόλου της εταιρείας που έχουν εφαρμόσει συστήματα επεξεργασίας έρματος που πληρούν το πρότυπο απόδοσης του κανονισμού D2 διαιρεμένο με τον συνολικό αριθμό πλοίων του στόλου.

Ο δείκτης TR-MT-160a.3 αναφέρεται στον αριθμό και τον συνολικό όγκο διαρροών και εκλύσεων στο περιβάλλον είτε αυτές είναι σκόπιμες είτε τυχαίες λόγω ατυχημάτων συμπεριλαμβανομένων και ατυχημάτων που έχουν προκύψει από δολιοφθορές, σεισμούς ή άλλα γεγονότα που είναι εκτός του επιχειρησιακού ελέγχου της εταιρείας. Είναι ποσοτικός δείκτης και μετριέται σε κυβικά μέτρα m^3 και συμμορφώνεται και ενισχύεται από το TMSA 1,8 & 11.

Όσον αφορά στην υγεία και ασφάλεια των υπαλλήλων και πληρωμάτων, ο δείκτης TR-MT-320a.1 που αντιστοιχεί στο Lost time incident rate (LTIR) και/ή Loss Time Incident Frequency (LTIF) είναι ποσοτικό δείκτης και αναφέρεται στα περιστατικά χαμένου χρόνου εργασίας λόγω τραυματισμών και ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία και μετριέται με ποσοστό. Ένα περιστατικό χαμένου χρόνου είναι ένα περιστατικό που έχει ως αποτέλεσμα την απουσία του ατόμου από την εργασία πέρα από την ημερομηνία που το ατύχημα συνέβη (SASB,2018).

Όσον αφορά στην Επιχειρηματική Ηθική, αυτή μετριέται μέσω των δεικτών TR-MT510a.1 και TR-MT-510.b. Ο TR-MT510a.1 είναι ένας ποσοτικό δείκτης που μετράει πόσες φορές τα πλοία της εταιρείας έχουν καλέσει σε λιμάνια χωρών οι οποίες βρίσκονται στις 20 χαμηλότερες θέσεις της κατάταξης του διεθνούς δείκτη διαφθοράς - Transparency International's Corruption Perception Index (CPI). Η εταιρεία θα πρέπει να χρησιμοποιεί την πιο πρόσφατη



έκδοση του δείκτη CPI η οποία είναι διαθέσιμη μέσω της ιστοσελίδας του Transparency International (<https://www.transparency.org/en/>).

Ο TR-MT-510.b είναι ένας ποσοτικός δείκτης που αναφέρεται στο συνολικό ποσό χρηματικών απωλειών / ζημιών που υπέστη η εταιρεία κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς ως αποτέλεσμα νομικών διαδικασιών που σχετίζονται με περιστατικά δωροδοκίας, διαφθοράς ή άλλων ανήθικων επιχειρηματικών πρακτικών και εκφράζεται στο νόμισμα που χρησιμοποιείται στην αναφορά. Η νομική διαδικασία περιλαμβάνει κάθε δικαστική διαδικασία στην οποία συμμετείχε η εταιρεία, είτε ενώπιον του δικαστηρίου, είτε ρυθμιστικής αρχής, είτε arbitrator ή άλλου είδους. Οι ζημιές / απώλειες περιλαμβάνουν όλες τις χρηματικές υποχρεώσεις προς τον αντίδικο ή προς άλλους (είτε ως αποτέλεσμα διακανονισμού ή ετυμηγορίας μετά από δίκη κλπ), συμπεριλαμβανομένων των προστίμων και άλλων χρηματικών υποχρεώσεων που προκύπτουν κατά την περίοδο αναφοράς ως αποτέλεσμα αστικών αγωγών (π. αστικές αποφάσεις ή διακανονισμοί), ρυθμιστικών διαδικασιών (π.χ. κυρώσεις, απαξιώσεις ή αποκαταστάσεις) και εγκληματικών ενεργειών (π.χ. ποινική απόφαση, κυρώσεις ή αποκατάσταση) που ασκούνται από οποιαδήποτε οντότητα (π.χ. κρατική, επιχείρηση ή άτομο) προς την εταιρεία. Το εύρος των χρηματικών ζημιών δεν συμπεριλαμβάνει νομικές αμοιβές και σχετικά έξοδα που πραγματοποιήθηκαν από την εταιρεία για την υπεράσπισή της. Η εταιρεία επίσης οφείλει να περιγράψει τυχόν διορθωτικές ενέργειες που έχει εφαρμόσει ως αποτέλεσμα κάποιας νομικής διαδικασίας όπως αλλαγές στις λειτουργίες, στη διαχείριση, στις διαδικασίες, στις υπηρεσίες, στους επιχειρηματικούς εταίρους, στην εκπαίδευση ή στην τεχνολογία. Τέλος, ο δείκτης αυτός σχετίζεται με το TMSA Element 1.A 1.1 και 8.

Όσον αφορά στην Διαχείριση ατυχημάτων και ασφάλειας, οι σχετικοί δείκτες μέτρησης είναι ο TR-MT-540a.1, ο TR-MT-540a.2 και ο TR-MT-540a.3. Ο δείκτης TR-MT-540a.1 είναι ποσοτικός δείκτης και αφορά στον αριθμό των ναυτικών ατυχημάτων και στο ποσοστό των πολύ σοβαρών απο αυτά. Είναι σοβαρός δείκτης και εκφράζεται σε αριθμό ή ποσοστό. Η εταιρεία πρέπει να γνωστοποιεί τον συνολικό αριθμό των ναυτικών ατυχημάτων στα οποία ενεπλάκη ο στόλος της. Ως θαλάσσιο ατύχημα ορίζεται σύμφωνα με τον Κώδικα ISM του IMO το γεγονός ή αλληλουχία γεγονότων, που σχετίζεται άμεσα με τις λειτουργίες ενός πλοίου και έχει ως αποτέλεσμα τον θάνατο ή το σοβαρό τραυματισμό ενός ατόμου, την απώλεια ενός ατόμου από ένα πλοίο, την απώλεια ή την εγκατάλειψη ενός πλοίου, τις υλικές ζημιές σε πλοίο, την προσάραξη ενός πλοίου ή την εμπλοκή του σε σύγκρουση, τις υλικές ζημιές σε θαλάσσια υποδομή εκτός



πλοίου που θα μπορούσαν να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο την ασφάλεια του πλοίου, άλλου πλοίου ή ενός ατόμου καθώς και κάποια σοβαρή ζημιά στο περιβάλλον που προκλήθηκε από πλοίο. Η εταιρεία θα πρέπει να γνωστοποιεί το ποσοστό των ναυτικών ατυχημάτων που ταξινομούνται ως πολύ σοβαρά ναυτικά ατυχήματα (serious marine casualties) τα οποία είναι αυτά που περιλαμβάνουν την ολική απώλεια του πλοίου, έναν θάνατο ή σοβαρή ζημιά στο περιβάλλον. Το ποσοστό υπολογίζεται ως ο αριθμός των πολύ σοβαρών ναυτικών ατυχημάτων διαιρεμένος με τον συνολικό αριθμό των ναυτικών ατυχημάτων. Η εταιρεία θα πρέπει να περιγράφει τα θαλάσσια ατυχήματα καθώς και τα πολύ σοβαρά θαλάσσια ατυχήματα, αναφέροντας τις βαθύτερες αιτίες αυτών, τα αποτελέσματα και τυχόν διορθωτικές ενέργειες που εφαρμόστηκαν ως απάντηση. Εκφράζεται με το αριθμό των συνολικών ατυχημάτων (Number of incidents) καθώς και το ποσοστό των ατυχημάτων που χαρακτηρίζονται ως πολύ σοβαρά (SASB,2018)..

Ο δείκτης TR-MT-540a.2 είναι ο αριθμός των σοβαρών παρατηρήσεων ή συστάσεων (conditions of class or Recommendations) που έχει λάβει η εταιρεία για τα πλοία της από το κράτος – σημαίας ή από άλλον αναγνωρισμένο οργανισμό (RO) όπως απο την κλάση του πλοίου. Οι όροι της τάξης ή οι συστάσεις είναι οι απαιτήσεις που επιβάλλονται από το κράτος – σημαίας (ή τον εκπρόσωπό της, όπως ένας Νηογνώμονας) και οι οποίοι πρέπει διεκπεραιωθούν εντός του συγκεκριμένου χρονικού ορίου που έχει συμφωνηθεί για να διατηρήσει το πλοίο τη κλάση του, συμπεριλαμβανομένων επισκευών ή/και ανανεώσεων που σχετίζονται με ζημιές που επηρεάζουν την κλάση (π.χ. προσάραξη, κατασκευαστικά λάθη, βλάβες μηχανημάτων και σπατάλη πέρα από τα επιτρεπόμενα όρια), προσωρινών επισκευών, απαιτήσεων συμπληρωματικής επιθεώρησης κλπ. Ο δείκτης αυτός, μετρείται σε αριθμό conditions of class και σχετίζεται με το TMSA Element (INTERTANKO, 2022)

Ο δείκτης TR-MT-540a.3 αναφέρεται στον αριθμό παρατηρήσεων (deficiencies) και συλλήψεων (detentions) από τις λιμενικές αρχές. Ως deficiency ορίζεται η κατάσταση που διαπιστώνεται ότι δεν συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις μιας ή περισσότερων από τις συμβάσεις MARPOL, SOLAS, STCW, ILO, της διεθνούς σύμβασης για τις γραμμές φόρτωσης (International Convention on Load Lines), για τον Έλεγχο των Επιβλαβών Αντιρρυπαντικών Συστημάτων στα Πλοία (AFS) καθώς της διεθνούς σύμβασης για τη μέτρηση της χωρητικότητας των πλοίων, 1969 (Τονάζ). Ως detention ορίζεται η επεμβατική δράση του κράτους λιμένα (PSC), η οποία πραγματοποιείται όταν η κατάσταση ενός πλοίου ή του πληρώματος του δεν ανταποκρίνεται και δεν συμμορφώνεται σημαντικά στις ισχύουσες συμβάσεις. Η κατάσταση του detention



διασφαλίζει ότι το πλοίο δεν θα αποπλεύσει έως ότου μπορέσει να συνεχίσει ξανά το ταξίδι του χωρίς να παρουσιάζει κίνδυνο για το ίδιο το πλοίο ή τα άτομα επί του πλοίου ή χωρίς να παρουσιάζει αδικαιολόγητη απειλή ή ζημιά για το θαλάσσιο περιβάλλον, ανεξάρτητα από το αν μια τέτοια ενέργεια επηρεάζει ή όχι τη προγραμματισμένη αναχώρηση του πλοίου. Σε αυτή τη μέτρηση περιλαμβάνονται deficiencias και detentions που εκδίδονται από οργανισμούς PSC που έχουν υπογράψει μνημόνια συμφωνίας (MoU) (Paris MoU, Tokyo MoU, Acuerdo de Viña del Mar, Caribbean MoU, Abuja MoU, Black Sea MoU, Mediterranean MoU, Indian Ocean MoU, or Riyadh MoU) ή από την Ακτοφυλακή των ΗΠΑ (USCG). Ο δείκτης αυτό μετριέται με:

- Deficiency rate = αριθμός των deficiencias από τοπικές λιμενικές αρχές (PSC) διαιρεμένο με το συνολικό αριθμό επιθεωρήσεων από PSC
- Αριθμό detentions από τοπικές λιμενικές αρχές

5.2 ΠΡΟΤΥΠΟ GRI

Το Global Reporting Initiative (GRI), το οποίο ιδρύθηκε το 1997 από τον Συνασπισμό για Περιβαλλοντικά Υπεύθυνες Οικονομίες, το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα του ΟΗΕ και το Ινστιτούτο Tellus απευθύνεται σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς (επενδυτές, καταναλωτές, εργαζομένους και κοινωνία των πολιτών). Είναι ένας διεθνής ανεξάρτητος οργανισμός ο οποίος βοηθάει επιχειρήσεις αλλά και άλλους οργανισμούς να λάβουν ευθύνη για τον αντίκτυπο τους σε θέματα ESG, παρέχοντας τους μία παγκοσμίως κοινή γλώσσα ώστε να επικοινωνούν αυτόν τον αντίκτυπο. Η αποστολή του GRI είναι να ενδυναμώνει τις αποφάσεις που δημιουργούν κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη και να παρέχει ουσιαστικά πρότυπα που βοηθούν τις επιχειρήσεις, τις κυβερνήσεις και άλλους οργανισμούς να κατανοήσουν και να κοινοποιήσουν το αποτύπωμά τους σε θέματα, όπως η κλιματική αλλαγή, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η διαφθορά (Esty, D. C., & Cort, T. (Eds.,2020)). Το πλαίσιο των προτύπων GRI αντιπροσωπεύει ένα παγκόσμιο best practice για τη δημόσια κοινοποίηση ενός εύρους οικονομικών, περιβαλλοντολογικών και κοινωνικών επιδράσεων το οποίο βοηθά τις εταιρείες να εντοπίζουν, να συλλέγουν και να αναφέρουν αυτές τις πληροφορίες με σαφή και συγκρίσιμο τρόπο. Η αναφορά βιωσιμότητας η οποία βασίζεται σε αυτό το πρότυπο παρέχει πληροφορίες σχετικά με την αρνητική ή τη θετική συνεισφορά της εταιρείας στη βιώσιμη ανάπτυξη. Όπως φαίνεται και στην παρακάτω εικόνα, τα GRI πρότυπα διακρίνονται σε γενικά (universal) και

108

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

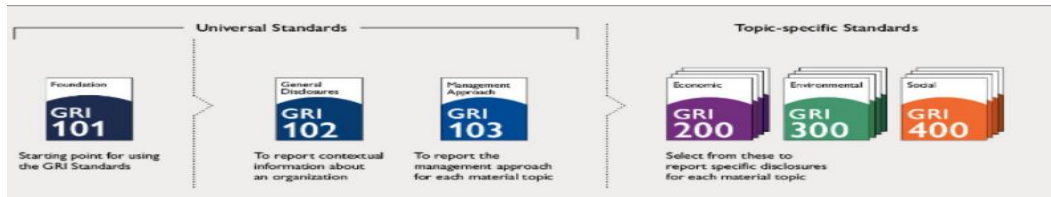
Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 109/147

κλαδικά (top-specific). Τα τρία γενικά πρότυπα (GRI 101, 102, 103) χρησιμοποιούνται από κάθε οργανισμό ο οποίος δημιουργεί μια αναφορά βιωσιμότητας και σε αυτά παρέχεται μία χρήσιμη καθοδήγηση για τις γενικές γνωστοποιήσεις. Ο κάθε οργανισμός μπορεί επίσης, να επιλέγει και από τα topic – specific standards (GRI 200 (economic), GRI 300 (environmental), GRI 400 (social)) για να κάνει την αναφορά του σε σημαντικά ζητήματα ESG. Τα αλληλένδετα πρότυπα GRI έχουν σχεδιαστεί για να χρησιμοποιούνται ως σύνολο για την προετοιμασία μιας έκθεσης βιωσιμότητας επικεντρωμένης σε ουσιαστικά θέματα.



Πίνακας 16: Τα γενικά (universal) και κλαδιά (top – specific) GRI πρότυπα

	Economic Performance <ul style="list-style-type: none"> Economic value generated and distributed Financial risks due to climate change Financial assistance received from governments 	Market presence <ul style="list-style-type: none"> Employment of from local communities Salary ratios compared to local minimum wages 	Indirect economic impacts <ul style="list-style-type: none"> Investments in infrastructure and services Significant direct economic impacts 	Procurement practices <ul style="list-style-type: none"> Proportion of spending on local suppliers 	Anti-corruption/ anti-bribery <ul style="list-style-type: none"> Operations assessed for risks related to corruption Communication and training on anti-corruption policies and procedures Incidents of corruption and actions taken Legal actions for anti-competitive behavior, anti-trust, and monopoly practices 			
		Materials <ul style="list-style-type: none"> Types and quantities of materials used 	Energy <ul style="list-style-type: none"> Energy consumption within/outside the organisation Energy intensity Energy reductions 	Water <ul style="list-style-type: none"> Water consumption by source Water recycled and reused 	Biodiversity <ul style="list-style-type: none"> Operations with impacts to areas of biodiversity Products with impacts to biodiversity 	Emissions <ul style="list-style-type: none"> Direct and indirect GHG emissions GHG emissions intensity GHG emissions reduction 	Effluents and waste <ul style="list-style-type: none"> Waste discharged by quality and destination Hazardous waste treatment 	Supplier environmental assessment <ul style="list-style-type: none"> Suppliers assessed based on environmental criteria
		Employment <ul style="list-style-type: none"> Hires and turnover Employee benefits Parental leave 	Labour/ management relations <ul style="list-style-type: none"> Notice periods 	Occupational health and safety <ul style="list-style-type: none"> H&S committees Injury rates Absenteeism rates 	Training and education <ul style="list-style-type: none"> Training hours Training programs Performance reviews 	Diversity and equal opportunity <ul style="list-style-type: none"> Diversity in governance bodies Men to women salary ratio 	Non-discrimination <ul style="list-style-type: none"> Incidents of discrimination and corrective actions 	Freedom of association <ul style="list-style-type: none"> Suppliers assessed for labour practices

Πίνακας 17 : Οι μετρήσεις και οι δείκτες GRI ανά πτυχή ESG

Μέσω των δραστηριοτήτων και των επιχειρηματικών τους σχέσεων, οι εταιρείες μπορούν να έχουν επίδραση στην οικονομία, στο περιβάλλον και στους ανθρώπους και με τη σειρά τους να συνεισφέρουν αρνητικά ή θετικά στην βιώσιμη ανάπτυξη. Τα πρότυπα GRI επιτρέπουν σε έναν οργανισμό να γνωστοποιεί δημόσια τις πιο σημαντικές επιπτώσεις του στην οικονομία, στο περιβάλλον και στους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων του στα ανθρώπινα δικαιώματα και στο πώς ο οργανισμός διαχειρίζεται αυτές τις επιπτώσεις. Αυτό ενισχύει τη



διαφάνεια σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ένας οργανισμός συνεισφέρει ή στοχεύει στη συμβολή του στη βιώσιμη ανάπτυξη, τη συνέπεια και την αξιοπιστία και αυξάνει την οργανωτική υπευθυνότητα της εταιρείας. Μόλις ένας οργανισμός καθορίσει ένα θέμα ως σημαντικό, το πρότυπο παρέχει αντίστοιχες μετρήσεις για τις επιπτώσεις που σχετίζονται με αυτό το θέμα. Επίσης, το GRI αναγνωρίζει ότι μια εταιρεία θα έχει συλλέξει ήδη και αναφέρει τις περισσότερες πληροφορίες μέσω της ετήσιας έκθεσής της, μιας Έκθεσης Βιωσιμότητας ή της ιστοσελίδα της και κατά συνέπεια μια αναφορά ESG που χρησιμοποιεί το πρότυπο GRI μπορεί να περιλαμβάνει ένα ευρετήριο περιεχομένων το οποίο θα αποφεύγει την επανάληψη πληροφοριών που έχουν ήδη αναφερθεί δημόσια οπουδήποτε αλλού, όπως σε ιστοσελίδες ή στην ετήσια αναφορά. Σε μια τέτοια περίπτωση, θα παρέχεται μια αναφορά στο GRI ευρετήριο ως προς το πού μπορούν να βρεθούν αυτές οι πληροφορίες (π.χ. παρέχοντας έναν σύνδεσμο προς την ιστοσελίδα ή παραθέτοντας τη σελίδα της ετήσιας έκθεσης όπου έχουν δημοσιευθεί οι πληροφορίες). Σε αντίθεση με άλλα πλαίσια αναφοράς, τα πρότυπα GRI έχουν μια αρθρωτή δομή, που καθιστά ευκολότερη την κατανόηση και την εφαρμογή τους.

5.3 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ SASB ΚΑΙ GRI

Ο τρόπος με τον οποίο είναι δομημένοι οι δείκτες και η διαδικασία δημοσιοποίησης τους είναι συγκεκριμένος. Αρχικά, οι δείκτες συνοδεύονται πάντοτε από έναν επεξηγηματικό ορισμό ο οποίος παρέχει μία περίληψη των απαιτούμενων πληροφοριών / δεδομένων που πρέπει να δημοσιεύονται από την εταιρεία και έπειτα διακρίνονται σε ποιοτικούς και ποσοτικούς. Στο στάδιο αυτό μπορεί η εταιρεία να αποφασίσει αν επιθυμεί και εξωτερική διασφάλιση η οποία ορίζεται ως η διαδικασία κατά την οποία η αξιοπιστία, η ακρίβεια και η συνέπεια των πληροφοριών που δημοσιεύονται από μία εταιρεία εξετάζονται από κάποια τρίτη ουδέτερη και αξιόπιστη εταιρεία η οποία ειδικεύεται στον συγκεκριμένο κλάδο και είναι πιστοποιημένη. Συνεπώς, κάθε εταιρεία αν επιθυμεί μπορεί να διασφαλίζει ότι οι δημοσιευμένες πληροφορίες για κάθε δείκτη επαληθεύονται από τρίτο εξωτερικό φορέα διασφάλισης (Σπυρίωνας Απ. Κολοβου,2020). Για τη σύγκριση των προτύπων GRI και SASB, επιλέχθηκαν κάποιοι παράμετροι αξιολόγησης της αποδοτικότητας και της εφαρμογής αυτών των προτύπων όπως απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα,



ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ		SASB	GRI
1	Triple Bottom Line προσέγγιση	x	x
2	Γνωστοποιήσεις για την εταιρική δομή	x	x
3	Γενικό πρότυπο		x
4	Κλαδικό πρότυπο	x	
5	Εστίαση στους εμπλεκόμενους φορείς		x
6	Εστίαση στο επενδυτικό κοινό	x	
7	Μήτρα ουσιαστικότητας	x	
8	Ευθυγράμμιση με SDGs		x
9	Ευθυγράμμιση με TMSA / DBMS / ISO	x	x
10	Μικρότερο γραφειοκρατικό κόστος	x	
11	Ευθυγράμμιση με συστήματα διαχείρισης	x	x
12	Ευθυγράμμιση με KPIs	x	
13	Risk management		x
14	Ανάγκη για ενημέρωση	x	x
15	Εκπομπές GHG & Ενέργεια	x	x
16	Ποιότητα του αέρα	x	x
17	Οικολογικός αντίκτυπος	x	x
18	Υγεία και ασφάλεια των υπαλλήλων	x	
19	Επιχειρηματική ηθική	x	x
20	Διαχείριση ατυχημάτων και ασφάλειας	x	
21	Απόβλητα		x
22	Αξιολόγηση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων		x
23	Κατάρτιση και Εκπαίδευση		x

Πίνακας 18: Παράμετροι αξιολόγησης εφαρμογής και αποδοτικότητας προτύπων SASB και GRI – Συγκριτική αξιολόγηση

Όσον αφορά στα κοινά τους στοιχεία, τόσο το GRI όσο και το SASB στοχεύουν να κάνουν τους δημοσιοποιημένους βασικούς δείκτες απόδοσης συγκρίσιμους μεταξύ των εταιρειών και υπάρχει πολύ μικρή αντίφαση μεταξύ τους. Και τα δύο πρότυπα βασίζονται στην Triple Bottom Line η οποία αντιπροσωπεύει το πιο ευρέως αποδεκτό θεμελιώδες εννοιολογικό πλαίσιο για την ενσωμάτωση μη χρηματοοικονομικών μετρήσεων απόδοσης στην αξιολόγηση της εταιρικής δραστηριότητας (Daniel C. Esty, Todd Cort, 2020). Επίσης, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι και τα δύο πρότυπα δεν ορίζουν κατανομές, κατώτατα όρια, στόχους ή οποιαδήποτε άλλο σημείο αναφοράς για καλή ή κακή απόδοση.

Οι δείκτες ESG διακρίνονται σε γενικούς και κλαδικούς. Οι γενικοί αφορούν στο σύνολο της οικονομίας και εστιάζουν στο γενικό χαρακτήρα των θεμάτων ESG και επιτρέπουν στις εταιρείες να προβάλλουν το έργο τους ενώ οι κλαδικοί αφορούν σε συγκεκριμένους κλάδους και εξετάζουν τα ζητήματα που θεωρούνται στρατηγικής σημασίας για κάθε κλάδο και βοηθούν τις εταιρείες να αξιολογήσουν την επίδοσή τους ώστε να επιτύχουν καλύτερη χρηματοοικονομική επίδοση μακροπρόθεσμα. Τα πρότυπα που ενσωματώνουν κλαδικούς δείκτες προσφέρουν μία πιο σαφή εικόνα των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες ανά κλάδο σε σχέση με τη βιώσιμη ανάπτυξη καθώς τα περισσότερα ουσιαστικά θέματα διαφέρουν μεταξύ επιχειρηματικών κλάδων και τομέων και περιλαμβάνουν και τους αντίστοιχους δείκτες μέτρησης. Ο δείκτης GRI είναι γενικός δείκτης ενώ το SASB κλαδικός δείκτης (Serafeim et Al, 2020).



Όσον αφορά στις αποκαλύψεις που είναι γενικές και κοινές (General disclosures) τόσο το GRI όσο και το SASB απαιτούν από την εκάστοτε εταιρεία να παρέχει γενικά δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με την εταιρική δομή της (corporate structure). Βασικές περιγραφές του τι πρέπει να περιλαμβάνεται σε αυτές τις εταιρικές εισαγωγές και γενικές αποκαλύψεις παρέχονται από το εκάστοτε πρότυπο. Οι περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εταιρεία και τη δομή της είναι ήδη διαθέσιμες μέσω του ιστότοπου της ή της Ετήσιας Έκθεσης ή της οικονομικής αναφοράς και αυτές οι δύο πηγές πληροφόρησης παρέχουν ένα χρήσιμο σημείο εκκίνησης για τη συλλογή των γενικών ESG αποκαλύψεων. Κατ' ελάχιστον, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή οδηγία (2014/95/EU), η αναφορά πρέπει να περιλαμβάνει:

- Μια επεξήγηση της στρατηγικής προσέγγισης της εταιρείας για τη βιωσιμότητα και την αναφορά βιωσιμότητας από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της.
- Μια επισκόπηση της προσέγγισης που ακολουθήθηκε για την ανάπτυξη της έκθεσης, π.χ. οι τυπικές μετρήσεις που χρησιμοποιήθηκαν, η χρήση μήτρας ουσιαστικότητας κ.λπ
- Μία περίληψη της αποστολής (mission), οράματος (vision) και της αξίας της εταιρείας τα οποία πρέπει να εξεταστούν προσεκτικά στο πλαίσιο του ESG και της βιωσιμότητας.
- Το ιστορικό και βασικά στοιχεία για την εταιρεία όσον αφορά την ανάπτυξη, την εταιρική και επιχειρηματική της δραστηριότητα, την δομή και την παγκόσμια παρουσία της.

Τα πρότυπα ωστόσο διαφέρουν ως προς το κοινό στο οποίο εστιάζουν καθώς το GRI προσφέρει σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ένα πλαίσιο αναφοράς βασισμένο σε αρχές για να τους καθοδηγήσει στη δημιουργία σχετικών και αξιόπιστων γνωστοποιήσεων ενώ το SASB παρέχει στους επενδυτές πρόσβαση σε συγκρίσιμα, συνεπή και αξιόπιστα δεδομένα ώστε να τους ενημερώσει και να τους βοηθήσει σε επενδυτικές αποφάσεις. Τα πρότυπα GRI χρησιμοποιούνται για να ενημερώνουν όλους τους ενδιαφερομένους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτών, των εργαζόμενων, της κοινωνίας των πολιτών και των κυβερνήσεων ενώ τα SASB εστιάζουν στους επενδυτές τους και σε άλλους παρόχους χρηματοοικονομικού κεφαλαίου και παρέχουν περιεκτικά στοιχεία σχετικά με τη βιωσιμότητα προκειμένου να αξιολογούνται οι σχετικοί κίνδυνοι και ευκαιρίες από τους επενδυτές. Και τα δύο σύνολα προτύπων ισχύουν για οργανισμούς οποιουδήποτε μεγέθους, δημόσιου ή ιδιωτικού, οπουδήποτε στον κόσμο. Κατά συνέπεια, ένας βασικός παράγοντας διαφοροποίησης μεταξύ του GRI και του SASB είναι η εστίαση του πρώτου σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών έναντι του επενδυτικού κοινού-στόχου που εστιάζει



το δεύτερο. Σε ένα κοινό άρθρο του 2017, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι του GRI και της SASB γράφουν ότι: «Αντί να είναι ανταγωνιστικά, το GRI και το SASB έχουν σχεδιαστεί για να εκπληρώνουν διαφορετικούς σκοπούς για διαφορετικά κοινά. Για τις εταιρείες, έχει να κάνει με την επιλογή του σωστού εργαλείου για τη δουλειά και το σκοπό που επιθυμούν». Το πρόσφατο Πρότυπο 206 του GRI σχετικά με τη γνωστοποίηση για τους φόρους και τις πληρωμές προς τις κυβερνήσεις δείχνει τη δυνατότητα εφαρμογής αυτού για ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων και απαιτεί δημόσια αναφορά ανά χώρα για τους φόρους που καταβάλλονται από μια πολυεθνική εταιρεία. Μια τέτοια γνωστοποίηση θα αύξανε απότομα τη διαφάνεια για τις φορολογικές δικαιοδοσίες και έχει τη δυνατότητα να αποθαρρύνει την σκόπιμη φορο-αποφυγή. Θεωρητικά, η φοροαποφυγή ωφελεί τους μετόχους και ορισμένους επαγγελματίες λογιστικούς και φορολογικούς συμβούλους αλλά επηρεάζει αρνητικά τα διαθέσιμα κεφάλαια για τις δημόσιες υποδομές και την κοινωνική πρόνοια βλάπτοντας σχεδόν όλα τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Τα ενδιαφερόμενα μέρη που δεν είναι μέτοχοι έχουν συλλογικό κίνητρο να ελαχιστοποιούν τις αρνητικές επιπτώσεις της σκόπιμης φορο-αποφυγής, καθώς φέρουν σημαντικό μερίδιο του εμποδίου που πηγάζει από εξωτερικούς παράγοντες που δεν μπορούν να βελτιωθούν λόγω επισφαλούς κρατικής χρηματοδότησης. Ίσως δεν είναι τυχαίο ότι τα λογιστικά πλαίσια με επίκεντρο τους μετόχους όπως το SASB δεν περιλαμβάνουν κανένα πρότυπο φορολογικής διαφάνειας. Παρόλο που ένας επενδυτής μπορεί να μην ενδιαφέρεται βραχυπρόθεσμα εάν μια εταιρεία αποφεύγει σκόπιμα τους φόρους, μακροπρόθεσμα, δεν είναι προς το συμφέρον αυτού του επενδυτή να αγνοήσει τα σήματα μελλοντικής πίεσης που θα ασκηθούν έναντι πρακτικών φοροδιαφυγής. Στους επενδυτές αρέσει να ενημερώνονται ακόμη και για πληροφορίες που προορίζονται για άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Ως εκ τούτου, οι γνωστοποιήσεις του προτύπου GRI είναι ίσως εξίσου χρήσιμες με τις πιο στοχευμένες γνωστοποιήσεις SASB για τον επενδυτή που ενδιαφέρεται για τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη απόδοση της επένδυσης.

Όσον αφορά στην μήτρα ουσιαστικότητας, μία βασική διαφορά των προτύπων είναι η εφαρμογή της ανάλυσης ουσιαστικότητας. Το πλαίσιο αναφοράς GRI καθοδηγεί τις εταιρείες να επιλέξουν θέματα που αντικατοπτρίζουν τις πιο σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις από τη δραστηριότητα τους σε συνεννόηση με τους ενδιαφερόμενους φορείς. Αυτά τα ζητήματα μπορούν να περιλαμβάνουν θέματα που έχουν οικονομικές επιπτώσεις στην εταιρεία καθώς και θέματα που επηρεάζουν τους ανθρώπους και το περιβάλλον εκτός του οργανισμού όπως οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι πρακτικές



της εφοδιαστικής αλυσίδας κ.λ.π. Στο πρότυπο GRI, η ανάλυση ουσιαστικότητας πρέπει να διεξαχθεί από την ίδια την εταιρεία σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς και να δημιουργηθεί η αντίστοιχη μήτρα. Από την άλλη, η ανάλυση ουσιαστικότητας του SASB βασίζεται σε έναν χρηματοοικονομικό προσανατολισμό που είναι ευρέως αποδεκτός από τις κεφαλαιαγορές παγκοσμίως και αναγνωρίζει θέματα βιωσιμότητας που είναι πιθανό να επηρεάσουν την οικονομική απόδοση και τη μακροπρόθεσμη εταιρική αξία μίας τυπικής εταιρείας που δραστηριοποιείται σε έναν συγκεκριμένο κλάδο και προσπαθεί να κωδικοποιήσει την ουσιαστικότητα, παρέχοντας έτοιμα τα ουσιαστικά ζητήματα ανά κλάδο, γεγονός που καθιστά την εφαρμογή τους ευκολότερη όπως ειπώθηκε και από ESG manager γνωστής εταιρείας.

Άμεση συνέπεια του παραπάνω είναι ότι με το πρότυπο SASB επιτυγχάνεται περιορισμός διοικητικού – γραφειοκρατικού εμποδίου. Η ανάπτυξη μιας αναφοράς ESG δεν θα πρέπει να προσθέτει πρόσθετες απαιτήσεις ή να δημιουργεί πρόσθετο διοικητικό φόρτο στις εταιρείες. Πρέπει να υπάρχει ένα τυπικό πλαίσιο με συγκεκριμένα σημεία αναφοράς ώστε κατά τη συλλογή δεδομένων να εξασφαλίζεται μείωση του φόρτου της έρευνας των δεδομένων και της εργασίας πάνω στην αναφορά. Με τη χαρτογράφηση των συνδέσεων μεταξύ των καθιερωμένων προτύπων αναφοράς ESG και των δεδομένων που έχουν ήδη συλλεχθεί μέσω υποχρεωτικών μέσων και πρωτοβουλιών του κλάδου, ένα μεγάλο μέρος του φόρτου εργασίας έχει ήδη διεξαχθεί απαλλάσσοντας την εταιρεία από αυτή την απαραίτητη άσκηση στα αρχικά στάδια ανάπτυξης της Έκθεσης ESG. Καθορίζοντας ποια θέματα μπορεί να είναι σημαντικά για έναν συγκεκριμένο κλάδο, το SASB στοχεύει να ελαφρύνει το βάρος της ανάλυσης για τους επενδυτές. Ο χάρτης υλικότητας ελαφρύνει τον φόρτο εργασίας ενός επενδυτικού αναλυτή καθώς τον απαλλάσσει από το καθήκον να εκτελεί την ολοκληρωμένη δέουσα έρευνα για ένα πλήρες φάσμα θεμάτων βιωσιμότητας. Το GRI σχεδιάζει να αναπτύξει στο μέλλον συγκεκριμένο πρότυπο για τον τομέα της ναυτιλίας μαζί με άλλα 39 κλαδικά πρότυπα για άλλους κλάδους. Στον παρακάτω πίνακα, έχουν επιλεγεί από το σύνολο των δεικτών GRI, οι δείκτες εκείνοι που θα ήταν πιο χρήσιμο να συμπεριληφθούν στην αναφορά μίας ναυτιλιακής εταιρείας.



GRI Standard Title	Number	GRI Disclosure Title
Economic Performance	201-2	Financial implications and other risks and opportunities due to climate change
Anti-corruption	205-1	Operations assessed for risks related to corruption
	205-2	Communication and training about anti-corruption policies and procedures
	205-3	Confirmed incidents of corruption and actions taken
Energy	302-1	Energy consumption within the organisation
Biodiversity	304-2	Significant impacts of activities, products, and services on biodiversity
Emissions	305-1	Direct (Scope 1) GHG emissions
	305-2	Indirect (Scope 2) GHG emissions
	305-4	GHG emission intensity
	305-5	Reduction of GHG emissions
	305-7	Nitrogen oxides (NOx), sulphur oxides (SOx), and other significant air emissions
Waste	306-1	Waste generation and significant waste-related impacts
	306-3	Waste generated
	306-5	Waste directed to disposal
Occupational Health and Safety	403-1	Hazard identification, risk assessment, and incident investigation
	403-2	Occupational health services
	403-3	Worker training on occupational health and safety
	403-5	Promotion of worker health
	403-6	Prevention and mitigation of occupational health and safety impacts directly linked by business relationships
	403-7	Work related injuries
	403-9	Average hours of training per year per employee
Training and Education	404-1	Programs for upgrading employee skills and transition assistance programs
	404-2	Percentage of employees receiving regular performance and career development reviews
Human Rights Assessment	404-3	Employee training on human rights policies or procedures

Πίνακας 19: Οι δείκτες του προτύπου GRI που σχετίζονται με τις θαλάσσιες μεταφορές

Όσον αφορά στην ευθυγράμμιση με τους ΣΒΑ, στο ευρύτερο πλαίσιο της παγκόσμιας ατζέντας για τη βιωσιμότητα, οι εταιρείες μπορούν να ευθυγραμμίζουν τις περισσότερες πολιτικές ESG με έναν ή περισσότερους από τους ΣΒΑ του ΟΗΕ καθώς υπάρχουν αρκετοί ΣΒΑ που ταιριάζουν στο πεδίο δραστηριότητας μιας ναυτιλιακής εταιρείας καθώς και στο πλαίσιο των Προτύπων GRI και SASB. Και τα δύο πρότυπα συμμορφώνονται με τα SDGs 3,13,14,8,16 αλλά το GRI συμμορφώνεται επιπλέον και με το 4, 5, 10 και 12 μέσω των GRI 412-2, GRI 404-1,2,3, GRI 306-1,3,5. Εάν οι ΣΒΑ του ΟΗΕ πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως μέρος του πλαισίου αναφοράς ESG, συνιστάται να εξεταστεί λεπτομερώς ποιος από τους 17 ΣΒΑ του ΟΗΕ έχει σχετικούς δείκτες (231) και στόχους (169).

Όσον αφορά στην παράμετρο 9, απαραίτητη είναι η αξιοποίηση προτύπων και δεδομένων που έχουν προκύψει από τα πρότυπα και τα best practices της βιομηχανίας δεξαμενόπλοιων ή φορτηγών. Η βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία του ESG πλαισίου και της αναφοράς είναι η



αποτελεσματική χρήση των δεδομένων που έχουν ήδη συλλεχθεί μέσω καθιερωμένων συστημάτων διαχείρισης. Για τα δεξαμενόπλοια και τα φορτηγά, η συμβολή του TMSA μέσω του OCIMF καθώς και του DBMS μέσω της Rightship μπορεί να παρέχει ένα μεγάλο όγκο δεδομένων που σχετίζονται με περιβαλλοντικές δραστηριότητες και δραστηριότητες ασφάλειας και τα οποία ήδη συλλέγονται. Οι εταιρείες διαθέτουν, επίσης καθιερωμένα συστήματα διαχείρισης που παρέχουν ήδη πολιτικές και διαδικασίες αναφορικά με τις περιβαλλοντολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Ο στόχος δεν είναι να επινοηθούν νέα μέσα για την αναφορά και τη συλλογή δεδομένων για το σκοπό της σύνθεσης των σχετικών αναφορών ESG αλλά να χρησιμοποιηθούν τα εκτεταμένα δεδομένα που έχουν ήδη συλλεχθεί. Τα πρότυπα SASB και GRI συμμορφώνονται με τα TMSA elements 1,4,6,8,10,12 καθώς και τα αντίστοιχα του DBMS.

Η αξιοποίηση αυτών των συστημάτων έχει και ένα ακόμη πλεονέκτημα το οποίο είναι ότι η ενσωμάτωση αυτών στην αναφορά ενισχύει την αξιοπιστία της αναφοράς καθώς οι ναυτιλιακές εταιρείες έχουν ήδη δημιουργήσει αξιόπιστα και επικυρωμένα συστήματα διακυβέρνησης που παρέχουν δεδομένα περιβαλλοντικής και κοινωνικής απόδοσης. Αυτά τα δεδομένα μπορούν να δημιουργούν δεσμούς μεταξύ των ήδη επαληθευμένων και επικυρωμένων δεδομένων ESG και των συστημάτων διαχείρισης, όπως ο Κώδικας Διεθνούς Διαχείρισης Ασφάλειας (ISM) και ο Διεθνής Οργανισμός για Πρότυπα Τυποποίησης (ISO) με τα καθιερωμένα Πρότυπα ESG. Ενώ αυτοί οι δείκτες απόδοσης και οι πολιτικές διαχείρισης θα επαληθευτούν μέσω ISM audit κλπ, η πολιτική ESG μπορεί επίσης να επαληθευτεί από τρίτο μέρος σε εθελοντική όμως βάση είτε συνολικά ή εν μέρει για συγκεκριμένους τομείς (π.χ. CO2 εκπομπές). Η αξιοπιστία επιτυγχάνεται επίσης με την συμμόρφωση με ένα από τα καθιερωμένα πρότυπα (GRI /SASB). Στον παρακάτω πίνακα, απεικονίζονται συνοπτικά κάποια συστήματα διαχείρισης σε ευθυγράμμιση με τα σημαντικά κριτήρια που έχουν τεθεί από το SASB για την ναυτιλία.



	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
Κλιματική αλλαγή	IMO GHG Στρατηγική Σύμβαση του Παρισιού Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) - Διακυβερνητική Ομάδα για την Αλλαγή του Κλίματος	Κυβερνητικά έγγραφα (Governing documents) 1. Energy Management Policy (ISO 50001.2018) 2. Environmental Policy (ISO 14001.2015) Συστήματα Διαχείρισης (Environmental Management Systems) 1. Fuel Management plan & fuel sulphur content requirement 2. Energy Management
Αέριες εκπομπές	IMO MARPOL Σύμβαση παράρτημα VI EU Sulphur Directive 2016/802 TH Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS)	Συστήματα Διαχείρισης 1. SEEMP -Ship Implementation plan (SIP) for IMO 2020 -EU MRV (monitoring plan for carbon dioxide emissions)
Οικολογικός αντίκτυπος	Το Παγκόσμιο Σύμφωνο του ΟΗΕ (UN Global Compact) IMO MARPOL Σύμβαση παράρτημα VI Η Σύμβαση του IMO για το Ballast Water Management ΕΥ Κανονισμός ανακύκλωσης πλοίων (ship recycling Regulation)	Συστήματα Διαχείρισης 1. Shipboard manuals (Environmental protections, sewage management plan, bilge water management plan, fuel management plan, asbestos management plan 2. Water ballast management plan 3. Biofouling Management plan 4. Environmental Management system
Καταπολέμηση της διαφθοράς (Anti-corruption)	Το Παγκόσμιο Σύμφωνο του ΟΗΕ Οι αμερικανικές πρακτικές περί εξωτερικής διαφθοράς (US Foreign Corruption practices act) Ο νόμος περί δωροδοκίας του Ηνωμένου Βασιλείου (The UK Bribery act)	Κυβερνητικά έγγραφα (Governing documents) 1. Πολιτική κατά της δωροδοκίας (Anti-bribery policy - Foreign Corrupt Practices Act - FCPA) 2. Κώδικας επιχειρηματικής δεοντολογίας και επιχειρηματικής ηθικής 3. πολιτική καταγγελιών (whistleblower protection policy) 4. Πολιτική κυρώσεων (Sanctions policy)
Υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων	Το Παγκόσμιο Σύμφωνο του ΟΗΕ οι συμβάσεις ILO MLC 2006 Ο ISM Κώδικας Maritime Crew Resource Management	1. Shipboard manuals - Εγχειρίδια πλοίου (Shipboard personnel, living and working safely, medical treatment) 2. Inventory of Hazardous Materials (IHM) εφόσον απαιτείται. 3. OSHAS 18001 4. ISO 45001
Διαχείριση ατυχημάτων και ασφάλειας (Accident and safety management)	Ο ISM Κώδικας Διαχείριση Πόρων Ναυτικού Πληρώματος MLC 2006	Συστήματα Διαχείρισης (Management Systems) 1. Risk management and assessment 2. Shipboard manual sections: Reporting and analysis of non-conformity, accidents 3. Hazards occurrences & undesirable events

Πίνακας 20: Διεθνή πρότυπα και εσωτερική διακυβέρνηση ανά ESG πτυχή με βάση το πρότυπο SASB

Στην ίδια λογική με παραπάνω, στηρίζεται και η ευθυγράμμιση των προτύπων με τα KPIs (παράμετρος 12). Οι δείκτες απόδοσης είναι συλλογές πληροφοριών που χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση και την αξιολόγηση της απόδοσης. Επιπλέον, εκφράζουν την τελική αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα μιας εταιρείας. Οι KPIs αντιπροσωπεύουν τη βάση για τη μέτρηση της επιτυχίας των επιχειρήσεων και των δραστηριοτήτων τους. Σκοπός τους είναι να διευκολύνουν τη μέτρηση των επιδόσεων εντός των εταιρειών και του κλάδου, και να ξεκινήσει η συγκριτική αξιολόγηση. Εκτός από τα άμεσα πλεονεκτήματα, οι KPIs χρησιμοποιούνται ως μέσα επικοινωνίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών ώστε να τους ενημερώσουν για τις προσπάθειες συνεχούς βελτίωσης (Vukomanovic et al., 2010).

Υπάρχουν επτά λόγοι για τους οποίους η μετρίεται η απόδοση μεταξύ αυτών η



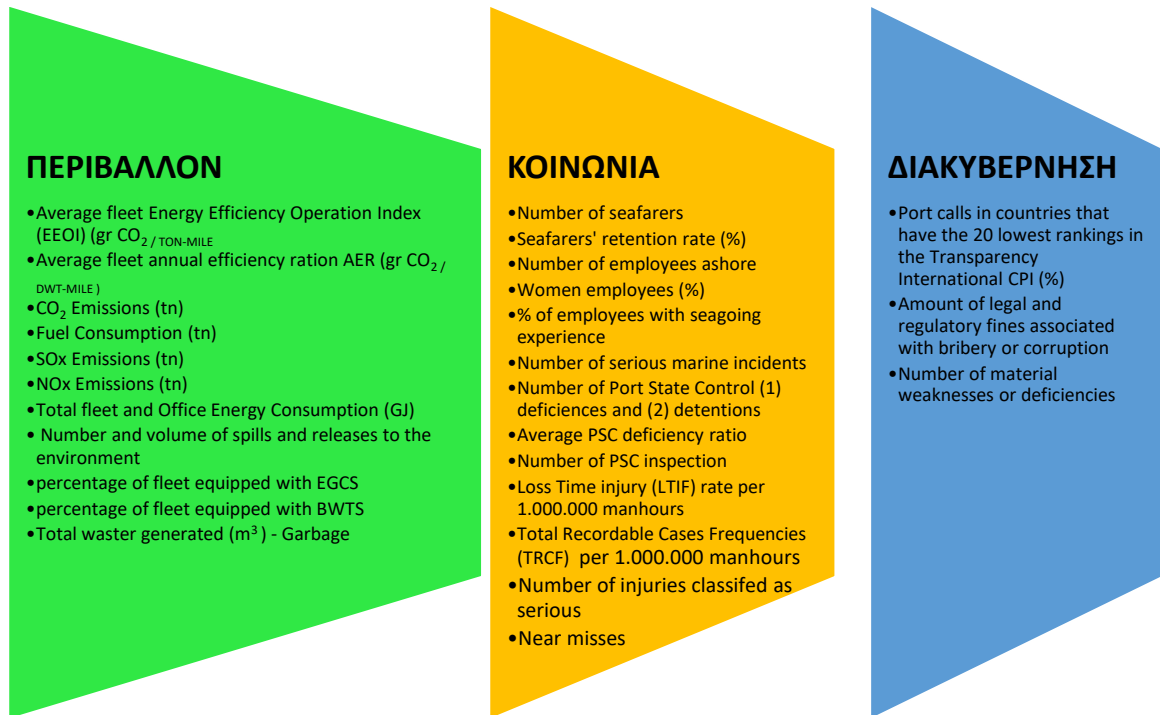
μεταβαλλόμενη φύση της δουλειάς, ο αυξανόμενος ανταγωνισμός, οι πρωτοβουλίες βελτίωσης, τα εθνικά και διεθνή βραβεία ποιότητας, η αλλαγή οργανωτικών ρόλων, μεταβαλλόμενες εξωτερικές απαιτήσεις και η δύναμη της πληροφορικής. Άλλοι λόγοι είναι η αύξηση της εστίασης στη στρατηγική και στα αποτελέσματα, η μέτρηση όσων έχουν σημασία και η βελτίωση της απόδοσης, η ευθυγράμμιση της στρατηγικής με τις ικανότητες του ανθρώπινου δυναμικού, η βελτίωση της επικοινωνίας και ο καθορισμός προτεραιοτήτων. Τα συστήματα μέτρησης της απόδοσης πρέπει να έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Αρχικά πρέπει να συνδέονται άμεσα με τη συνολική επιχειρηματική στρατηγική και τους κρίσιμους παράγοντες επιτυχίας της εταιρείας, να συνδυάζουν τόσο οικονομικά όσο και μη οικονομικά μέτρα, να χρησιμοποιούν διαφορετικές μετρήσεις για διαφορετικούς τομείς της εταιρείας, να είναι απλά και εύχρηστα, να δίνουν γρήγορη ανατροφοδότηση σε χειριστές και διαχειριστές, να προορίζονται ώστε να διδάξουν παρά για να παρακολουθούν και να ελέγχουν καθώς και να χρησιμοποιούν συγκριτική αξιολόγηση για να θέσουν τα χαρακτηριστικά-στόχους των συστημάτων μέτρησης απόδοσης που υπάρχουν στις παγκοσμίου επιπέδου εταιρείες (Konsta, K., & Plomaritou, E., 2012). Ειδικότερα, ορισμένα KPIs που υπάρχουν στις περισσότερες εταιρείες μπορούν να λειτουργήσουν ως ESG δείκτες απόδοσης ανά έτος όπως απεικονίζονται στο σχήμα 5. Για αυτούς τους δείκτες, όλες οι εταιρείες θέτουν ένα KPI στόχο ο οποίος συνήθως είναι ίσος με μηδέν ή τείνει να είναι κοντά στο μηδέν. Οι περιβαλλοντικοί δείκτες που απεικονίζονται και με την μορφή KPIs παρακάτω έχουν ήδη αναλυθεί στα πλαίσια των προηγούμενων κεφαλαίων.

Στα πλαίσια της δέσμευσης της εταιρείας με τα υψηλότερα πρότυπα ασφαλείας, εκτός από τον αριθμό των ατυχημάτων και το βαθμό σοβαρότητας τους καθώς και το συνολικό αριθμό τραυματισμών που πρέπει να τείνουν στο μηδέν, πρέπει να τηρείται αυστηρή πολιτική παρ' ολίγον ατυχημάτων (near misses) και να τίθενται στόχοι για αναφορές παρ' ολίγον ατυχημάτων. Οι έλεγχοι και οι επιθεωρήσεις στα πλοία μπορούν να πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του προγράμματος επιθεώρησης πλοίων (SIRE, Rightship), από επιθεωρήσεις λιμενικών αρχών, από Εξωτερικούς ελέγχους καταγραφής δεδομένων ταξιδιού (VDR) και από τους Superintendents της εταιρείας. Επίσης, είναι σημαντικό η εταιρεία να μην έχει σημειώσει κάποια κράτηση πλοίου από τον κρατικό έλεγχο του λιμένα (zero Port State Control detentions) και Conditions of Class.

Όσον αφορά στους δείκτες διακυβέρνησης, αυτοί σχετίζονται με τον ετήσιο αριθμό καταγεγραμμένων περιπτώσεων δωροδοκίας, απάτης και διαφθοράς και τυχόν διορθωτικών ενεργειών όπως αναλύθηκε και στα πλαίσια του προτύπου SASB και η διαφάνεια είναι



καθοριστικής σημασίας για τις επιδόσεις ESG. Επίσης, μπορεί οι KPIs αυτοί να σχετίζονται με προγράμματα εκπαίδευσης των υπαλλήλων σε πολιτικές και διαδικασίες κατά της διαφθοράς, με επίπεδα παρεχόμενων μισθών σε σχέση με τα επίπεδα του βασικού μισθού, με διαδικασίες αξιολόγησης ρίσκων και ευκαιριών, με ιδιοκτησία εταιρικής διακυβέρνησης από εσωτερικά μέρη (ποσοστό της ιδιοκτησίας των μετοχών από εσωτερικά μέρη όπως το διοικητικό συμβούλιο και οι εποπτικές αρχές), με την αναλογία των ανεξάρτητων διευθυντών (ποσοστό ανεξάρτητων διευθυντών στο σύνολο του διοικητικού συμβουλίου καθώς και με το μέγεθος επιτροπής / συμβουλίου (συνολικός αριθμός των διευθυντών της επιτροπής).



Σχήμα 4: KPIs που μπορούν να αξιοποιηθούν ως δείκτες αξιολόγησης ESG

Όσον αφορά στους επιμέρους δείκτες, αρκετοί είναι κοινοί και για τα δύο πρότυπα ενώ το πρότυπο GRI περιλαμβάνει κάποιους επιπλέον. Όσον αφορά στα ουσιαστικά ζητήματα που σχετίζονται με την ναυτιλία, τα δύο πρότυπα αναγνωρίζουν ως κοινά ζητήματα την κλιματική αλλαγή, την μόλυνση του αέρα, την καταπολέμηση της διαφθοράς, την προστασία της βιοποικιλότητας και τον περιορισμό του οικολογικού αντίκτυπου, την υγεία και ασφάλεια των



υπαλλήλων και τη διαχείριση ατυχημάτων και ασφάλειας αλλά από το σύνολο των δεικτών GRI θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν και επιπλέον ζητήματα όπως αυτό που αφορά στην κατάρτιση και εκπαίδευση (404-1 ,404-2 ,404-3) καθώς και στην αξιολόγηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων (412-2). Όσοι δείκτες GRI δεν προβλέπονται από το πρότυπο SASB θα μπορούσαν να ενταχθούν συμπληρωματικά σε μία αναφορά.

Αναλυτικότερα όσον αφορά στην παράμετρο 13, ο δείκτης 201-2 οικονομική απόδοση αφορά στις οικονομικές επιπτώσεις και σε κινδύνους και ευκαιρίες λόγω της κλιματικής αλλαγής. Στα πλαίσια αυτού του δείκτη, η εταιρεία πρέπει να αναφέρει κινδύνους και ευκαιρίες που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και που έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν ουσιαστικές αλλαγές στις λειτουργίες, στα έσοδα ή στις δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων:

- περιγραφή του κινδύνου ή της ευκαιρίας και την κατηγοριοποίηση του ως φυσικού, ρυθμιστικού ή άλλου
- περιγραφή του αντίκτυπου που σχετίζεται με τον κίνδυνο ή την ευκαιρία
- τις οικονομικές επιπτώσεις του κινδύνου ή της ευκαιρίας πριν αναληφθεί κάποια δράση
- τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση του κινδύνου ή της ευκαιρίας
- το κόστος των ενεργειών που λαμβάνονται για τη διαχείριση του κινδύνου ή της ευκαιρίας.

Ο δείκτης αυτός είναι φυσικός και εκφράζεται με ένα περιγραφικό κείμενο που περιγράφει τη στρατηγική υψηλού επιπέδου της εταιρείας που συνδέεται με την κλιματική αλλαγή π.χ. σημειώνοντας τις εξελίξεις του IMO 2050 και του COP 26 καθώς και τους στόχους για καθαρούς μηδενικούς ρύπους. Αυτός ο δείκτης δεν προβλέπεται από το SASB και για το πρότυπο GRI είναι σαν να απαιτεί από την εταιρεία να διεξάγει ένα risk management.

Όσον αφορά στην κλιματική αλλαγή, ο GRI 305-1 που αφορά στις άμεσες αέριες εκπομπές πεδίου 1 σχετίζεται με όσα προβλέπουν από κοινού οι δείκτες SASB TR-MT-110a.1 και TR-MT-110a.2 και εκφράζεται σε γραμ εκπεμπόμενου CO₂ ανά τόνο-μίλι αλλά το GRI περιλαμβάνει επιπλέον και τον δείκτη 305-2 που σχετίζεται με τις ακαθάριστες ενεργειακά έμμεσες εκπομπές GHG (Πεδίο 2). Οι εκπομπές πεδίου 1 είναι άμεσες εκπομπές από τους ιδιόκτητες ή τις ελεγχόμενες πηγές τους ενώ οι εκπομπές πεδίου 2 είναι έμμεσες εκπομπές από την παραγωγή αγοραζόμενης ενέργειας. Επιπλέον, το GRI περιλαμβάνει τον δείκτη 305-4 ο οποίος εκφράζει την αναλογία έντασης των εκπεμπόμενων ρύπων GHG και εκφράζεται σε EIV CO₂ γραμ/τόνο-μίλι ή/και σε EEOI CO₂ γραμ/τόνο-μίλι ή/και σε EEDI CO₂ γραμ/τόνο-μίλι για

120

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



Κωδικός εγγράφου: bpnt313UUPn-prBE3cuosw

: 121/147

το μέσο όρο του στόλου και τον GRI 305-5 που αναφέρει τις εκπομπές GHG που μειώθηκαν ως άμεσο αποτέλεσμα πρωτοβουλιών της εταιρείας και εκφράζεται σε μετρικούς τόνους ισοδύναμου CO₂. Τέλος το GRI περιλαμβάνει τον 305-7 που εκφράζει τις σημαντικές αέριες εκπομπές σε χιλιόγραμμα ή πολλαπλάσια, για καθένα από τους αέριους ρύπους NO_x, SO_x, POP, VOC, HAP, PM καθώς και άλλες τυπικές κατηγορίες ατμοσφαιρικών εκπομπών που προσδιορίζονται στους σχετικούς κανονισμούς.

Όσον αφορά στην ενέργεια, ο δείκτης GRI 302-1 ο οποίος είναι αντίστοιχος με τον SASB TR-MT-110.a3 μετράει την κατανάλωση ενέργειας μέσα στην εταιρεία και στα πλαίσια αυτού θα πρέπει η εταιρεία να αναφέρει κατανάλωση καυσίμου από μη ανανεώσιμη πηγή και από ανανεώσιμη πηγή (J/πολλαπλάσια), τη συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης, ψύξης και ατμού (J, βατώρες - watt-hours ή πολλαπλάσια) καθώς και τη συνολική ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης, ψύξης και ατμού που πωλήθηκε (J, watt-hours ή multilpes). Επίσης, πρέπει να αναφέρει τη συνολική κατανάλωση ενέργειας (J ή πολλαπλάσια) και τα πρότυπα και υπολογισμούς που χρησιμοποιούνται. Οι δείκτες μέτρησης αυτού του δείκτη είναι οι συνολικές kWh και kWh / υπάλληλο.

Όσον αφορά στην βιοποικιλότητα, ο GRI 304-2 εκφράζει τις σημαντικές επιπτώσεις δραστηριοτήτων, προϊόντων και υπηρεσιών στη βιοποικιλότητα και πρέπει να αναφέρονται οι σημαντικές άμεσες και έμμεσες θετικές και αρνητικές επιπτώσεις με αναφορά στα είδη που επηρεάζονται, στην έκταση των περιοχών που επηρεάστηκαν, στη διάρκεια των επιπτώσεων και στην αναστρεψιμότητα ή μη αναστρέψιμότητα των επιπτώσεων. Ο δείκτης μέτρησης είναι ο αριθμός των πλοίων του στόλου με εγκατεστημένα συστήματα όπως και στο SASB καθώς και ο αριθμός των πλοίων του στόλου με σχέδια διαχείρισης και βιβλία καταγραφής βιορρύπανσης (Biofouling Management Plans).

Σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς, το GRI περιλαμβάνει περισσότερους δείκτες καθώς περιλαμβάνει τον GRI 205-1 ο οποίος απαιτεί οι λειτουργίες της εταιρείας να αξιολογούνται για κινδύνους που σχετίζονται με τη διαφθορά και στα πλαίσια αυτά η εταιρεία πρέπει να αναφέρει το συνολικό αριθμό και ποσοστό των επιχειρηματικών λειτουργιών που αξιολογήθηκαν για τυχόν κινδύνους που σχετίζονται με διαφθορά καθώς και τους σημαντικούς κινδύνους που σχετίζονται με τη διαφθορά και οι οποίοι εντοπίστηκαν μέσω της αξιολόγησης κινδύνου (risk assessment). Επίσης, περιλαμβάνει τον δείκτη 205-2 ο οποίος σχετίζεται με την επικοινωνία και την εκπαίδευση που περιλαμβάνουν πολιτικές και διαδικασίες κατά της



διαφθοράς και μετράει το συνολικό αριθμό και ποσοστό των μελών του διοικητικού σώματος, εργαζομένων και επιχειρηματικών εταίρων στα οποία έχουν κοινοποιηθεί οι πολιτικές και οι διαδικασίες της εταιρείας κατά της διαφθοράς ή / και που έχουν λάβει εκπαίδευση για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Ο δείκτης 205-3 είναι κοινός με το SASB και αναφέρεται στα επιβεβαιωμένα περιστατικά διαφθοράς και στα μέτρα που ελήφθησαν και η εταιρεία πρέπει να αναφέρει το συνολικό αριθμό και τη φύση των επιβεβαιωμένων περιστατικών διαφθοράς, το συνολικό αριθμό επιβεβαιωμένων περιστατικών στα οποία οι εργαζόμενοι απολύθηκαν ή τιμωρήθηκαν λόγω διαφθοράς καθώς και το συνολικό αριθμό επιβεβαιωμένων περιστατικών όπου συμβάσεις με επιχειρηματικούς εταίρους τερματίστηκαν ή δεν ανανεώθηκαν λόγω παραβιάσεων που σχετίζονται με διαφθορά. Επίσης, πρέπει να αναφέρει τυχόν δημόσιες νομικές υποθέσεις που σχετίζονται με διαφθορά και οι οποίες ασκήθηκαν κατά της εταιρείας ή των υπαλλήλων της κατά την περίοδο αναφοράς και τα αποτελέσματα τέτοιων υποθέσεων. Οι δείκτες μέτρησης για όλους τους παραπάνω δείκτες που σχετίζονται με διαφθορά είναι οι παραβιάσεις του Κώδικα Δεοντολογίας και της Πολιτικής της εταιρείας κατά της Διαφθοράς, οι κλήσεις λιμένων σε χώρες με τη χαμηλότερη κατάταξη CPI, το συνολικό ποσό χρηματικών ζημιών ως αποτέλεσμα δικαστικών διαδικασιών που συνδέονται με δωροδοκία ή διαφθορά καθώς και ο αριθμός περιστατικών όπου έχουν αναφερθεί δωροδοκίες

Όσον αφορά στην κατηγορία 400 (κοινωνικό – οικονομική πτυχή) και στην υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία, το GRI περιλαμβάνει τον 403-9 που είναι αντίστοιχος με το LTIR του SASB αλλά περιλαμβάνει επιπλέον τους δείκτες 403-1, 403-2 (προσδιορισμός και εκτίμηση κινδύνου και διερεύνηση συμβάντων), 403-3 (υπηρεσίες υγείας στην εργασία), 403-5 (εκπαίδευση εργαζομένων σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία), 403-6 (προαγωγή της υγείας στην εργασία), 403-7 (πρόληψη και περιορισμός των επιπτώσεων σχετικά με την υγεία και ασφάλεια στην εργασία οι οποίες σχετίζονται με επιχειρηματικές σχέσεις).

Στη συνέχεια, τα απόβλητα δεν λαμβάνονται καθόλου υπόψη από το SASB ενώ το GRI έχει το ποιοτικό δείκτη 306-1 ο οποίος περιγράφει τις σημαντικές πραγματικές και πιθανές επιπτώσεις της εταιρείας που σχετίζονται με τα απόβλητα περιγράφοντας τις εισροές, τις δραστηριότητες και τις εκροές που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αυτές τις επιπτώσεις και εάν αυτές οι επιπτώσεις σχετίζονται με απόβλητα που δημιουργούνται στις δραστηριότητες της εταιρείας ή με απόβλητα που παράγονται ανάντη ή κατόντη στην αλυσίδα αξίας της. Επίσης, περιλαμβάνει τον GRI 306-3 που αναφέρει το συνολικό βάρος και την σύνθεση των αποβλήτων



σε μετρικούς τόνους και εκφράζεται σε τόνους για κάθε κατηγορία αποβλήτων σύμφωνα με την MARPOL Παράρτημα V - Garbage Management Plan και τον GRI 306-5 ο οποίος αναφέρει το συνολικό βάρος και την σύνθεση των αποβλήτων και των επικίνδυνων αποβλήτων που προορίζονται για διάθεση (disposal) σε μετρικούς τόνους.

Τέλος, όσον αφορά στην ανάγκη για συχνή ενημέρωση των δεικτών, σε έναν κόσμο ανατρεπτικών αλλαγών, η ταξινόμηση ορισμένων θεμάτων ως αμελητέων και άλλων ως κρίσιμων μέσω μιας δυσκίνητης και περιστασιακής διαδικασίας καθορισμού προτύπων θα οδηγήσει σε ανακριβή αξιολόγηση της σημαντικότητας (Daniel C. Esty, Todd Cort, 2020). Κατά συνέπεια, η χρησιμότητα των δεικτών πρέπει να επανεξετάζεται τακτικά και να ανανεώνεται με νέους και να αποσύρονται τυχόν παλιοί. Για παράδειγμα, ο δείκτης που αφορά στον αριθμό των εγκατεστημένων BWMS συστημάτων προς το παρόν παραμένει στα GRI και στα SASB πρότυπα αλλά θα καταστεί περιττός μετά την τελευταία ημερομηνία έναρξης ισχύος της Σύμβασης IMO BWM το 2024. Επίσης, ίσως θα έπρεπε να ενταχθούν στα πρότυπα δείκτες όπως ο EEXI και ο CII.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΕΥΚΑΡΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ESG ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ

Ένα βασικό όφελος που μπορεί να αποκτήσει μία εταιρία μέσω της υιοθέτησης του ESG είναι η εξασφάλιση βιώσιμης χρηματοδότησης και η πρόσβαση σε αγορές κεφαλαίου. Το χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα μίας επένδυσης αποτελούσε στο παρελθόν το σημαντικότερο κριτήριο για έναν επενδυτή για να κρίνει εάν θα υλοποιήσει μία επένδυση ή όχι. Σήμερα, σημαντικό ρόλο στην διαδικασία αξιολόγησης διαδραματίζουν οι συνεχείς δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική ευημερία των πολιτών και κατά συνέπεια εξετάζονται προσεκτικά οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις μίας επένδυσης. Στόχος των επενδυτών είναι πάντα η μεγιστοποίηση της αξίας των κεφαλαίων που επενδύουν και γι' αυτό αποσκοπούν στην περιβαλλοντική και κοινωνική ευημερία διότι οι κοινωνίες που ευημερούν πάντοτε αυξάνουν την κατανάλωση. Έτσι, ένας τέτοιος επενδυτής θα στραφεί σε εταιρείες που λαμβάνουν υπόψη τους ESG παράγοντες καθώς οι δείκτες ESG παρόλο που θεωρούνται μη χρηματοοικονομικοί, συνδέονται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και ο τρόπος διαχείρισης τους έχει χρηματοοικονομικές συνέπειες για την εταιρεία. Στο πλαίσιο αυτό, οι επενδυτές οφείλουν να αποφεύγουν κάποια προϊόντα / υπηρεσίες που δημιουργούν πρόβλημα στην κοινωνία (καπνικά, αλκοολούχα, όπλα κλπ) όπως και τους κλάδους που συνδέονται με ρυπογόνες δραστηριότητες (τσιμέντα, πετρέλαια κλπ). Κατά συνέπεια, αυξανόμενες ροές κεφαλαίων παρατηρούνται προς ESG βιώσιμες επενδύσεις διότι συμβάλλουν στην μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας το οποίο συνεπάγεται υπερ-απόδοση των μετοχικών αξιών και μεγιστοποίηση κέρδους.

Η ενσωμάτωση των προτύπων ESG από πλευράς των επενδυτών επιτυγχάνεται με την:

- Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών, κοινωνικών κριτηρίων και θεμάτων εταιρικής διακυβέρνησης (ESG) σε επενδυτικές αναλύσεις και διαδικασίες λήψης επενδυτικών αποφάσεων,
- Ενθάρρυνση για επίτευξη υψηλών επιδόσεων ESG στις εταιρείες που επενδύουν,
- Κατανόηση των προτιμήσεων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα,
- Απαιτήση για δημιουργία αναφορών από την πλευρά των εταιρειών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο έχουν εφαρμοστεί και υλοποιούνται αυτές οι δεσμεύσεις στη βιωσιμότητα.

Ταυτόχρονα, έχει αποδειχθεί ότι οι επιχειρήσεις που επιδιώκουν και πετυχαίνουν καλή επίδοση σε ουσιαστικά για τη λειτουργία τους ζητήματα ESG αποκτούν μεγαλύτερη πρόσβαση σε



κεφάλαια με χαμηλότερο κόστος και παρουσιάζουν ισχυρότερα επιχειρηματικά αποτελέσματα, απόδοση μετοχών και κερδοφορία σε μακροπρόθεσμο διάστημα. Αρκετές εταιρείες έχουν ενσωματώσει το ESG απευθείας στην άντληση κεφαλαίων, ιδίως μέσω της έκδοσης πράσινων ομολόγων ή ομολόγων που συνδέονται με τη βιωσιμότητα (green - or sustainability-linked bonds SLBs). Αυτοί οι τίτλοι (securities) διαθέτουν διαρθρωτικές ή οικονομικές προβλέψεις για προκαθορισμένους KPIs, οι οποίοι μετρούνται στην βάση συγκεκριμένων στόχων βιωσιμότητας.

Παράλληλα, εκτός από την μεγιστοποίηση του κέρδους και την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο, οι εταιρείες που υιοθετούν ESG στοιχεία βελτιώνουν και ενισχύουν το risk management καθώς εφαρμόζουν πρακτικές που επιτυγχάνουν καλύτερη διαχείριση των κινδύνων αλλά και των ευκαιριών εξασφαλίζοντας βραχυχρόνιους και μακροχρόνιους βιώσιμους στόχους για τους επενδυτές ή τα funds που επενδύουν σε αυτές καθώς και δημιουργία αξίας για την εταιρεία, γεγονός που αναφέρθηκε απ' όλα τα στελέχη με τα οποία διεξήχθησαν οι συνεντεύξεις. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, οι κυβερνήσεις και οι επενδυτές έχουν αντιληφθεί ότι η κλιματική αλλαγή και η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελούν συστημικούς κινδύνους αλλά ταυτόχρονα και ευκαιρίες που απαιτούν σαφείς και στοχευμένες παρεμβάσεις. Παράλληλα, το ESG risk management ενισχύει την ανθεκτικότητα της εταιρείας καθώς οι επενδυτές αξιοποιούν τα δεδομένα αυτά ώστε να κρίνουν πόσο ανθεκτική είναι και εάν είναι ικανή να ανταποκριθεί στις μεταβολές που σχετίζονται με τις αλλαγές στο περιβάλλον που δραστηριοποιείται.

Όπως ειπώθηκε και από στέλεχος που εργάζεται ως *Head of ESG & Sustainability* γνωστής Ναυτιλιακής εταιρείας, η ενσωμάτωση πτυχών ESG συμβάλλει στη διαρκή συμμόρφωση και προσαρμογή της εταιρείας στις συνεχώς μεταβαλλόμενες κανονιστικές και πολιτικές αλλαγές. Αρκετές κυβερνήσεις έχουν υιοθετήσει και εφαρμόσει τη Συμφωνία του Παρισιού για τη κλιματική αλλαγή και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης στην εθνική πολιτική τους και τους κανονισμούς τους και έχουν προσαρμόσει τις αρχές της βιωσιμότητας στις εντολές των χρηματοπιστωτικών ρυθμιστικών αρχών τους και τη χρηματοδοτική πολιτική τους στις αρχές της βιωσιμότητας. Επομένως, η υιοθέτηση μίας μακροπρόθεσμης στρατηγικής βασισμένης στις αρχές της βιωσιμότητας μπορεί να διασφαλίσει τη συνέχεια και την ανάπτυξη της εταιρείας η οποία βέβαια δραστηριοποιείται εντός ενός κράτους που λειτουργεί με αντίστοιχο σεβασμό προς το περιβάλλον και την κοινωνία. Εταιρείες που πετυχαίνουν την εφαρμογή επιχειρηματικών πρωτοβουλιών ESG και εντάσσουν την ιδέα του ESG στον πυρήνα του μοντέλου λειτουργίας τους, επιτυγχάνουν συγκεκριμένους στόχους στην πορεία και καταφέρνουν να αποδείξουν στα



ενδιαφερόμενα μέρη ότι μπορούν να χτίσουν και να διατηρήσουν αξία στο πλαίσιο της κανονιστικής αλλαγής. Οι εταιρείες οι οποίες δεν είναι σε θέση να αντιληφθούν και να ενσωματώσουν ζητήματα ESG, ίσως αποτύχουν στα καθήκοντά τους και πιθανώς να έρθουν αντιμέτωπες με νομικά ζητήματα. Η βιώσιμη χρηματοδότηση αποτελεί παγκοσμίως υψηλή προτεραιότητα και είναι μία επίκαιρη τάση που απασχολεί τις πολιτικές ηγεσίες και τους ενδιαφερόμενους φορείς και ταυτόχρονα αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την επίτευξη συγκριτικού πλεονεκτήματος.

Μία επαρκής βιώσιμη πολιτική που υιοθετεί κριτήρια ESG μπορεί να προσαρμόζεται σε μεταβαλλόμενες συνθήκες το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τον ναυτιλιακό κλάδο ο οποίος διαφέρει από άλλους οικονομικούς κλάδους καθώς διακρίνεται από πολλές ιδιαιτερότητες. Αρχικά, είναι διεπιστημονικός κλάδος γεγονός που κάνει τη χάραξη πολιτικής να επηρεάζεται από τα συμφέροντα διαφορετικών τομέων. Επίσης, ο ναυτιλιακός τομέας περιλαμβάνει τη βιομηχανία, τις υπηρεσίες, τα αγαθά, το περιβάλλον των ανθρώπων στις παράκτιες περιοχές, την πολιτιστική κληρονομιά και τις ιστορικές παραδόσεις και είναι ένας αυστηρά ρυθμιζόμενος τομέας, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο και μία επαρκής πολιτική θα πρέπει να σχεδιάζεται από την προοπτική ενός διεθνούς καθεστώτος που περιλαμβάνει όλους τους διεθνείς νόμους, συμβάσεις και πρωτοβουλίες όπως πχ αυτές της ΕΕ καθώς και το γεωπολιτικό περιβάλλον. Κάποιες ακόμη ιδιαιτερότητες είναι ότι οι δραστηριότητες στον ναυτιλιακό τομέα διαχειρίζονται όχι μόνο από δημόσιες διοικήσεις αλλά επίσης και από υπερεθνικούς οργανισμούς όπως η EC, ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός – IMO, τα Ηνωμένα Έθνη – United Nations κ.λπ. Έτσι, οι πολιτικές που υιοθετούνται στην ναυτιλία θα πρέπει να εξισορροπούν τις πτυχές των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και κυβερνητικών διαστάσεων διακυβέρνησης με τα αντικρουόμενα συμφέροντα των ενδιαφερομένων μερών και σε αυτή την κατεύθυνση μπορεί να συμβάλει και η ανάλυση ουσιαστικότητας. Παράλληλα, η εφαρμογή της έννοιας του ναυτιλιακού cluster που προβλέπει να συμμετέχουν στη διαδικασία του σχεδιασμού πολιτικής όλα τα εμπλεκόμενα μέρη έχει σημαντικό ρόλο στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας του και η πολιτική ESG με τη δημιουργία της μήτρας ουσιαστικότητας μπορεί να την υποστηρίξει. Τα ενδιαφερόμενα μέρη ενός ναυτιλιακού cluster είναι συνήθως οι κρατικοί φορείς, οι ναυτιλιακές εταιρείες με λιμένες, οι εταιρείες διακίνησης φορτίου, οι ναυπηγικές εταιρείες, τα ακαδημαϊκά ιδρύματα, τοπικές κυβερνήσεις, τοπικές κοινότητες και περιβαλλοντικές ομάδες συνδικαλιστικές οργανώσεις, πολίτες και μέσα



ενημέρωσης. Στην αντιμετώπιση αυτής πρόκλησης και της περιπλοκότητας που πηγάζει από τη διεθνή διάσταση της ναυτιλιακής βιομηχανίας και την εμπλοκή πολλών φορέων, η αξιοποίηση των ESG κριτηρίων και της μήτρας ουσιαστικότητας που απευθύνεται σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, είναι καθοριστικής σημασίας (Nommela, K., & Kõrbe Kaare, K., 2022).

Επιπρόσθετα, η υιοθέτηση ESG συμβάλλει στη δημιουργία αξίας προς τους stakeholders (Value Chain) η οποία επιτυγχάνεται ως αποτέλεσμα της συνεχούς ικανοποίησης των πελατών προσφέροντας τους την κατάλληλη τεχνολογία, συνέπεια, ασφάλεια και χωρίς καθυστερήσεις μεταφορές. Επίσης, η δημιουργία αξίας επιτυγχάνεται μέσω της εξασφάλισης ικανοποιημένων πελατών ως αποτέλεσμα της διατήρησης ικανοποιημένων εργαζόμενων μέσω της συνεχούς εκπαίδευσης τους για την ανάπτυξη των δεξιοτεχνιών τους, τις δίκαιες αμοιβές τους και το μίσθισμα μετοχών ώστε να θεωρούν την εταιρεία δική τους καθώς και μέσω της αύξησης των εσόδων της εταιρείας συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη των προμηθευτών της και ενισχύοντας την παραγωγή νέων τεχνολογικών επιτευγμάτων. Παράλληλα, η εταιρεία λειτουργεί προς όφελος της κοινωνίας εντός της οποίας δραστηριοποιείται και προσφέρει ικανοποίηση στους μετόχους και δημιουργεί κέρδη λόγω υγιών και βιώσιμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Όσον αφορά στην επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, οι εταιρείες πρέπει να κάνουν επιλογές σχετικά με το ESG με βάση το μοναδικό επιχειρηματικό τους μοντέλο και να ενεργούν με κατάλληλο τρόπο ώστε να λειτουργήσει το ESG σε όλο τον οργανισμό. Είναι σημαντικό να προσεγγιστεί πρώτα ο εταιρικός σκοπός και μετά το ESG διαδοχικά διότι υπάρχουν ευκαιρίες ώστε οι εταιρείες να μπορέσουν να προχωρήσουν σημαντικές πρωτοβουλίες ESG ως μέρος του βασικού στρατηγικού τους σχεδίου σύμφωνα με τη στρατηγική 5Ps. Οι εταιρείες δεν μπορούν να ξεχωρίσουν επιδιώκοντας κάθε πρωτοβουλία που χαρακτηρίζεται ως ESG. Αντίθετα, γνωρίζοντας τη στρατηγική τους και τις δικές τους δυνατότητες και αδύνατα σημεία, πρέπει να εστιάζουν στον εντοπισμό πρωτοβουλιών που έχουν μεγαλύτερη σημασία με βάση το επιχειρηματικό τους μοντέλο. Το ESG είναι ουσιαστικό στρατηγικό μέλημα, που σημαίνει ότι επηρεάζει το πώς και πού ανταγωνίζεται μια εταιρεία και υπάρχουν δύο κρίσιμες αποφάσεις που καλούνται να λάβουν οι εταιρείες και οι οποίες σχετίζονται με το επίπεδο δέσμευσης τους. Η πρώτη είναι να αποφασιστεί ποιο είναι το επίπεδο που πρέπει να φτάσει μια εταιρεία για να καλύψει τις βασικές απαιτήσεις ESG το οποίο είναι ένα επίπεδο πάνω από τις κανονιστικές / θεσμικές απαιτήσεις και περιλαμβάνει συμμόρφωση με διάφορα πρότυπα, περιβαλλοντική συμμόρφωση (π.χ. καθαρές εκπομπές), φορολογική συμμόρφωση και τήρηση της μισθολογικής



κλίμακας και πόσο θα επεκτείνει την απόδοση της πέρα από το ελάχιστο επίπεδο που ορίζει η νομοθεσία. Η τάση είναι ότι αυτές οι προσδοκίες κινούνται συνεχώς σε υψηλότερα επίπεδα. Η δεύτερη απόφαση είναι η επιλογή μιας ή δύο περιοχών ESG όπου η εταιρεία μπορεί να αναλάβει ηγετικό ρόλο και ιδανικά, να επηρεάσει και άλλους φορείς στο περιβάλλον της σε αυτό το επίπεδο και πέρα από αυτό. Αυτό επιτυγχάνεται αξιοποιώντας τα δυνατά της σημεία. Αλλά είναι σπάνιο για μεγάλες εταιρείες οι οποίες λειτουργούν κάτω από μια σειρά από προτεραιότητες, επείγουσες καταστάσεις και περιορισμούς να μπορούν να λειτουργούν με αυτόν τον τρόπο.

Όσον αφορά στην επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, η υιοθέτηση κριτηρίων ESG και η καλή επίδοση σε αυτούς δεν συνδέεται απαραίτητα με αυτό. Η προσέγγιση ESG συνδέεται με την οικονομική απόδοση επειδή το περιβαλλοντικό αποτύπωμα μιας εταιρείας, οι συνθήκες εργασίας και η εποπτεία του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να επηρεάσει τα οικονομικά αποτελέσματα αλλά η απλή συμμόρφωση δεν οδηγεί στην επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Η υιοθέτηση πτυχών ESG έχει οδηγήσει σε πολλές βελτιώσεις όσον αφορά τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνθήκες αλλά έχει επίσης ενισχυθεί η πεποίθηση των επενδυτών ότι εκτός από τη λειτουργική αποτελεσματικότητα που επιτυγχάνεται χάρη στη μειωμένη χρήση της ενέργειας και των φυσικών πόρων, οι πτυχές που ενισχύουν την κοινωνική και περιβαλλοντολογική απόδοση δεν συμβάλλουν σε επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος (Michael E. Porter & George Serafeim & Mark Kramer, 2019). Παράλληλα, επικρατεί η άποψη ότι οι εταιρείες που βαθμολογούνται υψηλότερα στην ESG κατάταξη συγκεντρώνοντας μια μυριάδα μετρήσεων ESG, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική τους σημασία και η σχέση τους με την ανταγωνιστική στρατηγική της εταιρείας, θα είναι σε θέση να αποδώσουν καλύτερη απόδοση στους μέτοχους τους. Ωστόσο, παρά τις αμέτρητες μελέτες, δεν υπήρξαν ποτέ οριστικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η υπεύθυνη επένδυση που ενσωματώνει κριτήρια ESG ή καλές θέσεις εταιρειών σε λίστες όπως ο δείκτης Dow Jones Sustainability αποδίδει την μέγιστη οικονομική απόδοση για την εκάστοτε εταιρεία. Υπάρχουν αποδείξεις ότι ο εντοπισμός και η αξιοποίηση επιλεγμένων κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων και ζητημάτων διακυβέρνησης που σχετίζονται με την επιχείρηση μπορούν μακροπρόθεσμα να έχουν σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις σε εταιρείες και ακόμη και σε ολόκληρες βιομηχανίες αλλά όχι απαραίτητα και στη επίτευξη καινοτομίας και ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Αυτό οφείλεται στο γεγονός, ότι οι περισσότεροι επιχειρηματίες επιδιώκουν μία ελάχιστη συμμόρφωση με τα κριτήρια βιωσιμότητας η οποία στοχεύει στη συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο, στην



ενίσχυση της φήμης και προσέλκυσης κοινωνικά ευαίσθητοποιημένων καταναλωτών, εργαζομένων και επενδυτών. Έτσι, οι περισσότεροι επενδυτικοί αναλυτές που λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες ESG τείνουν να τους αντιμετωπίζουν είτε ως τρόπο προσέλκυσης κοινωνικά υπεύθυνων ιδιοκτητών περιουσιακών στοιχείων είτε ως εργαλείο για τη μείωση του ρυθμιστικού κινδύνου (regulatory risk) ή του κινδύνου φήμης των εταιρειών του χαρτοφυλακίου τους.

Μία ακόμη δυσκολία αναφορικά με την αναγνώριση επίτευξης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος είναι ότι πολλές εταιρείες ακόμη και αν αποκομίζουν οικονομικά οφέλη από τη βελτίωση τους σε ζητήματα βιωσιμότητας, αυτά σπάνια τα αναφέρουν διότι οι εταιρείες μέσω του αντίκτυπου τους αποσκοπούν στην βελτίωση μόνο της φήμης τους χωρίς να επιθυμούν αυτό να φαίνεται στην κοινωνία. Σε πολλές περιπτώσεις, αποκρύπτουν το οικονομικό όφελος και από τους επενδυτές, γεγονός που ενισχύει την άγνοια των επενδυτών σχετικά με τη σημασία της καινοτομίας ως πηγής οικονομικής αξίας. Ωστόσο, παρόλο που έχει αποδειχθεί σε αρκετές περιπτώσεις ότι υπάρχει μία θετική αλληλεπίδραση μεταξύ των ESG κριτηρίων και της επίτευξης κερδοφορίας με μεγαλύτερη συμβολή να έχουν οι περιβαλλοντικοί παράγοντες (μείωση εκπεμπόμενου άνθρακα) στην επίτευξη καλύτερης οικονομικής απόδοσης παρά οι κοινωνικοί (επίτευξη καλύτερης υγείας υπαλλήλων) δεν έχει διευκρινιστεί πως αυτοί οι ESG παράγοντες μπορούν να οδηγήσουν σε συγκριτικό πλεονέκτημα.

Κατά συνέπεια, είναι γεγονός ότι οι εταιρείες μπορούν να επιτύχουν ανώτερη οικονομική απόδοση και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μόνο μέσω μίας διακριτής στρατηγικής η οποία είτε προσφέρει μεγαλύτερη αξία στους πελάτες (διαφοροποίηση) είτε επιτυγχάνει στρατηγική απόδοση μέσω της επίτευξης χαμηλότερου λειτουργικού κόστους έναντι ανταγωνιστών (εξοικονόμηση κόστους). Αυτό που έχει, επομένως, παραλειφθεί στη σκέψη του ESG είναι ότι η επίτευξη καινοτομίας μπορεί να επηρεάσει βαθιά τη στρατηγική θέση τόσο λόγω διαφοροποίησης της εταιρείας όσο και λόγω εξοικονόμησης κόστους. Η επιχειρηματική στρατηγική μπορεί να ενισχυθεί σε τρία αμοιβαία επίπεδα. Το πρώτο είναι η δημιουργία νέων προϊόντων / υπηρεσιών που καλύπτουν αναδυόμενες κοινωνικές ανάγκες ή στρέφονται σε κατηγορίες πελατών που δεν εξυπηρετούνται επί του παρόντος. Το δεύτερο είναι η ενίσχυση της παραγωγικότητας στην αλυσίδα αξίας, είτε με την εύρεση νέων αποτελεσματικότητων είτε με την αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων και των προμηθευτών και τρίτον, η πραγματοποίηση επενδύσεων για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ή του βιομηχανικού συμπλέγματος στις περιοχές όπου δραστηριοποιείται η εταιρεία. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμη



και σε εταιρείες που υιοθετούν τις παραπάνω στρατηγικές, η απόδοση αυτών δεν θα φαινόταν και δεν θα βελτιώνε σχεδόν καθόλου την ESG κατάταξη τους λόγω των μεθοδολογιών που το ESG ακολουθεί στον παρόν. Όταν η κοινή αξία ενσωματώνεται και στα τρία επίπεδα που αναφέρθηκαν παραπάνω, το αποτέλεσμα μπορεί να είναι καινοτόμες στρατηγικές. Στην πραγματικότητα, λοιπόν, η δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος διαφέρει θεμελιωδώς από την επίτευξη σταδιακών βελτιώσεων σε μια μακρά λίστα ελέγχου παραγόντων ESG που τείνουν να συγκλίνουν με την πάροδο του χρόνου σε κάθε συγκεκριμένο κλάδο. Οι εταιρείες που στοχεύουν στην επίτευξη συγκριτικού πλεονεκτήματος κάνουν διαφορετικές επιλογές από αυτές των ανταγωνιστών δημιουργώντας με τα επιχειρηματικά τους μοντέλα ένα ξεχωριστό αντίκτυπο και προσφέροντας καλύτερες αποδόσεις στους μετόχους τους (Michael E. Porter et al., 2019).

Η ουσιαστική βελτίωση των ESG επιδόσεων που ευθυγραμμίζεται με τον εταιρικό σκοπό κάθε εταιρείας μπορεί να προσφέρει σε κάθε επιχείρηση σημαντικές νέες ευκαιρίες για την ανάπτυξη, την κερδοφορία και την επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι μια στρατηγική ESG μόνη της, χωρίς δυναμικό management και αποτελεσματική εφαρμογή δεν θα είναι επαρκής για τη δημιουργία ανώτερης επενδυτικής απόδοσης. Όπως με οποιοδήποτε άλλη ανταγωνιστική στρατηγική, η λειτουργική αποτελεσματικότητα είναι απαραίτητη για την επιτυχία της πολιτικής και απαιτείται συνδυασμός της ιδέας του ESG και της βιωσιμότητας με τα συμβατικά χρηματοοικονομικά εργαλεία. Πέρα από τη βελτίωση της απόδοσης μεμονωμένων εταιρειών, οι κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες μπορούν επίσης να αλλάξουν τη φύση του ανταγωνισμού σε ολόκληρους κλάδους, με σημαντική επίδραση στις αποδόσεις των μετόχων. Η θεωρία των «Πέντε Δυνάμεων» που αναπτύχθηκε από το Michael Porter προσφέρει ένα καλά κατανοητό πλαίσιο για τον προσδιορισμό της κερδοφορίας σε κάθε κλάδο. Αυτό που είναι λιγότερο κατανοητό είναι ο τρόπος με τον οποίο οι ESG παράγοντες επηρεάζουν αυτές τις δυνάμεις, γι' αυτό οι αναλύσεις αυτές θα πρέπει να γίνονται τακτικά διότι οι κοινωνικές και περιβαλλοντολογικές συνιστώσες μεταβάλλονται.



6.1 ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ESG

Οι προκλήσεις στις οποίες καλούνται να ανταποκριθούν οι επιχειρήσεις σχετίζονται με τον επαναπροσδιορισμό της στρατηγικής και του τρόπου οργάνωσής τους έτσι ώστε τα κριτήρια ESG να μην αποτελούν μια ακόμη διαδικασία συμμόρφωσης. Αντίθετα, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ευκαιρία, ώστε να δημιουργηθεί η αναγκαία εμπιστοσύνη και επιπρόσθετη αξία για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς και μετόχους μέσω της ανάπτυξης βιώσιμων λύσεων. Βασική παράμετρος για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, είναι ο σχεδιασμός ενός οδικού χάρτη (roadmap) για την ανάπτυξη και την υλοποίηση ενός μοντέλου εσωτερικής διακυβέρνησης από τις εταιρίες που σε συνδυασμό με τη χρήση των κατάλληλων τεχνολογιών θα εντοπίζουν και θα ιεραρχούν ζητήματα που είναι περισσότερο ουσιαστικά για την εύρυθμη λειτουργία τους. Σε αυτό τον οδικό χάρτη θα καταγράφονται οι πολιτικές και οι στόχοι ESG που μία εταιρεία μπορεί να αναπτύξει και να εφαρμόσει καθώς και ο απαιτούμενος χρονικός ορίζοντας, δηλαδή άμεσα ή σε βάθος ενός έτους, πενταετίας ή 10ετίας. Η διάσπαση μεγάλων στόχων ESG σε ένα σχέδιο μικρότερων επιμέρους στόχων και βημάτων με ρεαλιστικές απαιτήσεις μπορεί να οδηγήσει σε μία μόνιμη εταιρική οργανωτική αλλαγή. Τα κυριότερα ζητήματα αυτού του οδικού χάρτη στα οποία πρέπει να επικεντρωθούν οι εταιρείες ώστε όχι μόνο να διαχειριστούν τις προκλήσεις που έπονται αλλά να επιτύχουν επιτυχημένα, βιώσιμα αποτελέσματα που δημιουργούν μακροπρόθεσμη αξία και χτίζουν εμπιστοσύνη, είναι:

1. Να εντοπίζουν, να ιεραρχούν και να δημοσιοποιούν τα θέματα ESG που είναι περισσότερο ουσιαστικά για τη λειτουργία της εταιρείας και να περιγράφουν πώς τα θέματα αυτά επηρεάζουν την εταιρική επίδοση και την ικανότητά εφαρμογής της στρατηγικής της.
2. Να θέσουν νέους στόχους και προσανατολισμό με σκοπό να επαναπροσδιορίσουν τη στρατηγική τους και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.
3. Να αποκτήσουν πρόσβαση σε γνώση και τεχνολογία σχετικά με νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες / χρηματοδοτικά εργαλεία που σχετίζονται με θέματα βιώσιμης ανάπτυξης.
4. Να συμμετάσχουν σε προγράμματα αξιολόγησης ESG και να επιτύχουν καλή απόδοση που είναι σημαντική για επενδυτές που αποφασίζουν με γνώμονα το μακροχρόνιο όφελος.

Έπειτα, παρόλο που όπως αναλύθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, όταν μία εταιρεία έχει υιοθετήσει ESG, αυξάνεται η εμπιστοσύνη που νιώθουν οι επενδυτές καθώς μπορεί να



αξιολογηθεί η επίδοση της, στην πράξη αρκετά δεδομένα ESG είναι ποιοτικά και μη χρηματοοικονομικά και δεν είναι άμεσα ποσοτικοποιημένα σε νομισματικούς όρους, επομένως μπορεί να χαρακτηριστούν και ως υποκειμενικά. Πρόκειται δηλαδή για άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία όμως συμβάλλουν στην αξία μιας επιχείρησης. Πέραν της υποκειμενικότητας αυτών των δεδομένων ESG είναι κάποιες φορές δύσκολη η επαλήθευση τους και αυτό ενέχει τον κίνδυνο οι εταιρείες να προωθούν μια εικόνα οικολογικής συνείδησης χωρίς αυτό να συμβαίνει πραγματικά και έτσι, συνειδητά να παραπλανούν τους επενδυτές με τον ισχυρισμό ότι προωθούν βιώσιμες πρακτικές (φαινόμενο γνωστό ως greenwashing). Συνεπώς, για τον περιορισμό της υποκειμενικότητας, καθίσταται αναγκαία η ενσωμάτωση μονάδων μέτρησης για υποκειμενικά ζητήματα ή υιοθέτηση προτύπων όπως το SASB που περιλαμβάνει ποσοτικούς δείκτες και η θέσπιση και συμπερίληψη καθολικά αποδεκτών προτύπων για τη μέτρηση των κριτηρίων ESG όπως τα πρότυπα ISO (Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης) που είναι ευρέως αποδεκτά σε πολλούς κλάδους. Ταυτόχρονα, υπάρχουν και κάποιες επιχειρήσεις που παρέχουν συμβουλευτικές και επενδυτικές υπηρεσίες και οι οποίες έχουν δημιουργήσει μεθοδολογίες για τον υπολογισμό των αξιολογήσεων του ESG αλλά η αποδοχή αυτών εξακολουθεί να μην είναι καθολική (Michael E. Porter & George Serafeim & Mark Kramer, October 16, 2019).

Μία ακόμη πρόκληση είναι η απουσία καθολικών ταξινομήσεων και τυποποιημένων υποχρεωτικών γνωστοποιήσεων. Οποιοσδήποτε προσδιορισμός ESG πρέπει να βασίζεται σε μια αξιόπιστη ταξινόμηση ώστε να μπορεί να επιτυγχάνεται σύγκριση. Αυτό ακόμη δεν έχει επιτευχθεί αλλά βρίσκεται ψηλά στην πολιτική ατζέντα, όπως υποδεικνύεται από τον χάρτη βιώσιμων πρακτικών χρηματοδότησης της G20 καθώς και σύμφωνα με τις προτεραιότητες της COP 26. Κάποιες δικαιοδοσίες, ιδίως η Κίνα και η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχουν ήδη αναπτύξει και υιοθετήσει ταξινομήσεις βιώσιμης χρηματοδότησης, ενώ άλλες λαμβάνουν μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση (π.χ. Καναδάς, Ηνωμένο Βασίλειο). Αναλυτικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας κυκλοφόρησαν πρόσφατα την Common Ground Taxonomy, η οποία προσδιορίζει ένα σύνολο από οικονομικές δραστηριότητες που αναγνωρίζονται ως περιβαλλοντικά βιώσιμες από τα συστήματα ταξινόμησης και της ΕΕ και της Κίνας και έχουν προκύψει συστήματα ταξινόμησης και από τον ιδιωτικό τομέα (π.χ. η Ταξινόμηση των Climate Bonds). Φαίνεται να υπάρχει συναίνεση (G20,2021) στο ότι, σε ένα αποτελεσματικό σύστημα ταξινόμησης, τα περιουσιακά στοιχεία ESG θα είναι αυτά των οποίων τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη είναι υλικά και συνεπή με τους ευρύτερους στόχους βιωσιμότητας (π.χ. όπως ορίζονται στη Συμφωνία του



Παρισιού ή στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ) (Scatigna, M., Xia, F. D., Zabai, A., & Zulaica, O., 2021).

Επίσης, όσον αφορά στις αξιολογήσεις ESG, αυτές παρέχονται από μια μικρή ομάδα φορέων οι οποίοι ακολουθούν διαφορετική μεθοδολογία για την ερμηνεία των εθελοντικών γνωστοποιήσεων ESG των επιχειρήσεων. Παρόμοιες ανησυχίες ισχύουν και για την αγορά προτύπων ESG και ειδικότερα όσον αφορά στην επιλογή και αξιολόγηση των επιμέρους δεικτών (Berg, F, J Koelbel and R Rigobon, 2019).

Παράλληλα, παρά την αυξανόμενη αποδοχή των αναφορών ESG, δεν είναι βέβαιο ότι οι περισσότεροι επενδυτές χρησιμοποιούν με νόημα τα κριτήρια ESG κατά τη διαδικασία επιλογής των επενδύσεών τους. Οι αναλυτές ESG που εργάζονται σε πολλές μεγάλες επενδυτικές εταιρείες δεν μπορούν να κάνουν λεπτομερή ανάλυση της ESG απόδοσης όλων των υπό εξέταση εταιρειών. Πολλοί επενδυτές, επομένως, επιλέγουν πιθανές επενδύσεις πρωτίστως μέσω μιας καθαρά οικονομικής ανάλυσης και, στη συνέχεια, χρησιμοποιούν τη συνολική απόδοση ESG της εταιρείας ως τελικό έλεγχο για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου. Επίσης, μια επενδυτική επιχείρηση δεν μπορεί να αναθέσει την εξέταση περιβαλλοντικών και κοινωνικών θεμάτων μόνο σε έναν αναλυτή ESG. Ολόκληρη η επενδυτική ομάδα πρέπει να συνδυάσει την κατανόηση των κοινωνικών παραγόντων και επιπτώσεων με τη χρηματοοικονομική και βιομηχανική τεχνογνωσία.



7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η βιωσιμότητα και οι παράγοντες ESG έρχονται σε πρώτο πλάνο για τις επενδυτικές αποφάσεις. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον από την επενδυτική κοινότητα, τον χρηματοοικονομικό κλάδο, τους ναυλωτές και τις θεσμικές αρχές για πρακτικές βιώσιμης εταιρικής διακυβέρνησης, έχει αναδείξει την ανάγκη οι αρχές του ESG να ενσωματωθούν σε μακροχρόνιες επιχειρηματικές στρατηγικές και πολιτικές. Παρά την απουσία ενός τυπικού πλαισίου, υπάρχει ήδη μια τάση που αναπτύσσεται για το πώς οι ναυτιλιακές εταιρείες προσεγγίζουν το ζήτημα ESG με κοινές μετρήσεις, όρους και δείκτες. Έχει αρχίσει να διαμορφώνεται μια συναίνεση για ένα σύνολο προτύπων και αρχών λειτουργίας που σχετίζονται με δράσεις βιωσιμότητας και τρόπους μέτρησης και επαλήθευσης της εφαρμογή τους και αυτό οδηγεί σε ένα κοινό σύνολο όρων που θα κοινοποιούνται στις εκθέσεις ESG και που θα είναι εύκολα κατανοητές ακόμη και σε εκείνους τους ενδιαφερόμενους που δεν ασχολούνται άμεσα και σε καθημερινή βάση με την ναυτιλιακή βιομηχανία. Για παράδειγμα, οι περισσότερες εκθέσεις ESG από ναυτιλιακές εταιρείες έχουν ήδη ενσωματώσει ESG πολιτικές που αντιστοιχούν σε δείκτες απόδοσης (KPIs) για πρακτικές και λειτουργίες των πλοίων με βάση τα πρότυπα για τον ναυτιλιακό κλάδο όπως το GRI και το SASB.

Το ESG διαπραγματεύεται από την μία πλευρά τους κίνδυνους που πρέπει να αναγνωρίσει και να διαχειριστεί η εταιρεία όπως κίνδυνοι λειτουργικοί, αγοράς, μετάβασης, περιβαλλοντικοί, κοινωνικοί και εταιρικής διακυβέρνησης και από την άλλη πλευρά τις ευκαιρίες, όπως νέες αγορές, προϊόντα, υπηρεσίες, βελτίωση αποτελεσμάτων και ουσιαστικής επικοινωνίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη για την παραγωγή διαμοιραζόμενης αξίας. Τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από την υιοθέτηση ESG σχετίζονται με τη συμμόρφωση με κανονισμούς, τη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, τη βελτίωση της στρατηγικής διαχείρισης κινδύνου, την επίσπευση της καινοτομίας, το χτίσιμο σχέσεων εμπιστοσύνης με τους πελάτες, τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής απόδοσης το οποίο συνεπάγεται μείωση κόστους και αύξηση εσόδων, τη προσέλκυση και δέσμευση υπαλλήλων, τη πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίων καθώς και την επίτευξη διαφάνειας.

Επίσης, οι εταιρείες μέσω του ESG μπορούν να μετατοπίζουν τμήμα της ευθύνης για βελτίωση σε περιβαλλοντολογικά και κοινωνικά ζητήματα στους επενδυτές τους διότι οι επενδυτές μπορούν να επιλέξουν είτε να κερδίσουν χρήματα με τρόπους που συμβάλλουν σε μια πιο υγιή, πιο ευημερούσα και βιώσιμη κοινότητα είτε όχι. Οι υποχρεώσεις κοινωνικής ευθύνης έχουν μέχρι



στιγμής επιβληθεί στις εταιρείες αλλά και οι επενδυτές /μέτοχοι έχουν κοινωνική ευθύνη όταν πιέζουν το management της κάθε εταιρείας να επιδιώξει βραχυπρόθεσμα κέρδη με τρόπους που βλάπτουν το περιβάλλον, θέτουν τους πελάτες σε κίνδυνο ή εκμεταλλεύονται εργαζόμενους.

Η επίτευξη συγκριτικού πλεονεκτήματος, όπως όλες οι αληθινές ανταγωνιστικές στρατηγικές, είναι ένας μακροπρόθεσμος στόχος. Οι επενδυτές πρέπει να μάθουν να διακρίνουν τη δημιουργία πραγματικής οικονομικής αξίας μέσω του ESG αντίκτυπου από την εταιρική βιτρίνα και την επίτευξη φήμης. Οι εταιρείες που έχουν ευθυγραμμίσει το ESG με τον εταιρικό σκοπό τους και αποβλέπουν στην επίτευξη συγκριτικού πλεονεκτήματος δεν πρέπει να περιορίζονται μόνο στην σύνταξη αναφορών με βάση τα πρότυπα αλλά να αποβλέπουν στην πραγματική καινοτομία.

Είναι σημαντικό τα στοιχεία και οι δείκτες μίας ESG αναφοράς να είναι συγκρίσιμα έτσι ώστε να μπορεί να πραγματοποιηθεί σωστή σύγκριση μεταξύ των επιδόσεων των ανταγωνιστριών εταιρειών. Η βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική σύνταξη ενός ESG report είναι η αποτελεσματική χρήση των δεδομένων που έχουν ήδη συλλεχθεί μέσω των καθιερωμένων συστημάτων διαχείρισης. Ο σκοπός δεν είναι να επινοηθούν νέα μέσα για αναφορά και συλλογή των σχετικών δεδομένων ESG αλλά να γίνεται χρήση των εκτεταμένων δεδομένων που έχουν ήδη συλλεχθεί για να συμπληρωθούν οι σχετικοί δείκτες GRI και SASB, π.χ για τη συλλογή δεδομένων για τις εκπομπές ρύπων μπορούν να αξιοποιηθούν το IMO DCS και το EU MRV. Επίσης, η χρήση δεδομένων από αναγνωρισμένα συστήματα διαχείρισης θα αποτελέσει μια πηγή χρήσιμων και αξιόπιστων πληροφοριών και το πρόσθετο πλεονέκτημα είναι ότι τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω των συστημάτων διαχείρισης θα μπορούν να πιστοποιηθούν και από τρίτο μέρος (π.χ. το κράτος – σημαίας). Αυτό προσφέρει μεγαλύτερη αξιοπιστία στην έκθεση υπό την προϋπόθεση ότι η σύνδεση μεταξύ των πληροφοριών που αναφέρονται και της σχετικής μέτρησης ή του δείκτη που προσπαθούν να καλύψουν και να αποδείξουν συμμόρφωση ή να εκφράσουν την απόδοση είναι σχετική, σωστή και επαρκής.

Η ποικιλομορφία του ESG πλαισίου με την παρουσία πολλών διαφορετικών προτύπων βιωσιμότητας όπως το SASB, το GRI, το TCFD κ.α. επιβαρύνει περισσότερο τα εταιρικά στελέχη που πρέπει να προετοιμάσουν και να παρέχουν αυτές τις πληροφορίες παρά τους επενδυτές που πρέπει να τις αξιολογήσουν. Όσον αφορά στην επίδραση των προτύπων, οι εταιρείες, κρίνονται με βάση τη συνολική τους απόδοση σε όλους τους δείκτες αυτών των προτύπων οι οποίοι είναι εξίσου σταθμισμένοι και όχι για την απόδοση τους στα πιο σημαντικά ζητήματα για την κάθε επιχείρηση. Η τακτική αυτή όμως, απέχει πολύ από την ουσιαστική παροχή κινήτρων και τη



δυνατότητα των εταιρειών να δημιουργούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Στο πρότυπο SASB, η αλληλεξάρτηση μεταξύ πτυχών ESG και οικονομικής επίδοσης είναι πιο σαφής καθώς έχει προσδιορίσει τις συγκεκριμένες μετρήσεις που έχουν σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις για κάθε βιομηχανία. Ωστόσο, ακόμη και αυτή η ανάλυση υπολείπεται στον προσδιορισμό της πραγματικής σύνδεσης μεταξύ περιβαλλοντικού - κοινωνικού αντίκτυπου και στην επίτευξη ανταγωνιστικής στρατηγικής και αξιοποίησης των ευκαιριών που θα συντελέσουν σε ανώτερη κερδοφορία. Επιπλέον, πολλοί από τους παράγοντες που επισημαίνονται από το SASB ως ουσιαστικοί είναι γενικοί και αφορούν έναν ολόκληρο κλάδο και όχι συγκεκριμένοι όσον αφορά την ανταγωνιστική θέση μιας συγκεκριμένης εταιρείας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός, ότι οι σταδιακές βελτιώσεις στους περισσότερους σημαντικούς παράγοντες ESG συγκλίνουν με την πάροδο του χρόνου σε βέλτιστες πρακτικές σε όλο τον κλάδο, και επομένως, δεν μπορούν να προσφέρουν μακροπρόθεσμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για μία μόνο εταιρεία εντός της βιομηχανίας. Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, για παράδειγμα, αποτελούν σημαντικό παράγοντα ESG για κάθε logistics εταιρεία επειδή συσχετίζονται με το κόστος χρήσης καυσίμου. Όλες οι μεγάλες εταιρείες logistics όπως η FedEx, η DHL και η UPS εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές για τη μείωση της κατανάλωσης καυσίμου ως αναγκαιότητα για να παραμείνουν ανταγωνιστικές. Αυτές οι βέλτιστες πρακτικές ανεβάζουν τον πήχη για λειτουργική αποτελεσματικότητα σε όλους τους τομείς της βιομηχανίας και μειώνουν τις εκπομπές άνθρακα αλλά δεν αποτελούν βιώσιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την κάθε εταιρεία μεμονωμένα. Επίσης, σε όλη την προσέγγιση SASB δεν λαμβάνεται υπόψη το πως η ενσωμάτωση των κοινωνικό – περιβαλλοντικών παραγόντων στην ανταγωνιστική στρατηγική της εταιρείας θα μπορούσε να σχετίζεται με τη διαφοροποίηση των προϊόντων, την επέκταση των αγορών, την ενίσχυση των ανθρώπινων δυναμικών πόρων κλπ. Κατά συνέπεια, τα κριτήρια μιας ανάλυσης ουσιαστικότητας ESG κατά κύριο λόγο βοηθούν τους επενδυτές να εντοπίσουν, να μετρήσουν και να αναλύσουν διάφορους κινδύνους του εκάστοτε κλάδου που απαιτούν προσοχή και έτσι να προστατεύουν την αξία του χαρτοφυλακίου τους παρά να αναγνωρίσουν μελλοντικές ευκαιρίες που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για ανταγωνιστική διαφοροποίηση, ανάπτυξη και κερδοφορία. Επίσης, συμπεραίνεται ότι η προσέγγιση των προτύπων ESG είναι ανεπαρκής στον εντοπισμό εταιρειών που είναι πραγματικά καινοτόμες και που μπορούν να επιτύχουν ανώτερα μακροπρόθεσμα οικονομικά αποτελέσματα.

Άρα, το ESG SASB που προβλέπει συγκεκριμένους δείκτες μπορεί να συμβάλει στην



ελαχιστοποίηση ρίσκων και στην επίτευξη μίας καλής εικόνας και φήμης της εταιρείας στα πλαίσια της βιωσιμότητας αλλά δεν συμβάλλει ουσιαστικά στην επίτευξη συγκριτικού πλεονεκτήματος και αύξησης της ανταγωνιστικότητας. Ένας γενικός εταιρικός «σκοπός» δεν μπορεί να δημιουργήσει ούτε κοινωνική ούτε μετοχική αξία διότι μόνο όταν μία εταιρεία επινοεί και διατυπώνει έναν συγκεκριμένο εταιρικό σκοπό αναπόσπαστο στην επιχειρηματική της δραστηριότητα μπορεί να δημιουργήσει μοναδική αξία για τους ενδιαφερόμενους.

Ψηφιακή Βεβαίωση Εγγράφου

Μπορείτε να ελέγξετε την ισχύ του εγγράφου
σκανάροντας το QR code ή εισάγοντας τον κωδικό
στο docs.gov.gr/validate



8. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Κατά την ανασκόπηση των ESG προτύπων, αναγνωρίστηκε ότι υπάρχει ένα κενό στα τρέχοντα παγκόσμια πρότυπα αναφοράς ESG όσον αφορά την εξειδίκευση σε συγκεκριμένο κλάδο είτε των δεξαμενόπλοιων είτε των φορτηγών ή/και Ε/Κ. Τα πρότυπα ESG προσφέρουν μετρήσεις και θέματα που είναι συναφή με όλους τους τύπους πλοίων αλλά όχι ρητά προσαρμοσμένα σε συγκεκριμένο κλάδο της ναυτιλιακής βιομηχανίας. Κατά συνέπεια, απαιτείται τυποποιημένη και αναγνωρισμένη αναφορά ESG για κάθε κλάδο της ναυτιλιακής βιομηχανίας καθώς αναγνωρίζεται ότι δεν υπάρχει επί του παρόντος αναγνωρισμένο ή υποχρεωτικό πλαίσιο για την ανάπτυξη μίας πολιτικής ESG ανά κλάδο.

Επίσης, σε μία μελλοντική εργασία θα μπορούσε να διεξαχθεί σύγκριση μεταξύ των ESG κριτηρίων και των προτύπων TMSA/DBMS τα οποία είναι προγράμματα διαχείρισης σε όλο τον κλάδο των δεξαμενόπλοιων και φορτηγών αντίστοιχα και τα οποία χρησιμοποιούνται ευρέως ως εργαλεία για τη συνεχή βελτίωση. Δεν αντιπροσωπεύουν μόνο το εύρος της μη χρηματοοικονομικής απόδοσης μια εταιρείας διαχείρισης δεξαμενόπλοιων ή φορτηγών η οποία εμπειρικλείεται και μετριέται σε δείκτες διαχείρισης και απόδοσης αλλά αποτελούν και συστήματα που μπορούν να ελεγχθούν και να επιθεωρηθούν από τρίτους. Αυτό προσφέρει, επομένως, μια πλούσια πηγή δεδομένων που μπορούν να συμπεριληφθούν στην Έκθεση ESG και τα οποία παράλληλα θα είναι επαληθεύσιμα και αξιόπιστα. Σαφώς, δεν είναι όλες οι πτυχές του TMSA/DBMS σχετικές και επομένως δεν μπορούν όλα τα στοιχεία και τα KPIs να αξιοποιηθούν από τα πρότυπα SASB και GRI. Όπου δεν υπάρχει σχετικό στοιχείο για διασταύρωση μεταξύ του ESG και των προτύπων TMSA / DBMS, τότε θα πρέπει να εξεταστούν εναλλακτικά μέσα αναφοράς και πρότυπα όπως π.χ. ISO. Η χρήση των προτύπων TMSA / DBMS ως αναφορά για το ESG προσφέρει επίσης, την δυνατότητα να αξιοποιηθούν τα πρότυπα αυτά ως μια προσωρινή αξιολόγηση ουσιαστικότητας καθώς η προτεραιότητα και η εστίαση σε ορισμένα στοιχεία των προτύπων TMSA / DBMS από μια εταιρεία θα μπορούσε να αναδείξει τις προτεραιότητές που θέτει.



9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Alexandridis, G., Kavussanos, M. G., Kim, C. Y., Tsouknidis, D. A., & Visvikis, I. D. (2018). A survey of shipping finance research: Setting the future research agenda. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 115, 164-212.
- Alhaddi, H. (2015). Triple bottom line and sustainability: A literature review. *Business and Management Studies*, 1(2), 6-10.
- Bazari, Z., & Longva, T. (2011). Assessment of IMO mandated energy efficiency measures for international shipping. *International Maritime Organization*, 10.
- Berg, F, J Koelbel and R Rigobon (2019): “Aggregate confusion: the divergence of ESG
- Bhattacharya, S. (2012). The effectiveness of the ISM Code: A qualitative enquiry. *Marine Policy*, 36(2), 528-535.
- Claeys, G., Tagliapietra, S., & Zachmann, G. (2019). *How to make the European Green Deal work* (Vol. 5). Brussels, Belgium: Bruegel.
- Corporate Finance Institute, 2022 Retrieved from <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/esg/nomination-committee/>
- Corporate Governance Institute, 2023, Retrieved from, <https://www.thecorporategovernanceinstitute.com/insights/lexicon/what-is-a-remuneration-committee/>
- Eraut, M. (2010). Knowledge, working practices, and learning. *Learning through practice: Models, traditions, orientations and approaches*, 37-58.
- ESG in shipping, Helena Athoussaki, Hellenic Management Centre ICS, 11/04/2022
- Esty, D. C., & Cort, T. (Eds.). (2020). *Values at work: Sustainable investing and ESG reporting*. New York, NY, USA: Palgrave Macmillan.
- Europa eu, 2022 Retrieved from https://www.google.com/search?q=Climate+stress+testing&rlz=1C1GCEA_enGR950GR950&oq=Climate+stress+testing&aqs=chrome..69i57j0i22i3019.687j0j15&sourceid=chrome&ie=UTF-8
- European Commission, (2019-2024) Retrieved from https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en



- Eustace, C. (2000). The intangible economy: Impact and policy issues. Report of the European high level expert group on the intangible economy.
- FFGroup,2023 Retrieved from <https://www.ffgroup.com/el/ependytes/etairikidiakyvernisi/epitropi-elenchou/>
- Forbes, 2018,Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/georgkell/2018/07/11/the-remarkable-rise-of-esg/>
- Garst, J., Maas, K., & Suijs, J. (2022). Materiality Assessment Is an Art, Not a Science: Selecting ESG Topics for Sustainability Reports. *California Management Review*, 65(1), 64-90.
- Greenhouse Gas Protocol, Retrieved by https://ghgprotocol.org/sites/default/files/standards_supporting/FAQ.pdf
- Grelck, M. B., Prigge, S., Tegtmeier, L., & Topalov, M. (2009). Diversification properties of investments in shipping. *The Journal of Alternative Investments*, 12(1), 55-74.
- GRI, Retrieved from <https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>
- Griffin, J. (2009). *On human rights*. OUP Oxford
- Han, C. H. (2010). Strategies to reduce air pollution in shipping industry. *The Asian Journal of Shipping and Logistics*, 26(1), 7-29.
- Helμερα, βιωματικό Εργαστήριο “**a.b.c.** to SDGs” της σειράς **HELMΕΡΑ Sustainability Labs**, 08/11/2022
- IMO, Retrieved from <https://www.imo.org/en/OurWork/Environment/Pages/BallastWaterManagement.aspx>
- IMO, Retrieved from <https://www.imo.org/en/OurWork/Environment/Pages/Biofouling.aspx>
- INTERTANKO Web Guide, 2022
- IRENA (2021). A Pathway to Decarbonise the Shipping Sector by 2050. *International Renewable Energy Agency*.
- IUCN, International Union for Conservation of Nature, [Πρόσβαση Σεπτέμβριος 2021], <https://www.iucn.org/>



- Johnson, H., Johansson, M., Andersson, K., & Södahl, B. (2013). Will the ship energy efficiency management plan reduce CO2 emissions? A comparison with ISO 50001 and the ISM code. *Maritime Policy & Management*, 40(2), 177-190.
- Khan, M. (2019). Corporate governance, ESG, and stock returns around the world. *Financial Analysts Journal*, 75(4), 103-123.
- Köhl, M., Linser, S., Prins, K., & Talarczyk, A. (2021). The EU climate package “Fit for 55”-a double-edged sword for Europeans and their forests and timber industry. *Forest Policy and Economics*, 132, 102596.
- Konsta, K., & Plomaritou, E. (2012). Key performance indicators (KPIs) and shipping companies performance evaluation: The case of Greek tanker shipping companies. *International Journal of Business and Management*, 7(10), 142.
- Kosmas Papadopoulos and Rodolfo Araujo, Harvard University, (2020) Retrieved from <https://corpgov.law.harvard.edu/2020/09/23/the-seven-sins-of-esg-management/>
- Latsco Shipping limited, ESG Report,2020
- Lin Arthur J., Chang, H. Y., & Hung, B. (2022). Identifying Key Financial, Environmental, Social, Governance (ESG), Bond, and COVID-19 Factors Affecting Global Shipping Companies—A Hybrid Multiple-Criteria Decision-Making Method. *Sustainability*, 14(9), 5148.
- Lucy Perez, Vivian Hunt, Hamid Samandari, Robin Nuttall and Donatela Bellone, 2022, How to make ESG real. *The McKinsey Quarterly*.
- Michael E. Porter & George Serafeim & Mark Kramer, October 16, 2019. Retrieved from <https://www.institutionalinvestor.com/article/b1hm5ghqtxj9s7/Where-ESG-Fails>
- Mytilineos, ESG Report, 202.
- Nair, N., & Vohra, N. (2015). Diversity and inclusion at the workplace: a review of research and perspectives.
- Nommela, K., & Kõrbe Kaare, K. (2022). Maritime Policy Design Framework with ESG Performance Approach: Case of Estonia. *Economies*, 10(4), 88.
- Papandreou, A., Koundouri, P., & Papadaki, L. (2021). *Sustainable shipping: levers of change* (pp. 153-171). Springer International Publishing.
- PWC, July 2022, Retrieved from <https://www.pwc.com/us/en/governance-insights-center/publications/assets/pwc-disclosure-committee-essentials.pdf>



- Resolution mepc.203(62) adopted on 15 July 2011 amendments to the annex of the protocol of 1997 to amend the international convention for the prevention of pollution from ships, 1973, as modified by the protocol of 1978 relating thereto (inclusion of regulations on energy efficiency for ships in marpol annex vi), mepc 62/24/add.1 annex 19, page 1
Retrieved from <https://www.mytilineos.com/news/sustainable-development/mytilineos-sustainable-development-report-2021/>
- Rutherford, D., Mao, X., Osipova, L., & Comer, B. (2020). Limiting engine power to reduce CO2 emissions from existing ships. *International Council On Clean Transportation*.
- SASB, October 2018, Marine Transportation Sustainability Accounting Standard, Retrieved from <https://www.sasb.org/standards/download/results/?lang=en-us>
- Scatigna, M., Xia, F. D., Zabai, A., & Zulaica, O. (2021). Achievements and challenges in ESG markets. *BIS Quarterly Review, December*.
- Schütze, F., Stede, J., Blauert, M., & Erdmann, K. (2020). EU taxonomy increasing transparency of sustainable investments. *DIW Weekly Report, 10(51)*, 485-492.
- SEA-LNG, 2020 Study VLCC4, Retrieved from https://sea-lng.org/wp-content/uploads/2020/04/SEA-LNGStudyVLCC4_compressed.pdf
- Serafeim, G., & Trinh, K. (2020). A framework for product impact-weighted accounts. *Harvard Business School Accounting & Management Unit Working Paper*, (20-076).
- Starbulk, 2021 Environmental Social and Governance Report, Retrieved from, https://www.starbulk.com/media/uploads_file/2022/11/07/p1gh8vdvir18t4gfk1f6b1qrut424.pdf
- Times, N. Y. (2020). Black Rock CEO Larry Fink: Climate crisis will reshape finance. *New York Times*.
- Tsatsaronis, M., Syriopoulos, T., Gavalas, D., Boura, G., Trakadas, P., & Gkorila, M. (2022). The impact of Corporate Social Responsibility on corporate financial performance: an empirical study on shipping. *Maritime Policy & Management*, 1-14.
- Tzannatos, E., & Kokotos, D. (2009). Analysis of accidents in Greek shipping during the pre-and post-ISM period. *Marine Policy*, 33(4), 679-684.



- UK Pandi, Retrieved from <https://www.ukpandi.com/news-and-resources/articles/2021/eu-proposals-to-regulate-shipping-ghg-emissions/>
- UNEP FI, 2004, The materiality of Social, Environmental and Corporate Governance issues to Equity pricing Retrieved from https://www.unepfi.org/fileadmin/documents/amwg_materiality_equity_pricing_report_2004.pdf
- The Global Compact, 2004, Who cares wins, Retrieved from https://www.unepfi.org/fileadmin/events/2004/stocks/who_cares_wins_global_compact_2004.pdf
- Where ESG fails, By Michael E. Porter & George Serafeim & Mark Kramer October 16, 2019
- Σπυρίδων, Κ. (2020). Ο ρόλος του δείκτη ESG στις επενδύσεις: μια συγκριτική προσέγγιση.
- Χούντα Ειρήνη του Γεωργίου (2022). Η υιοθέτηση των κριτηρίων Περιβάλλοντος, Κοινωνίας και Εταιρικής Διακυβέρνησης (ESG) ως παράγοντας ανάπτυξης των εταιρειών: Μελέτη Περίπτωσης



10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 1^Η

1. Ποια τα οφέλη από την υιοθέτηση ESG κριτηρίων;

Τα οφέλη σχετίζονται με την καλύτερη εικόνα της εταιρείας που φτιάχνει την αναφορά και την δημοσιοποιεί τόσο προς τους επενδυτές όσο και προς τους υπόλοιπους φορείς γιατί ουσιαστικά με την αναφορά αυτή παρουσιάζει τους βιώσιμους στόχους της και την ανάπτυξη που σημείωσε η εταιρεία στη τρέχουσα χρονιά. Παράλληλα, η εταιρεία που δημοσιοποιεί μία τέτοια αναφορά γνωρίζοντας ότι κάθε χρόνο έχει να υπηρετήσει και να επιτύχει συγκεκριμένους στόχους, στρέφεται σε μία διαδικασία και προσπάθεια συνεχούς βελτίωσης παρόλο που αυτό δεν αποτελεί ESG απαίτηση.

2. Ποιες οι πιθανές προκλήσεις κατά την εφαρμογή ESG κριτηρίων ;

Αναφορικά με τις προκλήσεις, αυτές έγκειται στην επιλογή και την εφαρμογή των κριτηρίων τόσο όσον αφορά στο περιεχόμενο όσο και την ποιότητα των δεδομένων. Για παράδειγμα, η επιλογή ενός GRI προτύπου εγκυμονεί αρκετούς κινδύνους όσο καλό και αν είναι σαν πρότυπο γιατί έχει αρκετές απαιτήσεις όσον αφορά στο περιεχόμενο των επιμέρους κριτηρίων και εάν κάποια εταιρία δηλώνει ότι ακολουθεί το συγκεκριμένο πρότυπο, πρέπει να έχει καλή κατανόηση αυτού και να συμμορφώνεται επιτυχώς και επαρκώς.

3. Σε ποιο η ποια πρότυπα βασίζετε η αναφορά και γιατί;

Σχετικά με την επιλογή του προτύπου δεν υπάρχει μία κατάλληλη επιλογή. Κάθε πρότυπο έχει τα θετικά και τα αρνητικά του και για κάθε εταιρία η επιλογή μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με το τι επιθυμεί να πετύχει, τον λόγο που συντάσσει την ESG αναφορά και τις προσδοκίες της από αυτήν. Στην δική μας περίπτωση ακολουθείται το πρότυπο SASB γιατί αυτό είναι πιο κοντά στο κλάδο της ναυτιλίας καθώς επίσης και το NASDAQ εγχειρίδιο καθώς η εταιρεία είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Παράλληλα θεωρούμε ότι είναι πιο κατανοητό πρότυπο και ταιριάζει περισσότερο στην εταιρεία και τις ανάγκες της.



ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 2^Η :

1. Ποια τα οφέλη από την υιοθέτηση ESG κριτηρίων;

Στα οφέλη συγκαταλέγονται η καλύτερη διαχείριση ρίσκων και ευκαιριών, η προσέλκυση πιστών πελατών και υπαλλήλων και η πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίου.

2. Ποιες οι πιθανές προκλήσεις κατά την εφαρμογή ESG κριτηρίων;

Προκλήσεις κατά την υιοθέτηση ESG αποτελούν το συνεχώς μεταβαλλόμενο ρυθμιστικό πλαίσιο και η σύνδεση του ESG με τους στρατηγικούς στόχους της εταιρείας, το διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται η εταιρεία και το οποίο απαιτεί η εταιρεία να διεξάγει τακτικά μία ανάλυση κινδύνου ώστε να συμμορφώνεται συνεχώς με τις απαιτήσεις και παράλληλα να λαμβάνεται υπόψη στις αποφάσεις μία ανάλυση κόστους-οφέλους ώστε η εταιρεία να κάνει σωστές επιλογές για την βιωσιμότητα και την κερδοφορία της.

3. Σε ποιο η ποια πρότυπα βασίζετε η αναφορά και γιατί;

Το περιεχόμενο και τα δεδομένα της αναφοράς συντάσσονται σύμφωνα με το Πρότυπο GRI 101 που αποτελεί το θεμέλιο της αναφοράς ενώ για τις υπόλοιπες πτυχές της αναφοράς αξιοποιούνται τα πρότυπα SASB, GRI, οι Συστάσεις TCFD καθώς ο Ελληνικός Κώδικας Αειφορίας και ο Οδηγός αναφοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών το οποίο αποτελεί έναν οδηγό που αναπτύχθηκε από το Χρηματιστήριο της Αθήνας για την προώθηση και ενίσχυση των πρακτικών αναφοράς ESG των εισηγμένων εταιρειών στην Ελλάδα.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 3^Η

1. Ποια τα οφέλη από την υιοθέτηση ESG κριτηρίων;

Τα οφέλη είναι η προσέλκυση επενδυτών και η υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών (best practices) καθώς δεν είναι υποχρεωτική μέχρι στιγμής η δημιουργία ESG αναφορών για μη εισηγμένες εταιρείες. Έτσι, μία εταιρεία που ήδη συντάσσει μία τέτοια αναφορά είναι πιο ανταγωνιστική από τις υπόλοιπες μη εισηγμένες εταιρείες και μπορεί αυτό να την διαφοροποιήσει και να της δώσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με αυτές. Επίσης, η ενσωμάτωση ESG κριτηρίων αποτελεί αυτομάτα μία ανάλυση κινδύνου που μπορεί να συμβάλλει στην πρόοδο και βιωσιμότητα της



εταιρείας καθώς και να την κάνει πιο ανθεκτική σε εξωτερικούς κινδύνους και να την ωθήσει να λειτουργεί με υψηλότερα standards, χαρακτηριστικό που αντικατοπτρίζεται και στην εικόνα της.

2. Ποιες οι πιθανές προκλήσεις κατά την εφαρμογή ESG κριτηρίων ;

Οι πιθανές προκλήσεις σχετίζονται με την αύξηση του γραφειοκρατικού κόστους και την ανάγκη για ενίσχυση του συστήματος διαχείρισης της εταιρείας με περισσότερες πολιτικές, διαδικασίες και στόχους (KPIs).

3. Σε ποιο η ποια πρότυπα βασίζετε η αναφορά και γιατί ;

Η αναφορά συντάσσεται με το πρότυπο SASB γιατί διαθέτει ήδη ένα κλαδικό πρότυπο προσαρμοσμένο στην ναυτιλία που καθιστά την ενσωμάτωσή και την υιοθέτηση των κριτηρίων αυτών του πιο εύκολη και λιγότερη δαπανηρή για την εταιρεία σε όρους κόστους και χρόνου και επειδή το πρότυπο αυτό έχει χρηματοοικονομικό χαρακτήρα και είναι πιο κατανοητό από τους επενδυτές στους οποίους απευθύνεται η αναφορά αυτή.

